

Olek i Ada

Autorzy
Iwona Fabiszewska
Klaudia Wilk

Autorzy tekstów opowiadań
Małgorzata Strękowska-Zaremba
Stanisław Karaszewski

Autor scenariuszy zajęć umuzykalniających
Bożena Forma

Kierownik projektu
Iza Parlicka

Projekt i koncepcja artystyczna
Agnieszka Serwicka

Projekt okładki i ilustracje
Alicja Gapińska
Agnieszka Serwicka

Redakcja merytoryczna
Anna Kaleta
Wiesława Żaba-Żabińska

Redakcja językowa i korekta
Beata Pędziwilk

Skład i łamanie
Marek Zapala

	ćwiczenia i zabawy ruchowe
	wskazówki dla Nauczyciela
	ćwiczenia logopedyczne
	odwołanie do książki <i>Olek i Ada na szlaku przygód</i>
	ciekawostka
	karty pracy
	zabawa badawcza
	odwołanie do Wyprawki

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie publikacji w całości lub we fragmentach bez zgody wydawnictwa zabronione.

ISBN 978-83-8108-243-3

© Grupa MAC S.A. 2018

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosa 76
tel. 41 366 55 55; faks 41 366 33 02
e-mail: mac@mac.pl; www.mac.pl

Spis treści

1. Ogólny rozkład materiału	4
2. Słowo od zespołu autorskiego i redakcyjnego	5
3. Metoda projektów w przedszkolu	6
4. Scenariusze zajęć	
Styczeń, tydzień 1. Mijają dni, miesiące, lata	9
Dzień 1. Mija czas	9
Dzień 2. Urodzinowe muffinki	16
Dzień 3. Dwunastu braci	21
Dzień 4. Co robią zimą dni tygodnia	27
Dzień 5. Co robimy w dzień, a co robimy w nocy	32
Styczeń, tydzień 2. Zima i zwierzęta	36
Dzień 1. Uroki zimy	36
Dzień 2. Spłoszony gil	42
Dzień 3. Dokarmiamy ptaki	46
Dzień 4. Kto dba o zwierzęta leśne	52
Dzień 5. Wyprawa na biegun północny	56
Styczeń, tydzień 3. Babcia i dziadek	62
Dzień 1. Bal w przedszkolu	62
Dzień 2. Moi dziadkowie	69
Dzień 3. Święto dziadków	74
Dzień 4. Mój dzień z dziadkami	78
Dzień 5. Wizyta dziadków	82
Styczeń, tydzień 4. Projekt <i>Zabawki</i>	86
Dzień 1.	87
Dzień 2.	94
Dzień 3.	98
Dzień 4.	103
Dzień 5.	108
Luty, tydzień 1. Baśnie, bajki, bajeczki	112
Dzień 1. W zaczarowanej krainie	112
Dzień 2. Z wizytą w teatrze	119
Dzień 3. Rycerze i księżniczki	124
Dzień 4. Dobre smoki i złe smoki	129
Dzień 5. W krainie baśni	132
Luty, tydzień 2. Muzyka wokół nas	136
Dzień 1. Przedszkolna orkiestra	136
Dzień 2. W filharmonii	143
Dzień 3. Muzyka Fryderyka Chopina	147
Dzień 4. Hejnał z wieży mariackiej	152
Dzień 5. Gdzie mieszkają nuty?	157
Luty, tydzień 3. Nie jesteśmy sami w kosmosie	163
Dzień 1. Poznajemy Układ Słoneczny	163
Dzień 2. Rakietą po Układzie Słonecznym	170
Dzień 3. Goście z kosmosu	175
Dzień 4. W obserwatorium astronomicznym	180
Dzień 5. Gwiazdy i planety	186
Luty, tydzień 4. Projekt <i>Pieniądze</i>	190
Dzień 1.	191
Dzień 2.	198
Dzień 3.	202
Dzień 4.	206
Dzień 5.	211
Inszenizacja <i>Dla babci i Dziadka</i>	214

Ogólny rozkład materiału

STYCZEŃ				
L.p.	Mijają dni, miesiące, lata	Zima i zwierzęta	Babcia i dziadek	Projekt Zabawki
1.	Mija czas, s. 9	Uroki zimy, s. 36	Bal w przedszkolu, s. 62	s. 87
2.	Urodzinowe muffinki, s. 16	Spłoszony gil, s. 42	Moi dziadkowie, s. 69	s. 94
3.	Dwunastu braci, s. 21	Dokarmiamy ptaki, s. 46	Święto dziadków, s. 74	s. 98
4.	Co robią zimą dni tygodnia, s. 27	Kto dba o zwierzęta leśne, s. 52	Mój dzień z dziadkami, s. 78	s. 103
5.	Co robimy w dzień, a co robimy w nocy, s. 32	Wyprawa na biegun północny, s. 56	Wizyta dziadków, s. 82	s. 108
LUTY				
L.p.	Baśnie, bajki, bajeczki	Muzyka wokół nas	Nie jesteśmy sami w kosmosie	Projekt Pieniądze
1.	W zaczarowanej krainie, s. 112	Przedszkolna orkiestra, s. 136	Poznajemy Układ Słoneczny, s. 163	s. 191
2.	Z wizytą w teatrze, s. 119	W filharmonii, s. 143	Rakieta po Układzie Słonecznym, s. 170	s. 198
3.	Rycerze i księżniczki, s. 124	Muzyka Fryderyka Chopina, s. 147	Goście z kosmosu, s. 175	s. 202
4.	Dobre smoki i złe smoki, s. 129	Hejnał z wieży mariackiej, s. 152	W obserwatorium astronomicznym, s. 180	s. 206
5.	W krainie baśni, s. 132	Gdzie mieszkają nuty, s. 157	Gwiazdy i planety, s. 186	s. 211

Drodzy Nauczyciele

Przewodniki z serii *Olek i Ada* umożliwiają pracę w grupach 5-latków, 6-latków i grupach łączonych 5- i 6-latków. Zastosowaliśmy w nich szereg rozwiązań mających na celu podniesienie komfortu Państwa pracy.

Na początku każdego z przewodników zamieściliśmy ogólny rozkład materiału będący także swoistego rodzaju spisem treści. W każdym ze scenariuszy dnia znajdziecie Państwo zarówno propozycje zapisów w dzienniku, jak i punkty z obszarów podstawy programowej – tym samym w jednym miejscu zgromadziliśmy dla Państwa informacje potrzebne przy uzupełnianiu dziennika zajęć. Pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji poszczególnych zabaw oznaczyliśmy wyrazistym kolorem czcionki. To cenne rozwiązanie zwłaszcza dla tych z Państwa, którzy będą korzystać z wybranych zabaw i aktywności proponowanych w scenariuszach. Aby ułatwić pracę w grupach łączonych 5- i 6-latków, wprowadziliśmy system tabel oznaczonych kolorystycznie. W kolumnach oznaczonych pomarańczowym paskiem zawarliśmy treści dla 5-latków, a w kolumnach oznaczonych niebieskim paskiem zawarliśmy treści dla 6-latków. Zajęcia są opisane w taki sposób, aby mogli Państwo równocześnie pracować z 5- i 6-latkami na odpowiednim do ich rozwoju poziomie. Na szczególną uwagę zasługują, zastosowane w przewodniku metodycznym, ikony, które ułatwią Państwu odnalezienie interesujących Państwa treści.

Konstruując poszczególne scenariusze zajęć, Autorki zadbały o wspieranie całościowego rozwoju dziecka będącego głównym celem wychowania przedszkolnego. Dzielą się one z Państwem wiedzą zdobytą w czasie swojej wieloletniej pracy z dziećmi.

Wychodząc naprzeciw założeniom podstawy programowej i najnowszym badaniom, opisaliśmy w przewodnikach cztery projekty edukacyjne (projekt nr 1 – w cz. 2 przewodnika, projekt nr 2 i projekt nr 3 – w cz. 3 przewodnika, projekt nr 4 – w cz. 5 przewodnika). Jako że część z Państwa nie pracowała dotychczas metodą projektów w opisach, poprowadzimy Państwa „za rękę”. Pokażemy jak pracować tą metodą i jakie są jej założenia. Zachęcamy do zapoznania się na wstępie z artykułem dr Barbary Bilewicz-Kuźnii (s. 6), w którym opisuje ona metodę projektów w kontekście edukacji przedszkolnej.

Oddając Państwu niniejszą publikację, wyrażamy wielką nadzieję, że spełni swoje zadanie – pomoże uczynić zajęcia z dziećmi wspianą przygodą i zrealizować założenia podstawy programowej.

Zespół autorski i redakcyjny

Metoda projektów w przedszkolu

Pobyt dziecka w przedszkolu ma być czasem przygody poznawczej, eksplorowania świata i badania jego fenomenów, stawiania pytań o sprawy interesujące i szukania na nie odpowiedzi. Wartość takiej edukacji płynie z najnowszych doniesień badawczych, wskazują na to także aktualne dokumenty wyznaczające pracę przedszkola. Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego (Rozporządzenie z dnia 14 lutego 2017 r.) wyraźnie kładzie nacisk na wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Wsparcie to ma umożliwić dziecku gromadzenie doświadczeń pozwalających na odkrywanie własnych możliwości, działanie i odkrywanie sensu tego działania. W związku z takimi priorytetami i potrzebami zmieniają się style myślenia i metody dydaktyczne pracy przedszkola. Odchodzenie od metod tradycyjnych, którym towarzyszą: transmisja wiedzy, pokaz i instrukcja, na rzecz metod aktywnych, w których nauczyciel bardziej organizuje proces gromadzenia nowych doświadczeń i badania, niż przekazuje wiedzę, okazuje się znacznie bardziej korzystne rozwojowo dla dzieci. Metody aktywne, takie jak metoda projektów, zaczynają być w przedszkolu główną metodą pracy.

Czym jest metoda projektów?

Metoda projektów należy do grupy metod aktywizujących o charakterze holistycznym, o szerokim spektrum oddziaływania, czyli wspierających dziecko całościowo, we wszystkich sferach. To metoda związana z działaniem i aktywnym uczestnictwem w niej wszystkich zaangażowanych na każdym etapie realizacji. Sam projekt z definicji jest pogłębionym badaniem, w którym grupa ludzi analizuje problem i wielostronnie go bada, by potem zaprezentować innym swoją wiedzę, swoje umiejętności. Metoda wywodzi się z praktyki rozwiązywania problemów w szkołach zawodowych. Jej głównym popularyzatorem w USA był John Dewey. Jako rozwiązanie metodyczne była znana i praktykowana w Polsce już po II wojnie światowej. Współcześnie publikują na jej temat: Agnieszka Mikina, Bogusława Gołębiak, Krystyna Chałas, Teresa Parczewska i Barbara Bilewicz-Kuźnia, Małgorzata Milczewska. Jako model pracy, który na stałe przyjął się w rzeczywistości przedszkolnej, jest realizowany we Włoszech, w miasteczku i rejonie Reggio Emilia. Przedszkola w regionie, jak i samo Centrum Reggio Children (www.reggiochildren.it/centro-internazionale-loris-malaguzzi), stanowią od lat dla całego świata wzór praktycznej realizacji metody projektów i związanego z tym podejścia pedagogicznego.

Filozofia edukacyjna metody

Metoda projektów nie jest jedynie metodą. Poza charakterystycznymi dla niej etapami praktycznymi zawiera szereg praw, które określają jej fenomen. To przede wszystkim podejście, nastawienie nauczyciela do własnej pracy, do dzieci oraz do zasobów osobistych i materialnych przestrzeni, w której są dzieci. Przyglądając się roli nauczyciela, należy podkreślić, że jest on przede wszystkim organizatorem. Współaranżuje warunki do gromadzenia przez dzieci doświadczeń i budowania wiedzy – nie tylko fizycznej, ale i społecznej. Dorosły wie, że przedszkole, sala i inne przestrzenie są źródłem nowych doświadczeń i uczenia się, dlatego dba o właściwą ich organizację. Wie, że im bogatsze i bardziej przemyślane otoczenie, tym lepiej dla rozwoju dziecka. W metodzie projektów przestrzeń jest bowiem trzecim nauczycielem. Stąd w sali przedszkolnej powinno być dużo (ale nie za dużo) stymulujących, bogatych kącików zainteresowań z materiałami do eksploracji poznawczych, społecznych i twórczych. Środowisko to ma być eksploracyjnie zachęcające do działań i badań. Nowe ośrodki (kąciki), materiały, okazy do badania gromadzi i tworzy się wspólnie. Ich współtwórcami są dorośli, nauczyciel, rodzice, dziadkowie, pracownicy przedszkola, dorośli społeczno-kulturowego otoczenia przedszkola i wreszcie, a może przede wszystkim, dzieci.

Pracujący metodą projektów kierują się zasadą, że etap przedszkolny to etap budowania wiedzy indywidualnej, okres gromadzenia doświadczeń. Dziecko może w tym okresie jeszcze błędzić, tylko obserwować – jeszcze nie działać, zastanawiać się, nie umieć pytać i od razu odpowiadać na pytania. Nie od razu jest też badaczem, eksploratorem, może być początkowo tylko obserwatorem. Dorosły z taką wiedzą i empatyczną percepcją jest cierpliwy; wie, że edukacja to proces, nie cel. Organizuje proces uczenia się; wie, że dzieci uczą się same, nie że są nauczane. Nie stawia zatem celów operacyjnych do pojedynczych zajęć projektowych czy jednostkowej aktywności; wie, że procesy gromadzenia doświadczeń wymagają czasu. Projekt też wymaga czasu. Trwa zazwyczaj co najmniej tydzień, a najlepiej od 2 do 3 tygodni. Na każdym etapie cechują nauczyciela duży szacunek i duże zaufanie do możliwości dziecka, postawa słuchająca, rozumiejąca, empatyczna, ale i inspirująca. Taki dorosły wie, że nie on jest głównym źródłem wiedzy.

Bardzo szanuje wiedzę osobistą dziecka i wie, że większą wartość, niż przekaz wiedzy, ma wspólne, zespołowe rozwiązywanie problemów i badanie zjawisk oraz poszukiwanie odpowiedzi poprzez sięganie do różnych źródeł wiedzy, np. wiedzy eksperta. Wie też, że nie mniej ważne jest umożliwienie dzieciom dzielenia się zdobytą wiedzą.

Metodyczne procedury metody projektów

Praca metodą projektów obejmuje 3 etapy. Zastanawiając się, nad jakim projektem będziemy pracować, można sięgnąć do treści wybranego programu wychowania przedszkolnego, wybrać zagadnienie ogólne, wieloaspektowe i np. zrealizować projekty: strażak, lekarz, las itp., lub wybrać wąskie, sensu stricto badawcze obiekty/tematy (np. chleb, dynia, gleba, minerały itp.). Dobrze jest także podążać za zainteresowaniami dzieci, obserwować je i słuchać, co je interesuje, jakie tematy, problemy, zagadnienia chciałyby bardziej zgłębić. Takimi dość uniwersalnymi dziecięcymi tematami są np. psy, koty, dinozaury, kosmos. Można też skupić się na jakimś ważnym lokalnie czy kulturowo problemie, zagadnieniu zdrowotnym czy związanym z przyrodą. Można także zapytać dzieci, o czym by chciały się czegoś więcej dowiedzieć, czego nauczyć, co je interesuje.

Etap 1. dotyczy zatem wyboru tematu, rozeznania się w tym, jaką dzieci mają o nim wiedzę, oraz czego nowego chciałyby się dowiedzieć. Mamy zatem trzy niezbędne elementy etapu 1. Wybór tematu, który musi być ważny z punktu widzenia zainteresowań dzieci, wagi problemu lub treści programowych. Po drugie: należy przekonać się, co dzieci już wiedzą na ten temat. Jest to bardzo ważny element pracy i właściwie punkt wyjścia do dalszych działań. Brak takiego rozeznania powoduje, że z góry zakładamy, że dzieci posiadają określone zasoby wiedzy, których tak naprawdę nie znamy. Wyzwała to u nauczyciela strategię raczej kierowniczą niż konstruktywistyczną. A w założeniu tej ostatniej dziecko ma budować wiedzę na tych podstawach, które już ma, aby tworzyć nowe jej struktury. W praktyce nauczyciel zapyta dzieci, np. przy projekcie lekarz: *Co wiecie na temat pracy lekarza? Kto to jest lekarz? Czym się zajmuje?; a przy projekcie chleb: Co wiecie na temat chleba? Co to jest chleb? Jak wygląda chleb? Jakiej są chleby?* Warto jest tę dziecięcą wiedzę przedstawić graficznie. W tym celu można przygotować duży arkusz papieru i w formie mapy myśli zanotować odpowiedzi dzieci. Powstaje wtedy tzw. siatka wstępna/siatka wiedzy. Tworząc taką siatkę, nauczyciel może również na niej notować, kto powiedział daną rzecz. Np. *Lekarz leczy ludzi* (Krzyś). Innym sposobem jest nagrywanie wypowiedzi dzieci na dyktafon i później prezentowanie ich. Uczy to lepszego precyzowania własnych myśli i zaspokaja potrzebę uznania. Dodatkowo, jest punktem wyjścia do kolejnych działań. Po stworzeniu siatki wiedzy nauczyciel może zachęcić dzieci, by w domu spróbowały się jeszcze czegoś więcej dowiedzieć na dany temat. Gdy dzieci zgłoszą posiadanie nowej wiedzy, nauczyciel doda nowe informacje do opracowanej siatki wiedzy. Tu ważne jest też poinformowanie rodziców, nad jakim tematem obecnie grupa pracuje, i zachęcenie ich do zaangażowania się w różny sposób, np. przyniesienie materiałów edukacyjnych na dany temat, zaproszenie do bycia ekspertem itp.

Na pierwszym etapie projektu istotne jest także stworzenie siatki pytań, które mogą być zapisane lub nagrane. Dorosły pyta zatem: *Co chcielibyście o tym wiedzieć więcej? O co chcielibyście zapytać? Co was interesuje w związku z tym tematem?* Na tym etapie można też postawić i zapisać hipotezy dzieci, wynikające z analizy kilku ich pytań. Np. Jeśli dzieci (też dzięki sugestii dorosłego) chciałyby się dowiedzieć, jak się robi chleb, można je zapytać: *A jak myślicie? Czego potrzebujemy do upieczenia chleba?* (Zapisujemy odpowiedzi dzieci). *Kto mógłby nam o tym powiedzieć, pokazać to? Gdzie możemy pójść, kogo zaprosić?* W dalszej kolejności nauczyciel planuje, jaką aktywność zaproponuje dzieciom, by pozwoliła dowiedzieć się więcej o badanym obiekcie, zjawisku, fenomenie.

Etap 2. powinien zawierać więc **działania badawcze** (o różnych charakterze, czasem typowe badanie fizyczne, a czasem badanie zjawiska bardziej od strony społecznej), **wizytę eksperta i/lub wyprawę terenową**. Jeśli temat jest bardziej społeczny, problemy i pytania są rozwiązywane często podczas wyprawy terenowej i/lub wizyty eksperta. Jeśli problem jest badawczy, np. dzieci chcą się dowiedzieć, jaki jest chleb i co w nim jest (mogą badać jego fizyczne właściwości), analizują, badają i rozpatrują temat pod kątem postawionych sobie pytań, z wykorzystaniem narzędzi badawczych i pomiarowych. W tym celu warto założyć w sali kącik badawczy, w którym zgromadzone będą narzędzia i środki do badań, np.: lupy, dyktafon, podkładki do notowania, narzędzia miernicze itp. Poza działaniami w placówce ważne są wyjścia w teren i wycieczki. Jeśli nie ma takiej możliwości, wartościowym doświadczeniem jest spotka-

nie z ekspertem, który wyjaśni dzieciom interesujące je kwestie lub przygotuje dla nich pokaz. Podczas takich wyjść lub spotkań poszczególne dzieci otrzymują zadania. Może to być np. przywitanie eksperta, zadawanie ekspertowi pytań, robienie zdjęć, nagrywanie rozmowy na dyktafon, naszkicowanie czegoś, odnalezienie informacji na dany temat, zanotowanie jakiejś informacji, przyjrzenie się czemuś i zdanie z tego relacji itp. Elementy te wykorzystują wartość uczenia się społecznego (od innych ludzi), więc nauczyciel nie jest jedynym źródłem wiedzy; są nim też eksperci. Mogą być nimi rodzice, dziadkowe i pracownicy przedszkola – wszyscy, którzy mogą się podzielić swoją osobistą lub profesjonalną wiedzą. Tego rodzaju sytuacje powodują nie tylko budowanie bliskości poznawczej, intelektualnej, ale zacieśniają więzi społeczne.

W etapie 3. istotną rolę odgrywa **rozmowa podsumowująca** oraz **przygotowanie wydarzenia kulminacyjnego**, by umożliwić dzieciom dzielenie się z innymi swoją wiedzą. Formami autoprezentacji mogą być: przedstawienia, spotkania tematyczne z rodzicami, wystawa prac, giełda przedmiotów, zabawa tematyczna, pokaz dla innych grup itp. W toku pracy metodą projektów nauczyciel dokonuje obserwacji rozwoju dziecka, sporządza notatki, gromadzi wytwory jego aktywności (prace plastyczne, zdjęcia, książki, gazetki itp.), a dzieci mogą stworzyć pamiątkową kronikę projektu.

Dlaczego warto realizować projekty w przedszkolu?

- Praca metodą projektów badawczych realizuje w praktyce holistyczną koncepcję edukacji.
- Biorąc udział w projekcie, dziecko uczy się rzeczywistego rozwiązywania problemów i zrozumienia zjawisk, samodzielnego ich zgłębiania.
- Metodyka projektu rozbudza i realizuje dziecięce potrzeby poznawcze (pytania, eksplorowania, eksponowania), wspiera eksplorację świata i jego zjawisk, buduje struktury wiedzy, wspomaga indywidualny rozwój każdego jej uczestnika.
- Udział w projekcie jest uczeniem się w działaniu; nadaje procesowi edukacji przedszkolnej emocjonalny, ważny sens.
- Wykonywanie projektu integruje osoby, grupy i środowiska.
- Praca metodą projektów jest zgodna z wytycznymi nowej podstawy programowej.

Barbara Bilewicz-Kuźnia

Zakład Pedagogiki Przedszkolnej
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Przeglądanie albumów rodzinnych. Kształtowanie umiejętności wnikliwej obserwacji (porównywanie wyglądu). Dostrzeganie upływu czasu (lat) na podstawie zmieniającego się wyglądu. Słuchanie piosenki <i>Czasolot</i>. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17. II.1. <i>Witamy w Nowym Roku</i> – rozmowa połączona z zabawami słownikowymi. Cele: poznawanie tradycji związanych z nastaniem Nowego Roku, rozwijanie umiejętności wypowiadania się na podany temat. 2. <i>Noworoczne fajerwerki</i> – zajęcia plastyczne – rozdmuchiwanie tuszu. Cele: wzbogacenie doświadczeń estetycznych, poznawanie nowej techniki plastycznej.	2. Odkrywanie litery s: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej. Układanie schematów i modeli słów <i>smok</i>, <i>Sam</i>. Cele: rozwijanie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słów o prostej budowie fonetycznej, rozpoznawanie i nazywanie poznanych liter.
- Zabawy na świeżym powietrzu: spacer w okolicy przedszkola. Obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie. Wypowiadanie się na temat swoich spostrzeżeń. Zabawa bieżna *Biegnij jak najszybciej*. Rozmowa na temat czasu wolnego. Zabawy swobodne.
- III. Zabawa hamująco-pobudzająca *Konfetti*. Ćwiczenia manualne *Serpentyny*. Rozwijanie precyzji ruchów oraz wyobraźni.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 5, III 2, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 5, IV 7, IV 8, IV 16

Cele ogólne

- poznawanie wybranych tradycji związanych z nastaniem Nowego Roku,
- **odkrywanie litery s: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej,**
- **rozpoznawanie i nazywanie poznanych liter,**
- wzbogacanie doświadczeń estetycznych, poznawanie nowej techniki plastycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia tradycje związane z Nowym Rokiem, np.: składanie życzeń noworocznych, urządzenie bałów karnawałowych,
- **wymienia głoski w słowach *smok*, *Sam*; układa schematy i modele słów *smok*, *Sam*; określa miejsca samogłoski s w słowach o prostej budowie fonetycznej; opisuje wygląd liter **s**, **S** oraz odtwarza ich kształty,**
- **rozpoznaje i nazywa poznane litery,**
- wykonuje pracę plastyczną techniką rozdmuchiwania tuszu.

Przebieg dnia

I

- Przeglądanie albumów rodzinnych. Kształtowanie umiejętności wnikliwej obserwacji (porównywanie wyglądu). Dostrzeganie upływu czasu (lat) na podstawie zmieniającego się wyglądu.
Albumy ze zdjęciami rodzinnymi, przyniesione przez dzieci i przez N.
N. ogląda z dziećmi przyniesione przez nie (i ewentualnie przez siebie) albumy ze zdjęciami rodzinnymi. Zachęca do przyjrzenia się zdjęciom jednej osoby (np. swoim, mamy lub N.) wykonanym w różnym czasie. Dzieci porównują wygląd osoby przedstawionej na kilku zdjęciach. N. pyta: *Dlaczego wygląd osób się zmienia? Czym to jest spowodowane?* Wyjaśnia znaczenie słów *zegar biologiczny*. Na koniec N. prosi dzieci o odgadnięcie, o jakiej porze dnia i roku zostało wykonane dane zdjęcie. Dzieci dzielą się spostrzeżeniami.

Dzieci:

- oglądają obrazki przedstawiające, jak zmieniają się ludzie, zwierzęta i rośliny,
- numerują je i opowiadają o tym,
- rysują szlaczki po śladach.

– rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

- Zapoznanie z melodią i tekstem piosenki *Czasolot* (sł. i muz. K.Gowik).

B **g**

Gdy przy - szli - my do przed-szko - la, to był wrze - sień. To był

c **F** **B**

wrze-sień, a z nim je-sień tak zło - ta jak słoń - ce. Gdy wa - ka-cje się zbli - ża - ją, to jest

g **c** **F**

czere-wiec. To jest czere-wiec a z nim la - to go - rą - ce, pach-ną - ce.

Es **F** **B** **g** **C** **C7**

A co po - tem, co bę-dzie po - tem? Po - le - ci - my spraw-dzić to

F **F7** **B** **F**

cza - so - lo - tem! Cza - so - cza - so - cza - so - lot to po - jazd, co nie wi - dać go.

Es **F** **B** **G7** **e**

Kie-dy wsia-dasz, wrze-sień jest je - sie - ni start i la - ta stop! Po - tem paż-dzier-ni-ka bieg

g **Es** **F** **F7**

i bieg lis - to - pa - da. Gru-dzień, sty-czeń nio - sę śnieg, zi - ma baj - ki ga - da.

B **F** **Es** **F7**

Wio-sną ma-rzec, kwie-cień, maj i pra-wie ko-niec lo - tu. Czere-wiec nie-sie la - ta czar - wy -

B **B7** **Es** **d** **g** **c** **F7** **B**

sia-dka z cza-so - lo - tu! Li-piec - hop! Sier-pień - prask! I znów ma - my wrze-śnia czas!

Es **d** **G** **c** **F7** **B**

Li - piec - hop! Sier - pień - prask! I znów ma - my wrze - śnia czas!

1. *Gdy przyszliśmy do przedszkola, to był wrzesień.
To był wrzesień, a z nim jesień tak złota jak słońce.
Gdy wakacje się zbliżają, to jest czerwiec.
To jest czerwiec, a z nim lato gorące, pachnące.
A co potem, co będzie potem?
Polecimy sprawdzić to czasolotem!*

Ref.: *Czaso- czas- czasolot to pojazd, co nie widać go.*

*Kiedy wsiadasz, wrzesień jest, jesieni start i lata stop!
Potem października bieg i bieg listopada.
Grudzień, styczeń niosą śnieg, zima bajki gada.
Wiosną marzec, kwiecień, maj i prawie koniec lotu.
Czerwiec niesie lata czar – wysiadka z czasolotu!
Lipiec – hop! Sierpień – prask!
I znów mamy września czas!*

2. *Kiedy przyszedłam do przedszkola, byłam mała.
Taka mała, że pod stołem mieściłam się cała.
Gdy przyszedłem do przedszkola, byłem mały.
Taki mały, że pod krzesłem mieściłem się cały.
A co potem, co będzie potem?
Polecimy sprawdzić to czasolotem!*

Ref.: *Czaso- czas- czasolot...*

3. *A w ogrodzie przy przedszkolu rosły róże.
Były małe, malusieńkie, a teraz są duże.
A to drzewko, które miało małe listki,
tak urosło, że w dzień skwarny cień rzuca dla wszystkich.
A co potem? Co będzie potem?
Polecimy sprawdzić to czasolotem!*

Ref.: *Czaso- czas- czasolot...*

N. zadaje dzieciom pytania związane z tekstem piosenki. Kieruje wypowiedziami dzieci w taki sposób, żeby przybliżyć im pojęcie upływającego czasu, przemijania.

- O jakim czasolocie jest mowa w naszej piosence?
- Jakie pory roku następują kolejno w miarę upływu czasu?
- Kiedy na świecie pojawia się mały człowiek, a czas ciągle płynie, to co się z nim dzieje wraz z upływem czasu?
- Do czego służą ludziom zegary?
- Co zmieniło się od dnia, w którym pierwszy raz przyszliście do przedszkola? Byliście wtedy maluchami.

- Określenie budowy, metrum, charakteru melodii piosenki.
- Nauka refrenu piosenki poprzez rytmiczne powtarzanie tekstu fragmentami (z całą grupą, indywidualnie).
- Zaznaczanie kłaśnięciem pierwszej miary taktu.
- Nauka taktowania.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17.

Bębenek.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Budzik cyka*.
Dzieci stoją w kole. N. miarowo uderza w bębenek. Dzieci poruszają się w prawą stronę – zgodnie z ruchem wskazówek zegara, stawiając równo drobne kroki i wypowiadając po cichu: *cyk, cyk, cyk*. Gdy N. odliczy do 12, przestaje grać i kuca wraz z dziećmi. Zabawę powtarzamy kilka razy.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Baloniki na wietrze*.
Dzieci stoją w rozsypance. N. zamienia je w baloniki. Dzieci wykonują skłony i krążenia tułowia w różnych kierunkach – *wiatr bawi się balonikami*.

- Ćwiczenie z elementem skoku i podskoku – *Sztuczne ognie*.
Dzieci poruszają się w różnych kierunkach, w rytmie wystukiwanym przez N. na bębnie. Na przerwę w grze kucają, a następnie podskakują w górę. Naśladują odgłosy sztucznych ogni.
- Zabawa bieżna *Zabawy baloników*.
N. ponownie zamienia dzieci w baloniki, które przy dźwiękach bębna poruszają się w różne strony. Na przerwę w muzyce tworzą z małych baloników duże balony – dzieci podają sobie ręce, tworząc koła, np. składające się z trzech osób, z czterech itp. Liczbę podaje N. Na ponowny dźwięk bębna *wiatr rozpędza połączone balony* i znowu każdy z nich jest osobno. Zabawę powtarzamy trzy razy.
- Ćwiczenie uspokajające.
N. uderza miarowo w bębenek. Dzieci maszerują po obwodzie koła i liczą do czterech.

II

Zajęcia 1. Witamy w Nowym Roku – rozmowa połączona z zabawami słownikowymi.

- Powitanie rymówką K. Wilk *Mija czas*.
N. wita dzieci następującymi słowami:

*Mija czas, mija czas, starego roku minął już czas.
Mija czas, mija czas, nowy rok już wita nas.*

*Życzę wam zdrowia i radości,
by uśmiech zawsze u was gościł.*

- Zapoznanie z tarczą zegarową. Rozmowa na temat zakończenia starego roku i rozpoczęcia nowego roku.

Papierowa tarcza zegarowa z wyprawki, karta B, kalendarze – na miniony rok i na obecny rok.

N. pokazuje dzieciom papierową tarczę zegarową. Pyta: *Co trzymam w ręce? Do czego służy zegar?* Wyjaśnia, że gdy dłuższa wskazówka zegara jest na 12, czyli dwunastej, to wtedy mamy pełną godzinę. Która to godzina, mówi nam mała wskazówka. N. ustawia dwie wskazówki na zegarze w jednej linii, na godzinie 12.00. Pyta dzieci: *Jaką godzinę wskazuje zegar? Ile uderzeń zegara oznacza północ? Co to znaczy północ?* Omalia wieloznaczność słowa *północ* (północ jako kierunek świata; północ jako godzina witania Nowego Roku). Następnie N. pyta dzieci, czy wiedzą, jakie święto niedawno obchodziliśmy. Uzupełnia wypowiedzi dzieci. Pokazuje kalendarze – na miniony rok i na obecny rok. Wskazuje daty – 31 grudnia i 1 stycznia. Informuje, że z 31 grudnia na 1 stycznia wraz z godziną 24.00 kończy się stary rok i zaczyna nowy.

N. pyta dzieci: *Co znaczą określenia: stary, nowy?*

- Zabawa integracyjna *Życzenia noworoczne*.

Bębenek, kartka noworoczna z życzeniami.

N. informuje dzieci o tradycji składania sobie życzeń noworocznych. Pyta: *Czego ludzie mogą sobie życzyć w Nowym Roku?* Dzieci zastanawiają się i podają propozycje. N. pokazuje kartkę noworoczną, odczytuje życzenia. Następnie zaprasza dzieci do składania sobie nawzajem życzeń noworocznych. Dzieci maszerują w różnych kierunkach przy dźwiękach bębna. Na przerwę w grze podają sobie prawe dłonie i składają sobie wzajemnie noworoczne życzenia, mówiąc, np.: *Szczęśliwego Nowego Roku*. Każde dziecko stara się podczas pauzy podać rękę i złożyć życzenia jak największej liczbie dzieci.

N. pyta dzieci, co robiły w pierwszym dniu nowego roku. Zaprasza dzieci do obejrzenia, co robili Ada i Olek.

Karta pracy, cz. 3, nr 4

Karta pracy, cz. 3, nr 4

Dzieci:

– mówią, co dzieje się na obrazku,

– dzielą rytmicznie nazwy: **smoki, maskotki, biurko, misie, lampka**,
– odczytują z N. wyraz **data**,
– czytają tekst wyrazowo-obrazkowy,
– rysują szlaczek po śladach.

– słuchają wypowiedzi 5-latków,

– odczytują zdania.

- Zabawy słownikowe i ortofoniczne.

- Zabawa *Moja ulubiona maskotka*. Tworzenie zdrobnień i zgrubień.
N. pyta, czy dzieci też, tak jak Ada i Olek, mają swoje ulubione zabawki. Czy te zabawki mają już długo, czy może dostały je niedawno (czy zabawki są stare, czy nowe). Dzieci swobodnie wypowiadają się na temat swoich zabawek. Następnie N. proponuje zabawę. Dzieci wymieniają nazwy swoich zabawek. Następnie, z pomocą N., tworzą najpierw zdrobnienia, a następnie zgrubienia od tych nazw, np. smok: *smoczek, smoczuś – smoczysko*,
miś: *misio, misiaczek – misiek*,
pies: *piesek, pieseczek – psisko*,
kot: *kotek, koteczek – kocur*.
- Omawianie przysłów związanych z Nowym Rokiem.
N. wypowiada popularne przysłowia związane z Nowym Rokiem. Dzieci próbują wyjaśnić ich znaczenie. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Przykłady:
Z Nowym Rokiem rażnym krokiem.
Jaki Nowy Rok, taki cały rok.
Nowy Rok nastaje, każdemu ochoty dodaje.
- Poznanie tradycji noworocznej związanej z urządzeniem balów karnawałowych.
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki w umiarkowanym tempie, pudełko, różne przedmioty, w tym: strój na bal, konfetti, serpentyna, kotylion, maska karnawałowa.
Dzieci siedzą w kole. N. pokazuje pudełko, w którym są ukryte różne przedmioty. Włącza nagranie dowolnej muzyki w umiarkowanym tempie. Dzieci podają sobie pudełko z rąk do rąk. Kiedy muzyka cichnie, dziecko, które trzyma pudełko, wyjmie z niego jeden przedmiot i wyjaśnia, czy jest on przydatny podczas balu. Uzasadnia swoje zdanie. Jeśli przedmiot pasuje, układa go pośrodku koła. Zabawa trwa do chwili wyjęcia z pudełka wszystkich przedmiotów.
Po zakończeniu zabawy N. pyta dzieci, z jaką tradycją są związane zgromadzone na środku przedmioty. Informuje o tradycji urządzania, z nastaniem Nowego Roku, balów karnawałowych. Wyjaśnia pojęcie *karnawał*.

- Zabawa ortofoniczna *Zegary wybijają północ*.
Obrazki przedstawiające: budzik, zegarek na rękę, stoper, zegar z kukułką, zegar z wahadłem, zegar bez wahadła, zegarek kieszonkowy, zegar na wieży.
Dzieci miarowo i rytmicznie naśladują dźwięki wydawane przez różne rodzaje zegarów. N. ustala z dziećmi, o jakie zegary i o jakie dźwięki chodzi. Podnosi obrazek i prezentuje dany odgłos. Dzieci powtarzają odgłos kilka razy.

budzik – tak, tak, tak zegarek na rękę – cyk, cyk, cyk stoper – tik, tik zegar z kukułką – kuku, kuku, kuku,	zegar z wahadłem – tiku-tak, tiku-tak, tiku-tak zegar bez wahadła – tyk, tyk, tyk zegarek kieszonkowy – tiku, tiku, tiku, zegar na wieży (np. uruchamiający dzwon) – bim-bam-bom.
---	--

Jeśli dzieci wykazują zainteresowanie, N. proponuje dalszą zabawę i jej warianty: dzieci odgadują nazwę zegara po odgłosie, jaki wydaje wskazane dziecko. Podczas naśladowania odgłosu dzieci mogą wykonywać dodatkowo miarowe ruchy ręką, nogą, głową itp.

- Zabawa w formie opowieści ruchowej, z zakresu kinezylogii edukacyjnej *W karnawale*.
Chusta szyfonowa dla każdego dziecka, nagranie walczyka pozyskane przez N.
N. zaprasza dzieci na bal. Rozdaje kolorowe chusty. Dzieci oglądają je, dotykają ich, opisują słowami ich kolor, kształt, miękkość, fakturę. Następnie przy dźwiękach muzyki tańczą walczyka, poruszając w rytm chustami. Podczas przerwy w nagraniu muzyki wykonują polecenia:
 - tańczą i kreślą chustami w powietrzu różne kształty,
 - podrzucają chusty oburącz i chwytają je z okrzykiem,
 - unoszą chusty wysoko nad głowami,
 - kładą chusty na dłoni wyprostowanej ręki,
 - umieszczają chusty na głowie,
 - upuszczają chusty na podłogę i je podnoszą,
 - tańczą w parach (chłopiec z dziewczynką),
 - wachlują się chustami tak, aby partner poczuł ruch powietrza,

- podrzucają swoje chusty do partnera: raz prawą, raz lewą ręką i łapią chustę partnera oburącz,
- otrzepują chustami kurz z partnera.

Zajęcia 2. Noworoczne fajerwerki – zajęcia plastyczne – rozdmuchiwanie tuszu.

Obrazek przedstawiający fajerwerki na niebie, odtwarzacz CD, nagranie wystrzałów fajerwerków, dla każdego dziecka: czarna kartka z bloku technicznego, formatu A4, pędzel, pojemniki, tusz o jasnych kolorach, plastikowa rurka do napojów.

- Oglądanie obrazka.
N. pokazuje dzieciom obrazek przedstawiający fajerwerki na niebie. Dzieci wypowiadają się na temat obrazka. N. pyta, czy ktoś z dzieci widział fajerwerki w noc sylwestrową. Prosi o podzielenie się spostrzeżeniami. Następnie N. prosi dzieci o zamknięcie oczu. Włącza nagranie wystrzałów fajerwerków. Prosi dzieci o wypowiedzi na temat swoich wyobrażeń, np. kolorów i kształtów, jakie mogą przybierać fajerwerki.
- Wyjaśnienie sposobu wykonania pracy.
N. informuje, że na stołach są przygotowane czarne kartki z bloku technicznego oraz przybory plastyczne: pędzle, pojemniki z tuszem, plastikowe rurki do napojów.
- Wykonanie pracy.
Dzieci pędzelkiem upuszczają kroplę tuszu na karton. Dmuchają dość silnie przez rurkę na płamę tuszu i rozdmuchują ją w różnych kierunkach. Tworzą *noworoczne fajerwerki*.

Zajęcia 2. Odkrywanie litery s: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego – **smok**.
N. pyta: *Czym bawiła się Ada? Jak miały na imię smoki Ady? Jakie imię nosił najstarszy smok Ady?* Następnie dzieci określają pierwszą głoskę w słowie *smok*. Mówią, z ilu głosek składa się to słowo. Wymieniają inne słowa, w których głoskę s słychać na początku, na końcu i w środku.
- Budowanie schematu słowa *smok*.
Białe kartoniki dla każdego dziecka.
N. prosi dzieci, aby ponownie podzieliły słowo *smok* na sylaby, układając białe kartoniki. Dzieci układają kartoniki, wyklaskując sylaby i jednocześnie je wymawiają. N. prosi, aby głośno wypowiedziały całe słowo. Następnie dzieci układają tyle kartoników, ile głosek słyszą w słowie *smok*; wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników.
- Budowanie schematu słowa *Sam*.
Białe kartoniki dla każdego dziecka.
N. pyta: *Jak miał na imię najstarszy smok Ady?* Dzieci dzielą słowo *Sam* na sylaby oraz na głoski. Następnie układają z białych kartoników schemat słowa, dzielą je na sylaby, dokonują syntezy (jak wyżej).
- Określenie rodzaju głoski s.
N. prosi dzieci o wybrzmiewanie głoski s krótko: *s, s, s...*, a potem długo. Przypomina, że głoski s nie możemy wypowiedzieć długo, bo wtedy zmienia brzmienie. To spółgłoska. Oznaczamy ją na niebiesko.
- Budowanie modeli słów *smok, Sam*.
Czerwone kartoniki i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka.
Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *smok, Sam*. Pod schematami słów *smok, Sam* zaznaczają miejsca głoski s niebieskimi kartonikami. Następnie wskazują samogłoski w słowach *smok, Sam* i zaznaczają je czerwonymi kartonikami. Kolejno je wybrzmiewają.
- Odkrywanie liter **s, S**.
Dla każdego dziecka: litery s, S: mała i wielka, czerwone kartoniki i niebieskie kartoniki.
N. umieszcza na tablicy modele słów *smok, Sam*. Informuje dzieci, że pod niebieskimi kartonikami ukryta jest pewna litera. Pyta, czy domyślają się, o jaką literę chodzi. Odkrywa niebieskie kartoniki i pokazuje litery **s, S**: małą i wielką. Dzieci określają ich wygląd. Następnie umieszczają kartoniki z tą literą we właściwych miejscach pod swoimi modelami słów *smok, Sam*. N. wyjaśnia, dlaczego w jednym miejscu należało umieścić małą literę **s**, a w drugim – wielką literę. N. przypomina, że imiona rozpoczynają się wielką literą.

	- Umieszczenie kartoników z poznanymi wcześniej literami we właściwych miejscach. Dla każdego dziecka: kartoniki z literami o, a, m, k. Dzieci układają kartoniki z poznanymi już wcześniej literami pod modelami słów <i>smok, Sam</i>. Porównują liczbę samogłosek i spółgłosek w słowach. - Zabawa ruchowa <i>Litery, do mnie!</i> Janczary, kartoniki z poznanymi literami dla każdego dziecka. Dzieci losują kartoniki z literami i biegają z nimi po sali. Gdy usłyszą dźwięki janczarów, zatrzymują się i słuchają, jaką literę zawoła do siebie N. Dzieci, które mają tę literę, gromadzą się przy N., podchodząc w odpowiedni sposób, np.: stopa za stopą, podskokami, na czworakach, tańcząc itd. Gdy dzieci podejść do N., pokazują mu litery i zabawa rozpoczyna się od nowa. - Karta pracy, cz. 3, nr 5. Dzieci: - dzielą nazwy zdjęć na głoski, - rysują pod zdjęciami odpowiednią liczbę okienek, - odczytują sylaby i wyrazy, - rozwiązują rebusy, - zaznaczają na niebiesko litery s, S w podanych wyrazach. - Karta pracy, cz. 3, nr 6. Dzieci: - rozwiązują krzyżówkę, - odszukują wśród naklejek litery tworzące nazwy odpowiednich obrazków; nakleją je w odpowiednich miejscach, odczytują hasło, - łączą luki w wyrazach z odpowiednimi literami; odczytują wyrazy, - kreślą kształty liter pisanych s, S w powietrzu, na podłodze, na plecach kolegów/koleżanek, - piszą litery s, S po śladach, a potem – samodzielnie.
	- Zorganizowanie wystawy prac wykonanych przez dzieci. Obrazki wykonane przez dzieci, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki. Dzieci ze swoimi obrazkami siadają w kole. Następnie kładą swoje prace na podłodze, wstają i przy dźwiękach spokojnej muzyki spacerują po okręgu dookoła, oglądając wszystkie prace. Ponownie siadają przy swoich pracach i wypowiadają się swobodnie na temat swoich spostrzeżeń. - Wywieszenie prac. Napis Noworoczne fajerwerki, kolorowe prostokąty i figury wycięte przez dzieci. N. umieszcza prace na górnej części tablicy. Na dole tablicy przyczepia wycięte przez dzieci kolorowe prostokąty i trójkąty, tworząc miasteczko. Obok przyczepia kartonik z tytułem pracy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer w okolicy przedszkola. Obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie.
N. zaprasza dzieci na spacer. Podczas spaceru pyta dzieci, czy w nowym roku zauważyły w przyrodzie jakieś zmiany. Dzieci swobodnie wypowiadają się na temat swoich spostrzeżeń.
- Zabawa bieżna *Biegnij jak najszybciej*.
Dzieci stoją w dwóch rzędach. Na sygnał N. pierwsze dziecko z każdego rzędu biegnie do wskazanego drzewa (lub innego przedmiotu), dotyka go i wraca jak najszybciej na koniec swojego rzędu. Wygrywa rząd, w którym dzieci najszybciej pokonają wyznaczoną trasę.
- Rozmowa na temat czasu wolnego. Zabawy swobodne.

N. pyta dzieci: *Co to jest czas wolny? Jak spędzacie czas wolny?* Dzieci kolejno opowiadają o spędzaniu przez nie wolnego czasu, a następnie bawią się swobodnie na wyznaczonym terenie.

III

- Zabawa hamująco-pobudzająca *Konfetti*.

Bębenek, kółeczka wycięte z kolorowego papieru (dla każdego dziecka).

N. rozdaje dzieciom małe kółeczka wycięte z kolorowego papieru. Akompaniuje na bębenku, zachęcając dzieci do biegania, podskakiwania i marszu. Dzieci poruszają się odpowiednio po całej sali. Na przerwie w grze wykonują przysiad, a potem wyskok w górę z uniesionymi rękami. W tym samym czasie rozrzucają trzymane w dłoniach konfetti. Następnie zbierają kółeczka i zabawa się powtarza.

Karta pracy, cz. 3, nr 5	Karta pracy, cz. 3, nr 7
Dzieci: – słuchają wypowiedzi 6-latków, – kolorują rysunek smoka, – słuchają wypowiedzi 6-latków, – odpowiadają na pytanie: <i>Czy to jest dobry smok?</i> – odczytują z N. wyraz smok, – odszukują wśród naklejek litery tworzące wyraz smok i nakleja je obok napisu.	Dzieci: – odczytują wyrazy; mówią, czym się różnią, – odszukują w każdym wyrazie wyraz ser, otaczają go pętlą, – odczytują wypowiedzenia, – słuchają wypowiedzi 5-latków, – wykonują ilustracje do wcześniejszych wypowiedzeń, – piszą litery s, S po śladach, a potem – samodzielnie.

- Ćwiczenia manualne *Serpentyny*. Rozwijanie precyzji ruchów oraz wyobraźni.

Koszyk, wstążki w różnych kolorach o szerokości około 5 cm (dla każdego dziecka).

Dzieci wybierają z koszyka po jednej wstążce. Siadają na dywanie i palcami obu rąk zwijają wstążki w ruloniki. Następnie wstają i puszczają ruloniki, trzymając końce wstążek. Obserwują, jak wstążki się rozwijają. Dzieci powtarzają ćwiczenie kilkakrotnie. Na koniec zabawy układają ze swoich wstążek wymyślone kształty. Pozostałe dzieci próbują odgadnąć, co przedstawiają te kształty.

Styczeń, tydzień 1

Dzień 2

Mijają dni, miesiące, lata...

Urodzinowe muffinki

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Oglądanie różnego rodzaju kalendarzy i zegarów. Zwrócenie uwagi na stałe następstwo dni tygodnia, miesięcy i lat. Poznawanie sposobów odmierzania czasu stosowanych dawniej i obecnie. Poznawanie daty oraz nazwy dnia tygodnia swoich urodzin. Projektowanie swojej urodzinowej kartki z kalendarza i jej ozdabianie. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17.
- II.1. *Urodzinowe muffinki* – zabawy badawcze połączone z zajęciem gospodarczym. Cele: wzbogacanie wiedzy na temat kalendarza i jego znaczenia; poznawanie właściwości fizycznych niektórych substancji; pobudzanie zmysłów; powodowanie zmian nieodwracalnych; rozumienie sensu informacji podanych w formie uproszczonych rysunków (przepis na ciasto); przestrzeganie higieny i bezpieczeństwa w czasie pracy.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 9. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa tropiąca *Idź po śladach*. Zabawy ze stoperem. Mierzenie czasu wykonywania wybranych czynności.
- III. Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Niesiemy prezenty i składamy życzenia*. Zabawa *Przyjęcie u lalek*. Dekorowanie kącika lalek. Przygotowania miejsca do zorganizowania urodzin. Zabawa *Sprzątamy po przyjęciu*. Porządkowanie kącika lalek z wykorzystaniem klepsydry minutowej. Słuchanie piosenki *Czasolot*. Tworzenie akompaniamentu do refrenu piosenki.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 9, IV 16

Cele ogólne

- wzbogacanie wiedzy na temat kalendarza i jego znaczenia,
- poznawanie właściwości fizycznych niektórych substancji, pobudzanie zmysłów,
- rozumienie sensu informacji podanych w formie uproszczonych rysunków (przepis na ciasto),
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- ogląda różne kalendarze, zwraca uwagę na stałe następstwo dni tygodnia, miesięcy i lat,
- wymienia właściwości fizyczne niektórych substancji,
- odczytuje obrazkowy przepis kucharski – rozróżnia i wymienia składniki, z których zostanie wykonane ciasto,
- sprawnie wykonuje ćwiczenia gimnastyczne.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie różnego rodzaju kalendarzy i zegarów. Zwrócenie uwagi na stałe następstwo dni tygodnia, miesięcy i lat. Poznawanie sposobów odmierzania czasu stosowanych dawniej i obecnie. **Kalendarze: ścienne, biurowe, kieszonkowe – roczne, miesięczne oraz tygodniowe, tegoroczne i kalendarze sprzed 5, 6 lat, zdjęcia przedstawiające różne zegary, np.: zegar słoneczny, klepsydrę, zegar z kurantem, zegar z kukułką, zegar ścienny, budzik (lub eksponaty niektórych z nich).**

Dzieci przeglądają zgromadzone kalendarze. N. pyta dzieci: *Co można znaleźć w kalendarzu? Do czego służą kalendarze?* Dzieci odpowiadają na pytania. Mówią, co zawiera kalendarz (zdjęcia, napisy i liczby). Porównują kalendarze ze sobą. N. informuje dzieci, że kalendarze zawierają cykliczne okresy związane najczęściej z cyklami przyrody. Wskazując jednocześnie to, o czym mówi, zwraca uwagę dzieci na stałe następstwo dni tygodnia, miesięcy i lat. Mówi, że kalendarz mamy na jeden rok. Każdy rok ma swój numer. Rok składa się z miesięcy. Każdy miesiąc ma swoją nazwę. Każdy miesiąc składa się z kilku tygodni. Każdy tydzień składa się z 7 dni. Każdy dzień ma swoją nazwę.

Następnie N. pokazuje dzieciom zdjęcia różnych zegarów (lub eksponaty niektórych z nich). Przekazuje ciekawostki.

Czas to zjawisko, które ludzie starali się zmierzyć od najdawniejszych czasów. Do rejestrowania upływającego czasu służyły zegary, ale także kalendarze. Dawniej czas mierzono za pomocą wody, piasku, a nawet słońca. *Zegar słoneczny* to urządzenie wskazujące czas za pomocą cienia rzucanego przez wskazówkę. Jest to najstarszy zegar, znany już w starożytności. *Klepsydra* – zegar wodny, w późniejszych czasach także piaskowy, składa się z dwóch szklanych baniek znajdujących się dokładnie jedna nad drugą, połączonych rurką przepuszczającą określoną ilość wody (albo piasku) w określonym czasie. Potem wymyślono *zegary mechaniczne*. Obecnie najdokładniejszym urządzeniem do odmierzania czasu jest *zegar atomowy*.

N. kontynuuje rozmowę. Pokazuje dzieciom kalendarz na obecny rok. Informuje dzieci, że w kalendarzu niedziele i święta zaznaczone są na czerwono, a pozostałe dni – na czarno. Jednym ze zwykłych dni jest dzisiejszy dzień. Odszukuje tę datę i ją odczytuje. N. mówi, że w życiu każdego człowieka jest szczególny dzień, który – mimo że w kalendarzu może być zaznaczony na czarno – dla tej osoby jest dniem wyjątkowym, świętem. Pyta dzieci, czy domyślają się, o jaki dzień chodzi. N. pokazuje dzieciom kalendarze sprzed 5 i 6 lat.

Karta pracy, cz. 3, nr 6

Dzieci:

- dowiadują się, jaka jest data ich urodzin oraz jaki to był dzień tygodnia,
- projektują swoją urodzinową kartkę z kalendarza i ją ozdabiają (datę wpisuje N.),
- rysują szlaczek po śladzie.

– piszą po śladach liter; wpisują liczbę swoich lat.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17 (przewodnik, cz. 3, s. 11).

Karta pracy, cz. 3, nr 8

II

Zajęcia 1. Urodzinowe muffinki – zabawy badawcze połączone z zajęciem gospodarczym.

- Powitanie zabawą z balonikiem.

Balonik, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii.

Dzieci siedzą w kole. N. trzyma w ręce balonik. Włącza muzykę i przekazuje balonik dziecku siedzącemu po prawej stronie. Balonik krąży po kole. Gdy muzyka milknie, dziecko, które trzyma balonik, wstaje, prostuje kolejno palce jednej dłoni i podaje liczbę swoich lat.

- Rozmowa na temat urodzin i organizowania przyjęcia urodzinowego.

Kalendarz na obecny rok, dwa misie.

N. pokazuje dzieciom kalendarz na obecny rok. Odszukuje i wskazuje dzisiejszy dzień. Mówi: *Dwa misie z przedszkolnego kącika obchodzą dzisiaj urodziny. Misie chcą zaprosić przyjaciół z kącika lalek na przyjęcie urodzinowe. Planują upiec pyszne babeczki – muffinki. Mają przepis na ich wykonanie, ale nie wiedzą, jak go odczytać.* N. pyta, czy dzieci pomogą misiom wykonać te babeczki, a potem zorganizować przyjęcie.

- Część badawcza.

- Wprowadzenie.

Plansza z obrazkami (w kolumnie) przedstawiającymi: 5 bananów, 2 szklanki mąki, 1 szklankę cukru, 1 łyżeczkę sody oczyszczonej, 2 jajka, 1/4 łyżeczki soli, pół kostki masła.

Dzieci oglądają obrazkowy przepis umieszczony na dużej planszy. Dowiadują się, z jakich składników ma być przygotowane ciasto.

- Przygotowanie stanowiska.

Cerata, 6 bananów, 3 szklanki mąki, 2 szklanki cukru, torebka sody, 2 jajka, miseczka z solą, 1 kostka masła.

Dzieci siadają w kole. N. rozkłada na środku ceratę i ustawia na niej produkty i miseczki z wybranymi produktami (nie podaje ich nazw). Informuje, że za chwilę dzieci będą badać za pomocą swoich zmysłów właściwości produktów potrzebnych do upieczenia muffinek. Muszą jednak wybrać odpowiednią ilość składników (składników na ceracie powinno być więcej niż sugeruje to przepis).

- Odczytanie obrazkowego przepisu na ciasto. Wybranie odpowiedniej ilości składników zgodnie z obrazkowym przepisem.

Obrazki przedstawiające: 5 bananów, 2 szklanki mąki, 1 szklankę cukru, 1 łyżeczkę sody oczyszczonej, 2 jajka, 1/4 łyżeczki soli, pół kostki masła.

Wybrane dzieci losują obrazki przedstawiające składniki na ciasto i je nazywają. Wychodzą na środek, odszukują składnik i ustalają, jak dużo go potrzebują. (N. zwraca uwagę na sól i sodę, które wyglądają bardzo podobnie). Kładą obrazek obok odmierzzonego produktu. Kolejne dzieci losują pozostałe karteczki z obrazkami składników i wybierają odpowiednią ilość produktów. Następnie dzieci oddzielają potrzebne produkty (z obrazkami) od pozostałych. Porównują ich liczbę, używając słów: *tyle samo, mniej, więcej*. Produkty niepotrzebne odstawiają na bok.

- Badanie właściwości składników na ciasto.

Cerata, miseczki z różnymi produktami, w tym miseczki ze składnikami na ciasto: bananami, mąką, cukrem, sodą oczyszczoną, jajkami, solą, masłem, łyżeczka dla każdego dziecka.

N. prosi dzieci o uważne zbadanie wybranych produktów. Dzieci oglądają produkty, dotykają łyżeczką, sprawdzając ich konsystencję. Następnie dzielą się wrażeniami: opisują wygląd i stan skupienia poszczególnych produktów.

- Ustalanie kolejności wykonywanych czynności.

N. pyta dzieci, czy wiedzą, jakie czynności należy wykonać przed przystąpieniem do wykonania ciasta. Wspólnie z dziećmi ustala te czynności: założenie fartuszków, podciągnięcie rękawów, mycie rąk, dodawanie poszczególnych składników, mieszanie. Zwraca dzieciom uwagę na zachowanie zasad bezpieczeństwa (nie wolno dotykać oczu rękami i próbować surowego ciasta).

- Przygotowanie ciasta.

Stoliki, składniki na ciasto, miska, mikser, papierowe foremki, tace, fartuszek i drewniana łyżka dla każdego dziecka.

Dzieci w misce rozgniatają łyżkami masło i łączą je z cukrem. Mieszają składniki, a następnie dodają rozbite przez N. jajka. Ponownie mieszają. Stopniowo dodają mąkę, a następnie pokrojone w plastry banany. Sól i sodę N. odmierza samodzielnie. Wyjaśnia, dlaczego tych składników należy używać ostrożnie.

Dzieci mieszają wszystkie składniki drewnianymi łyżkami aż do uzyskania jednolitej masy (w razie potrzeby N. wykorzystuje mikser). Obserwują cały czas, jak zachowują się poszczególne składniki po zmieszaniu. Po uzyskaniu jednolitej konsystencji nakładają ciasto łyżeczkami do papierowych foremek ustawionych na tacach. Porządkują miejsce pracy.

- Zabawa taneczna *Kotyliny*.

Różnego rodzaju kotyliny, odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki.

N. pokazuje dzieciom różnego rodzaju kotyliny. Pokrótce zapoznaje dzieci z tradycją wykonywania kotylionów. Wyjaśnia, do czego są one wykorzystywane podczas karnawałowych balów, a także takich uroczystości, jak np. urodziny. Proponuje dzieciom zabawę. Wybiera spośród kotylionów jeden rodzaj, resztę odkłada na bok. Dzieci kolejno losują kotylion dla siebie. N. pomaga umieścić go na ubraniu (każdy kotylion ma swoją parę). N. włącza nagranie dowolnej muzyki. Dzieci tańczą w dowolny sposób. Na przerwę w nagraniu muzyki każde z nich odszukuje swoją parę, czyli drugie dziecko z takim samym kotylionem.

Karta pracy, cz. 3, nr 7

Karta pracy, cz. 3, nr 9

Dzieci:

– omawiają etapy powstawania tortu,
– projektują swój własny tort,	
– rysują szlaczek po śladzie.	– piszą po śladach liter, kończą pisać wypowiedzenie samodzielnie lub z pomocą N.

- Upieczenie muffinek.

Tace z przygotowanymi muffinkami.

Dzieci zanoszą tace z przygotowanymi muffinkami do przedszkolnej kuchni. Panie kucharki pieką babeczki w średnio nagrzanym piekarniku przez około 20 minut. Po upieczeniu muffinek dzieci mogą je ozdobić lukrem.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 9.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Śnieżynki*.

Tamburyn, odtwarzacz CD, nagranie znanej dzieciom piosenki o zimie, ławeczka gimnastyczna, woreczek dla każdego dziecka, szarfy – po jednej na parę.

Dzieci są śnieżynkami. Wirują po sali. N. w tym czasie gra na tamburynie. Gdy muzyka cichnie, śnieżynki spadają na ziemię – dzieci wykonują przysiad podparty.

- Ćwiczenia równowagi i skoku.

Dzieci ustawiają się w pozycji stojącej, formują rząd – jedno za drugim przechodzą po ławeczce noga za nogą. Wracając, przeskakują obunóż przez rozłożoną szarfę i ustawiają się na końcu szeregu. Ćwiczenie powtarzamy dwa razy.

- Ćwiczenia mięśni grzbietu – *Odpoczynek*.

Dzieci kładą się przodem na podłogę – odpoczywają, opierają głowy na przedramionach. Co pewien czas unoszą głowy do góry, tworzą nad oczami daszek z własnych dłoni i patrzą w niebo. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.

- Ćwiczenie z elementem czworakowania – *Myszki, do dziury!*

Półowa dzieci tworzy koło, trzymając ręce wzniesione tak, aby można było swobodnie przebiegać na czworakach. Pozostałe dzieci są myszkami (wbiegają do środka koła i wybiegają z niego). Na sygnał: klaśnięcie, koło się zamyka – tworzące je dzieci przysiadają, a złapane myszki powiększają koło. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.

- Ćwiczenia mięśni stóp.

Siad prosty, nogi wyciągnięte przed siebie w rozkroku – dzieci kładą na podłogę woreczek, na sygnał N. podnoszą go do góry palcami stóp. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.

- Ćwiczenia siłowe – mocowanie *Kto silniejszy?*

Dzieci siedzą w parach, przodem do siebie, w siadzie rozkrocznym, stopy mają zwarte ze stopami współćwiczącego, szarfy trzymają wspólnie za końce oburącz. Jedno dziecko z pary obniża plecy do leżenia tyłem, przeciągając współćwiczącego do skłonu w przód, po czym następuje zmiana ról. Na hasło: *Kto silniejszy?*, dzieci wspólnie się przeciągają.

- Zabawa uspokajająca.
Dzieci maszerują po obwodzie koła. Śpiewają znaną piosenkę o zimie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa tropiąca *Idź po śladach*.
Dzieci ustawiają się w rzędzie. N. idzie pierwszy, robiąc ślady na śniegu. Dzieci podążają za N. po jego śladach.
- Zabawy ze stoperem. Mierzenie czasu wykonywania wybranych czynności.
Stoper, kartka, mazak.
Dzieci wykonują różne czynności, np.: biegną, podskakują, chodzą po wyznaczonej trasie lub napędzają wiaderka śniegiem, wykorzystując łopatkę. N. mierzy czas wykonywania tych czynności za pomocą stopera. Zapisuje wyniki uzyskane przez poszczególne dzieci. Na koniec zabawy ogłasza zwycięzcę w każdej konkurencji.

III

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Niesiemy prezenty i składamy życzenia*.
Dwa krzeselka, dwa misie, dwie tace, pojemnik, klocki.
N. ustawia dwa krzeselka. Na krzeselkach sadza misie, które dzisiaj obchodzą swoje urodziny. Dzieci stoją w dwóch rzędach przed krzeselkami. Pierwsza osoba w każdym rzędzie trzyma tacę. Wybiera z pojemnika jeden klocek (prezent) i stawia go na tacy. Dzieci ostrożnie niosą tace, uważając, aby klocki nie spadły. Podchodząc do krzeselek, kłaniają się misiom, składają im urodzinowe życzenia i mówią, np.: *Życzę ci dużo zdrowia i wielu prezentów*. Następnie zostawiają klocki przy krzeselkach, okrążają misie i wracają. Przekazują tace kolejnemu dziecku i zabawa toczy się dalej. Na koniec dzieci liczą klocki i mówią, ile prezentów dostał każdy jubilat (N. wcześniej wyjaśnia to pojęcie).
- Zabawa *Przyjęcie u lalek*. Dekorowanie kącika lalek. Przygotowania miejsca, w którym będą zorganizowane urodziny.
Balony, flamastry, serpentyny, upieczone muffinki.
N. ustala z dziećmi, jak przyozdobić kącik lalek na urodzinowe przyjęcie dla misiów. Rozdaje dzieciom balony i serpentyny. Za pomocą flamastrów dzieci rysują na balonach dowolne wzory. Ozdabiają balonami i serpentynami kącik lalek. Następnie ustawiają stoliki w jeden długi stół i go nakrywają. Sadzą misie na honorowych miejscach. Biorą do rąk zabawki z kącika lalek i, trzymając je w dłoniach, śpiewają misiom piosenkę *Sto lat!* Wręczają niespodziankę – upieczone wcześniej muffinki. Rozdziałają ciasteczka: po jednym dla każdej osoby. Degustują je. Na koniec bawią się swobodnie balonami.
- Zabawa *Sprzątam po przyjęciu*. Porządkowanie kącika lalek z wykorzystaniem klepsydry minutowej.
Klepsydra minutowa, mazak, kartka.
N. prezentuje dzieciom klepsydrę minutową. Następnie wybiera dziecko, którego zadaniem będzie obserwowanie przesypującego się piasku i nastawianie klepsydry ponownie. Przy każdym nastawieniu klepsydry dziecko stawia na kartce jedną kreskę. Dzieci rozpoczynają prace porządkowe. W chwili zakończenia porządków wybrane dziecko przelicza kreski i odpowiada na pytanie: *Ile minut potrzeba było dzieciom na posprzątanie kącika lalek?*
- Słuchanie piosenki *Czasolot* w wykonaniu N. (przewodnik, cz. 3, s. 10).
- *Czasolot* – tworzenie akompaniamentu do refrenu piosenki na instrumentach perkusyjnych.
Instrumenty perkusyjne: klawesy, marakasy, trójkąty, bębenki, tamburyny, talerze.
Czaso- czas- czasolot to pojazd, co nie widać go. (klawesy)
Kiedy siadasz, wrzesień jest, jesień start i lato stop!
Potem października bieg i bieg listopada. (marakasy)
Grudzień, styczeń niosą śnieg, zima bajki gada... (trójkąty)
Wiosną marzec, kwiecień, maj i prawie koniec lotu. (bębenki)
Czerwiec niesie lata czar – wysiadka z czasolotu! (tamburyny)
Lipiec – hop! Sierpień – prask! (talerze)
I znów mamy wrzesień czas! (klawesy)

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa z elementem ćwiczeń ortofonicznych – *Co mi mówi zegar?* Ćwiczenie wyrazistego mówienia, uważnego słuchania i wykonywania poleceń. Ćwiczenie pamięci. Zabawa rytmiczna w kole – *Zegar wybija godziny*. Rozwijanie koncentracji, umiejętności liczenia oraz odtwarzania usłyszanego rytmu. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17.
- II.1. *Dwunastu braci* – zabawy dydaktyczne inspirowane opowiadaniem M. Strękowskiej-Zaremby *Rzeka czasu*. Cele: nabywanie umiejętności skupiania uwagi na przekazie literackim; poszerzanie wiadomości dotyczących miesięcy i pór roku; przyporządkowanie miesięcy do poszczególnych pór roku.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Czasolot*. Cel: umuzykalnianie dzieci.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa *Zbiórka!* Obserwowanie płatków śniegu przez szkła powiększające.
- III. Zabawa muzyczno-ruchowa *Która godzina?* Układanie puzzli przedstawiających zabawy na śniegu. Rozwijanie spostrzegawczości oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej. Wprowadzenie gry karcianej *Piotruś*. Utrwalanie nazw miesięcy oraz charakterystycznych symboli należących do poszczególnych miesięcy.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 1, II 2, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 16

Cele ogólne

- nabywanie umiejętności skupiania uwagi na przekazie literackim,
- poszerzenie wiadomości dotyczących miesięcy i pór roku,
- przyporządkowanie miesięcy do poszczególnych pór roku,
- wyrabianie zdolności twórczych dzieci,
- reagowanie na ustalone sygnały.

Cele operacyjne

Dziecko:

- w skupieniu słucha bajki przez dłuższy czas,
- podaje charakterystyczne cechy poszczególnych miesięcy i pór roku,
- wymienia nazwy miesięcy należących do danej pory roku,
- śpiewa dany tekst na własną melodię,
- reaguje odpowiednim ruchem na ustalone sygnały.

Przebieg dnia

I

- Zabawa z elementem ćwiczeń ortofonicznych – *Co mi mówi zegar?* Rozwijanie umiejętności wyrazistego mówienia, uważnego słuchania i wykonywania poleceń. Ćwiczenie pamięci.

Duży zegarek, mały budzik.

Dzieci siedzą w kole. Przekazują sobie kolejno w prawą stronę duży zegarek i wypowiadają tekst rymowanki K. Wilk: *Bim-bam, bim-bam duży zegar gada. Bim-bam, bim-bam. O czym opowiada?* Gdy skończą recytację, dziecko, które akurat trzyma zegarek, przykłada go do ucha i nasłuchuje. Następnie wypowiada głośno zadanie dla wybranego dziecka, np. *Zegarek mi mówi, żeby Janek podskoczył 3 razy*. Wskazane dziecko wstaje i wykonuje polecenie. Druga rundka w kole odbywa się z małym budzikiem. Dzieci zmieniają kierunek – przekazują sobie zegarek w lewą stronę i wypowiadają tekst drugiej rymowanki. *Tik-tak, tik-tak mały budzik tyka. Tik-tak, tik-tak. Ciebie o coś pyta?* Dziecko, które trzyma zegarek w momencie zakończenia recytacji, zastanawia się, kogo i o co zapyta, i wskazuje tę osobę, np. *Zegarek pyta o to, co wczoraj jedliśmy na obiad*. Wskazane dziecko odpowiada.

- Zabawa rytmiczna w kole – *Zegar wybija godziny*. Rozwijanie koncentracji, liczenia oraz odtwarzania usłyszanego rytmu.

Po dwa klocki dla każdego dziecka, papierowa strzałka.

Dzieci siedzą w kole. Dyżurny daje każdemu dziecku dwa klocki. Dzieci kładą klocki przed sobą na podłodze. N. układa na środku dużą wskazówkę (strzałkę) wykonaną z papieru i nakierowuje ją na wybrane dziecko. Informuje w ten sposób, kto za pomocą klocków odtworzy wystukany przez niego rytm i powie, którą godzinę wybił zegar. N. klaszcze miarowo 3 razy. Dziecko w tym samym rytmie uderza 3 razy klockiem o klocek i mówi: *Godzina trzecia*. N. kontynuuje zabawę.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17 (przewodnik, cz. 3, s. 11).

II

Zajęcia 1. Dwunastu braci – zabawy dydaktyczne inspirowane opowiadaniem M. Strękowskiej-Zaremby *Rzeka czasu*.

- Powitanie zabawą rytmiczną *Tik-tak, mija czas*.
Dzieci wykonują małe kroki i wypowiadają rymowanąkę: *Tik-tak, tik-tak, mija czas*. Zatrzymują się i przybierają dowolną pozę – zastygają w bezruchu. Następnie wznawiają marsz i kończą rymowanąkę. *Tik-tak, tik-tak, witam was*. Zatrzymują się, odwracają się w kierunku dowolnego dziecka i wykonują ukłon. N. może kontynuować zabawę, prosząc dzieci, aby mówiły rymowanąkę: szybciej, wolniej, z różnym natężeniem lub z różną wysokością głosu. Może ustalić także inny sposób poruszania się.

- Słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby *Rzeka czasu*.

Książka (s. 34–35) dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

Na skraju lasu, w małej chatce, mieszkała babunia z wnuczką Amelką. Żyło im się biednie, ale spokojnie. Razu pewnego babcia zachorowała. Nie pomogły ziółka z leśnych kwiatów ani miód od niedźwiedzi. W sąsiedztwie, na szczycie wieży tak wysokiej, że sięgała aż do chmur, mieszkał Staruszek Czas. Amelka zdecydowała się poprosić go o pomoc. Na wieżę prowadziły schody o niezliczonych stopniach. Gdy dziewczynka pokonała ostatni stopień, ledwie trzymała się na nogach.

– Pomóż babuni, proszę – wyszeptwała resztką sił.

Siwy Starzec Czas odwrócił stroskaną twarz od okna.

– Pomogę ci, jeśli ty mi pomożesz. Tam, w dole – wskazał za okno – płyną dwie rzeki czasu. To niedo-brze, że są aż dwie. Czas może płynąć tylko jednym korytem. Trzeba połączyć rzeki w jedną. Tylko Styczeń umiałby tego dokonać. Ale droga do niego trudna. Jestem za stary na taką wędrówkę.

Amelka nie bała się trudów. Ucałowała babunię, owinęła się starą chustą i poszła.

– Weź mnie ze sobą. – Na ramieniu dziewczynki usiadła wrona Lukrecja, wierna przyjaciółka. Dziewczynka pogłaskała ją po łebku i przyspieszyła kroku.

Styczeń mieszkał w mroźnej krainie u styku dwóch pasm górskich. Nie było go w domu, kiedy zziębnięta Amelka i zmrożona jak sople lodu wrona dotarły na miejsce. Dziewczynka nie czekała beczynn timer. Rozpa-liła w piecu, ugotowała wodę i zaparzyła imbryk herbaty malinowej dla Stycznia.

– Jaka smaczna! – zmarznięty miesiąc był bardzo wdzięczny za taką niespodziankę. Zgodził się połączyć rzeki czasu. – Musisz jednak mieć na to zgodę braci miesięcy, Amelko. Zacznij od wizyty u Lutego. Ostrze-gam, to surowy, mroźny miesiąc – popatrzył na dziewczynkę ze współczuciem.

Amelka uśmiechnęła się z wdzięcznością i poszła dalej.

W domu Lutego było zimno i nieprzyjemnie. Gospodarz groźnie spojrzał na nędznie ubraną Amelkę i na jej nastroszoną wronę. – Nie boisz się mnie? – nie mógł uwierzyć, że wątpła dziewczynka patrzy mu w oczy bez lęku. Nagroził jej odwagę, zgadzając się na połączenie rzek czasu. – Idź teraz do brata Marca. Ale uważaj na niego. Imię odziedziczył po bogu wojny, Marsie – ostrzegł ją przy pożegnaniu.

Amelia długo szukała wojowniczego Marsa. Kiedy w końcu go odnalazła, nie chciał jej wysłuchać. Cier-piał z powodu licznych ran odniesionych w walce z wrogimi rycerzami. Dziewczynka opatrzyła go, a gdy poczuł się lepiej, przedstawiła mu swoją prośbę.

– Dobrze! – powiedział krótko. I wskazał jej drogę do brata Kwietnia.

Dom Kwietnia tonął w kwiatach.

– Jak tu pięknie! – Amelka tak szczerze zachwyciła się ukwieconym domem Kwietnia, że ujęła jego serce.

– Zgadzam się na połączenie rzek – powiedział z uśmiechem. I doradził: – Mój młodszy brat nazywa się Maj. Jeśli pomożesz mu umaić płoty i kapliczki, będzie ci przychylny. To sympatyczny miesiąc. Odziedzi-czył imię po rzymskiej bogini Mai.

Rzeczywiście, Maj okazał się wyjątkowo miły. W podziękowaniu za pomoc w ozdabianiu płotów i kapliczek dał Amelce wiele cennych rad.

– Idź do Czerwca. Będzie niewyspany, bo w czerwcu legną się larwy pszczoł – czerwce. Wyręć go w nocnym czuwaniu. Do brata Lipca poprowadzi cię kwitnąca lipowa aleja. Pochwal jej piękno, a zjednasz go sobie. Sierpień mieszka pośród pól dojrzałego zboża. Kosi je srebrnym sierpem. Musisz mieć wiele sił, aby go wyręczyć. Do Września prowadzi droga przez wrzosowe pola. Ugotuj mu zupę grzybową, jego ulubioną. Będzie ci wdzięczny. Wokół domu Października leżą suche łodygi lnu – październice. Uszyj mu lniany płaszcz, a i on ci się odwdzięczy. Drogę do Listopada wyścielają kolorowe liście. Trafisz. Pomóż mu je zgrażyć, bo sobie nie radzi. Na koniec idź do Grudnia... jeśli zdołasz.

Amelka z wierną Lukrecją podziękowała pięknie i poszła. Moczył ją deszcz, straszyły burze z piorunami, paliło słońce, ale się nie poddała. Pięć kolejnych miesięcy dało jej swoją zgodę. Została jej najtrudniejsza droga, do Grudnia.

– Nielatwo tam dojść. Wokoło wszystko zamarzło. Na drodze gruda przy grudzie – ostrzegł dziewczynkę Listopad. Jednak nic nie mogło zatrzymać Amelki: ani przeszywający mróz, ani zawieja. Dotarła i do Grudnia.

– Nogi schodziłam, buciki zdarłam, tylko twojej zgody mi brak, żeby uratować babunię – powiedziała resztką sił.

Grudzień miał chyba grudę ziemi zamiast serca. – Nie tak szybko! Zagrasz ze mną w szachy. Jeżeli wygrasz, dostaniesz zgodę – powiedział chłodno.

Amelka umiała gotować, sprzątać, nawet orać ziemię, ale grać w szachy nie potrafiła.

– Znam się na tym. Ogram go – zakrakała wierna Lukrecja.

Kto nauczył wrone grać w szachy, tego nie wyjawiała, jednak nie zawiodła Amelki. Przegrany Grudzień spochmurniał, ale wyraził zgodę na połączenie rzek czasu.

Uszczęśliwiona dziewczynka pospieszyła w drogę powrotną.

Styczeń dotrzymał słowa i zetknął dwie rzeki czasu. Wzburzone wody popłynęły zgodnie jednym korytem. I, jak się domyślicie, wszystko skończyło się szczęśliwie, bo każda bajka powinna mieć szczęśliwe zakończenie.

• Rozmowa na temat opowiadania.

Książka (s. 34–35) dla każdego dziecka.

Dzieci przyglądają się ilustracjom w książce. Opowiadają, co robiła Amelka, żeby pomóc babci. Odpowiadają na pytanie: *Kogo poznała Amelka?* N. pyta także: *Skąd wzięły się nazwy poszczególnych miesięcy?*

Karty pracy, cz. 3, nr 8–9

Karty pracy, cz. 3, nr 10–11

Dzieci:

- słuchają nazw miesięcy,
- oglądają zdjęcia; mówią, z czym jeszcze kojarzą im się poszczególne miesiące.

- Loteryjka obrazkowa *Kalendarz przyrody*. Uporządkowanie wiadomości na temat miesięcy. 12 kartek formatu A4 (po 3 kartki w kolorach: zielonym, żółtym, pomarańczowym i białym), kartoniki (po 3 w kolorach: zielonym, żółtym, pomarańczowym i białym) z zapisanymi po drugiej stronie nazwami miesięcy, różne obrazki, w tym obrazki przedstawiające: wrzosa w koszu, grzyby, liście, Mi-kołaja, sanki, ciepłe buty, bociany, wianki z kwiatów, słowiki, czereśnie, słońce, żniwa, kredki, klej. N. prosi dzieci o dobranie się w dwuosobowe zespoły (lub 3-osobowe, w zależności od liczby dzieci). Każdy zespół wybiera po jednej kolorowej kartce. N. prosi zespoły mające kartki w tym samym kolorze o zajęcie miejsca blisko siebie. Następnie prosi do siebie po jednym dziecku z każdego zespołu. Dzieci losują kartoniki pasujące kolorem do ich kartek, z zapisanymi po drugiej stronie nazwami miesięcy. N. pomaga dzieciom odczytać napisy. Mówi, że odtąd każdy zespół reprezentuje dany miesiąc. Zespoły nakleją napisy na swoich kartkach. Następnie N. rozkłada na podłodze różne obrazki, w tym obrazek charakterystyczny dla danego miesiąca. Wypowiada zdania umiarkowanym głosem. (Uwaga: N. może wypowiadać zdania niekoniecznie w kolejności występowania miesięcy w roku). Dzieci spośród obrazków wybierają tylko ten, którego nazwę N. wypowie nieco głośniej. Przyklejają go na swojej kartce. Przykłady zdań:

*W styczniowe poranki biegniemy na sanki.
 Radzi luty: załóż ciepłe buty!
 W marcu powiadają, że bociany wracają.
 Kwiecień z kwiatów wianki plecie.
 W maju słowiki pięknie śpiewają.
 Czerwiec obwieścił, że na drzewach moc czereśni.
 W lipcu na plaży słońce mocno praży.
 W sierpniu tak to zwykle bywa, że czas na żniwa.
 Wrzesień wrzosy w koszu niesie.
 W październiku grzybów bez liku.
 W listopadzie nie ma już liści w sadzie.
 Grudzień zawołał, że jedzie już Mikołaj.*

- Zabawa dydaktyczna W poszukiwaniu dodatkowych obrazków.

12 kopert (po 3 koperty oznaczone kolorami: zielonym, żółtym, pomarańczowym i białym), różne obrazki, w tym przedstawiające: jabłka, grzyby, kolorowe liście, kasztany, bałwanka, płatki śniegu, karmnik z gilem, kwiaty (tulipany, żonkile), skowronka, gałązkę drzewa owocowego, dojrzałe kłosy zbóż, poziomki, dziecko w kole (do pływania), klej, mazak.

Dzieci, podzielone na zespoły jak wyżej, szukają schowanych w sali kopert oznaczonych nazwami ich miesięcy. Po ich odnalezieniu zespoły zajmują miejsca przy swoich kartkach, wydobywają znajdujące się w kopercie obrazki. Zastanawiają się, jakie jeszcze obrazki pasują do miesiąca, który reprezentują, i je przyklejają. N. prosi, aby najpierw podszedł do niego przedstawiciel zespołu reprezentującego obecnie trwający miesiąc. Dzieci z zespołu stycznia pokazują wszystkim swoją kartkę, podają nazwę swojego miesiąca, a następnie wymieniają jego symbol oraz nazwy wybranych dodatkowo obrazków. Uzasadniają, dlaczego te właśnie obrazki wybrały. Jeśli obrazek nie pasuje, N. skreśla go mazakiem. Kartkę zawiesza na tablicy. Zabawa toczy się dalej tak, aby każdy zespół zaprezentował swoją pracę.

- Przyporządkowanie miesięcy do poszczególnych pór roku.

4 arkusze papieru w kolorach: zielonym, żółtym, pomarańczowym i białym, napisy: **jesień, zima, wiosna, lato**.

N. wskazuje kolorowe kartki zawieszane na tablicy. Pyta dzieci, czy zauważyły coś ciekawego. W razie trudności N. pokazuje ręką 3 obrazki tego samego koloru. Zwraca dzieciom uwagę, że kolory odzwierciedlają poszczególne pory roku. N. pyta, czy dzieci wiedzą, jakie mamy pory roku i jaki kolor kartek symbolizuje każdą z nich. N. pyta dzieci, czy wiedzą, dlaczego w niektórych miesiącach dodatkowo naklejone obrazki się powtarzają. Wyjaśnia tego przyczynę. Na koniec N. prosi dzieci o wymienienie kolorów kartek zawieszonych na tablicy, policzenie kartek każdego koloru, a następnie – wszystkich kartek. Dzieci ustalają, że są 4 pory roku, każda pora roku składa się z 3 miesięcy. Wszystkich miesięcy jest 12. N. informuje dzieci, że 12 miesięcy tworzy jeden rok.

N. prosi dzieci, aby jeszcze raz wymienili w kolejności nazwy poszczególnych pór roku oraz nazwy wszystkich miesięcy w roku.

- Rozpoznawanie prawdy i fałszu.

Wyprawka, wypychanka, mina wesoła i smutna dla każdego dziecka (wykorzystywane już w listopadzie).

N. rozdaje dzieciom obrazki przedstawiające miny smutne (oznaczające zdania nieprawdziwe) i miny wesołe (zdania prawdziwe). Po przeczytaniu przez N. zdań dzieci podnoszą do góry obrazki odpowiednich min. Przykładowe zdania:

Do zimy należą: czerwiec, lipiec i sierpień.

Grudzień, styczeń i luty to miesiące bardzo ciepłe.

Do wiosny należą: wrzesień, październik i listopad.

Marzec, kwiecień i maj to miesiące należące do wiosny.

Jesienią kwitną krokusy.

W zimie pada kolorowy śnieg.

Wiosną bociany odlatują do ciepłych krajów.

Latem wiewiórka zbiera orzechy.

- Zabawa ruchowa *Miesiące, na miejsca!*

Tamburyn.

Dzieci siedzą w kole. Kolejno wstają i przypominają, jaki miesiąc reprezentowały we wcześniejszej zabawie. Następnie N. informuje dzieci, że miesiące występują po sobie zawsze w tej samej kolejności. Prosi dzieci, aby ustawiły się w rzędzie, w odpowiedniej kolejności, i aby zapamiętały, obok kogo stoją. Zaprasza do zabawy. N. gra na tamburynie. Dzieci biegają. Na pauzę w grze N. mówi: *Miesiące, na miejsca!* Dzieci zajmują wcześniej ustalone miejsca i, poczynawszy od stycznia, wymieniają swoje nazwy. N. powtarza zabawę. Może ustalić inne miejsce zbiórki.

Karty pracy, cz. 3, nr 8–9

Karty pracy, cz. 3, nr 10–11

Dzieci:

- rysują po śladach rysunków, mówią z jakimi porami roku kojarzą im się rysunki,
- rysują po śladach rysunków, mówią z jakimi porami roku kojarzą im się rysunki,
- zaznaczają na niebiesko litery *s* w podanych wyrazach.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Czasolot*.

- Próby wspólnego śpiewu refrenu piosenki *Czasolot*. Utrwalanie tekstu na zasadzie echa muzycznego. Śpiew, zbiorowy i indywidualny, refrenu piosenki (przewodnik, cz. 3, s. 10).

- Zabawa wyrabiająca umiejętność swobodnego śpiewania własnych melodii do podanego tekstu – *Zegar*.

Wyprawka, karta B, odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Czasolot*.

Dzieci zajmują miejsca na okręgu. Maszerują w rytm nagrania muzyki. W środku stoi dziecko, które jest zegarem. Trzyma przed sobą wykonany wcześniej zegar ze wskazówkami, przemieszcza się w przeciwną stronę niż dzieci w kole. Na przerwę w nagraniu muzyki dzieci odwracają się przodem do środka koła. *Zegar* staje przed osobą wybraną z koła i recytuje lub śpiewa (na wymyślonej przez siebie melodii) tekst B. Formy:

Stary zegar opowiada:

– *Tak, tak, taka to zabawa.*

Czas, czas ciągle płynie.

Ja wskazuję wam godzinę.

Ustawia wskazówki na dowolnej pełnej godzinie. Wybrane dziecko odczytuje godzinę. *Zegar* zwraca się do dzieci:

Teraz... jest godzina.

Dalej płynąć czas zaczyna.

Wybrane dziecko zostaje zegarem. Zabawę powtarzamy kilka razy.

- *Pory roku* – reagowanie na ustalone sygnały, rozwijanie umiejętności płynnego poruszania się w przestrzeni.

Instrumenty perkusyjne, szablony drzew w różnych porach roku, odtwarzacz CD, nagrania muzyki – o pogodnym charakterze i o zmiennym charakterze.

I grupa – *wiosna* – kastaniety, szablony do powieszenia na szyi, przedstawiające kwitnące drzewo.

II grupa – *lato* – klawesy, szablony do powieszenia na szyi, przedstawiające drzewo pokryte zielonymi liśćmi.

III grupa – *jesień* – tamburyn, szablony do powieszenia na szyi, przedstawiające drzewo pokryte kolorowymi liśćmi.

IV grupa – *zima* – trójkąt, szablony do powieszenia na szyi, przedstawiające drzewo bez liści.

Wybrana przez N. muzyka o zmiennym charakterze (odpowiednia dla kolejnych pór roku).

Dzieci z odpowiadającymi porom roku emblematami na szyjach są podzielone na cztery grupy. Każda grupa zajmuje wyznaczone miejsce.

Wszystkie dzieci poruszają się swobodnie po sali w dowolnych kierunkach przy muzyce. Na przerwę w nagraniu muzyki każda grupa zajmuje wyznaczone miejsce.

N. gra na kastanietach i równocześnie recytuje tekst B. Formy:

*Wiosna (lato, jesień, zima) do zabawy
właśnie woła nas.
Patrzcie, jak się wszystko zmienia,
kiedy płynie czas.*

Dzieci z grupy *wiosna* wychodzą na środek sali. N. wykorzystuje nagranie muzyki o pogodnym charakterze, równocześnie snując wymyśloną przez siebie opowieść. Wykonuje improwizacje ruchowe odpowiednie do tekstu. Dzieci w swobodny sposób starają się go naśladować.

Zabawę powtarzamy dla kolejnych pór roku, wykorzystując inne instrumenty, zamieniamy słowo *wiosna* na nazwę odpowiedniej pory roku.

- Utrwalanie zabawy *Czasolot* – tworzenie akompaniamentu do refrenu piosenki (przewodnik, cz. 3, s. 10).
- *Upływający czas* – reagowanie na ustalony sygnał, utrwalanie melodii piosenki i tekstu refrenu.
Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Czasolot*, dla każdego dziecka: szablon postaci: małego dziecka, starszego dziecka, młodzieńca, osoby dorosłej, osoby starszej, koperta, nożyczki, kredki.

Dzieci wycinają szablon przygotowane wcześniej przez N. Kolorują szablon. Każde dziecko umieszcza swój szablon w kopercie. Szablon można wykorzystać podczas innych zajęć. Koperty są rozłożone na dywanie. W rytmie nagrania muzyki dzieci maszerują między kopertami. Kiedy usłyszą melodię refrenu piosenki, zatrzymują się i śpiewają, równocześnie rytmicznie klaszcząc. Podczas przerwy w nagraniu muzyki N. recytuje tekst. Dzieci zajmują miejsca przed leżącą najbliższą kopertą.

*Płynie, płynie czas
dla każdego z nas.
Wszyscy o tym dobrze wiemy,
nic zrobić nie możemy.*

Wyciągają szablon i układają je kolejno, zgodnie z wiekiem przedstawionych na nich osób. N. sprawdza poprawność wykonania zadania. Po wykonaniu zadania dzieci wspólnie recytują tekst prezentowany przez N. Wkładają szablon do kopert. Zabawę powtarzamy kilka razy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zbiórka!*
Stoper.
N. wyznacza miejsce zbiórki. Umawia się z dziećmi, że na hasło: *Zbiórka!* jak najszybciej zgromadzą się w ustalonym miejscu i ustawiają się według wydanego polecenia: w rzędzie, w szeregu, w parach, w trójkach. N. odmierza czas zebrania się dzieci na miejscu zbiórki stoperem. Za każdym razem odczytuje wynik ze stopera. Zachęca dzieci do jak najszybszego wykonywania poleceń.
- Obserwowanie płatków śniegu przez szkła powiększające.
Szkło powiększające dla każdego dziecka.

III

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Która godzina?*
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej melodii do tańca.
Dzieci dobierają się w pary: chłopiec z dziewczynką. Tańczą w parach. Podczas pauzy w nagraniu N. uderza w trójkąt. Dzieci liczą dźwięki i podają, którą godzinę wybił zegar. Gdy N. uderzy w trójkąt 7 razy, dziewczynki zostawiają swoich partnerów i biegną na wyznaczone miejsce. Zabawę powtarzamy. Za każdym razem dziewczynki szukają innego partnera do tańca.
- Układanie puzzli przedstawiających zabawy na śniegu. Rozwijanie spostrzegawczości oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej.
Pocięty na części obrazek przedstawiający zabawy zimowe dla każdego dziecka.
N. utrwała z dziećmi nazwy miesięcy należących do zimy. Pyta dzieci, w jakie zabawy lubią bawić się w zimie. Następnie proponuje układanie puzzli przedstawiających zabawy na śniegu.

- Wprowadzenie gry karcianej *Piotruś*. Utrwalanie nazw miesięcy oraz charakterystycznych symboli należących do poszczególnych miesięcy.

25 prostokątnych tekturek o wymiarach karty do gry, napisy z nazwami miesięcy, obrazki przedstawiające symbole charakterystyczne dla poszczególnych miesięcy (jak w zabawie z części II dnia) – po 2 sztuki.

N. pokazuje dzieciom kalendarz, na którym jedna kartka to jeden miesiąc. Przekłada kolejne kartki, dzieci wymieniają kolejno nazwy miesięcy, poczynawszy od wiosny. Następnie N. układa przed dziećmi napisy z nazwami miesięcy oraz obrazki przedstawiające symbole charakterystyczne dla każdego miesiąca. Dzieci, z pomocą N., przyporządkowują symbole do miesięcy. Następnie samodzielnie wykonują karty do gry: przyklejają napisy i symbole na tekturkach. Jedna karta to Piotruś. N. zapoznaje dzieci z zasadami gry. Po rozegraniu gry dzieci mogą ustawiać domki z kart.

Styczeń, tydzień 1

Dzień 4

Mijają dni, miesiące, lata...

Co robią zimą dni tygodnia

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa w skojarzenia – *Z jaką porą roku kojarzy się wam...?* Rozwijanie spostrzegawczości oraz logicznego myślenia. Ćwiczenia graficzne *Śniegowe gwiazdki*. Rozwijanie umiejętności rachunkowych. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17.
- II.1. *Co robią zimą dni tygodnia* – zajęcia matematyczne. Cel: utrwalanie nazw dni tygodnia; nazywanie i rozróżnianie wybranych kolorów oraz kształtów figur geometrycznych; wprowadzenie znaku matematycznego $+$; utrwalanie znaku $=$; stosowanie znaków $+$ i $=$ w sytuacjach zadaniowych; rozwijanie umiejętności dodawania w zakresie 7.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 9. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa *Lepienie śnieżnych kul*. Otrząpywanie ubrań i butów ze śniegu przed powrotem do przedszkola.
- III. Zabawa ruchowa z popularną piosenką *Laurencia*. Utrwalanie nazw dni tygodnia. Ćwiczenia grafomotoryczne *Kreskujemy na czas*. Wypełnianie konturów figur. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej. Wykonanie osobistego tygodniowego kalendarza zabaw. Rozwijanie umiejętności planowania. Zabawa z piosenką *Czasolot*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 15, IV 16

Cele ogólne

- utrwalanie nazw dni tygodnia,
- wprowadzanie znaku matematycznego $+$; utrwalanie znaku $=$; stosowanie znaków $+$ i $=$ w sytuacjach zadaniowych,
- rozwijanie umiejętności dodawania w zakresie 7,
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia nazwy dni tygodnia,
- rozpoznaje znak matematyczny $+$; poprawnie stosuje znaki $+$ i $=$ w sytuacjach zadaniowych,
- dodaje elementy w zakresie 7,
- wykonuje ćwiczenia według instrukcji podanej przez N.

Przebieg dnia

I

- Zabawa w skojarzenia – *Z jaką porą roku kojarzy się wam...?* Rozwijanie spostrzegawczości oraz logicznego myślenia.

Albumy przyrodnicze.

N. wspólnie z dziećmi ogląda albumy przyrodnicze. Zwraca uwagę dzieci na zdjęcia przedstawiające różne zwierzęta i rośliny. Dzieci swobodnie wypowiadają się na ich temat. Następnie N. proponuje zabawę. Pyta dzieci o to, co widziały, np.: *Z jaką porą roku kojarzy się wam słowik?* Dzieci wypowiadają nazwę pory roku, która kojarzy im się ze słowikiem, i uzasadniają, dlaczego wybrały właśnie tę porę roku.

- Ćwiczenia graficzne *Śniegowe gwiazdki*. Rozwijanie umiejętności rachunkowych.

Spinacze do bielizny, sznurek, dla każdego dziecka: obrazek gwiazdki śniegowej, biała kalka, niebieski flamaster, nożyczki.

Dzieci kalkują niebieskim flamastrem na białej kalce kształty gwiazdek śniegowych. Następnie wycinają gwiazdki (koła z gwiazdkami). Za pomocą spinaczy do bielizny zawieszają gotowe prace na rozciągniętych w sali sznurkach. Wskazują palcem każdą gwiazdkę i wypowiadają nazwy liczebników głównych, ustalają liczbę gwiazdek zawieszonych na każdym sznurku.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17 (przewodnik, cz. 3, s. 11).

II

Zajęcia 1. Co robią zimą dni tygodnia – zajęcia matematyczne.

- Powitanie rymowanką.
Dzieci stoją w kole. N. proponuje im ułożenie rymowanki na powitanie. Chętne dziecko wypowiada słowa rymowanki i łączy je z wymyślonym przez siebie ruchem, np.: dwa kłaśnięcia, podskok, dwa tupnięcia, przysiad. Pozostałe dzieci wraz z N. powtarzają słowa i naśladują pokazywane ruchy. N. kontynuuje zabawę. Zachęca inne dzieci do wymyślania nowych ruchów do tej samej rymowanki.
- Wysłuchanie wiersza T. Fiutowskiej *Co robią zimą dni tygodnia*.

*Gdy tylko słońko na niebie lśni,
bawią się zimą tygodnia dni.
Poniedziałek – zjeżdża na sankach.
Wtorek – lepi bałwanka.
Środa narty przypina.
Czwartek kije jej trzyma.
Piątek jedzie na ślizgawce,*

*ciągnięty przez dwa latawce.
Sobota rzuca śnieżkami
i woła niedzielę:
„Hej, baw się z nami!”
A niedziela, choć zdrowa,
pod pierzynę się chowa.*

- Rozmowa na temat wiersza.
N. pyta dzieci: *Podczas jakiej pory roku bawią się dni tygodnia? Co zimą robi poniedziałek... wtorek, środa...* itd. N. wyjaśnia znaczenie słowa *pierzyna*.
- Zabawa *Kalendarz dni tygodnia*. Wymienianie nazw dni tygodnia w odpowiedniej kolejności.

Arkusz papieru podzielony na 7 kolumn, figury: trójkąt, koło, kwadrat, prostokąt, w kolorach: żółtym i czerwonym, z naklejonymi pod spodem obrazkami przedstawiającymi: zjeżdżanie na sankach, lepienie bałwana, narty, kije do nart, jazdę na ślizgawce, rzucanie śnieżkami, pierzynę.

Dzieci siedzą w kole. N. układa na środku arkusz papieru podzielony na 7 kolumn, oznaczonych kropkami (5-latk) lub liczbami (6-latk), oraz figury geometryczne z naklejonymi pod spodem obrazkami. Prosi dzieci o opisanie figur – podanie ich nazw i kolorów. Dzieci wybierają dowolną figurę, patrzą na umieszczony na niej obrazek, a potem, zgodnie z treścią wiersza, przyporządkowują zabawę do odpowiedniego dnia (odpowiedniej kolumny). Gdy wszystkie kolumny są już wypełnione, N. zadaje pytania, np.:

- Jak nazywał się pierwszy dzień tygodnia?
- Który dzień tygodnia bawił się w lepienie bałwanka?
- W jaką zabawę bawiła się środa?

Na koniec N., wskazując poszczególne kolumny, prosi dzieci o wymienienie w kolejności nazw wszystkich dni tygodnia. Pyta, ile dni ma tydzień. Dzieci liczą na palcach i podają liczbę.

- Rozmowa na temat: *Co robią dzieci w niedzielę?*
N. mówi, że jest ciekawy, czy dzieci dobrze zapamiętały, co robiły poszczególne dni tygodnia. Recytuje wiersz jeszcze raz. Zawiesza głos po wypowiedzeniu nazw dni tygodnia tak, aby dzieci dopowiedziały brakujące słowa. W razie potrzeby unosi odpowiedni obrazek.
Następnie N. pyta, czy to, co robiła niedziela, można nazwać zabawą. Zwraca dzieciom uwagę, że niedziela w kalendarzu zawsze jest oznaczana na czerwono. Prosi dzieci o przypomnienie, co to znaczy. Uzupełnia wypowiedzi dzieci, mówiąc, że niedziela jest dniem przeznaczonym na odpoczynek. W ten dzień większość ludzi nie pracuje. N. pyta dzieci, co one robią w niedzielę, w co się bawią. Chętne dzieci wypowiadają się. N. mówi, że choć w wierszu niedziela lubi leżeć w łóżku pod pierzyną, to – gdy wstanie – lubi bawić się w domu. N. mówi dzieciom, że niedziela poprosiła go, aby nauczył dzieci zabawy w układanie figur.

- Zabawa *Mozaiki geometryczne*.

Pojemnik, dla każdego dziecka: koperta wraz z zestawem figur (w jednym zestawie po 4 figury: trójkąty, koła, kwadraty i prostokąty – każda figura w kolorach czerwonym i żółtym), białe kartki formatu A3.

Dzieci ustawiają się w rzędzie. Następnie, przechodząc obok N., każde z nich pobiera z pojemnika kopertę i białą kartkę formatu A3. Dzieci ustawiają się w szachownicę naprzeciwko N. i zajmują miejsca, zachowując między sobą dość duże odstęp. Układają kartki i figury obok siebie. N. mówi:

- *Ułóżcie 2 czerwone koła i 3 żółte kwadraty.*

Dzieci wybierają odpowiednie figury i układają je na kartce w jednym rzędzie. N. mówi: *Dwa i trzy to jest pięć.*

N. kontynuuje zabawę. Wydaje nowe polecenia, np.

- *Ułóżcie 4 żółte prostokąty i 3 czerwone kwadraty.*
- *Ułóżcie 1 czerwone koło i 4 czerwone prostokąty.*

Za każdym razem dzieci układają figury w rzędach, jeden pod drugim. Liczą, ile mają razem figur.

Po serii ćwiczeń N. prosi dzieci, aby z figur ułożyły na kartce dowolną kompozycję. Po skończonej pracy przechodzi wraz z dziećmi między kartkami i podziwia poszczególne mozaiki. Dzieci wkładają figury z powrotem do kopert. Koperty i kartki składają we wskazanym miejscu.

- Zabawa ruchowa *Dni tygodnia*.

Dzieci stają w kole. Kolejno wymieniają nazwy dni tygodnia. Zapamiętują wypowiedzianą nazwę dnia. N. nawiązuje do wysłuchanego wcześniej wiersza. Zaprasza do zabawy. Wymienia nazwę dnia tygodnia. Dzieci oznaczone tym dniem poruszają się, naśladując zabawę, w którą bawił się dany dzień. Pozostałe dzieci w tym czasie siedzą w siadzie skrzyżnym. N. może wymienić kilka nazw dni tygodnia naraz. Gdy N. wymieni niedzielę – wszystkie dzieci kładą się na podłogę i odpoczywają.

Karty pracy, cz. 3, nr 10–11

Dzieci:

- liczą figury w jednej pętli, a potem w drugiej pętli,
- zaznaczają ich liczbę kropkami pod pętlami; liczą, ile figur jest razem,
- rysują w prostokącie odpowiednią liczbę kropek,
- wewnątrz dużych figur rysują figury takiego samego kształtu, ale mniejsze.

Karty pracy, cz. 3, nr 12–13

- Przyporządkowanie odpowiednich liczb do figur.

Dla każdego dziecka: koperta zawierająca figury geometryczne, kartki formatu A3, kartoniki z liczbami od 1 do 7.

Dzieci kontynuuje zabawę z figurami. N. ponownie rozdaje im koperty, w których znajdują się wycięte z kolorowego kartonu figury geometryczne, a także kartki formatu A3 oraz kartoniki z liczbami od 1 do 7. Dzieci układają przed sobą kartki i wyjmują zawartość kopert. N. opowiada: *Pozostałe dni tygodnia, podobnie jak dzieci, także chciały nauczyć się zabawy w układanie figur. Bawiły się tak:*

Poniedziałek ułożył 3 czerwone koła i 4 żółte kwadraty. N. stawia akcent w zdaniu na **1**. Dzieci układają figury na kartce, podobnie jak poprzednio, w jednym rzędzie, zachowując niewielki odstęp między poszczególnymi rodzajami figur. N. pyta: *Ile figur ułożył poniedziałek?* Dzieci liczą figury i podają ich liczbę. Układają pod nimi kartoniki z odpowiednimi liczbami (3, 4).

	• Zapoznanie ze znakiem +. Kartonik ze znakiem + dla każdego dziecka, kartoniki z liczbami 3 i 4. N. pokazuje dzieciom znak +. Wyjaśnia, że takim znakiem można zastąpić słowo <i>i</i>. Znak ten odczytuje się jako <i>dodać</i>. Pyta, co dzieciom przypomina ten znak. Dzieci rysują znak + palcem w powietrzu i na dywanie. • Przedstawienie tego, co ułożyły dzieci, za pomocą liczb i znaków. Zestaw: kartoniki ze znakami + i = oraz kartoniki z liczbami od 1 do 7 (dla każdego dziecka oraz dla N.). Następnie dzieci układają pomiędzy liczbami 3 i 4 znak + i wspólnie z N. czytają: <i>Trzy dodać cztery (3 + 4)</i>. N. mówi: <i>Policzmy, ile wszystkich figur ułożyłyście</i>. N. przypina na tablicy swoje kartoniki z liczbami i znakami, ilustrując zapis: $3 + 4 = 7$ i odczytuje: <i>Trzy dodać cztery równa się siedem</i>. Następnie dzieci układają taki sam zapis ze swoich liczb i znaków i głośno odczytują z N. • Utrwalanie poznanych znaków i cyfr. 2 czerwone prostokąty i 5 żółtych kół, kartoniki z liczbami od 1 do 7 oraz znakami + i = (dla N. i dla każdego dziecka), koperta zawierająca figury geometryczne (dla każdego dziecka). N. mówi, jakie figury ułożył wtorek: <i>Wtorek po lewej stronie ułożył 2 czerwone prostokąty, a po prawej stronie 5 żółtych kół. Ile ułożył figur? Ułóżcie odpowiedni zapis i go przeczytajcie: $2 + 5 = 7$</i>. Następnie N. układa zapisy o kolejnych dniach tygodnia, np. $6 + 1 = \dots$ Zadaniem dzieci jest zilustrowanie ich najpierw za pomocą figur, a następnie ułożenie zapisów ze swoich liczb i znaków oraz obliczenie, ile to jest razem, a następnie odczytanie ich. • Karta pracy, cz. 3, nr 12. Dzieci: – odczytują zapisy: $6 + 1 = 7$, $5 + 2 = 7$, $4 + 3 = 7$, – liczą koła; odczytują działania; nakleją brakujące działania. • Karta pracy, cz. 3, nr 13. Dzieci: – liczą figury, odszukują wśród naklejek odpowiednie liczby, – nakleją je we właściwych miejscach; odczytują kolejne zapisy, – kolorują koła zgodnie z podanymi działaniami.
--	---

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 9 (przewodnik, cz. 3, s. 19).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Lepienie śnieżnych kul*.

Stoper.

N. organizuje zawody. Mówi: *Kto ulepi więcej śnieżek w wyznaczonym czasie?* Po odmierzeniu czasu stoperem dzieci przeliczają kule, ustalają, kto zwyciężył. Na koniec dzieci obrzucają się śnieżkami.

- Otrzępywanie ubrań i butów ze śniegu przed powrotem do przedszkola.

III

- Zabawa ruchowa z popularną piosenką *Laurencja*. Utrwalanie nazw dni tygodnia. Dzieci trzymają się za ręce, śpiewają i rytmicznie poruszają się, idąc po kole. N. podaje nazwę dnia tygodnia, a dzieci powtarzają ją, zatrzymując się i przykucając. Po każdym odśpiewaniu piosenki N. wypowiada nazwy dni tygodnia wymienione wcześniej i dodaje do nich następną. Dzieci wyliczają je kolejno, za każdym razem kucając na nazwę dnia tygodnia.

*Laurencjo moja, Laurencjo ma,
ach, kiedyż znowu spotkamy się?
W poniedziałek!
Ach, żeby to już poniedziałek był
i ja przy swojej Laurencji żył,
Laurencjo ma!*

*Laurencjo moja, Laurencjo ma,
ach, kiedyż znowu spotkamy się?
We wtorek!
Ach, żeby to już poniedziałek, wtorek był
i ja przy swojej Laurencji żył,
Laurencjo ma!*

- Ćwiczenia grafomotoryczne *Kreskujemy na czas*. Wypełnianie konturów figur. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Dla każdego dziecka: płytka z mozaiki geometrycznej, flamastry, kartki.

Dzieci wybierają płytkę z mozaiki geometrycznej oraz flamaster w dowolnym kolorze. Odrysowują płytkę na kartce, zakreślują kontur figury poprzez narysowanie tylko 7 kresek (najpierw pionowych, potem poziomych, a następnie ukośnych). N. przypomina, w jaki sposób rysuje się kreski: pionowe, poziome i ukośne.

- Wykonanie osobistego tygodniowego kalendarza zabaw. Rozwijanie umiejętności planowania.

Kartki podzielone na 7 kolumn, ponumerowanych kropkami lub liczbami, mazaki.

N. rozdaje dzieciom kartki podzielone na 7 kolumn – dni tygodnia. Przypomina dzieciom wiersz T. Fiutowskiej *Co robią zimą dni tygodnia*. N. zachęca dzieci, aby zaplanowały na każdy dzień tygodnia zabawę, w którą chciałyby się pobawić. Dzieci wykonują swój *kalendarz zabaw*. Po skończonej pracy dzieci biorą wypełnione kartki do domu (po tygodniu przynoszą swój kalendarz. N. pyta, czy udało im się pobawić w daną zabawę w wyznaczonym dniu tygodnia).

- *Śniegowa gwiazdka* – utrwalanie melodii i tekstu piosenki *Czasolot* podczas zabawy (przewodnik, cz. 3, s. 10).

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalno-wokalnej i instrumentalnej piosenki *Czasolot*, papierowe gwiazdki dla każdego dziecka.

Słuchając wersji instrumentalno-wokalnej piosenki *Czasolot*, dzieci maszerują po sali w dowolnych kierunkach, trzymając w dłoniach swoje gwiazdki. Umieszczają je w wybranych przez siebie widocznych miejscach w sali. Następnie siadają w kręgu. Kiedy usłyszą ponownie melodię piosenki (wersja instrumentalna), wstają i maszerują w dowolnych kierunkach sali. Podczas przerwy każde dziecko zajmuje miejsce obok najbliższej leżącej gwiazdki. Kiedy zostanie wskazane przez N., określa całym zdaniem jej położenie (*gwiazdka leży na stoliku, gwiazdka leży na półce...*).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa <i>Która pora roku się kończy, a która zaczyna?</i> Utrwalanie kolejności występowania poszczególnych pór roku. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Taniec pór roku</i>. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17. II.1. <i>Co robimy w dzień, a co robimy w nocy</i> – zabawy dydaktyczne. Cele: rozumienie pojęcia czasu poprzez dostrzeganie stałego następstwa dni i nocy oraz pór roku; przekazywanie informacji w formie uproszczonych rysunków; dostrzeganie znaczenia pracy wykonywanej w nocy. 2. <i>Drzewo w czterech porach roku</i> – zajęcia plastyczne. Cel: utrwalanie wiadomości na temat charakterystycznych cech poszczególnych pór roku, rozwijanie sprawności manualnej. Zabawy na świeżym powietrzu: wykonanie prostego zegara słonecznego. Zabawa bieżna <i>Biegnij i wróć na swoje miejsce</i>. III. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Pory roku</i>. Układanie puzzli przedstawiających zimowy obrazek. Rozwijanie spostrzegawczości i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Zabawa badawcza <i>Zapachy pór roku</i>. Zabawy z piosenką <i>Czasolot</i>.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 15, IV 16, IV 18, IV 20

Cele ogólne

- rozumienie pojęcia czasu poprzez dostrzeganie stałego następstwa dni i nocy oraz pór roku,
- dostrzeganie znaczenia pracy wykonywanej w nocy,
- utrwalanie wiadomości na temat charakterystycznych cech poszczególnych pór roku,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia w kolejności występowania nazwy pór dnia i nazwę *noc*, a także nazwy pór roku,
- wypowiada się na temat znaczenia pracy wykonywanej nocą,
- wymienia charakterystyczne cechy poszczególnych pór roku,
- nakleja elementy w odpowiednich miejscach na sylwecie drzewa.

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Która pora roku się kończy, a która zaczyna?* Utrwalanie kolejności występowania poszczególnych pór roku.

Obrazki przedstawiające symbole należące do każdej z pór roku.

Dzieci dobierają się w pary. Jedno z nich losuje obrazek z rozsypanki obrazkowej. Mówi rymowaną: *Wiosna, lato, jesień, zima. Która pora roku się kończy, a która zaczyna?* i pokazuje obrazek. Zadaniem dziecka z pary jest odgadnięcie, do jakiej pory roku należy przedstawiony na obrazku symbol, a następnie wymienienie nazwy pory roku, która po niej nastąpi. Dzieci losują obrazki na zmianę, zadając sobie obrazkowe zagadki.

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Taniec pór roku*.

Tamburyn, szyfonowe chustki w kolorach: żółtym, niebieskim, zielonym i czerwonym (dla każdego dziecka).

N. rozdaje dzieciom szyfonowe chustki w czterech kolorach. Dzieci określają, z jakimi porami roku kojarzą się im kolory chustek. Dzieci poruszają się dowolnie po sali przy dźwiękach tamburynu. Podczas przerwy w grze ustawiają się w czteroosobowych kołach – każde dziecko w kole ma chustkę w innym kolorze (wiosna, lato, jesień, zima).

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 17 (przewodnik, cz. 3, s. 11).

II

Zajęcia 1. Co robimy w dzień, a co robimy w nocy – zabawy dydaktyczne.

- Powitanie zabawą *Witam tych, którzy...*

Dzieci siedzą w kole. N. wita dzieci słowami: *Witam tych, którzy: w nocy spali, dzisiaj rano zjedli śniadanie, którym w nocy coś się śniło...* itd. Dzieci, które czują się powitane, zmieniają miejsca siedzenia. N. proponuje dzieciom, aby sprawdziły, co Olek robił w dzień, a co – w nocy.

Karta pracy, cz. 3, nr 12

Karta pracy, cz. 3, nr 14

Dzieci:

- czytają z N. nazwy pór dnia i wyraz **noc**,
- opowiadają, jak Olek spędził dzień.

- Zabawa *Mój plan dnia i nocy*.

Dla każdego dziecka: arkusz papieru podzielony na 5 kolumn, koperta z napisami: rano, południe, popołudnie, wieczór, noc, kredki.

Dzieci biorą z ustalonego miejsca po jednej kartce podzielonej na 5 kolumn oraz kopertę z napisami oznaczającymi poszczególne pory dnia i wyraz **noc**. Siadają przed N. w układzie w szachownicę i kładą kartki przed sobą. N. prosi dzieci o odczytanie napisów, a następnie przyklejenie ich w kolejności od góry (w każdej kolumnie jeden napis). Następnie N. prosi dzieci o zastanowienie się, co robią w dzień, a co w nocy. Dzieci za pomocą schematycznych rysunków rysują w poszczególnych kolumnach to, co najczęściej robią w poszczególnych porach dnia i w nocy. Następnie kolejno wstają i wymieniają w kolejności nazwy pór dnia i nazwę **noc** – prezentują pozostałym swój plan.

- Zabawa *Dzień i noc* – w formie opowieści ruchowej.

N. z dziećmi siedzi w kole. Wszyscy odliczają kolejno do dwóch: *jeden, dwa, jeden, dwa...* itd. N. mówi, że *jedynki* będą dniami, a *dwójki* – nocami. Następnie N. opowiada o następstwie dni i nocy.

Słońce wstało, rozpoczyna się dzień. Słońce wędruje po niebie i chyli się ku zachodowi. Dzień się kończy. Ciemnieje, rozpoczyna się noc. Księżyc wędruje po niebie, świecą gwiazdy. Noc przemija, bo idzie dzień, i wschodzi słońce... itd.

N. powtarza opowieść. W trakcie opowieści poleca dzieciom, aby kolejno inscenizowały jej treść. Gdy mówi o dniu, dzieci będące dniami wstają. Gdy N. zacznie mówić o nocy, *jedynki* siadają, a wstają dzieci będące nocą itd. Po skończonej opowieści, dla utrwalenia i podkreślenia rytmiczności występowania dni i nocy, N. (noc) kładzie dłoń na ramieniu siedzącego obok niego dziecka (dnia) i mówi: *Jestem dzień. Po mnie jest noc*. Dziecko naśladuje ruch. N. mówi do osoby siedzącej obok niego: *Jestem noc. Po mnie jest dzień*. Zabawa trwa dotąd, aż wszystkie dzieci się wypowiedzą.

Karta pracy, cz. 3, nr 13

Karta pracy, cz. 3, nr 15

Dzieci:

- odpowiadają na pytanie: *Czy wszyscy ludzie śpią w nocy?*,
- oglądają zdjęcia; mówią, kto pracuje w nocy i dlaczego to robi.

- Zabawa obrazkami – *Co to za zawód?*

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej szybkiej muzyki, obrazki przedstawiające osoby wykonujące różne zawody (na obrazkach wyraźnie widać, czy jest to dzień, czy noc).

Dzieci stoją w kole. W rytm nagrania muzyki przekazują sobie obrazek z zachowaniem zasady: wziąć lewą ręką, a podać prawą. Na pauzę w nagraniu muzyki dziecko, które trzyma akurat obrazek, nazywa przedstawiony na nim zawód. Uważnie ogląda obrazek i mówi, o której porze dnia jest wykonywany. N. kontynuuje zabawę. Dzieci mogą przekazywać sobie obrazek pod kolanem, nad głową itp.

- Burza mózgów *Co by było, gdyby...*?

Piłka.

Dzieci siedzą w kole. N. toczy piłkę do poszczególnych dzieci i zadaje pytania, np.: *Co by było, gdyby... piekarz nie pracował w nocy, wszyscy ludzie spali w dzień, policjant nie pilnował w nocy porządku?* Dzieci odpowiadają na pytania. Po kilku pytaniach zadanych przez N. pytania formułują dzieci.

- Zabawa ruchowa *Dzień, noc*.

Bębenek.

N. prosi dzieci o przypomnienie, kto we wcześniejszej zabawie był *dnieniem*, a kto odgrywał rolę *nocy*.

Zaprasza dzieci do zabawy. Dzieci swobodnie maszerują w rytm bębenka. Inscenizują stałe następstwo dni i nocy; na przerwę w grze ustawiają się jak najszybciej w jednym rzędzie, zgodnie z zasadą następstwa nocy i dni. Za każdym razem głośno wymieniają swoje nazwy. Zabawę powtarzamy kilka razy.

☰ Karta pracy, cz. 3, nr 12 Dzieci: – kolorują rysunki.	☰ Karta pracy, cz. 3, nr 14 Dzieci: – kończą rysować i kolorować według podanego wzoru (rytmu).
☰ Karta pracy, cz. 3, nr 13 Dzieci: – kolorują ramkę każdego zdjęcia innym kolorem, – kończą rysować słońca i księżycy według wzoru (rytmu) z poprzedniej karty.	☰ Karta pracy, cz. 3, nr 15 Dzieci: – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Zajęcia 2. *Drzewo w czterech porach roku* – zajęcia plastyczne.

- Wprowadzenie do tematu. Rozmowa na temat charakterystycznych cech poszczególnych pór roku na podstawie reprodukcji obrazów.

Wyprawka, reprodukcje obrazów przedstawiających pory roku.

N. eksponuje reprodukcje obrazów przedstawiające krajobraz: jesienny, zimowy, wiosenny i letni. Dzieci analizują je, wymieniają elementy przedstawione na obrazach oraz nazwy kolorów użytych do ich wykonania. N. zwraca uwagę na technikę wykonania obrazów, opisuje ich nastrój. Prosi dzieci o nadanie tytułów poszczególnym obrazom. Dzieci porównują własne pomysły z tytułem nadanym przez autora. Następnie dzieci, odwołując się do swojej wiedzy, wypowiadają się na temat charakterystycznych cech danej pory roku.

- Rozwiązywanie zagadek *Co wiemy o wiosnie, lecie, jesieni i zimie?* Porządkowanie informacji o porach roku.

Dla każdego zespołu: cztery obręcze w kolorach: zielonym, żółtym, pomarańczowym i białym, koszyk, napisy: **wiosna, lato, jesień, zima**, koperty, obrazki charakterystyczne dla poszczególnych pór roku, przedmioty lub zabawki charakterystyczne dla zabaw w danej porze roku, np.: koło do pływania, plastikowe jabłuszko do zjeżdżania po śniegu, kalosze, latawiec, parasol, wiaderko, łopatką, konewka, części garderoby, takie jak: czapka, szalik, kostium kąpielowy, kalosze, płaszcz przeciwdeszczowy, sweter, cienka kurtka.

N. proponuje dzieciom sprawdzenie ich wiadomości na temat charakterystycznych cech poszczególnych pór roku. Dzieli dzieci na zespoły. Przed każdym zespołem układa cztery obręcze w kolorach pór roku. Liderzy zespołów wybierają z koszyka odpowiednie napisy (nazwy pór roku) i wkładają po jednym do każdej obręczy. N. kolejno prezentuje zadania do wykonania (każdy zespół wykonuje zadania samodzielnie).

Dzieci wkładają do odpowiedniej obręczy:

- obrazki charakterystyczne dla poszczególnych pór roku (każdy zespół otrzymuje obrazki w kopertach);
- przedmioty lub zabawki charakterystyczne dla zabaw w danej porze roku, np.: koło do pływania, plastikowe jabłuszko do zjeżdżania po śniegu, kalosze, latawiec, parasol, wiaderko, łopatką, konewka;
- elementy garderoby, takie jak: czapka, szalik, kostium kąpielowy, kalosze, płaszcz przeciwdeszczowy, sweter, cienka kurtka.

Następnie dzieci zadają i odgadują zagadki ruchowe – wybrane dziecko z zespołu pokazuje ruchem czynność charakterystyczną dla danej pory roku (np. pływanie), a dzieci z innych zespołów odgadują, o jaką czynność chodzi i jakiej pory roku ona dotyczy.

- Zabawa ruchowa *Tak, nie*. Rozpoznawanie prawdy i fałszu.

N. wypowiada zdania. Jeśli zdanie jest prawdziwe, dzieci podskakują w miejscu i głośno odliczają do 7. Jeśli zdanie jest fałszywe, dzieci siadają na dywanie i uderzają stopami o podłogę. Przykładowe zdania:

*Latem lepimy bałwana.
Zimą kąpiemy się w morzu.
Jesienią liście spadają z drzew.*

*Wiosną kwitną kwiaty.
Teraz jest zima.
Zimą jeździmy na sankach.*

- Praca plastyczna *Drzewo w czterech porach roku*.

Odtwarzacz CD, nagranie fragmentów muzyki klasycznej, dla każdego dziecka: wyprawka, karta 4, nożyczki, klej, naklejki.

N. zaprasza dzieci do stolików. Omawia sposób wykonania pracy. Włącza nagranie muzyki. Następnie dzieci:

- wypychają każdą z czterech części drzewa przedstawionych na karcie,
 - odszukują naklejki z kwiatami, jesiennymi liśćmi, śniegowymi gwiazdkami, owocami,
 - na każdej części drzewa nakleją właściwe naklejki,
 - każdą z części składają na pół, sklejają ze sobą poszczególne części, kierując się instrukcją fotograficzną.
- Prezentowanie prac. Zorganizowanie wystawy.

Napis Cztery pory roku.

Dzieci oglądają prace. Ustalają, czy wszystkie elementy zostały prawidłowo naklejone. Następnie N. z pomocą dzieci organizuje wystawę. Dzieci ustawiają swoje drzewa w ustalonym miejscu. Obok N. umieszcza napis – informację na temat wykonanej pracy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Wykonanie prostego zegara słonecznego.
N. zwraca dzieciom uwagę na położenie słońca o tej porze roku. Zachęca dzieci do zaobserwowania, czy na niebie widoczny jest także księżyc. Następnie proponuje wykonanie prostego zegara słonecznego. Umieszcza w ziemi patyk i rysuje okrąg. Zaznacza miejsce padania cienia. N. przestrzega dzieci przed spoglądaniem prosto w słońce.
- Zabawa bieżna *Biegnij i wróć na swoje miejsce*.

Szarfy w kolorach: zielonym, czerwonym i żółtym.

Dzieci stoją w kole. Odliczają do trzech. N. wręcza dzieciom szarfy: *jedynkom* – zielone, *dwójkom* – czerwone, *trójkom* – żółte. Dzieci zakładają szarfy na siebie. Następnie N. wywołuje kolor, np. *Czerwony!* Dzieci z szarfami w czerwonym kolorze obiegają stojące w kole dzieci w prawo, do momentu, aż wrócą na swoje miejsca. N. wywołuje kolory do biegu na zmianę, zmienia także kierunek biegu. Chwali dzieci, które jako pierwsze wróciły na swoje miejsca.

III

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pory roku*.

Szarfy w kolorach: zielonym, żółtym, czerwonym, niebieskim (dla każdego dziecka z zespołu jeden kolor szarf), cztery obręcze w takich samych kolorach jak szarfy, tamburyn.

N. dzieli dzieci na cztery zespoły odpowiadające porom roku i wręcza im szarfy: zielone – wiosna, żółte – lato, czerwone – jesień, niebieskie – zima. N. układa cztery obręcze w takich samych kolorach jak szarfy. Dzieci zajmują w nich miejsca, kierując się kolorem szarfy. N. gra na tamburynie. Wymienia kolejno nazwy pór roku, zaczynając od wiosny. Dzieci, które mają szarfy odpowiadające wymienionej porze roku, wybiegają z nich i poruszają się w różne strony. W czasie przerwy w muzyce wracają na swoje miejsca. N. powtarza zabawę trzy razy, aby dzieci zapamiętały kolejność pór roku, następnie zmienia jej przebieg. Zbiera obręcze. Teraz na przerwę w muzyce dzieci mają ustawić się jak najszybciej w jednym rzędzie, zgodnie z zasadą następstwa pór roku, czyli *wiosna, lato, jesień, zima, wiosna, lato* itd. N. przypomina, że jako pierwsze ustawia się dziecko z szarfą w kolorze zielonym – wiosna. Zabawę powtarzamy 3 razy.

- Układanie puzzli przedstawiających zimowy obrazek. Rozwijanie spostrzegawczości i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Dla każdego dziecka: wyprawka, puzzle Zima.

Dzieci delikatnie oddzielają elementy puzzli. Miesza je, po czym układają zimowy obrazek. Po ułożeniu wkładają puzzle do kopert i odkładają w ustalone miejsce do wielokrotnego korzystania.

- Zabawa badawcza *Zapachy pór roku*.

Talerzyki, połówki owoców: pomarańczy, białych grejpfrutów, limonek i cytryn, goździki.

Dzieci podchodzą do czterech stolików, na których na talerzykach leżą połówki owoców: pomarańczy, białych grejpfrutów, limonek i cytryn. Nabijają gęsto połówki owoców goździkami, tworząc

fantazyjne wzory. Po skończonej pracy podziwiają efekty, wachają zapachy, opisują swoje wrażenia, odpowiadają na pytanie: *Z jaką porą roku, z czym kojarzy mi się ten zapach?*

- Utrwalanie zabaw z całego tygodnia, opartych na melodii i tekście piosenki *Czasolot* (przewodnik, cz. 3, s. 10).
- Śpiew – zbiorowy i indywidualny – poznanych dotychczas piosenek (a cappella, razem z N., wersje instrumentalne piosenek).

Odtwarzacz CD, wybrane wersje instrumentalne poznanych piosenek.

Styczeń, tydzień 2

Dzień 1

Zima i zwierzęta

Uroki zimy

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Oglądanie reprodukcji malarskich przedstawiających przyrodę w zimowej szacie. Opisywanie cech zimowego krajobrazu. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość wzrokową – *Czy się zgadza?* Wymyślanie nowych słów. Wzbogacanie słownictwa. Słuchanie piosenki *Pomóż ptakom*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18.

II.1. *Co robimy zimą?* – rozmowa inspirowana obrazkiem. Cele: opisywanie cech zimowego krajobrazu; utrwalanie zasad bezpieczeństwa obowiązujących podczas zabaw zimowych; rozwijanie słuchu fonematycznego.

2. *Wszędzie białe* – zajęcia plastyczne. Cel: zdobywanie doświadczeń plastycznych poprzez zastosowanie techniki malowania pastą do zębów.

2. Odkrywanie litery **n**: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej; rozpoznawanie i nazywanie poznanych liter.

Zabawy na świeżym powietrzu: sprawdzanie pogody za oknem. Odczytywanie temperatury na termometrze zaokienne. Ubieranie się stosownie do pogody. Spacer. Wypowiadanie się na temat zaobserwowanych zjawisk przyrodniczych. Obserwowanie zachowania ptaków w ich naturalnym środowisku. Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Kto ulepi największą kulę?*

III. Zabawa ruchowa *Pada śnieżek*.

Odczytywanie z pomocą N. wyrazów **sanki** i **narty**. Układanie wyrazu z liter według wzoru.

Rozwiązywanie krzyżówki. Odszukiwanie liter i sylab tworzących nazwy obrazków i naklejanie ich w odpowiednich miejscach. Odczytywanie hasła. Pisanie liter **n, N**.

Zabawa twórcza *Biały obrazek*. Rozwijanie drobnych mięśni dłoni.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 5, IV 6, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- utrwalanie zasad bezpieczeństwa obowiązujących podczas zabaw zimowych,
- rozwijanie słuchu fonematycznego,
- odkrywanie litery **n**: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej,
- rozpoznawanie i nazywanie poznanych liter,
- zdobywanie doświadczeń plastycznych poprzez zastosowanie techniki malowania pastą do zębów.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas zabaw zimowych,
- dokonuje analizy i syntezy sylabowej słów,
- wymienia głoski w słowach *narty, Nela*; układa schematy i modele słów *narty, Nela*; określa miejsca samogłoski w słowach o prostej budowie fonetycznej,

- opisuje wygląd liter **n, N** oraz odtwarza ich kształty,
- wykonuje pracę z wykorzystaniem poznanej techniki – maluje pastą do zębów.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie reprodukcji malarskich przedstawiających przyrodę w zimowej szacie. Opisywanie cech zimowego krajobrazu.

Wyprawka, reprodukcje obrazów: Pietera Bruegela *The elder winter land space with shatters a bird*, Jana Stanisławskiego *Zakopane w zimie dla każdego dziecka*.

Dzieci swobodnie wypowiadają się na temat reprodukcji obrazów przedstawiających zimową scenę. Wskazują, wymieniane przez N., elementy zimowego krajobrazu. N. zwraca uwagę na technikę wykonania oraz kolorystykę obrazów. Dzieci opisują nastrój dzieł, nadają im tytuły. Porównują z tytułami nadanymi przez malarzy.

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość wzrokową – *Czy się zgadza?* Wymyślanie nowych słów. Wzbogacanie słownictwa o nazwy zwierząt oraz sprzętów wykorzystywanych podczas zabaw zimowych. **Sylwety wybranych zwierząt, np. ptaków, oraz sylwety sprzętów do zabaw zimowych (podzielone na dwie części).**

N. rozkłada przed dziećmi sylwety zwierząt przecięte na dwie części. Dobiera dwa elementy, łącząc je nieprawidłowo, np. połowa zwierzęcia przedstawia wróbla, a druga połowa – srokę. Pyta dzieci: *Czy wszystko się zgadza? Jak można by nazwać powstałe zwierzę?* Dzieci wymyślają nazwę, np. *wróblosroka*, a następnie układają sylwety tak, aby było poprawnie. N. kontynuuje zabawę. Zestawia ze sobą elementy należące do dwóch różnych sprzętów wykorzystywanych podczas zabaw zimowych. Ponownie pyta: *Czy wszystko się zgadza? Jak można by nazwać obrazek?* Dzieci tworzą nową nazwę, a następnie układają obrazek tak, aby było poprawnie.

- Słuchanie piosenki *Pomóż ptakom* (sł. i muz. J. Kucharczyk) w wykonaniu N. lub jej nagrania z płyty CD.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Pomóż ptakom*.

Za - stu - ka - ty pta - szki w o - kno: „Hej - że, hej - że, dzie - ci!

Zi - ma mro - zem po - stra - szy - ła, śnie - żek z nie - ba le - ci!

Daj - cie pta - szkom zia - rnek i o - kru - szków chle - ba!

Gdy na dwo - rze zi - ma, pta - kom po - móc trze - ba!’

1. *Zastukały ptaszki w okno:
„Hejże, hejże, dzieci!
Zima mrozem postraszyła,
śnieżek z nieba leci!*

2. *Tata zbija z desek karmnik,
chleb szykuje mama,
słonecznika ziarnka dzieci
wyspią tutaj zaraz.*

Ref.: *Dajcie ptaszkom ziarenek
i okruszków chleba!
Gdy na dworze zima,
ptakom pomoc trzeba!’*

Ref.: *Dajcie ptaszkom...*

3. *Ile ptaków jest w karmniku,
jak bardzo się cieszą!
Za jedzenie świergotaniem
podziękują dzieciom!*

Ref.: *Dajcie ptaszkom...*

N. zadaje dzieciom pytania:

- *Ile zwrotek ma piosenka? Czy ma refren? Czy piosenka jest smutna, czy wesola?*
N. rozmawia z dziećmi na temat tekstu piosenki.
- *W jaki sposób pomagamy ptakom w czasie zimy? Czym karmimy ptaki w czasie zimy?*
- *Jakie ptaki pozostają w naszym kraju, kiedy nastaje zima?*
- Zabawa rytmiczna *Ptaszki zimą*.

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Pomóż ptakom, bębenek*.

Dzieci maszerują po okręgu w rytmie nagrania zwrotki piosenki. Na przerwę w nagraniu muzyki N. uderza w bębenek, recytując refren zgodnie z jego rytmem (najpierw fragmentami, następnie w całości). Dzieci powtarzają go – zbiorowo i indywidualnie.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18.

Tamburyn, trójkąt, bębenek.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dokarmiamy ptaki*.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły: dziewczynkom przydziela rolę dzieci, chłopcy to ptaki. Dziewczynki i chłopcy stają na dwóch przeciwległych krańcach sali. Na dźwięk tamburynu dziewczynki wychodzą na środek sali i naśladują sypanie ziarna dla ptaków. Na dźwięk trójkąta na środek sali wybiegają chłopcy – ptaki. Przykucają i pukają palcem o podłogę – naśladują jedzące ptaki. Następuje zmiana ról.

- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Odgarniamy śnieg*.
Dzieci naśladują odgarnianie śniegu. *Biorą do rąk szufle* (pochylają się do przodu), nabierają śnieg i odrzucają go zamaszystym ruchem w prawą lub w lewą stronę.
- Ćwiczenie z elementem równowagi – *Taniec na łyżwach*.
Dzieci naśladują jazdę na łyżwach. Poruszają się w różne strony. Kiedy usłyszą uderzenie w bębenek, przybierają dowolną pozycję, stojąc na jednej nodze.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Głodne zające*.
Dzieci (zające) skaczą po sali w różnych kierunkach. Szukają pożywienia. Czasami zatrzymują się, odgarniają łapkami śnieg. Zaglądają, czy nie ma pod nim czegoś do jedzenia.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci maszerują po obwodzie koła z tupnięciem na cztery.

II

Zajęcia 1. Co robimy zimą? – rozmowa inspirowana obrazkiem.

- Zabawa na powitanie.
N. wita dzieci, mówiąc: *Witam tych, którzy lubią zimę (lubią zjeżdżać na sankach, lepić bałwana, jeździć na łyżwach)*. Dzieci, które czują się powitane, klaszczą w dłonie.
- Wprowadzenie do tematu.
N. wspólnie z dziećmi śpiewa piosenkę o zimie. Następnie pyta dzieci, za co lubią zimę, co lubią robić zimą. Dzieci wypowiadają się swobodnie na zadawane przez N. pytania. N. zaprasza dzieci do obejrzenia, co zimą robią Olek i Ada.

Karta pracy, cz. 3, nr 14

Karta pracy, cz. 3, nr 16

Dzieci:

- mówią, co dzieje się na obrazku,

- dzielą rytmicznie nazwy: **karmnik, sroka, sanki, narty**,
- odczytują z N. tekst wyrazowo-obrazkowy.

- słuchają wypowiedzi 5-latków.
- odczytują tekst.

- Zabawa *Prawda – fałsz*.
N. wypowiada zdania. Jeśli zdanie jest prawdziwe, dzieci wstają, jeśli nie – siedzą. Przykłady zdań:
Zimą trzeba ubierać się ciepło.
Zimą pada z nieba kolorowy śnieg.
Zimą zwierzęta budzą się ze snu.
Następnie przykłady zdań podają chętne dzieci. N. zwraca uwagę, aby dzieci wypowiadały pełne, poprawnie skonstruowane zdania.
- Rytmiczne wyklaskiwanie przysłów o zimie.
N. podaje przysłowia o zimie (ewentualnie pyta, czy dzieci znają jakieś inne przysłowia). Wspólnie z dziećmi omawia ich znaczenie. Następnie prosi o wyodrębnienie słów w zdaniach poprzez wysuwanie kolejno palców.
Zima bez śniegu – lato bez chleba. (6 palców)
Późna zima długo trzyma. (4 palce)
Styczeń mrozi, lipiec skwarem grozi. (5 palców)
- Odgadywanie, co przedstawiają obrazki. Dzielenie ich nazw na sylaby.
Koperta, obrazki przedstawiające: zimę, śnieg, bałwana, wróbla, gawrona, gila, sikorę, sopel, gwiazdę.
N. wyjmuje z koperty kilka obrazków i rozkłada je obrazkiem do dołu. Wybrane dzieci losują po obrazku, zgadują, co przedstawia obrazek, i wyklaskują jego nazwę z podziałem na sylaby, np.: *zi-ma, śnieg, bał-wan, wró-bel, ga-wron, gil, si-ko-ra, so-pel, gwiaz-da*. Pozostałe dzieci łączą sylaby i wypowiadają całe słowa.
- Rozwiązanie zagadek obrazkowych *Zimowe zabawy*, połączone z zabawami ruchowymi.
Worek, obrazki przedstawiające: narty, łyżwy, sanki, bałwanka i śniegowe kule, tamburyn.
N. pokazuje dzieciom worek, do którego chowa pięć obrazków. Dzieci nie wiedzą, co jest na nich przedstawione. N. gra na tamburynie. Dzieci biegają w różnych kierunkach. Na przerwę w muzyce wybrane dziecko podchodzi, wyjmuje z worka jeden obrazek i wypowiada nazwę przedstawionego na nim przedmiotu z podziałem na sylaby. Pozostałe dzieci podają całą nazwę, a następnie naśladują ruchem zabawę zimową, z którą jest związany przedstawiony przedmiot. Zabawa trwa do chwili, aż z worka zostaną wyjęte wszystkie obrazki.
- Zabawa *Bezpieczne czy niebezpieczne?*
Duży karton podzielony na cztery części, obrazki przedstawiające: dzieci jeżdżące na nartach, dzieci jeżdżące na łyżwach, dzieci zjeżdżające na sankach i dzieci bawiące się śnieżkami.
N. przypina do tablicy duży karton podzielony na cztery części. Kolejno pokazuje obrazki i pyta dzieci, wskazując na obrazek: *Jaka zabawa zimowa jest tu przedstawiona? Jakich zasad bezpieczeństwa należy przestrzegać podczas takiej zabawy? Czego nie wolno robić podczas takich zabaw?* Po uzyskaniu odpowiedzi chętne dziecko przypina obrazek w jednym z czterech miejsc na kartonie.
Na koniec N. pyta: *Czy uprawianie sportów zimą sprzyja zdrowiu? O czym należy pamiętać, uprawiając sporty zimowe?*
- Zabawa ruchowa *Rozgrzewamy się na mrozie*.
Dzieci pokazują ruchem, w jaki sposób można rozgrzać się na mrozie: pocierają o siebie dłonie, podskakują, tupią, chuchają na dłonie itp.

Zajęcia 2. Wszędzie białe – zajęcia plastyczne. Malowanie pastą do zębów.

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki poważnej, arkusz niebieskiego brystolu formatu A3, pędzel dla każdego dziecka, pojemniki, biała pasta do zębów.

- Słuchanie muzyki poważnej, dzielenie się wrażeniami po jej wysłuchaniu.

Zajęcia 2. Odkrywanie litery n: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego – **narty**.

Karta pracy, cz. 3, nr 16 (dla każdego dziecka).

N. pyta: *Jaki sprzęt miała dziewczynka na obrazku?*

Analiza i synteza słuchowa słowa **narty**.

Dzieci dzielą słowo **narty** na sylaby oraz na głoski. Liczą, ile jest w słowie **narty** sylab, a ile głosek. Wyróżniają pierwszą głoskę. Następnie wymieniają inne słowa, w których głoskę **n** słychać na początku, na końcu oraz w środku słowa.

Dzieci w półkolu leżą na dywanie z zamkniętymi oczami. N. włącza nagranie utworu. Następnie zadaje pytania, np.: *Z czym kojarzy się wam ta muzyka? Co czujecie, słuchając tej muzyki? Czy są to uczucia przyjemne, czy nieprzyjemne? Co można sobie wyobrazić podczas słuchania tego utworu?*

- Zaproponowanie namalowania obrazu.
N. pyta, czy dzieci wiedzą, jak nazywa się osoba malująca obrazy i gdzie eksponuje się obrazy. Mówi, że zaraz także dzieci staną się malarzami i zawieszą swoje obrazy w galerii. Wyjaśnia, na czym będzie polegała praca.
- Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy.

N. proponuje wykonanie pracy na temat *Wszędzie białe*. Zachęca dzieci do wykorzystania całej powierzchni kartki i rozplanowania wybranych przez siebie elementów krajobrazu. Dzieci wykonują pracę – wyrażają w niej własne wyobrażenia związane z zimą. Podczas pracy N. rozmawia z dziećmi na temat tego, co właśnie malują.

- Budowanie schematu słowa *narty*.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

N. prosi, aby dzieci ponownie podzieliły słowo *narty* na sylaby, układając i rozsuwając w odpowiedni sposób białe kartoniki. Dzieci układają kartoniki, wyklaskują sylaby i jednocześnie je wymawiają. N. prosi, aby zsunęły kartoniki i głośno wypowiedziały całe słowo. Następnie dzieci układają tyle kartoników, ile głosek słyszą w słowie *narty*, wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników.

- Budowanie schematu słowa *Nela*.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

N. wymawia, głoskując, imię dziewczynki: *N-e-l-a*. Dzieci dokonują syntezy i wymawiają słowo głośno. Następnie samodzielnie dzielą słowo *Nela* na sylaby oraz na głoski. Układają z kartoników schemat imienia.

- Budowanie modeli słów *narty*, *Nela*.

Czerwone i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka.

Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *narty*, *Nela*. Określają, czy głoska *n* jest spółgłoską, czy samogłoską (wymawiają ją długo i krótko). Pod schematami słów zaznaczają miejsca głoski *n* niebieskimi kartonikami. Wskazują pozostałe spółgłoski. Głoski które zostały, oznaczają czerwonymi kartonikami – to samogłoski. Kolejno je wybrzmiewają. Porównują liczbę samogłosek i spółgłosek w słowach.

- Odkrywanie liter **n**, **N**.

Czerwone i niebieskie kartoniki, litery **n**, **N**: mała i wielka dla każdego dziecka

N. umieszcza na tablicy modele słów *narty*, *Nela*. Pokazuje litery **n**, **N**: małą i wielką. Dzieci określają ich wygląd. Następnie umieszczają kartoniki z literami **n**, **N** we właściwych miejscach pod swoimi modelami słów *narty*, *Nela*. N. przypomina, że imiona rozpoczynają się wielką literą.

- Umieszczenie kartoników z poznanymi wcześniej literami we właściwych miejscach.

Kartoniki z literami **a**, **y**, **e**, **t**, **r**, **l** dla każdego dziecka.

Dzieci układają kartoniki z poznanymi już wcześniej literami **a**, **y**, **e**, **t**, **r**, **l** pod modelami słów *narty*, *Nela*.

- Karta pracy, cz. 3, nr 17.

Dzieci:

- dzielą nazwy zdjęć na głoski,
- łączą zdjęcia z odpowiednimi liczbami,
- odczytują sylaby i wyrazy,
- mówią, czym różnią się wyrazy,
- zaznaczają na niebiesko litery **n**, **N** w wyrazach.

- Karta pracy, cz. 3, nr 18.

Dzieci:

- mówią, co dzieje się na obrazku,
- odczytują tekst wyrazowo-obrazkowy,
- kreślą kształty liter pisanych **n**, **N** w powietrzu, na dywanie, na plecach kolegów/koleżanek,
- piszą litery **n**, **N** po śladach, a potem – samodzielnie.

- Omówienie prac – *W galerii*.

Prace wykonane przez dzieci, sznurek, spinacze do bielizny.

N. przy pomocy dyżurnych organizuje wystawę. Przypina prace na sznurku spinaczami do bielizny. Wszyscy podziwiają obrazy. N. zwraca szczególną uwagę na te prace, których autorzy uwzględnili największą liczbę szczegółów. Dzieci dokonują oceny pracy – swojej i kolegów.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Ubieranie się stosownie do pogody.

Termometr zaokienny.

Przed wyjściem na świeże powietrze N. zapoznaje dzieci z prognozą pogody. Dzieci sprawdzają pogodę za oknem i odczytują temperaturę na termometrze zaokiennym. W szatni ubierają się stosownie do pogody.

- Spacer. Obserwowanie zimowego krajobrazu.
Dzieci spacerują w pobliżu przedszkola. Oglądają zimowy krajobraz. Przyglądają się zachowaniu ptaków w ich naturalnym środowisku. Wypowiadają się na temat charakterystycznych o tej porze roku zjawisk przyrodniczych, np. opadów śniegu.
- Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Kto ulepi największą kulę?*
Na hasło: *Start*, dzieci zaczynają toczyć kule ze śniegu. Wygrywa to dziecko, którego kula jest największa.

III

- Zabawa ruchowa *Pada śnieżek*.

Janczary, kawałki białej krepiny, pojemnik.

Przy dźwiękach janczarów dzieci chodzą po sali i naśladują padający śnieg (rozrywają na kawałki białą krepinę i rzucają na podłogę). Na pauzę przykucają i zbierają jak najwięcej kawałków. Następnie, na umówiony sygnał, z przysiadu wykonują wyskok i podrzucają papierki w górę. N. powtarza zabawę kilkakrotnie. Na koniec dzieci umieszczają papierki w pojemniku.

Karta pracy, cz. 3, nr 15

Dzieci:

- czytają z N. wyraz **sanki**,
- łączą obrazki Olka i Ady, naśladujących zabawy na śniegu, z odpowiednimi obrazkami,
- odczytują z N. wyraz **narty**, układają obok taki sam wyraz z liter odszukanych wśród naklejek.

Karta pracy, cz. 3, nr 19

Dzieci:

- rozwiązują krzyżówkę,
- odszukują wśród naklejek litery tworzące nazwy obrazków,
- nakleją je w odpowiednich miejscach i odczytują hasło,
- odszukują wśród naklejek sylaby tworzące nazwy obrazków; nakleją je w odpowiednich miejscach,
- piszą litery **n**, **N** po śladach, a potem – samodzielnie.

- Zabawa twórcza *Biały obrazek*. Rozwijanie drobnych mięśni dłoni.

Pojemnik z kawałkami bibuły porwanej na części.

Dzieci układają na dywanie z kawałków białej bibuły obrazek przedstawiający np. zabawę zimową. Po zakończeniu pracy N. wraz z dziećmi odgaduje, co przedstawia obrazek.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Oglądanie albumów przyrodniczych z ptakami. Rozpoznawanie i nazywanie ptaków, które można spotkać w Polsce zimą. Ćwiczenie grafomotoryczne *Ptaki zimą*. Kalkowanie obrazków ptaków przez granatową kalkę. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18.
- II.1. *Spłoszony gil* – historyjka obrazkowa. Cele: wzbogacenie wiadomości na temat wybranych gatunków ptaków; poznawanie koloru upierzenia ptaków oraz znaczenia piór w ich życiu; rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego; stwarzanie sytuacji edukacyjnych wymagających wypowiedzania się.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 9. Cele: rozwijanie sprawności ruchowej.
- Zabawy na świeżym powietrzu: obserwowanie zachowania ptaków. Rozmowy na temat potrzeby dokarmiania ptaków w trudnym dla nich okresie. Zabawa bieżna *Zimowy berek*. Wykonywanie czynności porządkowych – odśnieżanie ścieżek, usypywanie górki ze śniegu.
- III. Zabawa ruchowa z rymowanką – *Zima i gil*.
Ćwiczenie techniczne <i>Drzewko z ptakami</i> . Mocowanie sylwet ptaków na nitce i umieszczanie ich na gałązce drzewa w kąciку przyrody.	Odszukiwanie naklejek z obrazkami ptaków i karmnika, naklejanie ich w odpowiednich miejscach. Kończenie rysunku karmnika.
- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Zgadnij, co się zmieniło*. Ekspozowanie obrazków ptaków w układzie szeregowym. Odgadywanie wprowadzonych zmian. Zabawa rozwijająca umiejętność swobodnego poruszania się w przestrzeni – *Dzieci tańczą*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, II 1, II 4, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- wzbogacenie wiadomości na temat wybranych gatunków ptaków,
- rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego,
- stwarzanie sytuacji edukacyjnych wymagających wypowiedzania się,
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- podaje informacje na temat wybranych ptaków; wymienia charakterystyczne cechy budowy ptaka; wyjaśnia znaczenie piór w życiu ptaka,
- wypowiada się na temat związków przyczynowo-skutkowych w historyjce, układa obrazki historyjki zgodnie z kolejnością wydarzeń,
- wypowiada się podczas rozmów w zespole,
- aktywnie uczestniczy w ćwiczeniach gimnastycznych.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie albumów przyrodniczych z ptakami. Rozpoznawanie i nazywanie ptaków, które można spotkać w Polsce zimą.
Albumy przyrodnicze z ptakami.
Dzieci w małych grupach oglądają zgromadzone albumy przyrodnicze. Rozmawiają ze sobą na temat ptaków, które można spotkać w Polsce zimą. Dzielią nazwy ptaków na sylaby i podają liczbę sylab w każdej nazwie.
- Ćwiczenie grafomotoryczne *Ptaki zimą*. Kalkowanie obrazków ptaków przez granatową kalkę.
Obrazki przedstawiające różne ptaki, w tym te spotykane w Polsce zimą, np.: gila, sikorę, jemioluszkę, wróbla, sówkę, wronę, pojemnik, dla każdego dziecka: ołówek, granatowa kartka, kartka z bloku technicznego, kredki, czarny mazak, nożyczki.

Dzieci wybierają spośród różnych obrazków ptaków te, które spotykają zimą. Układają na kartce granatową kalkę, a na niej obrazek wybranego ptaka. N. spina kartki w kilku miejscach spinaczami biurowymi. Dzieci za pomocą ołówka kopiuje kontur ptaka. Następnie kolorują kontury zgodnie z obrazkiem. Wycinają sylwety. Na koniec obrysowują kontury czarnym mazakiem. Umieszczają gotowe sylwety ptaków w pojemniku.

Do zajęć i zabaw będzie potrzebnych po kilka takich samych sylwet.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18 (przewodnik, cz. 3, s. 38).

II

Zajęcia 1. *Sploszony gil* – historyjka obrazkowa.

- Zabawa na powitanie *Czerwone piórko*.

Czerwone sztuczne piórko.

Dzieci siedzą w kole. N. opowiada dzieciom, że podczas zimowego spaceru po parku znalazł na śniegu pewną rzecz. Przyniósł ją dzisiaj, aby pokazać dzieciom. Dzieci zamykają oczy. N. przechodzi wokół nich, dotyka piórkiem policzków dzieci. Dzieci odgadują, o jaki przedmiot chodzi. Następnie dzieci kolejno przekazują sobie piórko i je oglądają. Wypowiadają się na temat piórka i swoich wrażeń dotykowych.

- Wprowadzenie do tematu.

N. pyta dzieci, czy wiedzą, który ptak mógł zgubić takie czerwone piórko. Mówi zagadkę K. Wilk.

*To czerwone piórko
spadło na podwórko.
Nie minęła chwila,
zobaczyłam... (gila)*

N. zaprasza dzieci do poznania przygody, jaką przeżył pewnego dnia Olek. Głównym bohaterem tej przygody jest gil.

Karta pracy, cz. 3, nr 16

Karta pracy, cz. 3, nr 20

Dzieci:

- oglądają obrazki,
- opowiadają historyjkę,
- wymieniają nazwy ptaków, które zimują w Polsce.

- Wypowiadanie się na temat cech ptasich na przykładzie gila.

Zdjęcie przedstawiające gila, kartonik z tropami, jakie pozostawia ptak.

N. pyta, czy dzieci przeżyły podobną przygodę z gilem lub innym ptakiem. Dzieci swobodnie wypowiadają się na temat swoich doświadczeń. Następnie N. pyta dzieci: *Jakie zwierzęta nazywamy ptakami? Jakie ślady na śniegu pozostawiają ptaki? Po co ptakom są potrzebne pióra?* Dzieci próbują znaleźć odpowiedzi na podane przez N. pytania. Następnie N. przypina na tablicy zdjęcie przedstawiające gila. Omawia budowę ptaka na przykładzie gila. Wskazuje na jego kończyny i pokazuje kartonik z tropami, jakie pozostawia na śniegu ptak. Przekazuje inne ciekawostki na temat ptaków.

Ptaki to zwierzęta, które w większości fruują. Mają pióra, skrzydła, dzioby oraz szpony przy kończynach. Wykluwają się z jajek. Pióra służą ptakom np. do lotu, zabezpieczają przed zimnem, pomagają utrzymać się na wodzie, zabezpieczają przed drapieżnikami, utrzymują stałą temperaturę ciała.

- Praca w zespołach. Układanie puzzli z ptakami.

Sześć kopert z pociętymi na elementy sylwetami ptaków wykonanymi w I części dnia, przedstawiającymi: gila, sikorę, jemioluszkę, wróbla, sówkę, wronę, sześć karetek, klej, duży karton podzielony na dwie kolumny.

N. dzieli dzieci na sześć zespołów. Liderzy z każdego zespołu losują po jednej kopercie z elementami obrazka do ułożenia. Po ułożeniu puzzli dzieci ustalają, jak nazywa się ich ptak i co mogłyby ciekawego o nim powiedzieć. Przyklejają elementy na kartce. Następnie zespoły kolejno wypowiadają się na temat swoich ptaków. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Podaje ciekawostki na temat wybranych ptaków.

Gil przylatuje do nas z Północy. W Polsce jest objęty ścisłą ochroną gatunkową. Woli żerować na drzewach i krzewach, ale także można go spotkać na ziemi i w karmnikach. Zimą chętnie zjada owoce i nasiona drzew i krzewów. Szczególnie lubi owoce dzikiej róży i jarzębiny. Wśród sikor spotkamy w zimie sikory bogatki, sikory modre i sikory szarytki. Latem sikory zjadają dziennie tyle larw i owadów, ile same ważą. Zimą ich przysmakiem jest zawieszana przez ludzi słonina. Jemiołuszka chętnie odwiedza drzewa z rosnącą na nich jemiołą. Lubi zjadać owoce jemioły, a także głogu i kaliny.

N. pyta dzieci, które z ułożonych przez nie ptaków pozostają w Polsce na zimę, a które przylatują do Polski. Zawiesza na tablicy karton podzielony na dwie kolumny. Dzieci segregują ptaki na dwie grupy i zawieszają obrazki w osobnych kolumnach. N. prosi dzieci o porównanie wyglądu wszystkich ptaków. Dzieci wyróżniają cechy wspólne ptaków, wskazują różnice.

- Układanie obrazków historyjki z kart pracy zgodnie z kolejnością wydarzeń.

Powiększone obrazki historyjki, karty pracy cz. 3 nr 16 (5-latki), nr 20 (6-latki).

N. rozkłada na dywanie, obrazkiem do dołu, powiększone obrazki historyjki. Prosi dzieci, aby uważnie obejrzały obrazki i zastanowiły się, który obrazek ich zdaniem powinien być pierwszy, który drugi..., a który – ostatni. Dzieci uzasadniają swoje zdanie. Następnie N. pyta, czy wszystkie dzieci zgadzają się z takim ułożeniem obrazków, czy można zamienić np. obrazek trzeci z obrazkiem szóstym. Dzieci uzasadniają swoje odpowiedzi. Przyczepiają na tablicy obrazki historyjki zgodnie z kolejnością zdarzeń.

- Nadanie tytułu historyjce.

Powiększone obrazki historyjki.

Dzieci wypowiadają się na temat sytuacji przedstawionych na poszczególnych obrazkach. N. zwraca uwagę na poprawne budowanie zdań. N. zachęca dzieci do nadawania tytułu każdemu obrazkowi, a następnie całej przygodzie. Dzieci podają swoje propozycje. N. wybiera jeden z zaproponowanych przez dzieci tytułów, np. *Spłoszony gil*. Dzieci przeliczają słowa oraz liczbę sylab w całym wypowiedzeniu. Na koniec N. pyta: *Czy sytuacja przedstawiona w historyjce była smutna, czy wesoła? Jak mogłaby skończyć się historyjka, gdyby gil nie odleciał?* Dzieci podają pomysły na inne zakończenie historyjki.

- Opowiadanie historyjki własnymi słowami.

Powiększone obrazki historyjki.

N. prosi chętne dziecko, aby rozpoczęło opowiadanie. W razie potrzeby wskazuje kolejno poszczególne obrazki. W pewnym momencie przerywa opowieść i do jej kontynuowania wybiera inne dziecko.

- Zabawa ruchowa *Przyleciały ptaszki*, z wykorzystaniem rymowanki K. Sąsiadka *Ptaszki*.

Dzieci biegają po sali, naśladując lot ptaków. Obserwują N. Gdy N. uniesie obie ręce w górę i utworzy nad sobą z dłoni daszek, dzieci zatrzymują się i recytują za N. pierwszą zwrotkę rymowanki. Wznawiają bieg. Podczas kolejnej pauzy powtarzają za N. drugą część rymowanki.

*Przyleciały ptaszki,
ptaszki przyleciały,
wesoło śpiewały:
ćwir, ćwir, ćwir.*

*Przyleciały ptaszki,
ptaszki przyleciały,
ziarno wydziobały,
ćwir, ćwir, ćwir.*

Karta pracy, cz. 3, nr 16	Karta pracy, cz. 3, nr 20
Dzieci: – kończą rysować karmniki według podanego wzoru.	Dzieci: – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.
Karta pracy, cz. 3, nr 17	Karta pracy, cz. 3, nr 21
Dzieci: – kolorują pola zgodnie z kolorem kropek, – uczą się rymowanki z N.; mówią ją z różnymi emocjami.	Dzieci: – kolorują pola według kodu,

Zajęcia 2. Zajęcia gimnastyczne – zestaw nr 9 (przewodnik, cz. 3, s. 19).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Obserwowanie zachowania ptaków. Rozmowy na temat potrzeby dokarmiania ptaków w trudnym dla nich okresie.

- Zabawa bieżna *Zimowy berek*.

Biała wstążka, gwizdek.

N. wyznacza teren do zabawy. Dzieci, samodzielnie, poprzez dowolną wyliczankę, wybierają spośród siebie *berka*. N. wręcza *berkowi* białą wstążkę. Na sygnał N., np. dmuchnięcie w gwizdek, dzieci rozbiegają się w różnych kierunkach. *Berek* stara się dotknąć wstążkę jak największą liczbę dzieci. Dotknięte dziecko zostaje *zaczarowane*. Staje nieruchomo z rękami wyciągniętymi w bok. *Odczarować* może je inne dziecko, które podbiegnie i go dotknie. *Odczarowane* dziecko bierze udział w dalszej części zabawy. Po wyznaczonym czasie *berek* wybiera swojego następcę, przekazuje wstążkę i zabawa trwa dalej.

- Wykonywanie czynności porządkowych.

Małe łopatkki i mioteczki.

Dzieci odśnieżają ścieżki, usypują górki ze śniegu.

III

- Zabawa ruchowa z rymowanką – *Zima i gil*.

Sylwetą gila.

Dzieci podają sobie ręce, tworząc koło. Do środka wchodzi jedno dziecko i biega na palcach, potrząsając sylwetą gila. Pozostałe dzieci chodzą dookoła i mówią rymowankę W. Żaby-Żabińskiej.

*Nie bój się, ptaszku czerwony,
krzywdy ci nie zrobimy.
Mamy ziarno, okruchy
i ciebie nakarmimy.*

Po zakończeniu rymowanki wszyscy się zatrzymują. Dzieci stojące w kole kucają i stukają palcami o podłogę. Dziecko stojące w środku przekazuje sylwetę koledze lub koleżance i zabawa się powtarza. Dzieci krążą w przeciwną stronę.

Ćwiczenie techniczne <i>Drzewko z ptakami</i>	Karta pracy, cz. 3, nr 22
Gałązka drzewa, sylwety ptaków, igła, nitka. Dzieci z pomocą N. przewlekają nitkę przez sylwety ptaków (wykonane w I części dnia). Zawieszają sylwety ptaków na gałązce drzewa w kącie przyrody.	Dzieci: – odszukują wśród naklejek i naklejąją obrazki odpowiednich ptaków we właściwych polach, – naklejąją w dowolnym polu obrazek karmnika; określają, w którym polu jest karmnik, – kończą rysować karmniki według wzoru.

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Zgadnij, co się zmieniło*. Ekspozowanie obrazków ptaków w układzie szeregowym. Odgadywanie wprowadzonych zmian.

Obrazki z wybranymi ptakami.

N. układa w rzędzie kilka obrazków wybranych ptaków (dobiera liczbę obrazków do możliwości dzieci). Prosi dzieci o nazwanie ptaków i uważne przyjrzenie się kolejności ich ułożenia. Następnie dzieci się odwracają. N. w tym czasie zmienia ułożenie obrazków. Wybrane dzieci odpowiadają, które ptaki zmieniły swoje miejsce, i układają obrazki tak, jak były ułożone na początku.

- Zabawa rozwijająca umiejętność swobodnego poruszania się w przestrzeni – *Dzieci tańczą*.

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Pomóż ptakom*.

Przy nagraniu wersji instrumentalnej piosenki dzieci są ustawione na okręgu. Wybrane dziecko stoi w środku koła i wykonuje wymyślony przez siebie ruch. N. wskazuje kolejne dzieci, które wchodzi do koła i proponują swoje ruchy. Każde dziecko w kole przez cały czas wykonuje swój ruch. Dzieci stojące na okręgu wykonują ruchy dziecka, które weszło do środka koła jako ostatnie.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenia słownikowe *Ptaki*. Utrwalanie nazw ptaków spędzających zimę w Polsce, rozwijanie słuchu fonematycznego. Ćwiczenia oddechowe *Ptaki zimą*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18.
- II.1. *Co jedzą ptaki?* – zabawy badawcze inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Dokarmianie ptaków*. Cele: wdrażanie do uważnego słuchania tekstu literackiego; rozumienie konieczności dokarmiania ptaków zimą; organizowanie warunków do doświadczeń i zabaw badawczych; poznawanie ulubionych pokarmów wybranych ptaków.
Określenie, gdzie są ptaki, ile ich jest wewnątrz karmnika, a ile na zewnątrz karmnika?	<i>Ptaszek</i> – rysowanie w plastelinie. Wzmacnianie drobnych mięśni dłoni, rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Pomóż ptakom*. Cel: rozwijanie umiejętności wokalnych.
- Zabawy na świeżym powietrzu: założenie ptasiej stołówki: umocowanie karmnika, wysypanie ziaren i nasion, zawieszenie sznurków z kawałkami słoniny i suszonymi owocami. Obserwowanie i nazywanie gromadzących się ptaków. Zabawa ruchowa *Zaprzęgi, do mety*. Poznawanie sposobów na rozgrzanie się w czasie chłodu.
- III. Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Podążaj po śladach ptaków*. Rozwijanie zmysłu równowagi. Ćwiczenia gramatyczne – *O jakim ptaku mówię?* Wspólne degustowanie herbatki. Poznawanie właściwości zdrowotnych dzikiej róży, jej walorów smakowych.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 10, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie mowy,
- rozumienie konieczności dokarmiania ptaków zimą,
- organizowanie warunków do doświadczeń i zabaw badawczych,
- reagowanie ruchem na dźwięki różnej długości i wysokości,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,

Cele operacyjne

Dziecko:

- stosuje w wypowiedzi wyrażenia przyimkowe,
- wymienia sposoby pomagania ptakom w czasie zimy,
- aktywnie uczestniczy w doświadczeniach i zabawach badawczych,
- reaguje odpowiednim ruchem na dźwięki: wysokie, niskie, długie, krótkie,
- śpiewa piosenkę.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia słownikowe *Ptaki*. Utrwalanie nazw ptaków spędzających zimę w Polsce, rozwijanie słuchu fonematycznego.

Piłka.

Dzieci siedzą w kole. N. toczy piłkę kolejno do wszystkich dzieci, prosząc o wypowiadanie nazw ptaków rozpoczynających się podaną przez niego głoską, np.: *g* – *gil*, *s* – *sroka*, *w* – *wróbel*, *b* – *bocian*, itd. W kolejnej rundzie N. podaje nazwę zwierzęcia – słowo o prostej budowie fonetycznej, a dzieci wyodrębniają pierwszą sylabę, np.: *sowa* – *so*, *wrona* – *wro*, *wilga* – *wil*, *gawron* – *ga*. Na koniec każdej rundy N. pyta, które z wymienionych ptaków spędzają zimę w Polsce.

- Ćwiczenia oddechowe *Ptaki zimą*.

Sylwety ptaków (z białej bibuły).

Dzieci stają przy krawędzi stołu. N. rozkłada sylwety ptaków wycięte z białej bibuły. Dzieci kolejno dmuchnięciami przesuwają sylwety za drugą krawędź stołu. Przeliczają, ile sylwet ptaków sfrunęło na podłogę.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18 (przewodnik, cz. 3, s. 38).

II

Zajęcia 1. Co jedzą ptaki? – zabawy badawcze inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Dokarmianie ptaków*.

- Powitanie piosenką o zimie.

Białe prześcieradło, karton z namalowanym drzewem i stojącym obok drzewa karmnikiem.

Dzieci chodzą w kole wiązonym i wspólnie śpiewają piosenkę *Pomóż ptakom* (przewodnik, cz. 3, s. xx). Następnie N. rozkłada na podłodze przy tablicy białe prześcieradło. Część prześcieradła doczepia do tablicy. Przyczepia na tablicy karton z namalowanym drzewem i stojącym obok karmnikiem. Dzieci siadają na prześcieradle przed tablicą.

- Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Dokarmianie ptaków*.

Książka (s. 36-37) dla każdego dziecka.

Dzieci otwierają książki. Słuchają opowiadania czytane przez N.

– *To co, Olku, powiesimy jedzenie dla sikorek? – spytał dziadek.*

– *Jasne! Mama kupiła w sklepie takie tłuste kule z ziarenkami w środku!*

Kule zawiesili na drzewie „sikorowym”, gdzie przylatywały zaprzyjaźnione sikory: czubatką, bogatki, modre i sosnowki. Wczepiały się pazurkami w kulę jedzenia, wydziobywały tłuszcz i ziarenka, a po kilku dniach zostawiały tylko pustą, otłuszczoną siateczkę. Drzewo rosło na wprost okna salonu i w różnych porach dnia można było obserwować żerujące ptaki.

– *Jak skończą się kule, możemy powiesić słoninkę! – powiedział dziadek.*

– *A boczek wędzony?*

– *Żadnej wędzonki! Za dużo soli i konserwantów, mogłyby się pochorować!*

– *Ojej, dziadku, a gdy przylecą sówki, to wyjedzą karmę dla sikorek!*

– *A niech to! Trzeba przewiesić kule tak, by sówki nie miały gdzie siadać!*

Dziadek ustawił drabinkę pod drzewem „sikorowym”, Olek zaś wspiął się na nią i przewiesił jedzenie dla sikorek tak, aby sówki nie mogły się do niego dostać.

– *A teraz sprawdźmy karmniki – powiedział dziadek.*

Karmniki były tak umieszczone na drzewach, aby nie mogły się do nich dostać kot, łasica, kuna, tchórz-fretka. Żerujące ptaki mogłyby paść ofiarą tych zwinnnych zwierzątek. Dziadek oczyścił karmniki z resztek jedzenia, śniegu, lodu i brudu. Nasytał świeżą karmę – mieszanki ziaren, nasion i tłuczonych orzechów.

– *Dlaczego nie sypimy okruszków chleba? – spytał Olek. – W mieście sąsiedzi wysypują pokrojony w kostkę czerstwy chleb pod śmietnikiem. Czasami rzucają całe bochenki chleba, ciasto i resztki obiadowe.*

– *Bardzo niedobrze – powiedział dziadek. – Chleb rzucony pod śmietnik jest brudny, zanieczyszczony, często spleśniały. Ptaki po takim jedzeniu chorują. Pieczywo, nawet czyste, nie jest zdrowe dla ptaków.*

– *A co jest zdrowe?*

– *To, co naturalne. Ziarna zbóż, nasiona słonecznika, dyni, konopi, tłuczone orzechy. Najprościej kupić w sklepie gotową mieszankę ziaren i nasion. Można powiesić specjalny karmnik – zamknięty pojemnik, z którego ziarenka wysypują się stopniowo. Najważniejsze, by taką sypką karmę ochronić przed deszczem i śniegiem. Żeby nie mokła i nie zamarzała w zimie.*

– *A jaki karmnik jest najlepszy?*

– *Taki, który pozwala się najęść ptakom, a zarazem nie naraża ich na niebezpieczeństwo. Dobrze umieszczony, dostępny dla jednych gatunków ptaków, a niedostępny dla innych. Dla sikor najlepsze są wiszące kule, w które ptaki się wczepiają i w takiej pozycji jedzą. Dobra jest surowa słonina zawieszona na drzewie. Tak, by nie mogły jej zjeść psy ani koty.*

– *A te małe domki na drzewach?*

– *Są dobre dla małych ptaków, bo duże, krukowate, tam nie wejdą. Daszki i ściany tych karmników chronią ptaki przed niebezpieczeństwem, a karmę – przed zamoczeniem.*

Ogród i dom dziadka zawsze były miejscem przyjaznym dla ptaków. Sikory, rudziki i kopciuszki uwiły kilka gniazd pod dachem domu. Na sosnach założyły gniazda gołębie grzywacze. W ciepłe dni koncertowały kosy, drozdy śpiewaki i słowiki. Dziecioty wykuwały dziuple w sosnach. Szpaki chowały się po krzakach. Pod wieczór krążyły jaskółki, chwytając w locie komary i muszki. Czasami zaglądały sroki, dudki, kawki, wrony, gawrony i kruki.

– Dziadku, powiesimy na drzewach budki lęgowe?

– Oczywiście, Olku. Mam przygotowanych kilka budek. Różnej wielkości, dla różnych ptaków. Jak tylko się ociepli, umocujemy je na drzewach. Żeby ptaki czuły się u nas jak u siebie w domu.

- Rozmowa na temat opowiadania.

Książka (s. 36–37) dla każdego dziecka.

Dzieci przyglądają się ilustracjom w książce; mówią, jak Olek z dziadkiem dbali o ptaki. N. pyta także: *Jakie ptaki widać na obrazku? Jaki karmnik, według dziadka Olka, jest najlepszy?* N. wyjaśnia znaczenie słowa *żerować*. Następnie wprowadza do czytania całosciowego wyrazu: **karmnik, sroka, sikora**. Dzieci dzielą słowa na sylaby.

- Rozpoznawanie ptaków gromadzących się przy karmniku. Stosowanie w wypowiedzi wyrazów przyimkowych.

Sylwety przedstawiające ptaki: sikory (czubatkę, bogatkę, modrą i sosnowkę), jemioluszkę, gila, sójkę, wronę, srokę, wróbla, gołębia, gawrona, kawkę, karton z namalowanym drzewem i karmnikiem.

N. kolejno przyczepia obrazki ptaków w dowolnym miejscu na umocowanym na tablicy kartonie. Pyta dzieci, jak nazywa się dany ptak. (Jeśli jest możliwość, włącza dodatkowo nagrania z odgłosami wydawanymi przez te ptaki). Szczególną uwagę zwraca na gatunki sikor. Mówi, że wśród sikor spotykamy sikory: czubatkę, bogatkę, modrą i sosnowkę. Dzieci opisują wygląd każdego ptaka, a następnie określają jego położenie względem drzewa lub karmnika, stosując przyimki: *na, pod, obok, za, nad, w, między*. Mówią np.: *Sikora modra usiadła na drzewie. Sroka stoi pod drzewem. Wróbel siedzi w karmniku*. itd.

N. przewiesza sylwety ptaków i pyta: *Które ptaki są umieszczone wysoko, a które nisko?* Dzieci przeliczają poszczególne ptaki, a następnie ustalają liczbę wszystkich ptaków.

- Część badawcza – poznanie i przygotowanie przysmaków dla ptaków.

Cztery stoliki, tace, płaty słoniny, mieszanka ziaren, nasion, w tym orzechy włoskie (bez łupin), gałązki jemioli z jagodami, owoce dzikiej róży, suszona jarzębina i suszone plastry jabłka, szkła powiększające.

N. pyta dzieci, jakie są ich ulubione potrawy. Dzieci podają przykłady. Pyta dalej, czy wiedzą, czym żywią się ptaki. Wyjaśnia, że ptaki – podobnie jak ludzie – także mają swoje ulubione pożywienie. Proponuje dzieciom poznanie przysmaków wybranych ptaków.

- Zorganizowanie stanowisk.

N. ustawia cztery stoliki, na których umieszcza tace z produktami:

1. stolik – płaty słoninki,
2. stolik – mieszanka ziaren, nasion, w tym orzechy włoskie (bez łupin),
3. stolik – gałązki jemioli z jagodami,
4. stolik – owoce dzikiej róży, suszona jarzębina i suszone plastry jabłka.

N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Każdy zespół wybiera stanowisko. Przy stolikach dzieci oglądają produkty za pomocą szkieł powiększających, dotykają ich i wąchają. Następnie N. staje z dziećmi przy poszczególnych stolikach i prosi zespoły o zaprezentowanie wyników swoich badań.

- Przygotowanie przysmaków do ptasiej stołówki.

Produkty na stolikach – jak wyżej, lniany sznurek, pojemnik, spinacze biurowe, gruba igła, obrazek przedstawiający śnieguliczkę.

N. pyta dzieci, czy wiedzą, jakiego ptaka pożywieniem mogłyby być poszczególne produkty. Dzieci podają propozycje. Następnie N. proponuje przygotowanie przysmaków do ptasiej stołówki.

Przy poszczególnych stolikach dzieci z pomocą N. przygotowują przysmaki dla wybranych ptaków:

- przysmak dla sikor – dzieci układają plastry słoniny jeden na drugim, z pomocą N. dzieci obwiązują płaty lnianym sznurkiem, mocują na końcu pętelkę,
- przysmak dla wróbla – dzieci rozdrabniają palcami orzechy włoskie, wsypują palcami ziarenka do przygotowanego pojemnika, w przygotowane wcześniej dziurki w boku pojemnika wkładają spinacze biurowe (N. rozgina spinacze tak, aby można było je zamocować na pojemniku),

- przysmak dla jemiółuszek – dzieci związują sznurkiem gałązki jemioli, na końcu sznurka tworzą pętelkę,
- przysmak dla gili – dzieci nawlekają na sznurek, na przemian: zasuszone owoce dzikiej róży, jarzębiny i ususzone plastry jabłka; na końcu sznurka mocują pętelkę.
- Podsumowanie.
N. prosi dzieci o przypomnienie, czego nie powinniśmy wkładać ptakom do karmnika, jakie pożywienie jest dla ptaków najlepsze. Przekazuje ciekawostki na temat pożywienia ptaków zimą.

Zimą ptaki szukają dla siebie pożywienia na drzewach i krzewach. Chętnie zjadają pozostające na gałązkach owoce, np. jarzębinę czy śnieguliczkę (pokazuje obrazek). Jednak gdy zima trwa długo i jest bardzo mroźna, człowiek pomaga ptakom w przetrwaniu trudnego dla nich okresu. Wykłada, np. do karmnika, dodatkowe pożywienie. Pokazuje przygotowane przez dzieci przysmaki.

Na koniec N. przestrzega dzieci przed zrywaniem owoców pozostających na krzewach. Zachęca dzieci do systematycznego dokarmiania ptaków.

- Zabawa ruchowa *Jedź to, co lubisz*.

Koła wycięte z papieru samoprzylepnego w kolorach: żółtym, czerwonym, szarym, jasnobrązowym (po jednym dla każdego dziecka), obrazki przedstawiające wybrany pokarm dla ptaków: słoninę, ziarno, jemiółę z owocami, owoce dzikiej róży, tamburyn, cztery obręcze.

N. ustala z dziećmi, jakie kolory najbardziej pasują do: sikory (żółty), wróbla (szary), gila (czerwony), jemiółuszki (jasnobrązowy). Dzieli dzieci na cztery zespoły. Dzieci losują kolorowe koła z papieru samoprzylepnego i przyklejają sobie w widocznym miejscu na ubraniach. N. przypomina dzieciom, jakimi są zwierzętami. Rozkłada na podłodze cztery obręcze. Do każdej wkłada obrazek przedstawiający wybrany pokarm: słoninę, ziarno, jemiółę z owocami, owoce dzikiej róży. N. gra na tamburynie. Dzieci poruszają się po całej sali w sposób charakterystyczny dla ptaków. Na przerwę w grze dzieci skupiają się wokół obręczy z odpowiednim dla nich pokarmem i naśladują jedzenie – pukają palcami w podłogę.

Karta pracy, cz. 3, nr 18

Karta pracy, cz. 3, nr 23

Dzieci:

- rysują wybrane drogi ptaków do karmnika,
- rysują po śladzie między śladami ptaka.
- piszą po śladach poznanych liter.

Karta pracy, cz. 3, nr 19

Dzieci:

- mówią, gdzie są ptaki; odpowiadają na pytania: *Ile ptaków jest wewnątrz karmnika? Ile ptaków jest na zewnątrz karmnika?*
- nazywają ptaki,
- rysują po śladzie między śladami ptaka.

Ptaszek – rysowanie w plastelinie. Wzmacnianie drobnych mięśni dłoni, rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Plastelina, wieczko pudełka po margarynie do smarowania pieczywa lub serku, wykałaczka dla każdego dziecka.

Dzieci rozniciają plastelinę palcami tak, aby zrobiła się miękka. Następnie rozcierają plastelinę palcem na wieczku. Wykałaczką rysują kontur ptaka – zaznaczają charakterystyczne cechy jego ciała: głowę, dziób, brzuch, ogon, dwie nogi z 3 pazurkami. Na koniec rysują pióra i kreski na piórach.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Pomóż ptakom*.

- Zabawa utrwalająca pojęcia *długo, krótko* – *Ptaki fruną, ptaki skaczą*.

Instrumenty perkusyjne.

N. przypomina dzieciom, jakie dźwięki nazywamy długimi, a jakie – krótkimi. Demonstruje je za pomocą głosu, instrumentów perkusyjnych. Następnie prezentuje dzieciom melodie o charakterze skocznym lub śpiewnym. Dzieci zajmują dowolne miejsca w sali. Kiedy słyszą śpiewną melodię o długich dźwiękach, wyciągają ręce na boki i powoli naśladują lot orłów i jastrzębi. Kiedy melodia staje się skoczna, lekka, z występującymi w niej krótkimi dźwiękami, ptaki skaczą – dzieci opuszczają ręce i rytmicznie wykonują podskoki z nogi na nogę.

- Nauka piosenki *Pomóż ptakom* na zasadzie echa muzycznego (przewodnik, cz. 3, s. 37). Wykonywanie kolejnych fragmentów piosenki prezentowanych przez N.: głośno, cicho, coraz głośniej, coraz ciszej.
- Zabawa wyrabiająca reakcję na wysokie dźwięki i niskie dźwięki – *Ptaki i dziki*.

Odtwarzacz CD, nagranie melodii w niskim i wysokim rejestrze.

Dzieci przechodzą do siadu skrzyżnego w dowolnych miejscach na środku sali. Kiedy słyszą melodię graną w wysokim rejestrze, zamieniają się w ptaki. Naśladując rękami ruchy skrzydeł, przemieszczają się po sali w określonym kierunku. Kiedy usłyszą melodię graną w niskim rejestrze, naśladują dziki – poruszają się na czworakach za N.

- Zabawa pobudzająco-hamująca *Wesołe ptaszki*.

Długa skakanka, gumki frotki (dla każdej grupy w innym kolorze), zdjęcia (obrazki) ptaków: sikory, gila, dzięcioła, wróbla, bębenek.

Na środku sali N. robi z długiej skakanki koło – *karmnik*. Zabawę poprzedza rozmowa, podczas której N. utrwała informacje na temat ptaków pozostających w naszym kraju na zimę. Prezentuje dzieciom odpowiednie zdjęcia (obrazki). N. dzieli dzieci na grupy: *wróble, sikory, gile, dzięcioły*. Dzieci ptaki biegają swobodnie w dowolnych kierunkach, w rytmie akompaniamentu granego na bębnie. Na mocne uderzenie *ptaki rozpoczynają ucztę w karmniku* – dzieci zajmują miejsca w środku koła ze skakanki, przechodząc do przysiadu. N. prezentuje wybraną zagadkę. Po odgadnięciu wstaje grupa dzieci (ptaki, o których była mowa w zagadce). N. jeszcze raz prezentuje zagadkę – tym razem na dowolnie wymyśloną przez siebie melodię. Najpierw powtarza ją wybrana grupa, następnie – wszystkie dzieci. Zabawę powtarzamy, prezentując kolejne zagadki B. Formy:

*Chociaż cały szary,
wszyscy go lubimy.
Wesoło nam ćwierka
nawet w czasie zimy.* (wróbel)

*Kiedy do karmnika
zimą przylatuje,
chętnie się słoninką
wtedy częstuje.* (sikora)

*Ziarenek i słoninki
w karmniku szukają.
Często im ludzie
zimą pomagają.* (wszystkie ptaki)

*Lubi jarzębinę,
jest pięknie upstrzony,
pod szyją ma krawat
mocno czerwony.* (gil)

*Swoim mocnym dziobem
leczy chore drzewa.
O kim mowa? – chyba
tłumaczyć nie trzeba.* (dzięcioł)

Zabawy na świeżym powietrzu

- Założenie ptasiej stołówki.
Karmnik, mieszanka ziaren i nasion, sznurki z kawałkami słoniny i suszonymi owocami.
Dzieci z pomocą N. wybierają miejsce na karmnik i go mocują. W karmniku przymocowują pojemnik z mieszanką ziaren i nasion. Z pomocą N. mocują na gałęziach drzew sznurki z kawałkami słoniny i suszonymi owocami. Następnie odchodzą na bok. Obserwują gromadzące się przy karmniku ptaki. Nazywają je.
- Zabawa ruchowa *Zaprzęgi, do mety.*
N. wyznacza linie – startu i mety. Dzieci dobierają się parami – tworzą zaprzęgi. Ustawiają się na linii startu. Na sygnał N., np. kłaśnięcie, *zaprzęgi* ruszają i w możliwie najszybszym tempie docierają do mety. Wygrywa *zaprzęg*, który najszybciej przekroczy linię mety. Następnie dzieci zamieniają się w parach i powtarzają zabawę.
- Poznawanie sposobów na rozgrzanie się w czasie chłodu.
Dzieci stoją z N. w kole. Chętne dziecko wchodzi do koła i pokazuje różne ćwiczenia. Dzieci naśladują jego ruchy.

III

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Podążaj po śladach ptaków*. Rozwijanie zmysłu równowagi.
Kartki w kształcie figur geometrycznych, na niektórych są widoczne ślady pozostawione przez ptaki.
Wybrane przez N. dzieci układają wzdłuż sali, w jednej linii, kartki w kształcie figur geometrycznych. Ustawiają się jedno za drugim. Kolejno pokonują wyznaczoną trasę, stawiając stopy tylko na figurach z narysowanymi śladami ptaka.
- Ćwiczenia gramatyczne *O jakim ptaku mówię?*
Sylwety wybranych ptaków zimujących w Polsce.
N. układa przed dziećmi sylwety wybranych ptaków zimujących w Polsce. Opowiada o jednym z nich. Dzieci wskazują obrazek przedstawiający ptaka, o którym mówi N.
- Wspólne degustowanie herbatki ziołowej. Poznawanie właściwości zdrowotnych dzikiej róży, jej walorów smakowych.
Dzbanek z herbatką z dzikiej róży, plastikowe kubeczki.
N. prosi dzieci o przypomnienie, co było ulubionym przysmakiem gila. Informuje dzieci, że ludzie także powinni spożywać dziką różę, gdyż zawiera bardzo dużo witaminy C. Dzięki tej witaminie ludzie są bardziej odporni na przeziębienia. Proponuje dzieciom spróbowanie takiej herbatki. Dzieci degustują w plastikowych kubeczkach herbatkę z dzikiej róży. Omawiają jej walory smakowe.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Przeglądanie albumów o przyrodzie Polski. Poznawanie zimowych ciekawostek z życia zwierząt leśnych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na sposób przetrwania przez nie zimy. Wzbogacanie słownictwa. Rozsypanka obrazkowa *Zwierzęta*. Ćwiczenia klasyfikacyjne. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18.
- II.1. *Kto dba o zwierzęta leśne* – rozmowa inspirowana wierszem I. R. Salach *Kto pamięta*. Cele: rozpoznawanie zwierząt charakterystycznych dla danego środowiska; rozumienie konieczności dokarmiania zwierząt leśnych zimą; zapoznanie z pracą leśnika.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 9. Cel: rozwijanie sprawności fizycznej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa tropiąca – *Ślady na śniegu*. Poszukiwanie i rozpoznawanie tropów na śniegu. Zabawa ruchowa *Zwierzęta w lesie*. Ćwiczenia twórcze *Zgadnij, co narysowałem*. Wykonywanie zagadek rysunkowych patykiem na śniegu.
- III. Zabawa ruchowa *Domy z lokatorami*. Porównywanie liczby zwierząt w karmnikach i w paśnikach. Kreślenie odpowiednich liczb i znaków. Rozgrywanie w małym zespole gry planszowej *Które zwierzę do karmnika, które zwierzę do paśnika?* Zabawy konstrukcyjne – budowanie domków dla figurek zwierząt z różnego rodzaju klocków. Opowieść ruchowa przy muzyce – *Ptaki w karmniku*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 8, IV 15, IV 18

Cele ogólne

- rozpoznawanie zwierząt charakterystycznych dla danego środowiska,
- rozumienie konieczności dokarmiania zwierząt leśnych zimą,
- zapoznanie z pracą leśnika,
- rozwijanie sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa zwierzęta charakterystyczne dla środowiska leśnego,
- wyjaśnia, dlaczego zimą należy pomagać zwierzętom leśnym,
- wyjaśnia, na czym polega praca leśnika,
- sprawnie wykonuje ćwiczenia gimnastyczne.

Przebieg dnia

I

- Przeglądanie albumów o przyrodzie Polski. Poznawanie zimowych ciekawostek z życia zwierząt leśnych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na sposób przetrwania przez nie zimy. Wzbogacanie słownictwa.

Albumy przyrodnicze.

Dzieci wraz z N. przeglądają albumy przyrodnicze. Przyglądają się zdjęciom przedstawiającym las zimą. Rozpoznają i nazywają występujące na zdjęciach zwierzęta, np.: sarnę, dziką i lisy.

Następnie N. pyta dzieci, o jakich innych zwierzętach leśnych chciałyby się jeszcze dowiedzieć. Dzieci podają propozycje. N. wyszukuje potrzebne informacje na interesujące dzieci tematy.

- Rozsypanka obrazkowa *Zwierzęta*. Ćwiczenia klasyfikacyjne.

Obrazki różnych zwierząt, np.: sarny, dzika, zająca, psa, krowy, konia, sikory, wróbla, gila, słonia, lwa, żyrafy.

N. układa przed dziećmi obrazki przedstawiające różne zwierzęta. Dzieci nazywają zwierzęta i porządkują je według samodzielnie ustalonego kryterium, np. zwierzęta leśne, zwierzęta domowe, ptaki, zwierzęta egzotyczne. Dzieci układają obrazki w kolumny, liczą zwierzęta w każdej kolumnie. Na koniec N. prosi dzieci o wyodrębnienie tylko tych zwierząt, które żyją w Polsce.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18 (przewodnik, cz. 3, s. 38).

II

Zajęcia 1. *Kto dba o zwierzęta leśne – rozmowa inspirowana wierszem I. R. Salach Kto pamięta.*

- Zabawa na powitanie.
Dzieci stoją w kole. Kolejno każde dziecko wstaje i wita się z wszystkimi za pomocą dowolnie wybranego gestu – bez słów. Pozostałe dzieci odpowiadają tym samym powitaniem.
- Wprowadzenie – *Tropy na śniegu*.

Dwie długie białe wstążki, kartki z narysowanymi tropami: sarny, dzika, lisa, zająca, wiewiórki oraz ptaka, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii.

N. zaprasza dzieci na wycieczkę do lasu. Układa z dwóch długich białych wstążek, przez całą długość sali, aż do tablicy, wąską dróżkę. Raz po jednej, raz po drugiej stronie dróżki rozkłada białe kartki, na których są narysowane tropy zwierząt leśnych. N. staje z dziećmi na początku ścieżki. Włącza nagranie. Idąc z dziećmi po ścieżce, snuje opowieść. Mówi, że las jest domem wielu zwierząt. Pyta, jak należy zachowywać się, będąc w czyimś domu, w lesie. Zwraca między innymi uwagę na pozostawione na śniegu tropy zwierząt. Zastanawia się, które zwierzęta mogły je pozostawić. Podchodzi do poszczególnych kartek, podnosi je, pokazując trop, i akcentuje nazwę odpowiedniego zwierzęcia. Dzieci idą za N. wzdłuż wstążki (po śniegu) i kolejno odkrywają kartki. Zastanawiają się, jakie zwierzęta mogły zostawić kolejne ślady. Dochodzą do tablicy i siadają przed nią. N. zawiesza na tablicy zebrane kartki z tropami zwierząt.

Karty pracy, cz. 3, nr 20–21

Karta pracy, cz. 3, nr 24–25

Dzieci:

- mówią, co to za miejsce przedstawione na obrazku, kto dba o paśnik, co znajduje się w paśniku,
- nazywają zwierzęta, które są przy paśniku.

- Wysłuchanie wiersza I. R. Salach *Kto pamięta*.

*Leśnik sarnom wyniósł siano
i sól do solniczki,
a wiewiórka chowa w dziupli
swoje smakołyczki.
Lis futerko kupił nowe,
wróble zaś zmieniły piórka.
W sen zapadły jeże, żaby,
śpi już nawet mała pszczołka.*

*Cisza w lesie coraz głębsza,
pochowały się zwierzęta.
Co też zimą będą jadły?
Czy też o nich ktoś pamięta?
Pan leśniczy dba o sarny
w swej leśnej zagrodzie.
My o ptaki dbać będziemy,
lecz w naszym ogrodzie.*

- Rozmowa na temat wiersza.
N. pyta dzieci: *O kim był wiersz? Kim jest leśnik? Co zrobił leśnik? Jak wiewiórka przygotowała się do zimy? Jak lis przygotował się do zimy? Co to znaczy, że wróble zmieniły piórka? Co robią zimą jeże, żaby i pszczołka? O czym musimy pamiętać zimą? Dlaczego?*

N. informuje dzieci, że w lesie można spotkać także inne zwierzęta. Zaprasza dzieci do ich poznania.

- Rozmowa na temat pracy leśnika.

Obrazek leśnika, który wykłada do paśnika pożywienie dla zwierząt.

N. pokazuje dzieciom obrazek leśnika, który wykłada do paśnika pożywienie dla zwierząt. Wyjaśnia znaczenie słowa *paśnik*. Informuje, że leśniczy umieszcza w paśniku także sól do lizania. Pyta, czy któreś z dzieci wie, dlaczego to robi, oraz na czym polega praca leśnika.

Sól jest potrzebna zwierzętom, gdyż zawiera niezbędne do przetrwania zimy minerały, czyli składniki pożywienia. Leśnicy rozpoznają zwierzęta po śladach. Dzięki nim wiedzą, jakie zwierzęta zamieszkują ich las oraz ile jest poszczególnych gatunków zwierząt. Trudno im policzyć wilki, gdyż zwierzęta te podążają przez las tropami swoich poprzedników.

- Prezentowanie wiadomości na temat zwierząt.

Pięć obręczy hula-hoop, pięć kartek formatu A3, obrazki przedstawiające: wiewiórkę, lisa, wróbla, sarnę, dziką, po pięć kopert w kolorach czarnym i czerwonym, obrazki przedstawiające różne tropy, w tym tropy pozostawiane przez wiewiórkę, lisa, wróbla, sarnę i dziką, obrazki przedstawiające marchew, buraki, ziemniaki, szyszki, żołędzie, kapustę, jarzębinę, kłosa z ziarnem, kawałki słoniny, cały słonecznik, kleje.

N. dzieli dzieci na pięć zespołów. Rozkłada na dywanie pięć obręczy. Dzieci z każdego zespołu zajmują miejsca wokół wybranej obręczy. Liderzy z każdego zespołu pobierają od N. po jednej kartce formatu A3, a następnie losują z pojemnika obrazek zwierzątka, które będą od tej chwili reprezentować: wiewiórki, lisa, wróbla, sarny lub dzika. Inny reprezentant zespołu wybiera dwie koperty: jedną czarną – z tropami zwierząt, drugą czerwoną – z obrazkami przedstawiającymi produkty spożywane przez zwierzęta. Dzieci w zespołach kładą kartki w obręczach, otwierają najpierw czarną kopertę, a następnie czerwoną kopertę. Zastanawiają się, który trop pasuje do wylosowanego przez nie zwierzątka oraz co lubi ono jeść. Z pomocą N. ustalają, czy wybrane obrazki pasują do ich zwierzątka. W razie potrzeby zmieniają obrazki. Pasujące obrazki przyklejają na kartce, a niepotrzebne chowają z powrotem do kopert. Zastanawiają się między sobą, co wiedzą jeszcze na temat swojego zwierzątka. Następnie N. prosi poszczególne zespoły o zaprezentowanie wiadomości na temat swoich zwierzątek. Uzupełnia wypowiedzi dzieci.

- Zabawa bieżna *Leśnik karmi zwierzęta*.

Stoper, kartka, mazak.

N. wybiera leśnika za pomocą dowolnej wyliczanki. Pozostałe dzieci zamienia w zwierzęta. Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. Na hasło: *Leśnik!* – zwierzęta zatrzymują się i kucają. Leśnik w jak najszybszym czasie przebiega od dziecka do dziecka, rozdając jedzenie (dotyka każdego dziecka w ramię). N. odmierza czas stoperem. Zapisuje wynik. Następnie leśnik wybiera na swoje miejsce następcę i zabawa się powtarza. Na koniec N. ustala, który leśnik najszybciej nakarmił wszystkie zwierzęta.

Karty pracy, cz. 3, nr 20–21	Karty pracy, cz. 3, nr 24–25
Dzieci: – kończą kolorować obrazek, – rysują po śladzie, między zielonymi punktami. – rysują po śladzie, a potem samodzielnie między zielonymi punktami.	– rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Karta pracy, cz. 3, nr 22	Karta pracy, cz. 3, nr 26
Dzieci: – dopasowują do zwierząt ich ślady, – dzielą nazwy zwierząt na sylaby, – rysują ptaki po śladach.	– piszą po śladach poznanych liter; czytają z N.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 9 (przewodnik, cz. 3, s. 19).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa tropiąca *Ślady na śniegu*. Poszukiwanie i rozpoznawanie tropów na śniegu. N. z dziećmi poszukuje tropów na śniegu. Dzieci próbują rozpoznawać, do kogo należą poszczególne ślady.
- Zabawa ruchowa *Zwierzęta w lesie*. N. informuje dzieci, że zwierzęta leśne są bardzo płochliwe. Wyjaśnia to pojęcie. Następnie proponuje zabawę. Dzieli dzieci na dwie grupy: drzewa i zwierzęta. *Drzewa* ustawiają się na wyznaczonym terenie. *Zwierzęta* biegają między *drzewami*. Na odgłos kłasnienia każde zwierzę chowa się za jednym drzewem.
- Ćwiczenia twórcze *Zgadnij, co narysowałem*. Dzieci wykonują dla kolegów i koleżanek zagadki rysunkowe patykami na śniegu.

- Zabawa ruchowa *Domy z lokatorami*.

Bębenek.

Dzieci spacerują swobodnie po sali w rytmie wygrywanym przez N. na bębnie. Na sygnał dobierają się po czworo: troje dzieci tworzy koło (dom), a jedno dziecko zajmuje miejsce w środku tego koła – jest zwierzątkiem. Zabawę powtarzamy przynajmniej 3 razy – tak, aby każde dziecko mogło odegrać rolę zwierzątka.

Karta pracy, cz. 3, nr 23

Karta pracy, cz. 3, nr 27

Dzieci:

– porównują liczbę zwierząt w karmnikach i przy paśnikach,	
– kolorują na czerwono kwadrat pod obrazkiem tego karmnika i tego paśnika, przy którym jest więcej zwierząt,	– piszą odpowiednie liczby i znaki,
– rysują ptaki po śladach.	

- Rozgrywanie w małym zespole gry planszowej *Które zwierzę do karmnika, które zwierzę do paśnika?*

Biały karton z naklejonymi i narysowanymi elementami, kostka do gry, pionki.

N. rozkłada biały karton z grą planszową (na środku kartonu są narysowane ścieżki – tropy różnych zwierząt; z jednej strony jest zaznaczone pole startowe, z drugiej są przyklejone obrazki przedstawiające paśnik i karmnik oraz zwierzęta). N. proponuje dzieciom sprawdzenie, które zwierzęta korzystają z paśnika, a które – z karmnika. Dzieci ustawiają swoje pionki na linii startu i wybierają dowolny ślad. Rzucają (na zmianę) kostką, odliczają wskazane oczka i przesuwają pionki – idą po pozostawionych śladach. Po dojściu do końca rozpoznają, tropem jakiego zwierzęcia podążały i w którym miejscu szuka ono pożywienia.

- Zabawy konstrukcyjne.

Klocki.

Dzieci budują domki dla figurek zwierząt z różnego rodzaju klocków.

- Opowieść ruchowa przy muzyce – *Ptaki w karmniku*.

Tamburyn.

N. zwraca się do dzieci, które próbują zobrazować jego słowa do odpowiednio dobranego akompaniamentu na tamburynie.

Ptaki przyfrunęły do ogrodu.

W ogrodzie stoi karmnik.

Dzieci śpią do niego ziarno.

Ptaki się cieszą, bo nie będą głodne.

Nagle pojawił się kot. Ptaki uciekają.

Dzieci:

naśladują ruchy i głosy ptaków,

naśladują sypanie ziaren,

przechodzą do siadu klęcznego, pochylają się do przodu, naśladując zbieranie ziaren – stukają palcem w podłogę, machają rękami i drobnymi krokami biegną w wyznaczone miejsce.

Powtarzając zabawę, dzieci wykonują kolejne ruchy, kierując się jedynie dźwiękami instrumentu.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa badawcza *Lodowe kafelki*. Przygotowanie pomocy do zajęć. Zabawa *Dopasuj cienie* – ćwiczenie spostrzegawczości i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Utrwalanie wiadomości na temat wyglądu i sposobu przygotowania się wybranych zwierząt do zimy. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18.
- II.1. *Wyprawa na biegun północny* – zajęcia matematyczne. Cele: wzbogacanie wiadomości na temat Arktyki; rozwijanie umiejętności rachunkowych.
2. Utrwalanie znajomości figur geometrycznych; Cel: rozwijanie sprawności manualnej.
Tworzenie zbiorów na podstawie podanych cech.	Wyodrębnianie części wspólnej zbiorów.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Ptaki fruwać*. Zabawa ze śpiewem *Pingwin*. Rozwijanie umiejętności wykonywania rzutów śnieżkami do dowolnie wybranego celu.
- III. Zabawa ruchowa z liczeniem – *Rodziny zwierząt. Memory ze zwierzętami*. Odszukiwanie dwóch takich samych obrazków. Rozwijanie spostrzegawczości, koncentracji uwagi i pamięci. *Pomóż ptakom* – instrumentacja piosenki.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 14, IV 15, IV 18

Cele ogólne

- wzbogacanie wiadomości na temat Arktyki,
- rozwijanie umiejętności rachunkowych, utrwalanie znajomości figur geometrycznych,
- tworzenie zbiorów na podstawie podanych cech,
- wyodrębnianie części wspólnej zbiorów,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa zwierzęta charakterystyczne dla Arktyki, opisuje sposób życia mieszkańców koła podbiegunowego,
- przelicza i opisuje figury geometryczne,
- tworzy zbiory na podstawie podanych cech,
- wyjaśnia, dlaczego dane elementy należą do jednego i do drugiego zbioru,
- tworzy obrazek z elementów, maluje farbą plakatową.

Przebieg dnia

I

- Zabawa badawcza *Lodowe kafelki*. Przygotowanie pomocy do zajęć.
Tace, a na nich wieczka od pudełek po margarynie do smarowania lub serkach, łyżeczki, pipetki, woda w pojemniku, kolorowy tusz.
N. układa na stołach tace, a na nich wieczka od pudełek po margarynie do smarowania lub serkach. Dzieci, np. za pomocą łyżeczek, nalewają do wieczek wodę. Liczą, iloma łyżeczkami wody zdołają napęlnić wieczko. Następnie za pomocą pipetki barwią wodę kilkoma kroplami tuszu. Obserwują mieszaninę. Komunikują o zaobserwowanym zjawisku (tusze zabarwiają wodę). N. wynosi tace z wieczkami za okno (lub wkłada do lodówki) do zamrożenia.
Jeśli pogoda nie jest mroźna, pomoce do zajęć należy wykonać dzień wcześniej.
- Zabawa *Dopasuj cienie* – ćwiczenie spostrzegawczości i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Utrwalanie wiadomości na temat wyglądu i sposobu przygotowania się wybranych zwierząt do zimy.
Kolorowe sylwety wybranych zwierząt oraz ich cienie.
N. rozkłada przed dziećmi kolejno, w jednej kolumnie, kolorowe sylwety zwierząt, a w drugiej – cienie tych zwierząt. Dzieci nazywają zwierzęta, wypowiadają się na temat ich wyglądu i sposobu życia.

Następnie N. proponuje zabawę. Miesza obrazki. Dzieci wybierają dowolną kolorową sylwetę zwierzęcia i dobierają do niej cień.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 18 (przewodnik, cz. 3, s. 38).

II

Zajęcia 1. Wyprawa na biegun północny – zajęcia matematyczne.

- Wstęp. Zapoznanie z globusem i z celem wyprawy.

Globus.

N. zaprasza dzieci na wyprawę do miejsca, w którym dla mieszkających tam ludzi i zwierząt zima nie jest wcale taka straszna. Pyta dzieci, czy domyślają się, o jakie miejsce chodzi. Informuje, że miejsce, do którego się wybiorą, jest jednym z najzimniejszych miejsc na kuli ziemskiej. Następnie N. stawia przed dziećmi globus. Pyta dzieci, czy wiedzą, co to jest i co przedstawia. Wyjaśnia dzieciom, że globus to pomniejszony model kuli ziemskiej. Zwraca uwagę na bieguny. Pokazuje dzieciom bieguny – północny i południowy.

Następnie wybrane dziecko kręci globusem. N. zatrzymuje globus palcem, wskazując biegun północny. Proponuje dzieciom udział w wyprawie na biegun północny.

- Zapoznanie z kompasem.

Kompas, pojemnik z kolorowym lodowym kafelkiem wykonany w I części dnia, torba termiczna.

N. pokazuje dzieciom kompas. Pyta, czy wiedzą, co to jest; jaką rolę pełni kompas podczas wyprawy. Krótko omawia sposób jego działania oraz znaczenie dla orientowania się w terenie i wyznaczania trasy. Dzieci przekazują sobie kompas i uważnie mu się przyglądają.

- Przygotowanie do wyprawy.

N. informuje dzieci, że jednym z koniecznych działań przed wybraniem się na wyprawę jest ustalenie liczby jej uczestników. N. sprawdza listę. Wyczytuje imiona i nazwiska dzieci. Dzieci wstają i wymieniają kolejno nazwy liczebników głównych: jeden, dwa, trzy... itd. (w razie potrzeby N. pomaga). Na koniec chętne dziecko ustala liczbę wszystkich dzieci – podaje nazwę ostatniego wymienionego liczebnika. N. mówi, że podczas wyprawy na biegun północny spotkają ludzi zamieszkujących koło podbiegunowe. Proponuje zabrać ze sobą jakiś prezent dla nich. Pyta dzieci, czy mają jakieś propozycje. Proponuje zabranie kolorowych lodowych kafelków, które wykonały w I części dnia. Pojemnik z kafelkami wkłada do torby termicznej.

- Zabawa w formie opowieści ruchowej – *Wyprawa polarna na biegun północny*. Poszerzenie wiadomości na temat Arktyki.

Szeroka biała wstążka, kompas, chorągiewka z flagą Polski, torba termiczna z pojemnikiem zawierającym lodowe kafelki.

N. rozwija szeroką białą wstążkę i układa z niej na podłodze drogę do bieguna (do tablicy). Snuje opowieść. Zamienia dzieci w polarników. Wyjaśnia to pojęcie. Polarnicy przygotowują ekwipunek na wyprawę, ciepło się ubierają. N. wymienia, co należy zabrać, np.: linę, narty, a następnie, co należy założyć, np.: ciepłą kurtkę z kapturem, szalik, czapkę, grube spodnie i rękawice. Dzieci naśladują ubieranie się. Następnie N. wyznacza dzieci, które będą trzymały kompas, białą-czerwoną chorągiewkę oraz torbę termiczną z pojemnikiem z kolorowymi lodowymi kafelkami. Dzieci ustawiają się jedno za drugim i idą za N. po wstążce stopa za stopą. Naśladują jego ruchy. N. odwraca się raz w prawą, raz w lewą stronę, wskazuje coś gestem, pokazuje zdziwioną minę. Używa pojęć dotyczących orientacji w przestrzeni. Mówi np.: *Po prawej stronie widzimy morsa. Z lewej strony mija nas np. niedźwiedź polarny. Za nim idzie lis polarny*. Podczas przerw w marszu przekazuje ciekawostki na temat fauny i flory koła podbiegunowego. Za każdym razem poprzedza dalszy marsz sprawdzeniem kompasu i ustaleniem, czy uczestnicy wyprawy idą w dobrym kierunku. Pod koniec N. opowiada o napotkanych trudnościach. Wyraża niepewność, czy uda im się dotrzeć do bieguna. Informuje o napotkanych dwóch Inuitach, którzy pomagają im dojść do bieguna.

Inuici to rdzenny lud zamieszkujący obszary arktyczne i subarktyczne.

- Zdobycie bieguna.

Duże białe prześcieradło, białą-czerwona chorągiewka, plastikowa butelka, obrazki przedstawiające, np. morsa, niedźwiedzia polarnego, igloo, Inuitę, fokę, górę lodową.

Dzieci docierają z N. przed tablicę tematyczną. N. rozkłada duże białe prześcieradło, na środku ustawia pustą plastikową butelkę. Dzieci siadają w kole. Wybrane dziecko, na znak zdobycia bieguna,

umieszcza białą-czerwoną chorągiewkę w butelce. Następnie N. rozkłada na środku różne obrazki. Dzieci wybierają tylko te, które są charakterystyczne dla Arktyki. Nazywają te obrazki, dzielą ich na sylaby. Dzieci zawieszają obrazki na tablicy.

N. mówi, że napotkali Inuici zaprosili ich do swojej wioski. Wskazuje obrazek przedstawiający igloo i inuickie dzieci. Prosi o opisanie ich wyglądu. Przybliża dzieciom sposób życia mieszkańców koła podbiegunowego, w tym technikę budowania domu z bloków śniegu (igloo). Poszerza wiedzę dzieci na temat przystosowania mieszkańców Dalekiej Północy do trudnych warunków klimatycznych (np. bardzo niska temperatura, silny mroźny wiatr).

- Zabawy figurami geometrycznymi.

2 szarfy w kolorach żółtym i niebieskim, 2 koperty, 2 zestawy figur geometrycznych (jeden zestaw zawiera małe koła i duże koła, kwadraty, prostokąty i trójkąty w kolorach: żółtym, czerwonym i niebieskim – w sumie 24 figury).

N. mówi, że inuickie dzieci bardzo chciałyby zobaczyć jedną z ulubionych zabaw dzieci polskich. N. proponuje układanki z figur geometrycznych.

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Lider każdego zespołu otrzymuje szarfę i kopertę z figurami. Dzieci w zespołach siadają naprzeciwko siebie. Wyjmują figury z koperty i układają je w szarfe. Nazywają figury, przeliczają je i mówią, ile mają wszystkich figur. Określają ich kształt, kolor i wielkość. Następnie układają dowolny wzór z dostępnych figur.

N. mówi: *Jednemu z Inuitów podobają się małe koła.* Prosi każdy zespół o wyłożenie na środek dywanu wszystkich figur, które spełniają to kryterium. N. prosi dzieci o podanie liczby i kolorów wyłożonych kół. Następnie dzieci podają liczbę figur, które pozostały w szarfe. Mówią, ile figur miały w szarfe na początku, a ile im pozostało; określają, o ile mniej figur mają obecnie.

N. kontynuuje. Mówi, że *drugiemu Inuicie spodobały się czerwone figury.* Podobnie jak wyżej, dzieci wykładają wszystkie czerwone figury i je przeliczają. Podają liczbę figur, które pozostały w szarfe. Mówią, o ile więcej figur miały na początku niż teraz.

N. pyta dzieci, jaki kolor dominuje w Arktyce. Mówi dzieciom, że dowiedział się, iż Inuitom bardzo spodobała się zabawa w układanie kolorowych figur. Wyjmuje z pudełka zamrożony lodowy kafelek i proponuje dzieciom ofiarowanie go Inuitom. Zastanawia się z dziećmi, do czego mogliby oni go wykorzystać (np. do dekoracji igloo).

Na koniec N. opowiada o pożegnaniu Inuitów i powrocie do domu.

- Zabawa ruchowa *Podróż samolotem.*

Dzieci wyobrażają sobie, że udają się w drogę powrotną do domu, do Polski. Wsiadają do samolotu i naśladują lot samolotem. Wracają do swojej miejscowości.

Karty pracy, cz. 3, nr 24–25	Figury geometryczne
• Karta pracy, cz. 3, nr 24 Dzieci: – mówią, czym różnią się figury; otaczają jedną pętlą zielone figury, a drugą – pomarańczowe figury, – porównują liczbę figur w pętlach, odpowiadają na pytanie: <i>Których figur jest więcej? O ile więcej? Których figur jest mniej? O ile mniej?</i> – rysują figury: prostokąt, koło, kwadrat, trójkąt. • Karta pracy, cz. 3, nr 25 Dzieci: – kolorują tyle figur i na taki kolor, jaki pokazują kostki, – obrysowują każdą figurę według wzoru.	• Wyodrębnianie części wspólnej zbiorów. Dla każdego dziecka: 2 związane sznurki, koperta, figury geometryczne. N. kontynuuje zabawę z figurami. Opowiada, że dostał list od Inuitów. Dowiedział się, że troje inuickich dzieci miało problem z podzieleniem się figurami. Jednemu podobały się czerwone figury, drugiemu kwadraty, a trzeciemu – tylko czerwone kwadraty. Prosi dzieci o pomoc w pogodzeniu dzieci i rozdzieleniu figur. Wręcza każdemu dziecku dwa związane sznurki oraz kopertę z dodatkowymi figurami. Prosi dzieci o ułożenie ze sznurków dwóch pętli, a w nich figur według polecenia: – <i>Ułóżcie w jednej pętli czerwone figury, w drugiej – kwadraty. Czy wiecie, jak wybrać figury dla trzeciego inuickiego dziecka?</i>

Po wykonaniu kart pracy dzieci przeglądają w ciszy albumy ze zdjęciami przedstawiającymi Arktykę i Antarktydę.

N. nakłada pętlę tak, żeby czerwone figury znalazły się w obu zbiorach.

N. opowiada dalej o kolejnej trójce inuickich dzieci, które miały problem.

Dzieci w jednej pętli kładą duże figury, a w drugiej – trójkąty. Wyodrębniają duże trójkąty.

- Omówienie na tablicy poszczególnych przypadków.

Karton, mazak.

N. rysuje dwie zachodzące na siebie pętle i objaśnia graficznie każdy przypadek, np.:

Czerwony kwadrat należy do jednej i do drugiej pętli: do jednej, bo jest czerwony, a do drugiej – bo jest kwadratem.

Duży trójkąt należy do jednej i do drugiej pętli: do jednej, bo jest trójkątem, a do drugiej – bo jest duży.

- Karta pracy, cz. 3, nr 28

Dzieci:

- mówią, jakie figury są w niebieskiej pętli, a jakie w pomarańczowej; odpowiadają na pytanie: *Gdzie znajdują się zielone koła?*

- mówią, jakie figury są w brązowej pętli, a jakie – w zielonej; odpowiadają na pytanie: *Gdzie znajdują się duże prostokąty?*

- rysują w każdej kolejnej pętli o jedno koło mniej niż w poprzedniej.

- Karta pracy, cz. 3, nr 29

Dzieci:

- otaczają pomarańczową pętlą wszystkie trójkąty, a zieloną pętlą – czerwone figury; odpowiadają na pytanie: *Gdzie znajdują się czerwone trójkąty?*

- otaczają niebieską pętlą wszystkie figury, które mają cztery boki, a następnie otaczają czerwoną pętlą wszystkie żółte figury; odpowiadają na pytanie: *Gdzie znajdują się żółty kwadrat i żółty prostokąt?*

- rysują w każdej kolejnej pętli o jeden trójkąt więcej niż w poprzedniej.

Zajęcia 2. Ptaki i karmnik – zajęcia plastyczne.

- Wprowadzenie do tematu. Słuchanie wiersza I. R. Salach *Ptaki zimą*.

*Zawitała mroźna zima,
idą długie szare dni.
Ciężko będzie znowu ptakom,
więc pomagać trzeba im.*

*Wysypimy ziarno wróblom,
a sikorkom skwarki,
by na wiosnę zaśpiewały,
jak im dzieci pomagały.*

- Rozmowa na temat wiersza. Przypomnienie nazw ptaków, które można spotkać przy karmniku.

Sylweta karmnika, obrazki przedstawiające sikorę, gila, jemioluszkę, wróbla.

Dzieci zbierają się przed tablicą, na której są przypięte sylweta karmnika oraz obrazki ptaków. N. pyta: *Jak nazywają się ptaki, które przyleciały do karmnika? Co wysypuje się ptakom do karmnika?*

N. pyta także: *Jakie inne ptaki spotykamy przy karmniku?* Dzieci wymieniają nazwy ptaków wymienionych w wierszu. Wskazują na tablicy obrazki ptaków, o których mówią.

- Zabawa ruchowa *Kolory ptaków*.
Dzieci siedzą w półkolu. N. wypowiada nazwy kolorów. Dzieci, które mają na sobie coś żółtego jak sikory; czerwonego jak gile; szarego jak wróblek; brązowego jak jemioluska, biegną na palcach dookoła siedzących dzieci, machając dłońmi.

- Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy.

Dla każdego dziecka: kartka z bloku technicznego, formatu A4, elementy do wykonania karmnika (6 pasków z czarnego kartonu), obrazki konturowe ptaków: sikory, gila, jemioluszki, wróbla, farby plakatowe, pędzel, klej, kolorowe piórka.

Dzieci:

- siadają do stolików, na których wcześniej dyżurni rozłożyli potrzebne pomoce,
- z elementów układają sylwetę karmnika i przyklejają ją na kartkach,
- w dowolnym miejscu karmnika (np. w karmniku, nad nim, obok, pod) przyklejają obrazki konturowe wybranych przez siebie ptaków,
- malują farbami plakatowymi ptaki, zachowując kolory ich piór (w razie potrzeby podchodzą do tablicy i sprawdzają na obrazkach),
- uzupełniają pracę, malując białą farbą śnieg,
- na koniec przyklejają na dole kartki kolorowe piórka.

- Porządkowanie miejsc pracy.

Dzieci porządkują miejsca pracy.

- Oglądanie i omawianie wykonanych prac. Zorganizowanie wystawy.

Praca wykonana przez dzieci.

N. układa prace na stoliku. Dzieci stoją wokół stolika i podziwiają prace. Opowiadają o swojej pracy, o tym, co dzieje się przy karmniku. N. pyta wybrane dzieci: *Ile ptaków odwiedziło twój karmnik? Ile ich było? Który ptak przyleciał pierwszy, który drugi...? Gdzie znajdują się ptaki względem karmnika?* itd.

Na koniec dzieci przypominają, dlaczego zimą należy dokarmiać ptaki.

Z wykonanych przez dzieci prac N. organizuje w szatni wystawę dla rodziców.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Ptaki fruwały*.

Dzieci naśladują lot ptaków. Na odgłos kłasnienia dobierają się według instrukcji N., np.: parami, trójkami, czwórkami itd.

- Zabawa ze śpiewem *Pingwin* (autor nieznany).

N. informuje dzieci, że na drugim biegunie – południowym – głównymi mieszkańcami są pingwiny. N. chce pokazać dzieciom zabawę, w którą lubią bawić się pingwiny.

Dzieci dzielą się na czteroosobowe grupy. Każda grupa tworzy koło. Dzieci maszerują w kole jedno za drugim z rękami ułożonymi na ramionach osoby idącej przed nimi. Śpiewają piosenkę:

*O, jak przyjemnie i jak wesoło
w pingwina bawić się, się, się.
Raz nóżka prawa, raz nóżka lewa,
do przodu, do tyłu i raz, dwa, trzy.*

Przy słowach: *się, się, się*, wykonują obunóż trzy skoki w przód.

Przy słowach: *Raz nóżka prawa, raz nóżka lewa*, wysuwają w bok nogi: najpierw lewą, potem – prawą.

Przy słowach: *Do przodu, do tyłu i raz, dwa, trzy*, wykonują obunóż skok w przód, skok w tył oraz trzy podskoki.

- Rozwijanie umiejętności wykonywania rzutów.

Dzieci rzucają swobodnie śnieżkami do dowolnie wybranego celu.

III

- Zabawa ruchowa z liczeniem – *Rodziny zwierząt*.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki do marszu, obrazki z różną liczbą gwiazdek śniegowych (od 1 do 7).

Dzieci są zwierzętami. Maszerują w różne strony, w rytm nagrania dowolnej muzyki. Na przerwę w nagraniu muzyki zatrzymują się. N. podnosi kartonik z narysowaną odpowiednią liczbą gwiazdek śniegowych. Dzieci tworzą rodziny – koła składające się z tylu członków rodziny, ile gwiazdek śniegowych jest na kartoniku.

- *Memory ze zwierzętami.* Odszukiwanie dwóch takich samych obrazków. Rozwijanie spostrzegawczości, koncentracji uwagi i pamięci.

Obrazki przedstawiające różne zwierzęta – po dwa takie same.

N. rozkłada jeden zestaw obrazków – rysunkami do góry. Drugi miesza i rozdaje po równo między uczestników zabawy. Zadanie polega na odnalezieniu i dobraniu dwóch takich samych obrazków.

 Karta pracy, cz. 3, nr 26	Karta pracy, cz. 3, nr 30
Dzieci: – czytają z N. nazwy ptaków, – słuchają wypowiedzi 6-latków, – łączą nazwy ptaków z odpowiednimi zdjęciami.	Dzieci: – słuchają wypowiedzi 5-latków, – czytają wyrazy; odszukują je w tabeli; otaczają każdy wyraz pętlą,
– nazywają kolory plam.	

 Karta pracy, cz. 3, nr 27	Karta pracy, cz. 3, nr 31
Dzieci: – rysują w każdej pętli figury spełniające podane warunki. – kończą rysować plamy według podanego rytmu (wzoru) z poprzedniej karty.	

- Przypomnienie budowy i brzmienia instrumentów perkusyjnych.

Instrumenty perkusyjne.

- *Pomóż ptakom* – instrumentacja piosenki.

Instrumenty muzyczne: klawesy, tamburyny, trójkąty, marakasy, kastaniety.

1. <i>Zastukały ptaszki w okno: Hejże, hejże, dzieci! Zima mrozem postraszyła, śnieżek z nieba leci.</i> Ref.: <i>Dajcie ptaszkom ziarenek i okruszków chleba! Gdy na dworze zima ptakom pomóc trzeba.</i>	Dzieci: grają na klawesach w rytmie ćwierćnut, potrzęsają tamburynem, grają na klawesach w rytmie ćwiećnut, grają na trójkątach w rytmie ósemek, wykonują tremolo na marakasach, wykonują tremolo na kastanietach,
2. <i>Tata zbija z desek karmnik, chleb szykuje mama, słonecznika ziarnka dzieci wsypią tutaj zaraz.</i> Ref.: <i>Dajcie ptaszkom...</i>	tak samo jak podczas pierwszej zwrotki, tak samo jak po pierwszej zwrotce,
3. <i>Ile ptaków jest w karmniku, jak bardzo się cieszą. Za jedzenie świergotaniem podziękują dzieciom.</i> Ref.: <i>Dajcie ptaszkom...</i>	grają na wszystkich instrumenty w rytmie ćwierćnut, grają na trójkątach w rytmie ósemek, tak samo jak po pierwszej zwrotce.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Przedszkolny bal – ćwiczenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej. Zapoznanie z tradycją przypinania kotylionów. Zabawa taneczna <i>Znajdź swoją parę</i> . Zapoznanie z melodią i tekstem piosenki <i>Kraina babci i dziadka</i> . Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19.	
II.1. Zabawy z balonami, inspirowane wierszem Doroty Gellner <i>Sen o balu</i> . Cele: utrwalanie wiadomości na temat tradycji związanych z karnawałem, rozwijanie kompetencji społecznych – zachęcanie do poznawania innych i opowiadania o sobie na forum grupy.	
2. Bal balonów – zajęcia plastyczne. Cele: rozwijanie wyobraźni twórczej, rozwijanie sprawności manualnej, rozwijanie pomysłowości i inwencji twórczej.	2. Odkrywanie litery b : małej, wielkiej, drukowanej, pisanej. Układanie schematów i modeli słów <i>balony</i> , <i>Bolek</i> . Cele: rozwijanie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słów o prostej budowie fonetycznej, rozpoznawanie i nazywanie małych liter i wielkich liter.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Ekspresowa zamiana miejscami</i> . Lepienie ze śniegu dowolnych budowli. Zwrócenie uwagi na właściwości śniegu, zmieniające się zależnie od pogody.	
III. Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Herbatka dla dziadka</i> . Porównywanie liczby balonów. Rysowanie szlaczka po śladach.	
Łączenie obrazków z podpisami. Utrwalanie liter b , B .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, **IV 4**, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- utrwalanie wiadomości na temat tradycji związanych z karnawałem,
- rozwijanie kompetencji społecznych – zachęcanie do poznawania innych i opowiadania o sobie na forum grupy,
- **rozpoznawanie i nazywanie małych liter i wielkich liter,**
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia tradycje związane z karnawałem,
- wypowiada się na forum grupy – opisuje swój wymarzony strój karnawałowy, uzasadnia wybór,
- **wymienia głoski w słowach *balony*, *Bolek*; układa schematy i modele słów *balony*, *Bolek*; określa miejsca samogłoski w słowach o prostej budowie fonetycznej,**
- **opisuje wygląd liter **b**, **B** oraz odtwarza ich kształty,**
- ozdabia balon według własnego pomysłu.

Przebieg dnia

I

- *Przedszkolny bal* – ćwiczenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej.
Obrazki przedstawiające przedszkolny bal, dla każdego dziecka: biała kartka, kredki.
N. kolejno układa na stole obrazki przedstawiające przedszkolny bal. Wybiera jeden z nich. Dzieci przyglądają się obrazkowi, starając się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. N. odwraca obrazek tak, aby nie było widać, co się na nim znajduje. Dzieci na kartkach rysują zapamiętane elementy. Następnie N. ponownie odwraca obrazek. Dzieci sprawdzają, czy dobrze wykonały zadanie. Za każdy dobrze zapamiętany szczegół przyznają sobie punkt – na dole kartki rysują odpowiednią liczbę kresek (lub piszą liczbę). Porównują między sobą liczbę punktów i wyłaniają zwycięzcę. Następnie dzieci dobierają się w pary. Jedno dziecko wskazuje narysowany przez siebie na kartce szczegół, a drugie odnajduje go na obrazku.

- Zapoznanie z tradycją przypinania kotylionów. Zabawa taneczna *Znajdź swoją parę*.

N. pokazuje dzieciom różnego rodzaju kotyliony. Wyjaśnia, do czego były i są one wykorzystywane. Wybiera spośród kotylionów jeden rodzaj (np. kolorowe wstążeczki), resztę odkłada na bok. Dzieci kolejno losują kotylion dla siebie. N. pomaga umieścić go na ubraniu (każdy kotylion ma swoją parę). Następnie włącza nagranie muzyki. Dzieci tańczą w dowolny sposób. Na przerwie w nagraniu muzyki każde z nich odszukuje swoją parę, czyli drugie dziecko z takim samym kotylionem.

- Zapoznanie z melodią i tekstem piosenki *Kraina babci i dziadka* (śl. i muz. K. Gowik).

Ma-ma w pra-cy, ta - ta w pra-cy, ma - ło wi-dzą nas. A - le za to ba-bcia z dziad-kiem
za-wsze ma - ją czas. Ma - ma w bie-gu, ta - ta w bie - gu, śpie-szą się co dnia.
A - le za to bab-cia z dziad-kiem ma-ją nie-zły plan! Drzwi kra - i - ny cza - ro - dziej-skiej
o - twie - ra - ją nam! A tam lo - dy ko - lo - ro - we i za -
baw - ki od - lo - to - we, ka - ru - ze - la i spa - cer
z psem, wszy-stko wy - cza - ro - wał dia - dek z bab-cią, ja to wiem! A tam
ko - tki jak klę - bu - szki, a tam bi - twa na po - dusz-
ki. Po - tem pi - zza, a mo - że dżem? Wszys-tko
wy - cza - ro - wał dia - dek z bab - ciał, ja to wiem!

1. *Mama w pracy, tata w pracy, mało widzą nas.
Ale za to babcia z dziadkiem zawsze mają czas.
Mama w biegu, tata w biegu, śpieszą się co dnia.
Ale za to babcia z dziadkiem mają niezły plan!
Drzwi krainy czarodziejskiej otwierają nam!*

Ref.: *A tam lody kolorowe i zabawki odlotowe,
karuzela i spacer z psem,
wszystko wyczarował dziadek z babcią, ja to wiem!
A tam kotki jak kłębuszki, a tam bitwa na poduszki.
Potem pizza, a może dżem?
Wszystko wyczarował dziadek z babcią, ja to wiem!*

2. *Mama stara się jak może, by być bliżej nas,
ale ciągle goni, goni ją ten wstrętny czas!
Tata stara się jak może, aby z nami być,
ale trudno jest na co dzień tak spokojnie żyć.
Babcia z dziadkiem zapraszają, by się u nich skryć!*

Ref.: *A tam lody...*

- Omówienie tekstu piosenki. Określenie jej budowy, charakteru melodii, metrum.
- Nauka refrenu na zasadzie echa muzycznego.
- Zabawa poprzedzająca wprowadzenie układu ruchowego, umożliwiająca poznanie i utrwalanie figur tanecznych – *Taneczne figury*.

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Kraina babci i dziadka*.

Opis układu ruchowego do wersji instrumentalnej piosenki.

Ustawienie: dzieci podzielone na dwie grupy: chłopcy, dziewczynki.

Chłopcy zajmują miejsca z lewej strony sceny, dziewczynki – z prawej.

Takty 1.–4. – w rytmie muzyki wejście dziewczynek na środek sceny. Marsz po okręgu (koło wewnętrzne).

Takty 5.–8. – w rytmie muzyki wejście chłopców na środek sceny. Marsz po okręgu (koło zewnętrzne) na stronę przeciwną niż koło wewnętrzne.

Takty 9.–10. – zatrzymanie, zwrot do środka koła, miarowe klaskanie.

Refren:

Takty 11.–14. – utworzenie par: chłopiec z dziewczynką. Podanie rąk, podskoki w małych kółeczkach w lewą stronę.

Takty 15.–18. – zwrot do publiczności, miarowe kołysanie rękami uniesionymi nad głowami.

Takty 19.–24. – utworzenie par: chłopiec z dziewczynką. Podanie rąk, podskoki w małych kółeczkach w prawą stronę.

Takty 25.–27. – zwrot do publiczności, miarowe kołysanie rękami uniesionymi nad głowami.

Zwrotka II

Takty 1.–4. – dziewczynki przechodzą na lewą stronę, tworząc koło, chłopcy na prawą stronę, tworząc koło. Maszerują jedno za drugim.

Takty 5.–8. – zmiana kierunku marszu.

Takty 9.–10. – zatrzymanie, zwrot do środka koła, miarowe klaskanie.

Refren:

Takty 11.–14. – zwrot w kierunku publiczności, marsz do przodu.

Takty 15.–18. – miarowe kołysanie rękami uniesionymi nad głowę.

Takty 19.–24. – marsz w tył, ręce opuszczone.

Takty 25.–27. – miarowe kołysanie rękami uniesionymi nad głowę.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19.

Trójkąt, tamburyn, odtwarzacz CD, nagranie piosenki o tematyce zimowej.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Śnieżynki*.
Dzieci stoją w rozсыpcy. N. czarodziejską różdżką zamienia je w płatki śniegu. Kiedy N. gra na trójkącie, *płatki śniegu* unoszą się w powietrzu, poruszane przez wiatr – dzieci biegają. Na przerwę w nagraniu muzyki wiatr cichnie, a *płatki śniegu* spadają na ziemię – dzieci kładą się na podłodze, na plecach.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Zamiatamy śnieg*.
Dzieci maszerują w różnych kierunkach sali, naśladując zamiatanie śniegu – wykonują szerokie ruchy ramion z jednoczesnym skrętem tułowia: raz w jedną, raz w drugą stronę.
- Ćwiczenie z elementem skoku i podskoku – *Śniegowa zaspą*.
Dzieci poruszają się w różnych kierunkach sali przy dźwiękach tamburynu. Na mocne uderzenie w instrument przeskakują przez *zaspę*, które pojawiły się na ich drodze.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Na ślizgawce*.
Dzieci poruszają się po całej sali przy dźwiękach muzyki o zimowej tematyce, naśladując ruch ślizgania się na łyżwach. Na przerwę w muzyce *przygotowują się do robienia piruetu* – stają na jednej nodze w baletowej pozie.
- Ćwiczenie uspokajające.
Maszerują po obwodzie koła, śpiewając piosenkę o tematyce zimowej.

II

Zajęcia 1. Zabawy z balonami, inspirowane wierszem Doroty Gellner *Sen o balu*.

- Zabawa na powitanie.
Nadmuchany balonik, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki.
Powitanie. Dzieci siedzą w kole. N. trzyma w ręce balonik. Włącza nagranie spokojnej muzyki i przekazuje balonik dziecku siedzącemu po jego prawej stronie. Balonik krąży po kole. Gdy muzyka milknie, dziecko, które trzyma balonik w rękach, wstaje i wypowiada swoje imię, dzieląc je na sylaby.
- Słuchanie wiersza Doroty Gellner *Sen o balu*.

*Ach, ten bal! Ach, ten bal!
Popatrz, ile tańczy par!
Jedwabne pończoszki,
paseczki i groszki,
przy każdej sukience
wróbelki jak broszki.
Kucyki, warkocze –
tu rude, tam złote,
a płaszczyk królewny
szumiący i śpiewny!
Srebrzyste koronki,*

*perelki, pierścionki,
kokardy jak róże,
w kokardach biedronki.
We włosach dziewczynki
motyle jak spinki,
a oczy księżniczki
jak czarne guziczki.
Lecz już kończy się bal
i rozpływa się sen –
już na zwodzony most
karetą wjeżdża dzień.*

- Rozmowa na temat wiersza.
Napis karnawał.
N. pyta: *O czym był ten wiersz? Jak były ubrane dzieci? Gdzie odbywał się bal opisany w wierszu? Jak nazywa się taki okres w roku, w czasie którego odbywa się dużo balów?* N. wprowadza do czytania całosciowego wyraz **karnawał**. Dzieci dzielą wyraz na sylaby, liczą sylaby, odszukują poznane litery (6-latk). *Jak nazywamy inaczej bal, w czasie którego wszyscy są przebrani w różne stroje?* (Bal przebierańców, bal kostiumowy). *Po co przebieramy się na bal? Jak kiedyś ludzie ubierali się na bal? Jak ozdabiamy salę balową?* (W serpentyny, balony).
- Odnajdywanie różnic i podobieństw pomiędzy sposobem przebierania się dzieci na bal dawniej i obecnie oraz sposobem przystrojenia sali.
Obrazki przedstawiające bal karnawałowy dawniej (np. z czasów PRL) i obecnie.
N. umieszcza na tablicy obrazki przedstawiające bal karnawałowy dawniej (np. z czasów PRL) i obecnie. Prosi dzieci o odnalezienie różnic i podobieństw w wyglądzie dzieci i wystroju sali.

Kiedyś telewizja nie była tak rozpowszechniona jak dzisiaj, więc dzieci nie znały tak wielu bajek i postaci, które grały w nich główne role. W związku z tym na balu nie można było dostrzec tak wielu bajkowych bohaterów jak dzisiaj. Dzieci przebierały się głównie za różne zwierzęta i za przedstawicieli znanych i cieszących się uznaniem zawodów. Nie było też sklepów ze strojami karnawałowymi i wy-

pożyczalni strojów, a jeśli gdzieś się one pojawiały, to było ich bardzo mało. Stroje szyły (na specjalne zamówienie) krawcowe, ale najczęściej rodzice z dziećmi samodzielnie przygotowywali je w domach z dostępnych materiałów.

- Zabawa z balonami.

Balon na sznurku dla każdego dziecka, sylwety balonów wycięte z papieru kolorowego, kartka z narysowanymi na niej sylwetami balonów, bębenek, odtwarzacz CD, nagranie muzyki tanecznej, krążki w kolorach balonów.

N. proponuje dzieciom zabawę z balonami, według następującego scenariusza:

- Włącza płytę z nagraniem muzyki tanecznej. Dzieci tańczą, trzymając w rękach balony na sznurku.
- N. układa w wybranym miejscu sali krążki w kolorach zgodnych z kolorami balonów. Na przerwę w nagraniu muzyki dzieci ustawiają się w rzędzie przed krążkiem w kolorze zgodnym z kolorem ich balonu. Przeliczają, ile dzieci ma balon w takim samym kolorze, podają ich liczbę; określają, których jest mniej, których więcej, a których tyle samo.
- N. ponownie włącza nagranie muzyki. Na przerwę w muzyce dzieci układają balony według polecenia N.: z prawej strony, z lewej strony, między nogami, przed sobą, za sobą, obok siebie, wysoko, nisko, blisko, daleko. Następnie idą z balonami do tyłu, do przodu, w lewą stronę, w prawą stronę.
- N. przypina do tablicy ciąg balonów wyciętych z kolorowego papieru, tworzących pewien rytm. Dzieci ustawiają się ze swoimi balonami tak, aby kontynuować ułożony przez N. rytm.
- N. ponownie włącza nagranie muzyki. Na przerwę w nagraniu muzyki dzieci tworzą koła zgodnie z liczbą na kartce pokazaną przez N. Kolor balonów nie ma znaczenia. N., podnosi do góry kartkę z liczbą kiedy cichnie muzyka.
- Dzieci siedzą na dywanie. Balony trzymają między nogami. N. wystukuje rytm na bębnie. Dzieci wystukują na balonach ten sam rytm.
- *Przedszkolny bal* – wypowiedzianie się na temat obrazka.

Karta pracy, cz. 3, nr 28

Karta pracy, cz. 3, nr 32

Dzieci:

- omawiają obrazek,
- nazywają postacie, za jakie przebrali się Olek i Ada oraz inne dzieci na obrazku; wymieniają charakterystyczne elementy strojów,
- opisują wygląd sali balowej,
- dzielą rytmicznie słowa: **bal, kot, smok, biedronka, balony, serpentyny**,
- czytają wraz z N. tekst, uzupełniają go nazwami obrazków.
- słuchają tekstu czytanego przez 6-latkę.
- w wymawianych rytmicznie przez 5-latkę słów wskazują pierwszą głoskę i ostatnią głoskę,
- słuchają tekstu czytanego przez 5-latkę.
- czytają samodzielnie tekst.

- Ćwiczenia słownikowe: dobieranie określeń przymiotnikowych opisujących bal, np. wesoły, radosny, ciekawy, głośny. (Każde dziecko podaje własne propozycje).
- Rozmowa na temat: *Kim chciałbym być na balu?*
N. pyta dzieci, w jakim kostiumie chciałyby wystąpić podczas balu karnawałowego i dlaczego wybrały właśnie ten kostium. Zachęca do udziału w organizowanym na terenie przedszkola balu przebrańców i przygotowania w domu odpowiedniego stroju.

Zajęcia 2. Bal balonów – zajęcia plastyczne.

Dla każdego dziecka: nadmuchany balonik, flamastry, markery, serpentyny.

- Słuchanie rymowanki.
N. trzyma w ręce nadmuchany czerwony balonik i mówi dzieciom rymowankę I. Fabiszewskiej:
*Pewien balonik czerwony
bardzo był zasmucony.
Chciał mieć kropeczki i łatki,*

Zajęcia 2. Odkrywanie litery b: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego – **balony**.
N. pyta: *Czym najczęściej są udekorowane sale na bal?*
- Analiza i synteza słuchowa słowa *balony*.
Dzieci dzielą słowo *balony* na sylaby oraz na głoski. Liczą, ile jest w słowie *balony* sylab, a ile głosek. Wyróżniają pierwszą głoskę. Następnie wymieniają inne słowa, w których głoskę *b* słyszą na początku oraz w środku słowa.

*a był niestety gładki.
Szukał balonik pomocy.
Wirował z wiatrem w nocy.
Dziś do przedszkola przyleci.
Może pomogą mu dzieci?*

- Rozmowa na temat rymowanki.
N. pyta: *O czym marzył balonik? Jak może my pomóc balonikowi?*
- Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy.
N. wręcza każdemu dziecku nadmuchany balon. Dzieci ozdabiają go kolorowymi markerami lub flamastrami według własnych pomysłów. Przywiązują do końca balon serpentyny. Po zakończeniu pracy układają balony w wyznaczonym przez N. miejscu.

- Budowanie schematu słowa *balony*.
Białe kartoniki dla każdego dziecka.
N. prosi dzieci, aby ponownie podzieliły słowo *balony* na sylaby, układając i rozsuwając w odpowiedni sposób białe kartoniki. Dzieci układają kartoniki, wyklaskując sylaby i jednocześnie je wymawiają.
N. prosi, aby zsunęły kartoniki i głośno wypowiedziały całe słowo. Następnie dzieci układają tyle kartoników, ile głosek słyszą w słowie *balony*, wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników.
- Budowanie schematu słowa *Bolek*.
Białe kartoniki dla każdego dziecka.
N. wymawia, głoskując, imię chłopca: *B-o-l-e-k*. Dzieci dokonują syntezy i wymawiają słowo głośno. Następnie samodzielnie dzielą słowo *Bolek* na sylaby oraz na głoski. Układają z kartoników schemat imienia.
- Budowanie modeli słów: *balony*, *Bolek*.
Czerwone i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka.
Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *balony*, *Bolek*. Określają, czy głoska *b* jest spółgłoską, czy samogłoską (wymawiają głoskę *b* długo, a potem krótko). Pod schematami słów zaznaczają miejsca głoski *b* niebieskimi kartonikami. Wskazują pozostałe spółgłoski. Pozostałe głoski oznaczają czerwonymi kartonikami – to samogłoski. Kolejno je wybrzmiewają. Porównują liczbę samogłosek i spółgłosek w słowach.
- Odkrywanie liter **b**, **B**.
Czerwone i niebieskie kartoniki, litery **b, **B**: mała i wielka dla każdego dziecka.**
N. umieszcza na tablicy modele słów *balony*, *Bolek*. Pokazuje litery **b**, **B** – małą i wielką. Dzieci określają ich wygląd. Następnie umieszczają kartoniki z literami **b**, **B** we właściwych miejscach pod swoimi modelami słów *balony*, *Bolek*. N. przypomina, że imiona rozpoczynają się wielką literą.
- Umieszczenie kartoników z poznanymi wcześniej literami we właściwych miejscach.
Kartoniki z literami: **k, **K**, **a**, **A**, **i**, **I**, **L**, **n**, **N**, **o**, **O**, **y**, **Y**, **e**, **E** dla każdego dziecka.**
Dzieci układają kartoniki z poznanymi już wcześniej literami pod modelami słów *balony*, *Bolek*. Czytają wyrazy.
- Karta pracy, cz. 3, nr 32 (kontynuacja).
Dzieci:
 - zwracają uwagę na podział słowa *balony* na sylaby, głoski oraz na samogłoski i spółgłoski.
- Karta pracy, cz. 3, nr 33.
Dzieci:
 - otaczają pętlą zdjęcia, które mają w swoich nazwach głoskę *b*,

	– łączą obrazki tak, aby ostatnia głoska nazwy jednego obrazka była pierwszą głoską następnego obrazka, – czytają sylaby i wyrazy, – zaznaczają na niebiesko litery b, B w wyrazach.
• Dekorowanie sali balonami. Balony ozdobione przez dzieci, sznurek. Dzieci siedzą w kole. Kolejno wychodzą na środek i prezentują swoje balony. N. proponuje dzieciom udekorowanie sali balonami. Rozwiesza w sali kolorowe sznurki, na których z pomocą dzieci umieszcza balony. • <i>Bal balonów</i> – ćwiczenia oddechowe. Dzieci stoją pod zawieszonymi na sznurkach balonami. Wybierają balon, który najbardziej im się podoba. Uzasadniają swój wybór. Następnie, na hasło N. <i>wiatr</i>, dzieci dmuchają na balony, które tańczą na wietrze.	

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Ekspresowa zamiana miejscami*.
N. prosi, aby dziewczynki stanęły po jednej stronie, chłopcy po drugiej stronie wyznaczonego terenu. Na hasło *Biegnij*, dzieci zamieniają się miejscami. Wygrywa ten zespół, w którym wszyscy zawodnicy pierwsi dotrą na wyznaczone miejsce.
- Lepienie ze śniegu dowolnych budowli. Zwrócenie uwagi na właściwości śniegu, zmieniające się zależnie od pogody (łatwiejsze i trudniejsze formowanie kul i innych budowli).
Dzieci lepią ze śniegu dowolne budowle. Zwracają uwagę na zmieniające się, w zależności od pogody, właściwości śniegu. Dostrzegają, że kiedy na dworze jest cieplej, śnieg lepi się lepiej niż wtedy, gdy jest duży mróz. N. wyjaśnia dzieciom zjawisko.

Kiedy na dworze jest duży mróz, śnieg zamienia się w kryształki lodu. Dlatego nie można z nich niczego ulepić. Kiedy jest cieplej, śnieg zaczyna zamieniać się w wodę. Wilgotny śnieg lepi się dobrze, tak jak mokry piasek. Z suchego piasku też nie można niczego ulepić.

III

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Herbatka dla dziadka*.
Kolorowe krążki (do ułożenia slalomu i jeden krążek do przenoszenia kubka), plastikowy kubek.
N. układa na podłodze slalom z krążków. Wyznacza linie – startu i mety. Dziecko trzyma plastikowy kubek postawiony na krążku, pokonuje slalomem wyznaczoną trasę. Następnie przekazuje kubek kolejnemu dziecku.

Karta pracy, cz. 3, nr 28	Karta pracy, cz. 3, nr 34
Dzieci: – rysują szlaczek po śladach.	Dzieci: – czytają pary wyrazów, wymieniają różnice między nimi, – łączą liniami obrazki z właściwymi podpisami, – kreślą kształty liter b, B pisanych w powietrzu, na podłodze, na plecach, kolegów/koleżanek, – piszą litery b, B po śladach, a następnie samodzielnie.

Karta pracy, cz. 3, nr 29	Ozdabianie balonów
Dzieci: – liczą balony Ady i Olka; mówią, kto ma ich więcej i o ile więcej, – kolorują balony tak, aby każdy z nich był inny, – czytają z N. wyraz balony , układają obok taki sam wyraz z liter odszukanych wśród naklejek.	Dla każdego dziecka: napompowany balon, flamastry, markery, serpentyny. Dzieci: – ozdabiają balony, a następnie przy pomocy N. i młodszych dzieci dekorują nimi salę.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zorganizowanie w sali kącika pamiątek rodzinnych. Zwrócenie uwagi na historyczne i emocjonalne znaczenie pamiątek oraz na ostrożny sposób obchodzenia się z nimi. Wykonywanie kwiatów z bibuły. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19.	Utrwalanie poznanych liter – czytanie tekstu. Śpiewanie wskazanego zdania na wymyśloną przez siebie melodię.
II.1. <i>Niespodzianka dla dziadków</i> – wprowadzenie wiersza B. Formy <i>Kocham babcię i dziadka</i> do nauki na pamięć. Cele: kształtowanie uczucia przywiązania i szacunku do starszych, zachęcanie do sprawiania niespodzianek bliskim osobom, poznawanie przybliżonych dat świąt rodzinnych, rozwijanie pamięci i uwagi. 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 10. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem rzutu – <i>Latające talerze</i>. Obserwowanie śniegu w słońcu. III. Zabawa ruchowa z elementem toczenia – <i>Toczymy piłki. Robimy bukieciki</i> – utrwalanie umiejętności rachunkowych. Opowiadanie baśni <i>Czerwony Kapturek</i>. Układanie obrazków według kolejności zdarzeń. Nauka pierwszej zwrotki piosenki <i>Kraina babci i dziadka</i>.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, II 2, II 9, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, **IV 4**, IV 5, IV 6, IV 7, IV 8, IV 15

Cele ogólne

- kształtowanie uczucia przywiązania i szacunku do starszych,
- **poznawanie przybliżonych dat świąt rodzinnych,**
- rozwijanie pamięci i uwagi,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wyjaśnia, dlaczego dziadkowie są znaczącymi osobami w rodzinie i dlaczego należy ich szanować,
- **wymienia nazwy znanych miesięcy,**
- zapamiętuje i recytuje wiersz,
- aktywnie uczestniczy w ćwiczeniach gimnastycznych.

Przebieg dnia

I

- Zorganizowanie w sali kącika pamiątek rodzinnych. Zwrócenie uwagi na historyczne i emocjonalne znaczenie pamiątek oraz na ostrożny sposób obchodzenia się z nimi.
Przyniesione przez dzieci z domu rodzinne pamiątki, zeszyt Wymyślanki-nazywanki.
Dzieci wspólnie z N. organizują w sali kącik pamiątek rodzinnych związanych z dziadkami. Wyjaśniają pojęcie *pamiątka*. Poszukują innych nazw dla tego określenia. (N. zapisuje je w zeszycie *Wymyślanki-nazywanki*). Następnie opowiadają historię pamiątek, które przyniosły do przedszkola. Poszukują odpowiedzi na pytania: *Jakie znaczenie mają pamiątki dla ludzi? Dlaczego gromadzimy pamiątki?* N. zwraca uwagę na ostrożny sposób obchodzenia się z pamiątkami. Wyjaśnia, że często odtworzenie pamiątek może być niemożliwe.

Bukiet z kwiatów	Karta pracy, cz. 3, nr 35
Plastikowy pojemnik, dla każdego dziecka: bibuła lub krepina, kolorowe sznurki, wstążeczki, druczki, nożyczki. Dzieci: - wykonują małe kwiaty z bibuły lub z krepiny według własnych pomysłów, - umieszczają wykonane kwiaty w plastikowym pojemniku. Kwiaty zostaną wykorzystane do działań matematycznych po południu.	Dzieci: - czytają tekst, wstawiając w odpowiednich miejscach nazwy obrazków, - śpiewają zdania na wymyślone przez siebie melodie, - piszą litery b, B po śladach, a następnie samodzielnie. Po zakończeniu zadania pomagają młodszym dzieciom w wykonywaniu kwiatów.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19 (przewodnik, cz. 3, s. 64).

II

Zajęcia 1. *Niespodzianka dla dziadków* – wprowadzenie wiersza B. *Formy Kocham babcię i dziadka do nauki na pamięć.*

- Wprowadzenie.
N. zachęca do rozwiązania zagadki, która pomoże dzieciom odgadnąć, o jakich świętach będą dzisiaj rozmawiać na zajęciach. Mówi zagadkę:

*Są w styczniu takie święta,
o których każdy wnuk pamięta.
I chociaż zima dookoła,
wnuk z prezentami dotrzeć zdoła.* (Dzień Babci i Dzień Dziadka)

- Odnalezienie Dnia Babci i Dnia Dziadka w kalendarzu. Planowanie niespodzianki dla dziadków.
Kalendarz ścienny.
N. umieszcza na tablicy kalendarz ścienny. Pyta dzieci, co to jest. Dzieci 6-letnie wymieniają znane im miesiące, a N. pokazuje w kalendarzu odpowiednie miejsca. Następnie odczytuje nazwę miesiąca – styczeń. Pyta dzieci, czy znają dokładne daty Dnia Babci i Dnia Dziadka. Pokazuje w kalendarzu dni 21 stycznia i 22 stycznia. Wyjaśnia, w jaki sposób te dni są w nim oznaczone. Pyta: *Dlaczego dziadkowie mają swoje święta? Co to znaczy mieć święto? Dlaczego dziadkowie są dla nas ważni? Co to znaczy szanować starszych?* Pyta dzieci, jakie niespodzianki chciałyby przygotować dla dziadków z okazji ich świąt. Dzieci podają propozycje.
- Wprowadzenie wiersza do nauki na pamięć.
N. proponuje dzieciom naukę wiersza na pamięć, jako niespodziankę dla dziadków z okazji ich świąt. Recytuje dzieciom wiersz B. *Formy Kocham babcię i dziadka.*

*Kocham mocno babcię, dziadka –
to nie żarty, moi mili,
dzisiaj im życzenia składam,
by sto latek jeszcze żyli.
Kiedy smutek mnie ogarnia
i wszystkiego mam już dosyć,
dziadek mocno mnie przytuli,
o to go nie trzeba prosić.*

*Gdy pomyślę o łakociach,
babcia zaraz coś upiecze.
Muszę przyznać, te wypieki
najwspanialsze są na świecie.
Babcia z dziadkiem w wolnych chwilach
przekazują wciąż wytrwale
swym kochanym wnukom, wnuczkom
rad życiowych całą gamę.*

- Analiza wiersza, powtórzenie tekstu.
Pluszowa zabawka dla każdego dziecka.
N. pyta: *Dlaczego wnuczek/wnuczka składał/składała dziadkom życzenia? Czego życzył/życzyła dziadkom?* N. prosi, aby każde dziecko wybrało sobie jedną pluszową zabawkę i usiadło z nią w kole. Mówi: *Posadźmy maskotkę przed sobą i powiedzmy ten fragment wiersza, w którym jest mowa o tym, jak wnuczek/wnuczka składa dziadkom życzenia.* Następnie pyta: *Jak dziadek pomógł wnukowi/wnuczce, kiedy ten/ta był/była smutny/smutna?* Po uzyskaniu odpowiedzi na pytanie mówi: *Przytulmy pluszową zabawkę tak, jak dziadek przytulił wnuczka/wnuczkę.* Powiedzmy ten fragment wiersza jeszcze raz, po cichu, pluszowej zabawce na prawe ucho.

- Dalsza analiza wiersza, powtórzenie.
Pluszowa zabawka dla każdego dziecka.
N. pyta: *Jakie niespodzianki przygotowywała dla wnuków babcia?* Powtórzmy ten fragment wiersza jeszcze raz, po cichu, pluszowej zabawce na lewe ucho.
- Dalsza analiza wiersza, powtórzenie.
Pluszowa zabawka dla każdego dziecka.
N. pyta: *Co babcia i dziadek starają się przekazać wnukom?* Powtórzmy ten fragment wiersza, trzymając pluszową zabawkę na kolanach.
- Zabawa ruchowa *Idziemy z życzeniami.*
Tamburyn.
Dzieci odkładają pluszowe zabawki w wyznaczone przez N. miejsce.
N. gra na tamburynie. Dzieci maszerują – idą do domu dziadków. Na przerwę w muzyce kłaniają się. Dźwięk tamburynu zachęca do dalszego marszu.
- Utrwalanie wiersza.
Pluszowa zabawka dla każdego dziecka.
Dzieci biorą ponownie pluszowe zabawki i siadają w kole. N. mówi: *Teraz spróbujemy powiedzieć naszemu pluszowemu przyjacielowi cały wiersz. Posadźmy go przed sobą, żeby dobrze słyszał.* Dzieci recytują wiersz B. Formy *Kocham babcię i dziadka*. N. pyta, czy ktoś chciałby sam powiedzieć wiersz. Chętne dzieci recytują wiersz indywidualnie.

Karta pracy, cz. 3, nr 30		Karta pracy, cz. 3, nr 36	
Dzieci:			
– czytają nazwy osób, rysują ich portrety, kończą ozdabiać ramki portretów,			
– rysują serca po śladach.		– piszą po śladach poznanych liter.	

- Omówienie charakterystycznych cech wyglądu babci i dziadka.
Karta pracy, cz. 3, nr 30 (5-latki), karta pracy, cz. 3, nr 36 (6-latki) dla każdego dziecka.
Dzieci siedzą w półkolu. Kolejno wychodzą na środek. Pokazują narysowane w kartach pracy portrety swoich dziadków. Omawiają charakterystyczne cechy ich wyglądu.
- Odnajdywanie słów przeciwstawnych.
N. nawiązuje do określeń użytych podczas opisywania postaci babci i dziadka. Proponuje odnajdywanie słów przeciwstawnych do tych, które wymieni, np. wysoki – niski, chudy – gruby, włosy ciemne – włosy jasne, oczy duże – oczy małe, uśmiechnięty – smutny.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 10.

Trójkąt, pojemnik na laski, laska gimnastyczna w dowolnym kolorze dla każdego dziecka.

- Przygotowanie.
Dzieci maszerują jedno za drugim po obwodzie koła. Kolejno biorą z pudełka jedną laskę w dowolnym kolorze.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zaprzęgi*.
Dzieci stają w parach jedno za drugim, trzymając laski w jednej ręce. (Jeśli pierwsze dziecko z pary trzyma laskę w prawej ręce, to drugie dziecko trzyma laskę w lewej ręce). Chwytają końce swoich lasek, tworząc w ten sposób zaprzęgi. Kiedy usłyszą dźwięk trójkąta, zaprzęgi ruszają i jadą w różnych kierunkach. Na przerwę w muzyce ustawiają się jeden zaprzęg za drugim.
- Ćwiczenie tułowia.
Dzieci stoją w lekkim rozkroku. N. liczy do sześciu. Na *raz* – dzieci trzymają laski poziomo oburącz, pochylają się w przód – starają się dotknąć laską do podłogi (ramiona i kolana są proste). Na *dwa* – prostują się i unoszą laski oburącz nad głowę (ramiona wyprostowane). Na *trzy* – ponownie pochylają się w przód i starają się dotknąć laskami palców prawej nogi. Na *cztery* – prostują się i unoszą laski oburącz nad głowę (ramiona wyprostowane). Na *pięć* – pochylają się w przód i starają się dotknąć laskami palców lewej nogi. Na *sześć* unoszą laski nad głowę. Ćwiczenie powtarzamy 6 razy. Po każdej sześciopunktowej sekwencji dzieci odpoczywają, wykonując głębokie oddechy (wdech nosem, wydech ustami)

- Ćwiczenie mięśni grzbietu.
Dzieci leżą na brzuchu. Łaski trzymają poziomo oburącz, ramiona są proste, oparte o podłogę. Na dźwięk trójkąta dzieci jednocześnie unoszą do góry klatkę piersiową i wyprostowane ramiona, w których trzymają za końce łaskę. N. liczy do trzech – dzieci utrzymują pozycję. Na cztery ponownie kładą się na podłodze i odpoczywają. Ćwiczenie powtarzamy 3 razy.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Przejdź przez tunel*.
N. dzieli dzieci na dwa zespoły: dziewczynki i chłopcy. Dziewczynki dobierają się w pary i siadają naprzeciwko siebie w odległości np. jednego kroku. Chwytają swoje łaski za końce i podnoszą je na wysokość barków. Tworzą w ten sposób tunel. Chłopcy ustawiają się przed tunelem. Kolejno przechodzą przez niego na czworakach. Następuje zmiana ról.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Przeszkoda*.
Dzieci stoją w parach. Jedno dziecko z pary wykonuje siad klęczny. Trzyma przed sobą obydwie łaski na niewielkiej wysokości od podłogi. Drugie dziecko staje przed łaskami. Przekłada kolejno przez łaski jedną nogę i drugą nogę – pokonuje przeszkody. Po kilkakrotnym powtórzeniu ćwiczenia następuje zmiana ról.
- Zabawa ruchowa z elementem współdziałania – *Kręć się koło, kręć*.
N. dzieli dzieci na dwa zespoły: dziewczynki i chłopcy. Każdy zespół tworzy swoje koło – dzieci trzymają w jednej ręce swoją łaskę, a w drugiej ręce łaskę dziecka stojącego obok. Na sygnał N. koła zaczynają się kręcić – dzieci poruszają się krokiem dostawnym we wskazaną przez N. stronę, np. w prawo. N. decyduje o zmianie kierunku ruchu.
- Zabawa zręcznościowa *Kłaśnij i złap*.
Dzieci stoją w rozсыпce. Trzymają dłońmi łaski postawione pionowo i oparte jednym końcem o podłogę. Na sygnał N. dziecko puszcza łaskę, klaszcze jeden raz w dłonie i stara się chwycić łaskę. Następnie dzieci próbują klasnąć np. 2 razy i chwycić łaskę zanim upadnie na podłogę.
- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Przeskakiwanka*.
Dzieci stoją na obwodzie koła. Odwracają się w prawo i układają przed sobą łaski. Następnie, na sygnał N., skaczą obunóż przez leżące łaski. Poruszają się po obwodzie koła w prawą stronę. Na kolejny sygnał N. zmieniają kierunek ruchu – skaczą w drugą stronę.
- Ćwiczenie stóp – *Przetocz łaskę*.
Dzieci wykonują siad skulny podparty. Łaski układają na podłodze przed stopami. Na sygnał N. przetaczają łaski w przód i w tył.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci maszerują po obwodzie koła w rytmie 4/4. Łaski trzymają w prawej ręce. Na raz stukają łaskami o podłogę. Odkładają łaski do pojemnika.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Latające talerze*.

Papierowy talerzyk dla każdego dziecka.

N. wręcza każdemu dziecku jeden jednorazowy papierowy talerz. Dzieci stają po czworo na wyznaczonej przez N. linii. Na hasło *Start*, rzucają talerze jak najdalej. Obserwują sposób lotu talerza, który zależy od trzymania, siły rzutu i siły wiatru. Dzieci mierzą krokami najdłuższy rzut.

Jeśli na dworze leży śnieg, talerze stopniowo nasiąkają wodą. Dzieci obserwują, który talerz lepiej unosi się na wietrze: mokry czy suchy. Starają się znaleźć uzasadnienie.

- Obserwowanie śniegu w słońcu. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: *Dlaczego śnieg świeci w słońcu?*
Lupy, szkła powiększające dla każdego dziecka.

Dzieci oglądają śnieg, wykorzystując lupy i szkła powiększające. Obserwują, jak śnieg skrzy się w słońcu. Poszukują odpowiedzi na pytanie, dlaczego tak się dzieje. Porównują odbicie światła od śniegu tam, gdzie jest cień, i tam, gdzie padają na niego promienie słoneczne.

Śnieg tworzą śnieżynki. To kryształki lodu, które tworzą się w chmurze. Gdy są już duże, zaczynają opadać. Najczęściej mają kształt sześcioramiennych gwiazdek. Opadając na ziemię, śnieżynki łączą się ze sobą, sklejają, upadają jedna na drugą. Gdy patrzymy na śnieg, wydaje się nam, że tworzy on płaską powierzchnię, ale tak nie jest. Śnieżynki układają się bowiem w bardzo różny sposób. Tworzą

więc powierzchnię chropowatą, od której światło odbija się w różnych kierunkach. Nam wydaje się wtedy, że śnieg świeci. A tak naprawdę to tylko promienie słoneczne odbite od nierównej powierzchni trafiają do naszych oczu.

III

- Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Toczmy piłki*.

Piłki (jedna piłka na parę), kolorowy sznurek.

Dzieci siedzą naprzeciwko siebie wzdłuż sali. N. rozciąga przez środek sali, na niewielkiej wysokości od podłogi, kolorowy sznurek. Dzieci w parach toczą do siebie piłkę. Starają się, aby za każdym razem piłka przetoczyła się pod sznurkiem.

- *Robimy bukieciki* – utrwalanie umiejętności rachunkowych.

Plastikowy pojemnik, dla każdego dziecka: biała kartka, kredki, kwiaty z bibuły wykonane w części I dnia.

Dzieci rysują na białych kartkach duże wazony i zielone łodygi (bez kwiatów). N. ustawia na stole plastikowy pojemnik, w którym znajdują się wykonane przez dzieci rano kwiaty z bibuły. Pokazuje daną liczbę. Dzieci biorą z koszyczka i umieszczają na łodygach tyle samo kwiatów – robią bukieciki dla babci i dziadka. Następnie kolejno liczą je i sprawdzają sobie wzajemnie poprawność wykonania zadania.

Karta pracy, cz. 3, nr 31

Karta pracy, cz. 3, nr 37

Dzieci:

- oglądają obrazki baśni, odszukują liczby (6-latki) liczby kropek (5-latki) wśród naklejek, umieszczają je w odpowiednich miejscach,
- opowiadają baśń,
- rysują po śladach koszyków; sprawdzają, czy w każdym kolejnym koszyku jest to samo co w pierwszym.

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Kraina babci i dziadka* (przewodnik, cz. 3, s. 63).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Kraina babci i dziadka.

- Zabawa rozwijająca świadomość własnego ciała – *Czarodziejski pierścień*.

Bębenek, małe obręcze dla każdego dziecka.

Dzieci zajmują miejsca w szeregu na środku sali, przodem do N. Zachowują między sobą odległości pozwalające na swobodne wykonywanie ruchów. Każde dziecko ma przed sobą małą plastikową obręcz – czarodziejski pierścień. N. wykonuje akompaniament na bębnie, wypowiadając różne hasła. (*Unosimy pierścień, który nagle staje się bardzo gorący. Unosimy pierścień, który jest bardzo ciężki. Nasz pierścień jest bardzo lekki. Zamienia się w balonik w kształcie pierścienia*). Dzieci reagują na nie odpowiednim ruchem.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Przygotowanie zaproszeń na uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka. <i>Co robię z dziadkami?</i> – odgadywanie zagadek przedstawianych za pomocą pantomimy. Układanie i nagrywanie życzeń dla dziadków. Wspólne czytanie z N. imion dziadków. Odszukiwanie właściwych imion i kolorowanie kartoników z odpowiednimi literami. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19.	Rozwijanie słuchu fonematycznego – łączenie poszczególnych głosek w jedno słowo. Odgadywanie imion dziadków Olka i Ady.
- II.1.** *Nasi dziadkowie mają święto* – słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby *Psotny prezent*. Cele: rozwijanie umiejętności budowania poprawnych wypowiedzi na określony temat, rozwijanie umiejętności uważnego słuchania tekstów literackich, orientowanie się, jakie istnieje pokrewieństwo w rodzinie.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Kraina babci i dziadka*. Cel: umuzykalnianie dzieci.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Rzut śnieżką*. Zabawa ruchowa – *Wydeptujemy ścieżkę*.
- III.** Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dyscyplina*. Słuchanie wiersza M. Terlikowskiej *Nasza babcia*. Wypowiadanie się na temat utworu. Zabawa taneczna *Serduszka dla dziadków*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 2, II 9, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności budowania poprawnych wypowiedzi na określony temat,
- orientowanie się, jakie istnieje pokrewieństwo w rodzinie,
- utrwalanie nowej piosenki,
- utrwalanie układu ruchowego do wersji instrumentalnej piosenki.

Cele operacyjne

Dziecko:

- odpowiada na pytania związane z tekstem utworu,
- układa drzewo genealogiczne rodziny Olka i Ady,
- śpiewa piosenkę,
- płynnie i starannie wykonuje ruchy układu ruchowego do melodii piosenki.

Przebieg dnia

I

- Przygotowanie zaproszeń na uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka.
Dla każdego dziecka: biała kartka zgięta na pół – formatu zaproszeń, wykonane poprzedniego dnia kwiaty z bibuły, brokat w kleju, kredki, klej.
N. przygotowuje na stolikach: białe kartki zgięte na pół – formatu zaproszeń, wykonane przez dzieci poprzedniego dnia kwiaty, brokat w kleju, kredki, klej. Dzieci ozdabiają pierwszą stronę zaproszenia według własnych pomysłów.
- *Co robię z dziadkami?* – odgadywanie zagadek przedstawianych za pomocą pantomimy. Dzieci siedzą w kole. Chętne dziecko wchodzi do środka koła i przedstawia za pomocą pantomimy czynność, którą najbardziej lubi wykonywać z babcią lub z dziadkiem. Pozostałe dzieci odgadują, o jaką czynność chodzi.

Dyktafon.

Dzieci:

- czytają z N. imiona dziadków, umieszczone w ramkach pod obrazkiem,
- odszukują imiona w tabeli i kolorują kartoniki z odpowiednimi imionami,
- wypowiadają życzenia, jakie Olek i Ada składają swoim dziadkom w dniu ich świąt (N. nagrywa życzenia na dyktafon, po zajęciach przepisuje je na kartkę, a dzieci wklejają tekst do wykonanych rano zaproszeń),
- rysują serca po śladach, wewnątrz dużych serc rysują małe serca według wzoru.

Dyktafon.

Dzieci:

- mówią jak mają na imię babcie i dziadkowie Ady i Olka,
- nazywają zdjęcia, łączą wskazane liczbami głoski z ich nazw – odgadują imiona dziadków Olka i Ady,
- odszukują wśród naklejek odpowiednie wyrazy – imiona babci i dziadka, i nakleją obok odpowiednich osób,
- słuchają wypowiadanych przez 5-latkę życzeń dla dziadków, układają własne życzenia (N. nagrywa życzenia na dyktafon, po zajęciach przepisuje je na kartkę, a dzieci wklejają tekst do wykonanych rano zaproszeń),
- rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19 (przewodnik, cz. 3, s. 64).

II**Zajęcia 1. Nasi dziadkowie mają święto – słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby *Psotny prezent*.**

- Wprowadzenie.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki przygotowanej przez dzieci na uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka.

Dzieci śpiewają piosenkę. N. zachęca do wysłuchania opowiadania o niespodziance, jaką Olek i Ada przygotowali dla swoich dziadków.

- Słuchanie opowiadania M. Strękowskiej-Zaremby *Psotny prezent*.

Książka (s. 38–39) dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

Z tym prezentem na Dzień Babci było mnóstwo zamieszania. Mama spytała: – Jesteś pewien, synku, że babcia marzy o takim подарunku?

– Na sto procent – zapewnił Olek.

– Ada, pamiętaj, że to ma być niespodzianka dla babci. Nie zdradź, co jest w środku – poprosił siostrę.

Ada zasłoniła usta dłonią na znak, że nie pisnie nawet słowa, ale ledwie weszła do domu dziadków, nie wytrzymała. – Babciu, mamy dla ciebie prezenty! Cieszysz się? Zrobiłam ci korale z plasteliny. Olek niczego nie zrobił, bo on ma...

– Niespodziankę – w porę przerwał jej Olek.

Ostrożnie postawił pudełko na stole w salonie. – Zgaduj, babciu, co jest w środku – uśmiechnął się tajemniczo. Babcia przyjrzała się pudełku z każdej strony i zdziwiła się na widok kilku małych dziurek. – Hm... Co tam może być? Ciepłe kapcie na zimę? Wełniany szalik? Łyżwy? – zgadywała, zgadywała, ale nie zgadła. – Zdradź tajemnicę, Olku, bo nie wytrzymam z ciekawości – poprosiła.

– To twoja nowa przyjaciółka! – powiedział z dumą Olek i rozwiązał czerwoną wstążkę. Pudełko drgnęło jak żywe. Dziadek, który siedział przy stole i pił kawę, aż się zakrztusił.

– Spakowałeś panią Krysię do pudła? Niemożliwe! – wykrzyknął.

Olek przewrócił oczami. Pani Krystyna była najnowszą przyjaciółką babci, lecz nawet Ada nie uwierzyła-by, że dorosłą kobietę można zmieścić w niedużym pudełku.

– Otwieram – uprzedziła babcia.

Jednym ruchem rozpakowała prezent i klasnęła z radości. Niestety, nie zdążyła przywitać się z tajemniczą przyjaciółką, bo ta wyskoczyła z pudełka, odbiła się od półmiska, przewróciła cukiernicę i uciekła do kuchni. Chwilę później dobiegł stamtąd straszny hałas. Pac! Pac! Coś spadło na podłogę i toczyło się w różne strony. Olek pierwszy wybiegł z salonu i pierwszy przewrócił się na rozsypanych orzechach i kasztanach. Aż jęknął, gdy uderzył pupą o podłogę. Za nim biegł dziadek, też nadepnął na toczące się orzechy i kasztany i, fik. Po chwili także Ada leżała obok nich. Tymczasem z kuchni wybiegła maledźka, ruda ko-

teczka. Hop, odbiła się od brzucha Olka, przeskoczyła nad głową dziadka i już była z powrotem w salonie. Mama i babcia wybuchnęły śmiechem.

– Szybka jest – sapnął Olek.

– Aż za szybka. To na pewno nie jest pani Krysia – stwierdził dziadek.

– Ada, nie zbliżaj się do kotka, pamiętaj, że masz alergię – powiedziała mama.

Kocim psotom nie było końca. Nowa przyjaciółka babci obgryzła jeszcze liście z kwiatka i wysypała ziemię z doniczki. Dopiero gdy ściągnęła na siebie serwetę z komody, ucichła.

Po pysznej kolacji dzieci chciały się pożegnać z koteczką, ale gdzie ona jest?

Nie wiadomo.

Wszyscy włączyli się do poszukiwań. W końcu Olek znalazł ją w salonie na komodzie. Zwinęta w kłębuszek, spała w ulubionej czapce dziadka, pomrukując rozkosznie.

– Ada, prosiłam cię, abyś trzymała się od kotka z daleka – powiedziała mama.

– A niech to z taką przyjaciółką! – westchnął dziadek. – Wolę już panią Krysię. Nie skacze mi nad głowę i nie sypia w mojej czapce, gdy przychodzi do nas w odwiedziny.

– Ale nie umie tak mruczeć, dziadku – zapewnił go Olek, ukradkiem rozcierając obolałą pupę.

- Rozmowa na temat opowiadania.

Książka (s. 38–39) dla każdego dziecka.

Dzieci przyglądają się ilustracjom w książce. Opowiadają, jak Olek i Ada obchodzili Dzień Babci i Dzień Dziadka.

- Zabawa ruchowa *Odwiedziny*.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki do marszu.

Dzieci maszerują w rytm nagrania muzyki – idą w odwiedziny do domu dziadków. Na przerwę w muzyce naśladują ruchem czynności, w jakich mogą pomóc babci i dziadkowi, np. ścierają kurze, podlewają kwiaty, odkurzają, zmywają talerze.

- Budowanie drzewa genealogicznego rodziny Olka i Ady.

Obrazek przedstawiający drzewo genealogiczne; obrazki, na których znajdują się członkowie rodziny Olka i Ady (dziadkowie, rodzice, dzieci).

N. układa na dywanie obrazek przedstawiający drzewo genealogiczne oraz obrazki, na których znajdują się członkowie rodziny Olka i Ady (dziadkowie, rodzice, dzieci). Pyta dzieci, co to jest. Przypomina im, że drzewo genealogiczne przedstawia strukturę rodziny, czyli członków rodziny od najstarszego do najmłodszego. Pyta: *Jak mieli na imię babcia i dziadek Olka i Ady? W którym miejscu na sylwecie drzewa umieścimy obrazki, na których się oni znajdują?* W ten sam sposób dzieci umieszczają na sylwecie drzewa obrazki rodziców Olka i Ady oraz obrazki Olka i Ady. N. pyta: *Kim jest dla mamy Olka i Ady babcia Ania? Kim jest dla taty Olka i Ady dziadek Roman?* N. może zadać jeszcze inne pytania związane z pokrewieństwem poszczególnych członków rodziny.

- Planowanie uroczystości z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka.

Duży arkusz papieru, flamaster.

N. nawiązuje do zbliżającego się Dnia Babci i Dnia Dziadka i uroczystości organizowanej z tej okazji w przedszkolu. Proponuje dzieciom jej szczegółowe zaplanowanie. Przypomina, że dzieci przygotowały już zaproszenia dla dziadków i nauczyły się wiersza i piosenki na pamięć. Zachęca do uwzględnienia tego w przebiegu spotkania. Zapisuje propozycje dzieci na dużym arkuszu papieru. Wśród wszystkich pomysłów (po przedyskutowaniu) podkreśla te, które zostały zaakceptowane przez większość dzieci. Odczytuje kolejne punkty programu. Zachęca do ich realizacji i odpowiedniego przygotowania sali na przyjęcie gości.

Karta pracy, cz. 3, nr 33

Dzieci:

- dzielą rytmicznie nazwy prezentów dla babci i dziadka Olka i Ady,
- rysują, co chciałyby dać swoim babciom i dziadkom,
- rysują odwrócone serca po śladach, rysują wewnątrz dużych serc małe serca według wzoru..

Karta pracy, cz. 3, nr 39

Dzieci:

- odpowiadają na pytanie: *Co dostali dziadkowie Olka i Ady z okazji swoich świąt?*; odszukują wśród naklejek litery i nakleją je nad odpowiednimi symbolami; odczytują otrzymane wyrazy i je ilustrują,
- rysują szlaczki po śladach, a następnie – samodzielnie.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Kraina babci i dziadka*.

- Utrwalanie pierwszej zwrotki i refrenu piosenki *Kraina babci i dziadka* na zasadzie echa muzycznego (zbiorowo i indywidualnie). Nauka drugiej zwrotki (przewodnik, cz. 3, s. 63).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Kraina babci i dziadka*.

- Ćwiczenia emisyjne na sylabach *ba, da, ma, ta*.
- Zaznaczanie pierwszej miary taktu kłaśnięciem.
- Utrwalanie rytmu piosenki poprzez klaskanie.
- Zabawa wyrabiająca wrażliwość na dźwięki zagrane w różnych rejestrach – *Wysoko – nisko*. (Zabawę przeprowadza N. posiadający umiejętność gry na instrumencie). Podczas akompaniamentu wykonywanego w średnim rejestrze dzieci maszerują w rozsypce, w kierunku określonym przez osobę prowadzącą. Kiedy nastąpi przeniesienie melodii do wysokiego rejestru, dzieci zatrzymują się i zaczynają miarowo klaskać. Przeniesienie melodii do rejestru niskiego oznacza zatrzymanie i miarowe tupanie.
- Ćwiczenie rozwijające umiejętność operowania głosem – *Cicho – głośno*. N. śpiewa głosem o różnym natężeniu dowolne krótkie fragmenty piosenki. Dzieci powtarzają je zbiorowo i indywidualnie (głośno, cicho, coraz głośniej, coraz ciszej, raz głośno, raz cicho).
- Utrwalanie układu ruchowego do wersji instrumentalnej piosenki.

Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Kraina babci i dziadka*.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Rzut śnieżką*.

Obręcz.

N. umieszcza obręcz na niewielkiej wysokości nad ziemią. Dzieci lepią śnieżne kule. Ustawiają się w rzędzie przed obręczą, na wyznaczonej przez N. linii. Rzucają śnieżkami do obręczy.

- Zabawa ruchowa – *Wydeptujemy ścieżkę*.

N. proponuje wydeptanie na śniegu ścieżki, która będzie prowadziła od jednej, wybranej przez dzieci, zabawki do drugiej. Dzieci ustawiają się jedno za drugim. Idąc, mocno przyciskają stopy do powierzchni śniegu. Sprawdzają, czy śnieg skrzypi. Zastanawiają się nad tym, dlaczego tak się dzieje.

Śnieg skrzypi tylko w czasie mrozu. Następuje wtedy łamanie i rozdrabnianie drobnych kawałków lodu, czyli śnieżynek, pod naciskiem naszych stóp. Dźwięki wydawane przez skrzypiący śnieg mogą różnić się od siebie i przybierać raz niższe, a raz wyższe tony. Jeśli temperatura nie jest bardzo niska, np. nie przekracza -6° Celsjusza, przeważają tony niższe, ale gdy będzie zimniej, w skrzypieniu pojawiają się tony wyższe. Można więc powiedzieć, że śnieg śpiewa. Ludzie, którzy mają bardzo dobry słuch, potrafią określić, słuchając skrzypienia śniegu, jak silny mróz jest na dworze.

III

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Dyscyplina*.

Woreczek dla każdego dziecka, bębenek, trójkąt.

Dzieci swobodnie maszerują po sali, podrzucając i łapiąc woreczki. Na sygnał N. – uderzenie w bębenek – natychmiast zatrzymują się w miejscu i stoją nieruchomo do czasu, aż N. zagra na trójkącie. Jeśli w chwili, gdy usłyszały uderzenie bębna, nie miały w rękach woreczków, bo upadły na podłogę, nie podnoszą ich. Mogą to zrobić dopiero wówczas, gdy usłyszą dźwięk trójkąta.

Karta pracy, cz. 3, nr 34

Karta pracy, cz. 3, nr 40

Dzieci:

- słuchają wiersza M. Terlikowskiej *Nasza babcia*,
- mówią jaka jest babcia z wiersza,
- opowiadają o swojej babci,
- rysują kwiaty dla babci po śladach, kolorują je.

- Zabawa taneczna *Serduszka dla dziadków*.

Kolorowe paski krepiny dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, nagranie muzyki tanecznej.

N. rozdaje dzieciom kolorowe paski krepiny. Włącza nagranie muzyki tanecznej. Dzieci wykonują własne improwizacje taneczne. Na przerwę w muzyce układają z pasków krepiny serduszka.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I.** Nagrywanie wypowiedzi dzieci na temat dziadków. Przygotowania do uroczystości. Wykonanie słodkiej niespodzianki dla dziadka. Słuchanie wiersza J. Koczanowskiej *Dziadek*. Wypowiadanie się na temat ulubionych czynności wykonywanych z dziadkiem. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19.
- II.1.** Poznajemy dziadków Olka i Ady – rozwiązywanie zagadek. Cele: wzbudzanie zainteresowania członkami najbliższej rodziny, rozwijanie logicznego myślenia, ćwiczenie orientacji na kartce papieru.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 10. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *Berek czarodziej*. Szukanie śladów pozostawionych przez ptaki na śniegu.
- III.** Zabawa ruchowa, kształcąca obustronną koordynację wzrokowo-ruchową – *Akrobata*. Utrwalanie wiersza B. Formy *Kocham babcię i dziadka*. Wykorzystanie kukiełek. Kolorowanie bukietu dla babci według tekstu rymowanki. Instrumentacja piosenki *Kraina babci i dziadka*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, II 2, II 9, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- wzbudzanie zainteresowania członkami najbliższej rodziny,
- rozwijanie logicznego myślenia,
- ćwiczenie orientacji na kartce papieru,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wyraża zainteresowanie dziadkami, odpowiada na pytania związane z ich życiem,
- rozwiązuje zagadki,
- rysuje kwiatki i serduszka dla babci, a dla dziadka domek, rybkę i koronę według wzoru,
- aktywnie uczestniczy w zabawach ruchowych.

Przebieg dnia

I

- Nagrywanie wypowiedzi dzieci na temat dziadków. Przygotowania do uroczystości.

Dyktafon.

N. proponuje dzieciom przygotowanie niespodzianki dla dziadków – zorganizowanie konkursu *Kto to mówi?* Dzieci wypowiadają się na tematy: *Jak wygląda moja babcia? Jak wygląda mój dziadek? Za co kocham babcię i dziadka?* N. nagrywa wypowiedzi dzieci. Podczas uroczystości dziadkowie będą odgadywać, kiedy mówi ich wnuk lub wnuczka. Jeśli w przedszkolu nie ma sprzętu umożliwiającego nagranie wypowiedzi dzieci, N. zapisuje informacje na kartce, a podczas uroczystości je czyta.

- Wykonanie słodkiej niespodzianki dla dziadka.

Dla każdego dziecka: zielona krepina, nożyczki, patyczek do szaszłyków, kartki z kolorowego bloku technicznego, szablon w kształcie koła, długie cukierki, klej.

Dzieci odcinają z zielonej krepiny wąski pasek. Wycinają kilka listków. Owijają patyczek do szaszłyka zielonym paskiem krepiny, umieszczając pod nim końcówki listków. Następnie na kartkach z kolorowego bloku technicznego odrysowują z szablonu koła. Wycinają je. Na jednym z kół układają dookoła długie cukierki w taki sposób, aby końcówki papierków leżały na obrzeżach koła. Przyklejają papierki cukierków do koła. Dokleją drugie koło, wkładając wcześniej między nie posmarowany klejem patyczek do szaszłyka (łodyga słodkiej niespodzianki). N. przyciska pracę czymś ciężkim, żeby klej dobrze wyschł.

Dzieci:

- słuchają wiersza J. Koczanowskiej *Dziadek*,
- mówią co Olek lubi robić z dziadkiem,
- wypowiadają się na temat swoich ulubionych zabaw z dziadkiem,
- rysują kwiaty po śladach, kolorują je.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19 (przewodnik, cz. 3, s. 64).

II

Zajęcia 1. Poznajemy dziadków Olka i Ady – rozwiązywanie zagadek.

- Zabawa na powitanie – *Krążący uśmiech*.
Dzieci siedzą w kole. N. mówi: *Przesyłam uśmiech dziecku, które siedzi po mojej prawej stronie*. Dotyka ramienia tego dziecka i się uśmiecha. Dzieci kolejno przekazują sobie w ten sposób uśmiech bez słów.
- Rozwiązywanie zagadek związanych z babcią i dziadkiem Olka i Ady.

Tamburyn.

N. nawiązuje do jutrzejszej uroczystości z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka. Chwali dzieci za dobrą znajomość własnych dziadków i ciekawe wypowiedzi na ich temat. Informuje, że przyjaciele z książki: Olek i Ada, chcieliby, aby dzieci dowiedziały się więcej ciekawych rzeczy o ich dziadkach. Przygotowali w tym celu różne pytania i zagadki. Informacje o dziadkach są ukryte w rozwiązaniach zagadek I. Fabiszewskiej.

- N. pyta: *Gdzie mieszkają babcia i dziadek Olka i Ady?* Mówi zagadkę:

*Zwierząt domowych spotkasz tam bez liku.
Znajdziesz tam również świeże jajka w kurniku.
Zobaczysz domy, pastwiska i łąki,
a w ogrodach przy domu
zielonego groszku strąki. (wieś)*

N. wybiera jedno dziecko, które stoi z boku i obserwuje pozostałe dzieci. Dzieci poruszają się w sposób charakterystyczny dla wybranego przez siebie zwierzęcia domowego. Wydają odpowiednie dźwięki. Na sygnał N. – uderzenie w tamburyn – zwierzęta nieruchomieją, a dziecko, które stało z boku, rozpoznaje, jakie zwierzęta naśladowały wybrane dzieci. Podaje nazwy zwierząt.

Po zakończeniu zabawy dzieci siadają w kole. N. pyta: *Gdzie mieszkają wasi dziadkowie?*

- N. zadaje kolejne pytanie: *Jakie zwierzę lubi najbardziej babcia Olka i Ady?* Mówi zagadkę.

*Ma cztery łapy i ostre pazury.
Może być czarny, rudy lub bury.
Uwielbia wspinać się po płotku.
Biegnie, gdy widzi mleko na spodku. (kot)*

Dzieci naśladowują miauczenie i poruszania się kota.

Po zakończeniu zabawy dzieci siadają w kole. N. pyta: *Jakie zwierzę najbardziej lubi twoja babcia?*

- N. zadaje kolejne pytanie: *Jakie zwierzęta hoduje dziadek Olka i Ady?* Mówi zagadkę.

*W ulu mieszkają,
smaczny miodek wytwarzają. (pszczoły)*

Dzieci naśladowują lot pszczoły, wybrzmiewają dźwięk: *bzzzzzzzzzz, bzzzzzzzzzzzz*.

Po zakończeniu zabawy dzieci siadają w kole. N. pyta: *Czy wasi dziadkowie hodują jakieś zwierzęta? Jakież?*

- N. zadaje kolejne pytanie: *Co lubi jeść babcia Olka i Ady?* Mówi zagadkę.

*Podłużne białe ziarna,
rosną głównie w Chinach.
Babcia w wodzie je gotuje,
dzieciom najlepiej z jabłkiem smakuje. (ryż)*

Dzieci turlają się na plecach: raz w jedną, raz w drugą stronę – ryż obraca się w gotującej wodzie.
Po zakończeniu zabawy dzieci siadają w kole. N. pyta: *Co najbardziej lubią jeść wasze babcie?*

- N. zadaje kolejne pytanie: *Co lubi jeść dziadek Olka i Ady?* Mówi zagadkę.

*Mogą być pszenne, razowe, maślane,
okrągłe, podłużne, w warkoczyk zaplatane.
Piekarz je piecze, a mama w sklepie kupuje,
potem tym, czym chcemy, po wierzchu smaruje.* (bułki)

Dzieci układają się na dywanie, tworząc kształt rogala.

Po zakończeniu zabawy dzieci siadają w kole. N. pyta: *Co lubią jeść wasi dziadkowie?*

- N. zadaje pytanie: *Kim chciał zostać dziadek Olka i Ady, kiedy był dzieckiem?* Mówi zagadkę.

*Lekarz to nie byle jaki.
Leczy krowy, konie, ptaki...
Ręce pełne ma roboty,
kiedy zwierzę ma kłopoty.* (weterynarz)

Dzieci w kole odwracają się tyłem do siebie i naśladują badanie słuchawką lekarską przez lekarza – dotykają palcami pleców dziecka siedzącego przed sobą. N. pyta: *Kim chcieli zostać wasi dziadkowie, kiedy byli dziećmi?*

- N. pyta: *Kim chciała zostać babcia Olka i Ady, kiedy była dzieckiem?* Mówi zagadkę.

*W swoim salonie klientów przyjmuje.
Włosy strzyże, farbuje, a także modeluje.* (fryzjer)

Dzieci siedzą w kole, naśladując palcami ruch cięcia nożycami. N. pyta: *Kim chciały zostać wasze babcie, kiedy były dziećmi?*

- N. pyta: *Jaką porę roku najbardziej lubi babcia Olka i Ady?* Mówi zagadkę.

*Bociany z podróży wracają,
wokół kwiaty rozkwitają.
Motyle pojawiły się na łące,
ale dni nie są jeszcze gorące.* (wiosna)

Dzieci poruszają się po sali, naśladując chód bociana – podczas powolnego marszu podnoszą wysoko kolana. Po zakończeniu zabawy dzieci siadają w kole. N. pyta: *Jaką porę roku najbardziej lubią wasze babcie?*

- N. pyta: *Jaką porę roku najbardziej lubi dziadek Olka i Ady?* Mówi zagadkę.

*Jest gorąco, słońce świeci.
Na wakacje jadą dzieci.
W wodzie będą się pluskały
i na plaży w piłkę grały.* (lato)

Dzieci stają w parach naprzeciwko siebie. Naśladują odbijanie piłki. Po zakończeniu zabawy siadają w kole.

N. pyta: *Jaką porę roku najbardziej lubią wasi dziadkowie?*

- Podsumowanie wiadomości o dziadkach Olka i Ady.

N. chwali umiejętności dzieci w zakresie rozwiązywania zagadek. Pyta: *Czego dowiedzieliśmy się o dziadkach Olka i Ady?* Dzieci podsumowują uzyskane informacje. N. zachęca do wykonania niespodzianki dla własnych dziadków.

Karta pracy, cz. 3, nr 36

Karta pracy, cz. 3, nr 42

Dzieci:

- rysują kwiatki dla babci według wzorów,
- kończą rysować szlaczek ułożony z serduszek.

Dzieci:

- rysują domek, rybkę i koronę dla dziadka według wzorów,
- kończą rysować szlaczek ułożony z serduszek, kolorują serduszka.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 10 (przewodnik, cz. 3, s. 71).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Berek czarodziej*.

Gwizdek.

N. wyznacza teren do zabawy. Dzieci ustawiają się w kole, liczą do trzech. Na trzy N. pokazuje dzieciom dowolną liczbę palców (u obu rąk). Dzieci odliczają do tej liczby, a N. wskazuje na kolejne dzieci, zaczynając od tego dziecka, które stoi po jego prawej stronie. Dziecko, na które wypadła dana liczba, zostaje berkiem. Na sygnał N. (np. dmuchnięcie w gwizdek) dzieci rozbiegają się w różnych kierunkach. *Berek* stara się dotknąć jak największej liczby dzieci. Dotknięte dziecko zostaje *zaczarowane*. Stałe nieruchomo z rękami wyciągniętymi w bok. *Odczarować* może je inne dziecko, które podbiegnie i dotknie dłoni *zaczarowanego dziecka*. *Odczarowane dziecko* bierze udział w dalszej części zabawy.

- Szukanie śladów pozostawionych przez ptaki na śniegu. Dzieci szukają na śniegu w ogrodzie śladów, jakie pozostawiły ptaki. Starają się dostrzec różnice. Rozpoznają, które ślady należą do małych ptaków, a które do dużych ptaków. Rysują na śniegu takie same ślady.

III

- Zabawa ruchowa kształcąca obustronną koordynację wzrokowo-ruchową – *Akrobata*.

Lina.

N. układa w sali długą linę. Zamienia dzieci w akrobatów, którzy pokazują swoje sztuczki. Dzieci idą wzdłuż liny tak zwanym krzyżykiem – stawiają nogi naprzemiennie: raz prawą nogę z lewej strony liny, raz lewą nogę z prawej strony liny. Za każde udane przejście dziecko otrzymuje od pozostałych brawa.

- Utrwalanie wiersza B. Formy *Kocham babcię i dziadka* (przewodnik, cz. 3, s. 70). Wykorzystanie kukiełek. *Pacyнки lub kukielki*. N. inicjuje zabawy w kąciku teatralnym z wykorzystaniem pacynek lub kukiełek. Dzieci organizują sobie miniprzedstawienia. Wybierają jedną z pacynek lub kukiełek i recytują wiersz B. Formy *Kocham babcię i dziadka*.

Dzieci:

- kolorują bukiet dla babci według tekstu rymowanki.

- Instrumentacja piosenki *Kraina babci i dziadka* (przewodnik, cz. 3, s. 63). *Średniej wielkości butelki po wodzie mineralnej, jednorazowe talerzyki z przymocowaną szpatułką, szare koperty średniej wielkości wypełnione grochem*. Dzieci zostają podzielone na cztery grupy: butelki, bębenki (talerzyki), grzechotki (koperty), grupa dzieci klaszczących.

1. *Mama w pracy, tata w pracy, mało widzą nas,*

*ale za to babcia dziadkiem zawsze mają czas.
Mama w biegu, tata w biegu, śpieszą się co dnia,
ale za to babcia z dziadkiem mają niezły plan!
Drzwi krainy czarodziejskiej otwierają nam!*

Ref.: *A tam lody kolorowe
i zabawki odlotowe,
karuzela i spacer z psem.*

Dzieci:

uderzają butelką o butelkę w rytmie ćwierćnut,
potrząsają grzechotkami w rytmie półnut,
grają na bębenkach w rytmie ćwierćnut,
wykonują tremolo na grzechotkach,
uderzają butelką o butelkę w rytmie ćwierćnut,

klaszczą w rytmie ćwierćnut,
wykonują tremolo na grzechotkach,
uderzają butelkami w rytmie ćwierćnut,

*Wszystko wyczarował dziadek z babcią,
ja to wiem!*

*A tam kotki jak kłębuszki,
a tam bitwa na poduszki.
Potem pizza, a może dżem?*

*Wszystko wyczarował dziadek babcią,
ja to wiem!*

Druga zwrotka i refren jak poprzednio.

butelki, grzechotki, klaskanie – razem
w rytmie półnut,

klaszczą w rytmie ćwierćnut,
wykonują tremolo na grzechotkach,
uderzają butelką o butelkę w rytmie
ćwierćnut,

butelki, grzechotki, klaskanie – razem
w rytmie półnut.

Styczeń, tydzień 3

Dzień 5

Babcia i dziadek

Wizyta dziadków

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Dekorowanie sali na uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka. Przygotowania do uroczystości. Wypowiadanie się na temat obrazka. Rysowanie obrazków przedstawiających sytuacje, w których dzieci pomagają swoim dziadkom. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19.
- II.1. *Geometryczne niespodzianki dla dziadków* – zajęcia matematyczne. Cele: utrwalanie kształtów i nazw figur geometrycznych; posługiwanie się w celowo stworzonych sytuacjach liczebnikami w aspektach kardynalnym i porządkowym;
kolorowanie układanki z figur. | odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 8.
2. *Serduszko z włóczki* – zajęcia plastyczne. Cele: aktywne uczestniczenie w organizowaniu świąt rodzinnych na terenie przedszkola, rozwijanie sprawności manualnej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem skoku – *Skoki na śniegu*. Rysowanie na śniegu.
- III. Zabawa ruchowa z elementem pełzania – *Tunel z krzesełek*. Ćwiczenie usprawniające koordynację i sprawność ruchową obu rąk – *Muzyczne znaki*. Spotkanie z babciami i dziadkami w przedszkolu. Uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 2, II 9, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, **IV 15**, IV 18

Cele ogólne:

- utrwalenie kształtów i nazw figur geometrycznych,
- posługiwanie się w celowo stworzonych sytuacjach liczebnikami w aspekcie kardynalnym,
- odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 8,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa figury geometryczne,
- poprawnie liczy figury geometryczne,
- rozpoznaje i nazywa cyfrę 8,
- przygotowuje niespodziankę dla babci.

Przebieg dnia

I

- Dekorowanie sali na uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka. Przygotowania do uroczystości. **Serpentyny, wstążeczki.**

Dzieci dekorują salę (w sali znajdują się zawieszone na sznurkach balony, które dzieci ozdabiały w poniedziałek). Zawieszają na sznurkach serpentyny i kolorowe wstążeczki. Utrwalają teksty wiersza i piosenki, które przygotowały na uroczystość. N. przypomina ustalony wcześniej przebieg dzisiejszej uroczystości. Dzieci zastanawiają się, czy wprowadzić do niego modyfikacje. Dyskutują i podejmują ostateczną decyzję.

Karta pracy, cz. 3, nr 39

Karta pracy, cz. 3, nr 45

Dzieci:

- opowiadają, jak Ada i Olek pomagają babci i dziadkowi,
- rysują po lewej stronie karty obrazki przedstawiające, jak pomagają swojej babci, a po prawej stronie, jak pomagają swojemu dziadkowi,
- rysują szlaczek ułożony z serduszek.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 19 (przewodnik, cz. 3, s. 64).

II

Zajęcia 1. Geometryczne niespodzianki dla dziadków – zajęcia matematyczne.

- Zabawa na powitanie.
N. wita dzieci, które *lubią z babcią*, np. *chodzić do kina, piec ciasto, czytać książki, grać w różne gry, bawić się*. Dzieci, które czują się powitane, klaszczą w ręce.

- Układanie obrazka z figur geometrycznych według wzoru.

Obrazek, na którym znajduje się szalik wykonany z figur geometrycznych, dla każdego dziecka: kartka, kredki.

N. przypina do tablicy obrazek, na którym znajduje się szalik wykonany z figur geometrycznych. Informuje dzieci, że zrobił go jako niespodziankę dla swoich dziadków. Prosi, aby dzieci policzyły, ile figur geometrycznych i jakiego koloru było mu potrzebnych do wykonania szalika. Rozdaje dzieciom kartki i kredki. Dzieci na kartkach rysują np. czerwony trójkąt, obok umieszczają odpowiednią liczbę kresek. W ten sam sposób oznaczają pozostałe figury. Następnie kolejno podają swoje wyniki. N. sprawdza poprawność wykonania zadania przez wszystkie dzieci.

- Odszukiwanie w sali wybranych figur geometrycznych.

Pudełko, kartoniki na którym jest narysowana figura geometryczna dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Wybrane przez N. dziecko losuje z pudełka jeden kartonik, na którym jest narysowana figura geometryczna. Pokazuje figurę pozostałym dzieciom. Dzieci wstają i szukają w sali przedmiotu, który ma taki sam kształt. Stają przy nim i czekają, aż N. sprawdzi poprawność wykonania zadania. Nazywają figurę.

- Rozpoznawanie imion na kopertach.

Koperty z zapisanymi na nich imionami dzieci.

N. układa na dywanie koperty z zapisanymi na nich imionami dzieci. Dzieci rozpoznają swoje imiona, biorą odpowiednie koperty i siadają na dywanie.

- Geometryczne niespodzianki dla babci i dziadka

Dla każdego dziecka: koperta z różnokolorowymi figurami geometrycznymi wyciętymi z papieru kolorowego.

Dzieci wydobywają z kopert różnokolorowe figury geometryczne. Układają z nich niespodziankę dla babci i dziadka według własnych pomysłów, np. kolorowy koc. Liczą figury tak jak w poprzednim ćwiczeniu. Porównują między sobą liczbę wykorzystanych figur. Określają, których figur jest więcej, których mniej, a których tyle samo. Następnie wstają, wymieniają się karteczkami z notatkami oraz miejscami. Sprawdzają sobie wzajemnie poprawność wykonania zadania.

- Zabawa ruchowa *Moja babcia*.

Tamburyn.

Dzieci poruszają się w rytm muzyki wygrywanej przez N. na tamburynie. Na przerwę w muzyce stają nieruchomo w takiej pozycji, w jakiej najczęściej widzą babcię. N. naśladuje, że robi dzieciom zdjęcia.

- Dzieci:
- kolorują odpowiednio układankę z figur,
 - kolorują fragmenty figur po prawej stronie tak, aby wyglądały jak figury po lewej stronie,
 - rysują szlaczek po śladzie, a potem – samodzielnie.
- Po wykonaniu kart pracy, jeśli dzieci 6-letnie jeszcze pracują, 5-latki zajmują się cichą zabawą w kąciakach zainteresowań.

- Utrwalenie cyfry 7.
Żółte trójkąty wycięte z kartonu, jednakowej wielkości (po 7 dla każdego dziecka), koperty, kartonik z cyfrą 7.
Dzieci siedzą w półkolu. N. układa przed nimi koperty. W środku znajdują się wycięte z żółtego papieru trójkąty jednakowej wielkości.
N. mówi dzieciom krótką rymowanąkę I. Fabiszewskiej:
*Nadchodzi Dzień Babci i Dzień Dziadka.
Zrobiłam więc żółtego kwiatka.
Jeszcze dziadkom całusa dam.
Wspaniały prezent. Mówię wam!*
Układa na tablicy sylwetę kwiatka z 7 żółtych trójkątów (płatków). Dzieci układają na dywanie taki sam kwiatek. Liczą, ile ma płatków. Umieszczają pod kwiatkiem kartonik z liczbą 7.
- Zamiana kartonika z liczbą 7 na kartonik z ośmioma kropkami.
Czerwone trójkąty wycięte z kartonu (tej samej wielkości co żółte trójkąty) – po jednym dla każdego dziecka i jeden dla N., kartoniki z ośmioma kropkami.
N. mówi: *Nagle ciemno się zrobiło.* (Dzieci zamykają oczy, a N. dokłada do kwiatka jeden czerwony płatek w kształcie trójkąta) i mówi rymowanąkę I. Fabiszewskiej.
*Nie wiem wcale, co to było.
Zahuczało, zadudniło...
i coś w kwiatku mi zmieniło.*
Dzieci otwierają oczy. N. pyta: *Co zmieniło się w kwiatku?* Po uzyskaniu odpowiedzi zamienia kartonik z liczbą 7 na kartonik z ośmioma kropkami. Mówi: *Kwiatek ma 8 płatków. Na kartoniku jest 8 kropek.* Prosi, aby dzieci również dołożyły do swoich kwiatków jeden czerwony trójkąt i kartoniki z ośmioma kropkami. Następnie dzieci wykonują 8 przysiadów, 8 razy klaszczą, 8 razy pukają palcem w podłogę.
- Pokaz cyfry 8.
Dla każdego dziecka: kartonik z cyfrą 8, kartonik z ośmioma kropkami.
N. zapoznaje dzieci z wyglądem cyfry 8 – pokazuje kartonik z cyfrą oraz prawidłowy sposób jej kreślenia. Dzieci rysują cyfrę 8 palcem prawej ręki na dywanie, palcem lewej ręki w powietrzu, prawą nogą na dywanie, lewą nogą na dywanie. N. pyta: *Jak wygląda cyfra 8? Co przypomina wam cyfra 8?* Zamienia kartonik z kropkami na kartonik z cyfrą 8. Tę samą czynność wykonują dzieci.
- Karta pracy, cz. 3, nr 46.
Dzieci:
 - uzupełniają tabelę tak, aby wszędzie było 8 figur,
 - kolorują figury,

- odgadują, jakie liczby powinny się znaleźć na koralikach, odszukują je wśród naklejek i nakleją na nich odpowiednie liczby; piszą cyfry **8** po śladach, a następnie – samodzielnie.

- Karta pracy, cz. 3, nr 47.

Dzieci:

- kolorują ósmy z kolei kwadrat, licząc od lewej strony,
- kolorują ósmy z kolei trójkąt, licząc od prawej strony,
- liczą figury, nakleją odpowiednie liczby i znaki odśzukane wśród naklejek, odczytują zapisy,
- piszą cyfrę **8** po śladach, a następnie samodzielnie.

Zajęcia 2. Serduszko z włóczki – zajęcia plastyczne.

- Przygotowywanie prezentów dla dziadka.

Pocięty na prostokąty celofan, kolorowe wstążeczki, zszywacz, wykonane przez dzieci słodkie niespodzianki dla dziadka.

N. przygotowuje na stole pocięty na prostokąty celofan, kolorowe wstążeczki i zszywacz. Dzieci wyjmują ze swoich pótek przygotowane poprzedniego dnia słodkie niespodzianki dla dziadka. Zawijają je w celofan. Na dole zawiązują kolorową wstążeczkę, a na górze łączą celofan za pomocą zszywacza. Odkładają niespodzianki we wspólnie ustalone z N. miejsce.

- Stworzenie sytuacji problemowej.

N. mówi: *Dzisiaj po południu przyjdą do nas goście. Dziadkowi podarujemy słodką niespodziankę. A co podarujemy babci? Po wysłuchaniu propozycji dzieci podaje własną – wykonanie serduszka z kolorowej włóczki.*

- Praca plastyczna *Serduszko z włóczki.*

Dla każdego dziecka: wyprawka, karta 5, nożyczki, klej, kolorowa włóczka.

N. przygotowuje na stołach pomoce plastyczne. Prosi, aby dzieci przygotowały kartę pracy z serduszkami.

- Samodzielne wykonanie prac przez dzieci.

Dzieci składają kartę pracy na połowę wzdłuż linii tak, aby kolor zielony był na wierzchu. Usuwają nacięte serduszko. Na zaznaczonym na szarym polu kwadracie przyklejają kolorową włóczkę. Kierują się instrukcją fotograficzną. Kiedy wykleją włóczką całe pole, smarują klejem zaznaczone na szaro miejsca i skleją dwie części kartki ze sobą.

- Odłożenie prac do wyschnięcia.

Po zakończeniu prac dzieci odkładają je na bok do wyschnięcia. Sprzątają swoje miejsce pracy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Skoki na śniegu.*

N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Dzieci ustawiają się w rzędach jedno za drugim na wyznaczonej przez N. linii. Kolejno wykonują jeden skok. Miejsce skoku zaznaczają linią na śniegu. Następne dziecko wykonuje skok z linii, którą narysował jego poprzednik. Ostatnie dziecko z każdego rzędu rysuje grubą linię końcową w miejscu, gdzie zakończyło swój skok. Dzieci porównują, który zespół pokonał dłuższą trasę. Podczas wykonywania skoków przez uczestników obu zespołów dzieci pilnują rzetelnego oznaczania linii skoków.

- Rysowanie na śniegu.

Dzieci rysują na śniegu różne wzory. Następnie stopa za stopą idą po narysowanych śladach. Tworzą duże rysunki.

III

- Zabawa ruchowa z elementem pełzania – *Tunel z krzeselek.*

Krzeselka.

N. wspólnie z dziećmi ustawia około dziesięciu krzeselek jedno za drugim. Krzeselka tworzą tunel, który dzieci pokonują kolejno, czołgając się.

- Ćwiczenie usprawniające koordynację i sprawność ruchową obu rąk – *Muzyczne znaki.*

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnego utworu muzyki klasycznej (spokojnego), dla każdego dziecka: biała kartka papieru, kredki.

Dzieci siedzą przy stołach. Przed każdym dzieckiem leżą biała kartka papieru i dwie kredki. N. włącza nagranie spokojnej muzyki. Dzieci obiema rękami jednocześnie rysują na kartce wzory. Sugerują się muzyką.

- Spotkanie z babciami i dziadkami w przedszkolu.
- Powitanie gości.
- Oprowadzanie dziadków po sali.
- Zaprezentowanie portretów babci i dziadka wykonanych w kartach pracy.
- Śpiewanie piosenki dla babci i dziadka (przewodnik, cz. 3, s. 63) i recytowanie wiersza B. Formy *Kocham babcię i dziadka* (przewodnik, cz. 3, s. 70).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Kraina babci i dziadka.
- Taniec do wersji instrumentalnej piosenki.
Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki Kraina babci i dziadka.
- Śpiewanie piosenki *Sto lat* dla babci i dla dziadka.
Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki Kraina babci i dziadka.
- Wspólny taniec wnuka z babcią i dziadkiem, kierowany przez N. – z wykorzystaniem wersji instrumentalnej piosenki.
Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki Kraina babci i dziadka.
- Instrumentacja piosenki z wykorzystaniem instrumentów.
- Wykorzystanie wersji instrumentalnej podczas zabaw.
Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki Kraina babci i dziadka.
- Wręczenie prezentów wykonanych przez dzieci.
- Konkursy dla babci i dziadka.
- Rozpoznawanie nagranych lub odczytywanych wypowiedzi wnuków na tematy: *Jak wygląda moja babcia? Jak wygląda mój dziadek? Za co kocham babcię i dziadka?*
- Rozpoznawanie nagranych głosów wnuków wypowiadających życzenia dla babci i dziadka.
- Konkursy dla dzieci.
- Dziadkowie przygotowują pytania dla swoich wnuków, np.: *Jaką zabawką bawiła się najczęściej babcia w dzieciństwie? Jaką bajkę dziadek lubił najbardziej? Czy babcia nosiła warkocze? Kim chciał zostać dziadek, kiedy był dzieckiem? Należy dołożyć starań, aby każde dziecko miało możliwość udzielenia odpowiedzi na pytanie dziadków.*
- Zabawa rozwijająca poczucie rytmu, przełamująca barierę nieśmiałości – *Dyskoteka dla babci i dziadka*.
Odtwarzacz CD, nagranie melodii tanecznej.
N. wybiera dziecko, które poprowadzi wspólny taniec z dziadkami. Podczas trwania muzyki o dyskotekowym charakterze dziecko pokazuje różne figury, a goście je naśladują.
- *Kolorowe baloniki* – zachęcanie do tańca z rekwizytem.
Kolorowe baloniki, odtwarzacz CD, nagranie melodii tanecznej.
Dziadkowie otrzymują baloniki, które muszą nadmuchać. Następnie z wnuczką lub wnukiem wykonują taniec w rytmie muzyki. Podczas tańca balon nie może upaść na podłogę. Można go podtrzymać różnymi częściami ciała oprócz rąk.
- Pożegnanie. Podziękowanie dziadkom za przybycie.

Projekt Zabawki

Cele ogólne projektu:

- wzbudzanie ciekawości oraz aktywności poznawczej dziecka,
- budowanie wiedzy na temat rozwoju techniki i jej wpływu na życie człowieka,
- rozwijanie zainteresowań technicznych,
- stawianie i rozwiązywanie problemów, dostrzeganie związków między przyczyną a skutkiem,
- poznawanie prostych zjawisk przyrodniczo-fizycznych w toku przeprowadzania doświadczeń,
- wzbogacenie słownictwa,
- inicjowanie samodzielnych działań dzieci w naturalnym środowisku.

Czas realizacji: tydzień

Poniższe scenariusze zawierają ciekawe propozycje aktywności i elementy strukturalne projektu (siatka wiedzy, pytania, badanie, podsumowanie). Pozwalają zagospodarować pięć dni zajęć w przedszkolu, wykorzystując elementy metody projektów.

Styczeń, tydzień 4

Dzień 1

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Oglądanie zabawek przyniesionych przez dzieci z domu. Segregowanie zabawek według różnych kryteriów, np.: miejsca, w których możemy się nimi bawić, materiału, z jakiego zostały zrobione. Wywiad na temat zabawek. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20.
II.1.	Budowanie siatki pytań. Cele: określenie, co interesuje dzieci i czego chciałyby dowiedzieć się o zabawkach; wdrażanie do dbania o porządek wśród swoich zabawek.
2.	Zabawy badawcze <i>Poznajemy zabawki</i> . Cele: zachęcanie do samodzielnego działania, badania rzeczywistości, wnioskowania.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – <i>Pochód pajaców</i> . Zwracanie uwagi na wygląd zabawek w ogrodzie przedszkolnym. Wykonanie zdjęć poszczególnym zabawkom. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie – <i>Jakie zabawki dawniej znajdowały się w ogrodach przedszkolnych?</i> Zabawa z piłką – <i>Halo, hali, dom się pali</i> . |
| III. | Zabawa <i>Zgadnij, jaka to zabawka</i> . Zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Poczęstunek dla misia</i> . Przygotowanie składników potrzebnych do wykonania masy papierowej. Darcie gazet na małe kawałki. |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 6, I 7, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 8, IV 15

Cele ogólne

- określanie, co interesuje dzieci i czego chciałyby się dowiedzieć o zabawkach,
- wdrażanie do dbania o porządek wśród swoich zabawek,
- zachęcanie do samodzielnego działania, badania rzeczywistości, wnioskowania.

Cele operacyjne

Dziecko:

- samodzielnie formułuje pytania dotyczące wiadomości, które chciałoby pozyskać,
- porządkuje zabawki, odkłada je na wyznaczone miejsca,
- aktywnie uczestniczy w zabawach badawczych.

W pierwszym dniu projektu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Dzieci dyskutują, stawiają problemy do rozwiązania, wspólnie planują różne przedsięwzięcia. N. tworzy wstępną siatkę wiedzy oraz buduje siatkę pytań. W szatni przygotowuje tablicę projektu. Informuje środowisko rodzinne o rozpoczęciu projektu i zachęca do współpracy. Określa obszary, w których mile widziane będzie wsparcie, np. wizyta dziadków lub pradiadków w przedszkolu i rozmowa z dziećmi na temat zabawek z dziecięcych lat oraz dostarczanie do przedszkola różnych przedmiotów, z których można zrobić zabawki, np. różnej wielkości pudełek kartonowych, tasiemek, sznurków, wełny, materiałów, wstążek, skarpetek i rękawiczek, których dzieci już nie używają, guzików. Zostaną one umieszczone w przedszkolnej fabryce zabawek.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Oglądanie zabawek przyniesionych przez dzieci z domu. Segregowanie zabawek według różnych kryteriów, np.: miejsca, w którym możemy się nimi bawić, materiału, z jakiego zostały zrobione. Różnego rodzaju zabawki przyniesione przez dzieci. Dzieci układają przed sobą przyniesione z domu zabawki. Uzasadniają, dlaczego właśnie tę zabawkę wybrały jako swoją ulubioną. N. wymawia pierwszą głoskę nazwy jednej z zabawek, a dziecko, które jest jej właścicielem, podnosi ją do góry. Następnie dzieci segregują zabawki według wybranego kryterium, np.: według miejsca, w którym mogą się nimi bawić, materiałów, z których zostały zrobione. Poszukują odpowiedzi na pytania: <i>Co wspólnego mają ze sobą wszystkie zgromadzone przedmioty? Z czym się kojarzą? Jak można je wykorzystać podczas zabawy?</i> N. pozwala dzieciom na swobodne rozmowy i dzielenie się przeżyciami. Następnie dzieci bawią się zabawkami według własnych pomysłów.	Zgromadzenie w jednym miejscu wielu zabawek, szczególnie tych lubianych przez dzieci, zainspiruje je do spontanicznych wypowiedzi i dzielenia się swoimi przeżyciami. Zachęci do poszukiwania odpowiedzi na zadane pytania. Jeśli przyniesione przez dzieci zabawki nie będą różnorodne, N. dokłada inne zabawki z przedszkolnej sali. Warto, aby były one wykonane z różnych materiałów. Jeśli podczas rozmów pojawią się pytania, N. zapisuje je, a potem umieszcza na siatce pytań.
Wywiad na temat zabawek. Odtwarzacz CD, nagranie piosenki <i>Taniec pajacyków</i>, dyktafon, duży biały karton, zielony flamaster. Dzieci słuchają piosenki <i>Taniec pajacyków</i> (przewodnik, cz. 3, s. 101). Wymieniają nazwy zabawek, o których jest mowa w piosence. Wcielają się w role ekspertów do spraw zabawek. Opowiadają o tym, co wiedzą o zabawkach. Jeśli dzieci nie wypowiadają się spontanicznie, N. pomaga im, zadając dodatkowe pytania, np.: <i>Komu są potrzebne zabawki? W jaki sposób powstają zabawki? Skąd mamy zabawki? Z czego są zrobione zabawki? Czym różnią się dzisiejsze zabawki od zabawek wykonywanych dawniej? Co w zabawkach jest ważne? Jakie zabawki chcielibyście mieć? Jak je można zrobić?</i> N. zapisuje wypowiedzi dzieci na dużym arkuszu papieru zielonym flamastrem. Nagrywa na dyktafon wypowiedzi dzieci.	Wywiad pozwoli N. dokonać diagnozy posiadanej przez dzieci wiedzy na temat zabawek. Wzbudzi również refleksję nad tym, czy zabawki zawsze musimy kupować w sklepie. Podczas realizacji projektu dzieci wzbogacą wiedzę na temat zabawek. Przeprowadzony na koniec projektu wywiad, zawierający takie same pytania jak na początku, pozwoli określić przyrost wiedzy dzieci. Warto więc zapisywać na kartonie jednym kolorem (np. zielonym) wyjściową wiedzę dzieci, a drugim tę, którą uzyskały podczas realizacji projektu.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20.
Szarfy i krążki w czterech kolorach dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki, kartoniki z kropkami (od 1 do 8) lub kartoniki z liczbami (od 1 do 8).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Samochody w garażach*.
N. układa na podłodze szarfy w czterech kolorach, formując z nich kółka. To garaże dla samochodów. Liczba garaży jest mniejsza od liczby dzieci. N. wręcza dzieciom krążki w czterech kolorach – kierownice. Przy nagraniu dowolnej muzyki samochody jeżdżą po ulicach. Uważają, aby nie zderzyć się z innym samochodem. Na przerwę w nagraniu muzyki N. podnosi do góry kartonik z dowolną liczbą kropek, np. 3, lub kartonik z liczbą 3. Kierowcy parkują swoje samochody w garażach, których kolor jest zgodny z kolorem ich kierownic. W jednym garażu może zaparkować nie więcej samochodów, niż wskazuje liczba kropek na podniesionym przez N. kartoniku.

- Ćwiczenie uruchamiające duże grupy mięśniowe – *Wysoki jak żyrafa, niski jak zajączek*. Dzieci stoją w rozсыpcie. Na hasło: *Żyrafa* – wspinają się na palce i podnoszą do góry jedną rękę. Starają się dosięgnąć jak najwyżej. Na hasło: *Zajączek* – przykucają i układają dłonie z jednej i z drugiej strony głowy, tworząc z nich uszy (machają nimi).
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Misie*. Dzieci są misiami. Poruszają się na czworakach w różnych kierunkach. Na hasło: *Smakołyk*, misie siadają skrzyżnie z wyprostowanymi plecami i machają rękami – proszą łapką o jedzenie.
- Ćwiczenia tułowia – *Oglądamy wystawę*. Dzieci dobierają się parami. Podają sobie ręce, podnoszą je w górę, tworząc z nich okienko. Kolejno wykonują skręt w stronę podniesionych rąk – zaglądną do okienko. Następnie obracają się w tył i podają sobie ręce. Wykonują skręt w drugą stronę. Nie odrywają nóg od podłogi.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Konik na biegunach*. Dzieci siedzą skrzyżnie na podłodze. Chwytną dłońmi za stopy od zewnętrznej strony. Unoszą je lekko i przechylają się delikatnie w tył, a następnie wracają do pozycji wyjściowej – bują się jak konik na biegunach. Starają się nie stracić równowagi.
- Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Nakręcone pajacyki*. Dzieci stoją w rozсыpcie. N. wykonuje przed sobą dłońmi małe obroty – *nakręca pajacyki*. Nakręcone pajacyki skaczą – na raz dzieci wykonują podskokiem rozkrok, ramiona unoszą w górę, a dłonie łączą nad głową. Na dwa wykonują zeskok, a ramiona opuszczają wzdłuż ciała.
- Ćwiczenie uspokajające *Marsz w kole*. Dzieci maszerują po obwodzie koła. Wykonują cztery kroki we wspięciu, cztery kroki idą na piętach – naprzemiennie.

II

Zajęcia 1. Budowanie siatki pytań.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Tworzenie siatki pytań. Aparat fotograficzny z funkcją nagrywania, arkusz formatu A1, czerwony flamaster, 4 koperty, 4 zestawy puzzli przedstawiających różne zabawki, np.: lalkę, misia, samochód, pajacyka, figury geometryczne wycięte z papieru samoprzylepnego. N. dzieli dzieci na cztery zespoły, oznaczając je figurami geometrycznymi wyciętymi z kolorowego papieru samoprzylepnego. Każdy zespół otrzymuje kopertę, a w niej puzzle przedstawiające różne zabawki, np.: lalkę, misia, samochód, pajacyka. Po ułożeniu puzzli dzieci podają nazwy zabawek. Następnie poszukują jednego słowa, którym można nazwać te obrazki (zabawki). Na dużym arkuszu papieru N. zapisuje wyraz Zabawki. Następnie pokazuje arkusz, na którym rano zapisał początkową wiedzę dzieci. Mówi: <i>Tutaj zapisaliśmy wszystko to, co już wiecie o zabawkach. Pomyślcie, czego jeszcze chcielibyście się o nich dowiedzieć.</i> Wypowiadane pytania zapisuje dookoła wyrazu Zabawki, tworząc z dziećmi wstępną siatkę pytań (słowa, zdania + symbole).	Tworzenie siatki pytań jest bardzo ważnym etapem projektu. Decyduje o jego dalszym przebiegu. Pozwala określić, czego dzieci chciałyby się dowiedzieć o zabawkach. Umożliwia sformułowanie celów operacyjnych i zaplanowanie dalszych działań. N. zwraca uwagę na to, aby karton, na którym są zapisane pytania, był zawieszony na wysokości wzroku dzieci.
• Słuchanie wiersza P. Beręsewicza <i>Nasza Julka</i>. Dzieci siedzą w kole. Słuchają wiersza czytanego przez N. <i>Naszej Julki zręczne palce wyskubały włosy lalce, ale może sęk w tym cały, że się włosy źle trzymały. Naszej Julki ostre zębki poszarpały pieska z gąbki,</i>	Tematyka wiersza ma za zadanie wzbudzić w dzieciach refleksję na temat konieczności dbania o zabawki.

ale może winne psisko, bo podeszło ciut za blisko. Naszej Julki zwinne stóпки zgniotły globus na skorupki, ale może gapa mała nabroiła, choć nie chciała. Naszej Julki umysł młody kazał książkę wpaść do wody, ale... Chociaż, mówiąc szczerze, w żadne „ale” już nie wierzę. CC-BY-3.0 https://www.epodreczniki.pl/reader/c/236925/v/2/t/student-canon/m/KL1_ORE_V9_JESIEN_1_1_4_21_p2 N. rozmawia z dziećmi na temat wiersza. Pyta: <i>Kto był głównym bohaterem tego wiersza? O jakich zabawkach była mowa w wierszu? Jak Julka bawiła się zabawkami? Jak oceniacie zachowanie Julki? W jaki sposób dbacie o zabawki w sali przedszkolnej? W jaki sposób dbacie o zabawki w domu?</i>	
Porządkowanie zabawek na półkach i w kącikach zainteresowań. Dzieci pracują w tych samych zespołach co poprzednio. N. prosi je, aby przyjrzały się, czy wśród umieszczonych na półkach zabawek panuje porządek. Każdemu z zespołów wyznacza inną część sali. Dzieci porządkują zabawki. N. zachęca członków wszystkich zespołów do systematycznego czuwania nad tym, aby wszystkie zabawki wracały zawsze na swoje miejsce.	Powierzenie dzieciom odpowiedzialności za utrzymanie w sali porządku najczęściej skutkuje tym, że pilnują one siebie nawzajem. Systematycznie trzeba jednak o tym przypominać.
Ćwiczenia gramatyczne – układanie zdań zawierających słowo <i>zabawki</i>. Dowolne klocki. Dzieci układają zdania ze słowem <i>zabawki</i>. Liczą słowa w zdaniach wybranych przez N. Układają tyle klocków, ile jest słów w danym zdaniu.	Układanie zdań ze wskazanym słowem jest bardzo dobrym ćwiczeniem przygotowującym dzieci do nauki czytania.
Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: <i>Komu i do czego są potrzebne zabawki?</i> Dzieci poszukują odpowiedzi na pytania: <i>Komu są potrzebne zabawki? Do czego są potrzebne zabawki? Co by było, gdyby w sklepach nie sprzedawano zabawek?</i> Dochodzą do wniosku, że zabawkami bawią się nie tylko dzieci, ale także zwierzęta, a nawet dorośli. Wskazują rolę zabawek w życiu ludzi i zwierząt. Podają własne pomysły na organizację czasu wolnego w sytuacji, gdyby w sklepach nie było zabawek.	N. stara się tak kierować rozmową z dziećmi, aby doszły one do wniosku, że zabawkami bawią się nie tylko dzieci. Jeśli podczas rozmowy pojawią się pytania, N. zapisuje je na siatce pytań. Dzieci zastanawiają się, kto mógłby im pomóc we wzbogaceniu wiedzy o zabawkach i gdzie mogłyby się wybrać. N. powinien zadawać pytania otwarte, które zachęcają dzieci do logicznego myślenia i samodzielnego wyciągania wniosków.
 Zabawa ruchowa <i>Roboty</i>. Odtwarzacz CD, nagranie mechanicznej muzyki. N. zamienia dzieci w roboty. Włącza nagranie mechanicznej muzyki. Dzieci naśladują ruchy robotów, poruszając się w różnych kierunkach. Na przerwę w nagraniu muzyki – brak zasilania (prądu) – roboty nieruchomieją.	Podczas zabawy N. może zaproponować dzieciom jej uatrakcyjnienie i samodzielne wymyślanie przez nie zadań dla robota.

Po zbudowaniu siatki pytań rozpoczyna się faza badawcza projektu. Dzieci podejmują różnorodne działania, skierowane na poznanie interesujących je zagadnień. Wykorzystują rozmaite materiały źródłowe, aby znaleźć odpowiedź na zadane pytania. Gromadzą dane, prowadzą badania, eksperymentują, wykorzystując lupy, szkła powiększające, mikroskop. Dzielą się swoimi przeżyciami lub doświadczeniami. Rejestrują to, czego się dowiedzą.

Zajęcia 2. Zabawy badawcze *Poznajemy zabawki.*

• Wprowadzenie do zajęć. Podział na zespoły. Dzieci pracują w tych samych zespołach co na poprzednich zajęciach. N. zachęca wszystkich do zgodnego współdziałania i wzajemnego pomagania sobie.	Praca w zespole ma bardzo duże znaczenie podczas realizacji projektu. Dzieci nie tylko nabywają wiele umiejętności społecznych, ale również uczą się wzajemnie od siebie.
• Samodzielne doświadczenia z zabawkami. Poznawanie właściwości wybranych zabawek. <i>Różnego rodzaju zabawki, np.: lalka (drewniana, plastikowa, słomiana, gumowa), miś (pluszowy, gumowy, wełniany, wykonany z materiału), samochód (plastikowy, metalowy, drewniany, wykonany z materiału), piłka (z gąbki, ze styropianu, gumowa, ze skóry), lupy, szkła powiększające, lalka, miś, samochód wydający dźwięki, piłka zmyłka.</i> Na każdym stoliku N. przygotowuje zabawki tego samego rodzaju, np.: lalki, misie, samochody, piłki, ale wykonane z różnych materiałów. Dzieci, korzystając z lup lub szkieł powiększających, dokładnie przyglądają się zabawkom. N. obserwuje działania dzieci, które eksperymentują, podejmują następujące działania: – oglądają zabawki, porównują je między sobą, podają charakterystyczne cechy poszczególnych zabawek; – dotykają zabawek; opisują materiał, z jakiego zostały zrobione; – określają, co czują, kiedy ich dotykają; wybierają tę zabawkę, która jest ich zdaniem najmiłsza w dotyku. N. dokłada do każdego rodzaju zabawek taką, która wydaje dźwięk, lub taką, która porusza się inaczej niż pozostałe, np. piłkę zmyłkę. Dzieci opisują wrażenia, jakie wywołują w nich te dźwięki. Naśladują dźwięki wydawane przez zabawki lub ich ruchy. Zastanawiają się, jak to jest możliwe, że zabawka wydaje dźwięk. Poszukują źródła dźwięku. Starają się odpowiedzieć na pytanie: <i>Dlaczego piłka zmyłka porusza się inaczej niż inne piłki?</i>	Podczas realizacji tego etapu projektu bardzo ważne jest wierne zapisywanie podawanych przez dzieci różnego rodzaju określeń, np. dotyczących właściwości wybranych zabawek, oraz zanotowanie formułowanych przez nie wniosków i ewentualnych pytań. Fragmenty zajęć warto również nagrać, aby w przyszłości pokazać film ekspertowi, rodzicom lub młodszemu dziecku. Poszczególne zespoły zamieniają się między sobą zabawkami tak, aby każdy zespół miał możliwość zbadania cech każdej zabawki.
• Poszukiwanie najodpowiedniejszej zabawki. Dzieci siedzą w kole. Dzielą się z członkami innych zespołów wrażeniami z przeprowadzonych doświadczeń i obserwacji. Odpowiadają na pytanie: <i>Która ze zgromadzonych na dywanie zabawek jest według ciebie najlepsza? Uzasadniają swoje zdanie. Odpowiadają na pytanie: Dlaczego wybieramy różne zabawki?</i>	Dzielenie się wrażeniami z innymi dziećmi nie tylko rozwija dziecięcą mowę, ale pokazuje także, że każdy z nas ma prawo do odmiennych poglądów i każdemu z nas może podobać się coś innego.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem skoku i podskoku – *Pochód pajaców.*
N. wyznacza linie: startu i mety. Dzieci ustawiają się na linii startu. Na sygnał N. pokonują wyznaczoną trasę, poruszając się jak pajacyki (skaczą do przodu, wykonując rozkrok i unosząc ręce w bok na wysokość barków, następnie wykonują zeskok i opuszczają ręce wzdłuż ciała). Wygrywa dziecko, które pierwsze pokona wyznaczoną trasę. Zostaje nagrodzone brawami.

- Zwracanie uwagi na wygląd zabawek w ogrodzie przedszkolnym. Wykonanie zdjęć poszczególnym zabawkom. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, jakie zabawki znajdowały się dawniej w ogrodzie przedszkolnym.

Aparat fotograficzny.

N. prosi, aby dzieci przyjrzały się zabawkom w ogrodzie i opisały ich wygląd. Z całą grupą podchodzi do kolejnych zabawek i słucha wypowiedzi dzieci. Wspólnie z dziećmi wykonuje zdjęcia poszczególnym zabawkom ogrodowym. Zachęca do wypowiadania się na temat tego, czy kiedyś dzieci miały takie zabawki do dyspozycji. Proponuje udział w zabawie z dawnymi lat.

- Zabawa z piłką *Halo, hali, dom się pali*.

Piłka.

N. za pomocą wyliczanki wybiera jedno dziecko, któremu wręcza piłkę. Prosi, aby rozejrzało się po ogrodzie, wybrało sobie coś, co się w nim znajduje, nie mówiąc pozostałym o tym, co to jest. Pozostałe dzieci ustawiają się w rzędzie. Dziecko, które trzyma piłkę, wymawia głośno rymowanek: *Halo, hali, dom się pali, a w tym domu pali się coś na...* i wypowiada pierwszą głoskę wybranego przedmiotu, wybranej rośliny itp. Rzuca piłkę do rąk pierwszego dziecka, którego zadaniem jest dokończyć zdanie i wypowiedzieć słowo zaczynające się na wymienioną głoskę. Ma na to wyznaczony czas. Pozostałe dzieci odliczają do pięciu. Jeśli dziecko zna słowo, mówi je głośno i odrzuca piłkę z powrotem do rąk dziecka prowadzącego zabawę. Jeśli udało mu się odgadnąć prawidłowo, dziecko, które prowadziło dotąd zabawę, ponownie wymawia rymowanek: *Halo, hali, dom się pali, a w tym domu pali się...* wymienia właściwe słowo, rzuca piłkę w górę i biegnie przed siebie. Zadaniem drugiego dziecka jest złapać piłkę i zawołać *stop*. Wtedy dziecko, które biegło, zatrzymuje się, odwraca w stronę dziecka trzymającego piłkę i robi z rąk koszyczek na wysokości bioder. Do tego koszyczka dziecko próbuje wrzucić piłkę. Jeśli mu się to uda, zostaje prowadzącym zabawę. Jeśli natomiast pierwszemu dziecku nie udało się odgadnąć słowa, prowadzący rzuca piłkę do kolejnego dziecka. Jeśli żadnemu dziecku nie udało się odgadnąć słowa, prowadzący podaje drugą głoskę (potem trzecią itd.) i zabawa toczy się dalej, do momentu, aż ktoś zgadnie słowo.

Warto podczas zabawy podzielić dzieci na mniejsze zespoły i w każdym z nich wyznaczyć dziecko prowadzące zabawę. Skróci to czas stania w bezruchu i oczekiwania na piłkę.

III

- Zabawa *Zgadnij, jaka to zabawka*.

Dowolne zabawki z przedszkolnej sali.

N. ustawia na stole cztery zabawki – jedną obok drugiej. Dzieci przyglądają się zabawkom i podają ich nazwy. Następnie jedno dziecko, nie informując innych, o której zabawce mówi, opisuje jej charakterystyczne cechy. Potem wybiera inne dziecko, które wskazuje odpowiednią zabawkę. Następuje zmiana ról.

Pierwszą zabawkę może opisywać N., aby dzieci dobrze zrozumiały sens zabawy.

Jeśli wykonanie zadania okaże się zbyt łatwe, N. dokłada inne zabawki lub tak je dobiera, aby tylko nieznacznie różniły się między sobą.

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Poczęstunek dla misia*. **Pluszowy miś, duży biały karton w kształcie kwadratu, podzielony na 25 małych kwadratów (5 x 5), dla każdego dziecka: krążek, kolorowe, plastikowe kubeczki jednorazowe w 5 kolorach (czerwonym, niebieskim, żółtym, zielonym, różowym) – jeden dla dziecka.**

N. umieszcza maskotkę misia z jednej strony sali, na podłodze. Obok rozkłada stół przykryty obrusem, czyli układa na podłodze duży karton w kształcie kwadratu, podzielony na 25 małych kwadratów (5 x 5). Rozdaje dzieciom krążki oraz kolorowe plastikowe kubki w 5 kolorach – jeden dla każdego dziecka. Dzieci ustawiają się w rzędzie naprzeciwko misia. Umieszczają kubek na krążku i kierują się kolejno w stronę misia. Kiedy znajdą się już obok misia, ustawiają kubek na kartonie, na jednym z małych kwadratów – przygotowują poczęstunek dla misia. Przestrzegają zasady, że w jednym rzędzie nie mogą powtarzać się kolory kubków.

N. na początku zabawy wyjaśnia dzieciom obowiązujące zasady. Pokazuje, w jaki sposób należy umieszczać na kartonie kubki. Przypomina, że niosąc poczęstunek dla misia, należy iść ostrożnie i starać się, aby kubek nie spadł z krążka. Jeśli tak się stanie, dziecko podnosi kubek, ponownie umieszcza go na krążku i idzie dalej.

Jeśli będzie problem ze zdobyciem kubków w 5 kolorach, dzieci mogą w części I dnia określić krepiną lub bibułą białe kubeczki jednorazowe.

- Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: *Jakimi zabawkami bawiły się dawniej dzieci?* Utrwalenie historii lalki. Samodzielne wykonanie grzechotki.

Obrazki przedstawiające lalki z różnych epok, obrazki przedstawiające dawne zabawki.

N. układa na stole obrazki przedstawiające lalki z różnych epok. Prosi dzieci o przypomnienie historii lalki. Pyta: *Jakimi zabawkami waszym zdaniem bawiły się dawniej dzieci? Dlaczego te zabawki wyglądały inaczej?* Opowiada dzieciom krótką historię pierwszych zabawek. Dzieci oglądają obrazki przedstawiające dawne zabawki. Zastanawiają się, jakimi zabawkami bawili się ich dziadkowie lub pradiadkowie. Postanawiają zaprosić ich do przedszkola, aby o tym opowiedzieli.

Do tej pory nie wiadomo, kto wymyślił pierwszą zabawkę. Wiadomo jednak, że zabawki towarzyszą dzieciom od bardzo dawna. Najczęściej odkrywanymi w wykopaliskach przez archeologów zabawkami są grzechotki i lalki. Grzechotki początkowo wykonywane były z gliny i miały okrągły lub owalny kształt. Potem zaczęły przebierać kształty różnych zwierząt. Do środka grzechotek wkładano gliniane kulki, nasiona, różnego rodzaju ziarna. Grzechotki, podobnie jak dzisiaj, nie służyły tylko małym dzieciom. Były wykorzystywane także jako instrumenty, nie tylko do grania, ale również do odstraszenia złych duchów.

N. inspirowuje dzieci do tego, aby dostrzegły różnice pomiędzy dawnymi i teraźniejszymi zabawkami, spowodowane m.in. rozwojem techniki.

Zaproszenie do przedszkola dziadków lub pradiadków pomoże zrozumieć dzieciom, że technika bardzo rozwinęła się na przestrzeni ostatnich lat, a w czasach dzieciństwa ich przodków zabawki wyglądały zupełnie inaczej.

N. ustala z rodzicami, którzy dziadkowie lub pradiadkowie mogą odwiedzić przedszkole, i zaprasza ich w imieniu dzieci na czwartek. Warto, aby dzieci wcześniej przygotowały samodzielnie zaproszenia.

Odpowiedzi dzieci na poszczególne pytania N. zapisuje na siatce wiedzy. Jeśli pojawią się pytania, N. dopisuje je do siatki pytań.

- Przygotowanie składników potrzebnych do wykonania masy papierowej. Darcie gazet na małe kawałki.

Czarno-białe gazety, garnek.

N. proponuje dzieciom samodzielne wykonanie grzechotek. Pierwszym etapem pracy będzie przygotowanie składników niezbędnych do wykonania masy papierowej. Dzieci drą czarno-białe gazety na małe kawałki i wkładają je do garnka. Następnie wlewają tyle wody, aby przykryła ona wszystkie kawałki gazet. Odstawiają na noc do namoczenia.

Masa papierowa jest bardzo dobrym materiałem do wykonywania różnego rodzaju prac plastycznych. Udział dzieci w jej przygotowywaniu, poprzez m.in. darcie papieru, rozwija sprawność manualną.

Styczeń, tydzień 4

Dzień 2

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Zorganizowanie przedszkolnej fabryki zabawek. <i>Fruczka</i> – samodzielne wykonanie zabawki rozwijającej zdolności manualne. Przygotowanie pytań do sprzedawcy pracującego w sklepie z zabawkami. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20.
II.1.	<i>W sklepie z zabawkami</i> – wycieczka. Cele: wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas poruszania się po drogach oraz zasad kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych; wzbogacanie wiedzy na temat zabawek, sposobu ich kupowania i wytwarzania.
2.	<i>Dom i jego wyposażenie</i> – zajęcia techniczne. Cele: zachęcanie do samodzielnego planowania zabawy oraz wytwarzania potrzebnych do niej elementów, rozwijanie sprawności manualnej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – <i>Śnieżką do pudełka</i> . Wykonanie igloo ze śniegu i z kartonu. |
| III. | Zabawa ruchowa z elementem pełzania – <i>Tunel z kartonu</i> . Oglądanie różnych zabawek ludowych oraz obrazków przedstawiających ludzi, którzy je wytwarzają. Planowanie formy wzbogacenia wiedzy na temat zabawek i podzielenia się swoimi doświadczeniami i wytworami w tym zakresie. Wykonanie zaproszenia. Samodzielne wykonanie grzechotki. |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 7, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, IV 5, IV 6, IV 8

Cele ogólne:

- wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas poruszania się po drogach oraz zasad kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych,
- wzbogacanie wiedzy na temat zabawek, sposobu ich kupowania i wytwarzania,
- zachęcanie do samodzielnego planowania zabawy oraz wytwarzania potrzebnych do niej elementów,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- przestrzega zasad bezpieczeństwa oraz zasad kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych,
- wymienia nazwy zabawek, które można kupić w sklepie, oraz wymienia osoby, które je najczęściej kupują,
- tworzy słownik obrazkowo-wyrazowy,
- łączy karton klejem lub taśmą samoprzylepną, wykonuje z różnych dostępnych materiałów sprzęt gospodarstwa domowego, dokleja elementy dekoracyjne.

Na II etapie projektu – w fazie badawczej – dzieci zgłębiają swoją wiedzę, uczestnicząc np. w wycieczkach. Wspólnie z N. przygotowują salę do podejmowania różnych form aktywności. Organizują np. przedszkolną fabrykę zabawek, w której gromadzą materiały przydatne do wykonania zabawek. To dobry moment na włączenie rodziców do współpracy.

Mimo że N. planuje pewne aktywności, musi być gotowy na modyfikacje. Nie wiadomo bowiem, co i na jak długo zainteresuje dzieci, jaką aktywność wybiorą.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Zorganizowanie przedszkolnej fabryki zabawek. Różne materiały, z których można samodzielnie wykonać zabawki, np.: plastikowe kubeczki, butelki po jogurtach lub kefirach, skrawki materiałów, skarpetki i rękawiczki (zdekompletowane, już nieużyteczne), tasiemki, wstążki, guziki różnej wielkości, pudełka kartonowe różnych rozmiarów, różnego rodzaju papiery, nożyczki, klej, spinacze, zszywacz, sznurki – kolorowe i zwykłe, taśmy klejące, guziki itp. Dzieci wybierają wspólnie z N. miejsce w sali, w którym będą gromadzić różne materiały do samodzielnego wykonania zabawek. N. zachęca dzieci do samodzielnego konstruowania zabawek ze zgromadzonych materiałów. Przypomina o zasadach bezpiecznego posługiwania się nożyczkami oraz o przestrzeganiu zasady nieniszczenia cudzej własności i pytania się o zgodę na zabawę zabawkami zrobionymi przez inne dzieci.	Przez cały czas trwania projektu dzieci mają nieograniczony dostęp do zgromadzonych w kątku pomocy plastycznych. Wykonują samodzielnie i w dowolnym czasie różne zabawki. Wszystkie umieszczają w przedszkolnej fabryce zabawek.
<i>Fruczka</i> – samodzielne wykonanie zabawki rozwijającej zdolności manualne. Dla każdego dziecka: gruba nić, duży guzik z dwiema dziurkami (ok. 3 cm średnicy). N. zachęca dzieci do samodzielnego wykonania zabawki, którą bawiły się dawniej dzieci. Ustawia na stole pudełko z guzikami (każdy guzik ma dwie dziurki). Wręcza każdemu dziecku kawałek nici, np. o długości 40–50 cm. Dzieci przewlekają nitkę przez obydwie dziurki, związują nitkę na supełek. Następnie chwytają nitkę palcami i rozprostowują. Przesuwają guzik na środek nitki. Trzymając nitkę z obu stron, wykonują szybkie obroty dłońmi. Wprowadzają guzik w ruch. Zbliżają dłonie do siebie i oddalają od siebie. Guzik i nitka poruszają się, wydając dźwięk. Dzieci określają, co im przypomina ten dźwięk. Starają się go naśladować. Po zakończeniu zabawy umieszczają <i>fruczka</i> w przedszkolnej fabryce zabawek.	Dobrym pomysłem jest systematyczne zawieszanie w szatni informacji na temat etapów realizacji projektu. Prezentowanie zdjęć to także dobra okazja do zapoznania rodziców z tym, co dzieje się w przedszkolu.
Przygotowanie pytań do sprzedawcy pracującego w sklepie z zabawkami. Dzieci wraz z N. przygotowują listę pytań do sprzedawcy, który pracuje w sklepie z zabawkami. N. zapisuje pytania na kartce.	Wszystkie pytania N. dopisuje na siatce pytań.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20 (przewodnik, cz. 3, s. 88).

II

Zajęcia 1. W sklepie z zabawkami – wycieczka.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Przygotowanie do wycieczki. Kamizelki odbłaskowe dla każdego dziecka. N. prosi, aby dzieci określiły cel dzisiejszej wycieczki. Następnie przypomina zasady zachowania obowiązujące w czasie wycieczki (chodzenie w parach, nieoddalanie się od grupy, uważne słuchanie poleceń N., kulturalne zachowanie się w sklepie, zadawanie pytań i zabieranie głosu w kolejności). Dzieci zakładają kamizelki odbłaskowe.	Dzieci muszą znać i rozumieć cel wycieczki. Będą wtedy uważniej obserwowały otoczenie i skoncentrują się na istotnych elementach.

Wizyta w sklepie z zabawkami. Zabawki, dla każdego dziecka: sztywna podkładka, ołówek. Dzieci oglądają zabawki zgromadzone na półkach sklepowych. Szkicują ołówkiem najciekawszą według nich zabawkę, którą chciałyby dostać np. w prezencie na swoje urodziny. Zadają sprzedawcy wcześniej ustalone pytania, np. – <i>Kto najczęściej robi zakupy w tym sklepie?</i> – <i>Jakie zabawki cieszą się największą popularnością wśród klientów?</i> – <i>Jak zachowują się dzieci, kiedy rodzice nie kupują im wymarzonej zabawki?</i> – <i>Które zabawki są najdroższe? Dlaczego?</i> – <i>Które zabawki są nowością?</i> – <i>Jakie zabawki sprzedawano dawniej w takim sklepie?</i> N. wykonuje zdjęcia dzieciom i zabawkom.	Dobrym sposobem wykonywania rysunków na wycieczce jest zaopatrzenie dzieci w sztywne podkładki z klipsem.
Po powrocie do przedszkola. Dzieci wypowiadają się na temat swoich spostrzeżeń. Podają nazwy zabawek, które zauważyły w sklepie. Wymieniają nazwę tej zabawki, która im się najbardziej podobała. Uzasadniają swoje zdanie.	N. uzupełnia siatkę wiedzy, przy aktywnym udziale dzieci.
Stworzenie słownika obrazkowo-wyrazowego. Wycinanie obrazków przedstawiających zabawki z gazetek reklamowych, folderów, katalogów. Wzbogacenie słownictwa dzieci. Dla każdego dziecka: gazetki reklamowe, foldery, katalogi przedstawiające różne zabawki, biała kartka, klej, nożyczki. N. układa na stołach gazetki reklamowe, foldery, katalogi. Dzieci wycinają z nich obrazki przedstawiające zabawki. Rozpoznają te, które widziały na półkach w sklepie. Porównują je ze szkicami wykonanymi samodzielnie podczas wycieczki. Podają nazwy zabawek przedstawionych na obrazkach, wymieniają pierwsze głoski. Następnie przyklejają obrazki na kartkach, umieszczając jeden obrazek pod drugim. Obok obrazka N. zapisuje jego nazwę.	N. proponuje dzieciom stworzenie fabryki słów, w której będą umieszczane nieznanne dzieciom słowa związane z tematem <i>Zabawki</i>. N. zapisuje je np. na kolorowych kartonikach w kształcie zabawek.

Zajęcia 2. Dom i jego wyposażenie – zajęcia techniczne.

Wprowadzenie. Pudła kartonowe różnej wielkości. N. układa na dywanie pudła kartonowe różnej wielkości. Pyta dzieci, do czego można je wykorzystać. Jeśli dzieci nie będą wiedziały, N. proponuje budowę domu, wyposażenie go w niezbędny sprzęt oraz dekorację wewnątrz.	Widząc kartonowe pudła, dzieci najczęściej proponują budowę domu. Gdyby jednak tak się nie stało i dzieci wybiorą coś innego, N. przystaje na propozycję dzieci, a dom i jego wyposażenie wykonuje z dziećmi w innym czasie.
Projektowanie domu. Dzieci wypowiadają się na temat kolejnych etapów budowy domu. Wymieniają czynności, które wykonują ludzie reprezentujący zawody: architekta, murarza, tynkarza, dekoratora wewnątrz. N. wspólnie z dziećmi zastanawia się, jak ma wyglądać dom, który zbudują, i co powinno się w nim znaleźć. Następnie dzieli dzieci na trzy zespoły: murarze, tynkarze, dekoratorzy wewnątrz. N. pełni funkcję kierownika budowy. Pilnuje, aby budowa przebiegała sprawnie i bezpiecznie. W razie potrzeby pomaga poszczególnym zespołom.	N. stara się inicjować pomysły dzieci. Nie daje gotowych rozwiązań. Zachęca do ich samodzielnego poszukiwania.

Budowanie, wyposażanie i dekorowanie domu. Pudła kartonowe różnej wielkości, taśma samoprzylepna (bardzo dobrze, gdy jest obustronnie samoprzylepna), kartony, klej, kartki, kredki, taśma przezroczysta, flamastry, tkaniny różnego rodzaju. Dzieci wykonują prace w zespołach. <i>Murarze</i> – wykonują bryłę domu (sklejają boki kartonu taśmą samoprzylepną, wycinają otwory na okna i drzwi). <i>Tynkarze</i> – przy stolikach wykonują elewację domu (gdy konstrukcja domu będzie zakończona, przyklejają na zewnętrznych ścianach swoje rysunki i kolorują puste miejsca na kartonie). <i>Dekoratorzy wnętrz</i> – wykonują potrzebne, uzgodnione wcześniej, sprzęty. Po wykonaniu bryły domu murarze pomagają innym dzieciom np. w ozdabianiu ścian domu i tworzeniu sprzętów.	N. zachęca dzieci do udzielania sobie wzajemnej pomocy koleżeńskiej. Nie udziela dzieciom pomocy bez wyraźnego sygnału z ich strony. Przypomina o przestrzeganiu zasad bezpiecznego posługiwania się nożyczkami.
Wspólne zabawy w domku wykonanym przez dzieci.	

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Śnieżką do pudełka*.
Dzieci stoją w kole. N. rysuje w środku koła, na śniegu, drugie koło. Na sygnał N. dzieci rozbiegają się, lepią śnieżkę i wracają na swoje miejsce w kole. Wypowiadają rymowaną: *Śnieżkę już mamy, do koła ją wrzucamy. Raz, dwa, trzy, rzucam ja, rzucasz ty* – po czym wrzucają śnieżki do koła. N. sprawdza, komu udało się wykonać zadanie poprawnie. Zwycięzcy otrzymują brawa. Zabawę powtarzamy kilka razy.
- Wykonanie igloo ze śniegu i kartonu.
Pudełko tekturowe.
N. wysypuje z pudełka śnieżki, które dzieci do niego wrzuciły. Ustawia pudełko otworem w kierunku dzieci. Dzieci oblepiają pudełko śniegiem – budują igloo. Wykorzystują śnieżki ulepione w poprzedniej zabawie. Organizują sobie zabawy w śnieżnym domku lub obok niego.

III

Zabawa ruchowa z elementem pełzania, w zespołach – <i>Tunel z kartonu</i>. Kartonowe pudła takich samych lub bardzo zbliżonych rozmiarów. Dzieci wykonują tunel z kartonowych pudełek. Podejmują następujące działania: rozkładają dno pudełka, a następnie zsuwają pudełka tak, aby się dotykały i aby można było przez nie przejść. Następnie siadają w rzędzie przed utworzonym tunelem. Przecho- dzą przez niego jedno za drugim, przestrzegając zasady, że kolejne dziecko może wejść do tunelu dopiero wtedy, gdy poprzednie już z niego wyszło.	Podczas tego ćwiczenia należy zapytać dzieci, czy akceptują wejście do tunelu. Może się bowiem zdarzyć, że dziecko czuje lęk w zamkniętych przestrzeniach. N. musi więc podczas tego ćwiczenia być szczególnie czujny.
Oglądanie różnych zabawek ludowych oraz obrazków przedstawiających ludzi, którzy je wytwarzają. Zabawki ludowe, np.: drewniany kogucik z gwizdkiem, drewniane puzzle z łowickim motywem, drewniana fujarka, zeszyt Wymyślanki-nazywanki, obrazki przedstawiające ludzi wytwarzających zabawki ludowe. N. ustawia na stole różne zabawki ludowe. Dzieci wypowiadają się na temat poszczególnych zabawek. Nadają im swoje nazwy, które N. zapisuje w zeszycie <i>Wymyślanki-nazywanki</i>. Zastanawiają się, kto wykonał te zabawki. Oglądają obrazki przedstawiające ludzi wytwarzających zabawki ludowe. Układają zdania na temat obrazka.	Głównym motywem tych działań jest pokazanie dzieciom, że zabawki nawet w dzisiejszych czasach nie są produkowane jedynie w fabrykach. Poza tym ludzie wytwarzający takie zabawki mogliby wiele o nich dzieciom opowiedzieć. Jest to więc dla dzieci wskazówka, jakiego eksperta można zaprosić do przedszkola.

Planowanie formy wzbogacenia wiedzy na temat zabawek i podzielenia się swoimi doświadczeniami i materiałami/pracami w tym zakresie. Wykonanie zaproszenia. Dla każdego dziecka: kolorowa kartka, nożyczki, elementy dekoracyjne, klej, mazak. Dzieci zastanawiają się, kto może im pomóc wzbogacić wiedzę na temat zabawek, z kim mogą się podzielić swoimi doświadczeniami i kto chciałby zobaczyć materiały/prace zgromadzone w czasie projektu. Ustalają, jak zorganizować spotkanie z ekspertem i co na nie przygotować. Wykonują zaproszenie według własnego pomysłu. Na koniec wspólnie redagują tekst zaproszenia. N. wpisuje tekst do jednego zaproszenia, które zostało przez dzieci wybrane spośród wszystkich zaproszeń jako najwłaściwsze do wręczenia ekspertowi. Pozostałe zaproszenia dzieci układają w fabryce zabawek.	N. tak kieruje rozmową, aby zwrócić uwagę dzieci na ludzi wykonujących zabawki ludowe. Niewątpliwie dostarczą oni dzieciom wiedzy niedostępnej codziennym obserwacjom i zachęcą do samodzielnego tworzenia zabawek. Jeśli nie ma w okolicy rzemieślników wytwarzających zabawki z drewna, można zaprosić np. mamę wykonującą samodzielnie biżuterię albo tatę lub dziadka, którzy lubią majsterkować.
Samodzielne wykonanie grzechotki. Plastikowe pojemniki, kasza, ryż, groch, fasola, dla każdego dziecka: mała butelka z nakrętką, np. po jogurcie lub po kefirze, masa papierowa, farby plakatowe, przezroczysta folia spożywcza. N. ustawia na stole pojemniki wypełnione kaszą, ryżem, grochem, fasolą. Dzieci wypełniają małą butelkę, np. po jogurcie lub po kefirze, wybranym materiałem. Zakręcają butelkę. Następnie oklejają ją dookoła masą papierową. Po wyschnięciu masy malują butelkę farbami plakatowymi. Kiedy grzechotka jest gotowa, owijają ją przezroczystą folią spożywczą.	Przed zajęciami N., np. przy pomocy pań z kuchni, przygotowuje masę papierową. Namoczone poprzedniego dnia kawałki gazet miksują z wodą. Odsącza na sicie i wkłada do miski. Przygotowuje składniki: 1000 ml odsączonej masy papierowej, 2 łyżki soli, 2 łyżki mąki ziemniaczanej, 2 szklanki wody. Wszystkie składniki dokładnie miesza.

Styczeń, tydzień 4

Dzień 3

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa *Szukamy zabawek*. Wykonanie piłki z papieru i folii. Przygotowanie pytań i podziękowań dla dziadków i pradiadków. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20.
- II.1. *Zabawki dawniej i dziś* – oglądanie filmu edukacyjnego. Cele: wzbogacanie wiedzy na temat zabawek – dawnych i współczesnych, porównywanie zabawek z przeszłości z ich współczesnymi odpowiednikami, uczestniczenie w zabawach konstrukcyjno-technicznych.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Taniec pajacyków*.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem skoku – *Przeskocz zaspę*. Utrwalanie gry *Halo, hali, dom się pali*. Budowanie małych domków ze śniegu.
- III. Zabawa ruchowa z wykorzystaniem chusty animacyjnej – *Skaczące piłki*. Rozwijanie umiejętności współdziałania w zespole. Samodzielne wykonanie i składanie puzzli. Samodzielne wykonanie pacynek do teatrzyku paluszkowego.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 6, I 7, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- wzbogacenie wiedzy na temat zabawek – dawnych i współczesnych,
- porównywanie zabawek z przeszłości z ich współczesnymi odpowiednikami,
- uczestniczenie w zabawach konstrukcyjno-technicznych.
- umuzykalnianie dzieci.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat zabawek – dawnych i współczesnych,
- podaje różnice pomiędzy zabawkami z przeszłości a obecnymi,
- aktywnie uczestniczy w zabawach konstrukcyjno-technicznych.
- śpiewa piosenkę.

W trzecim dniu projektu nadal trwa faza badawcza. Dzieci poszerzają swoją wiedzę – eksperymentują z różnymi materiałami, wykonują zabawki, dowiadują się o zabawkach z dawnych lat. W miarę wzbogacania wiedzy dzieci powstaje coraz więcej wytworów. Przedszkolna fabryka zabawek się zapętnia.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Zabawa <i>Szukamy zabawek</i>. <i>Pięć zabawek z przedszkolnej sali.</i> N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Dzieci z pierwszego zespołu wybierają z sali 5 zabawek, którymi najbardziej lubią się bawić. Dzieci układają zabawki na środku sali, przeliczają je, a następnie siadają z boku sali, odwracają się tyłem do pozostałych i zamykają oczy. Dzieci z drugiego zespołu chowają te zabawki. Dzieci z pierwszego zespołu odszukują je i ponownie ustawiają na środku sali. Wspólnie z drugim zespołem przeliczają zabawki i ustalają, czy żadnej z nich nie zabrakło. Jeśli tak stanie się, dzieci zamieniają się rolami.	Znając poziom swojej grupy, N. dostosowuje liczbę zabawek, które są chowane, do umiejętności dzieci. Może ją zwiększyć lub zmniejszyć.
• Wykonanie piłki z papieru i folii. <i>Dla każdego dziecka: białe-czarne gazety, folia aluminiowa, przezroczysta folia spożywcza.</i> Dzieci z czarno-białych gazet wykonują papierową kulę, którą zawijają w folię aluminiową, a następnie w folię spożywczą. Proponują różne zabawy z wykorzystaniem wykonanych przez siebie piłek. Po zakończeniu zabaw umieszczają piłki w przedszkolnej fabryce zabawek.	Warto, aby dzieci były autorami wspólnych zabaw. Wpłynie to nie tylko na rozwój ich wyobraźni twórczej, ale przybliży im sposób formułowania krótkich poleceń i instrukcji.
• Przygotowanie pytań do dziadków i pradiadków oraz podziękowań za poświęcony czas. <i>Dla każdego dziecka: biała kartka, flamastry, kredki, długopisy w żel, stempelki, tusz, różne elementy dekoracyjne, klej, papier kolorowy, nożyczki.</i> Dzieci przygotowują pytania, jakie chciałyby zadać dziadkom. N. zapisuje je na kartce. Dzieci wykonują samodzielnie i według własnych pomysłów podziękowanie dla dziadków lub pradiadków, którzy w czwartek po południu mają odwiedzić przedszkole. N. pisze na podziękowaniu tekst, który dyktują mu dzieci.	Oprócz podziękowania dzieci mogą przygotować również inne niespodzianki dla gości, np. drobny upominek w postaci samodzielnie wykonanych koralików. N. zapisuje pytania dzieci na siatce pytań.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20 (przewodnik, cz. 3, s. 88).

II

Zajęcia 1. Zabawki dawniej i dziś – oglądanie filmu edukacyjnego.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
- Przygotowanie do projekcji filmu. Dla każdego dziecka: kartoniki w owalnym kształcie, przypominające piłki, z narysowanymi na nich różnokolorowymi kropkami (w różnej liczbie). N. zaprasza dzieci na projekcję filmu. Rozdaje bilety, czyli kartoniki w owalnym kształcie, przypominające piłki, na których znajduje się różna liczba kolorowych kropek lub napisana liczba. Dzieci odszukują na oparciach krzesełek właściwe miejsca i je zajmują. N. przypomina o zasadach obowiązujących podczas projekcji filmu. - Oglądanie filmu edukacyjnego <i>W muzeum zabawek</i> (film pochodzi z e-podręcznika http://www.epodreczniki.pl/reader/c/237696/v/3/t/student-canon/m/KL1_ORE_V9_WIOSNA_1_3_22_115_p4). Odtwarzacz DVD, film <i>W muzeum zabawek</i>. Dzieci wspólnie z N. oglądają film <i>W muzeum zabawek</i>, z którego dowiadują się: - o zabawkach z różnych epok, - o pokazie marzann zorganizowanym przez muzeum zabawek i zabaw. - Rozmowa na temat filmu. N. zadaje dzieciom pytania dotyczące filmu, np.: <i>Co to jest muzeum? Dlaczego powstają muzea? Jak wyglądały zabawki, którymi dzieci bawiły się dawniej? Czym różnią się zabawki wykonane dawniej od zabawek, które są produkowane obecnie? Czym spowodowane są te różnice? Co to jest marzanna? Która z zabawek pokazanych w filmie podobała się wam najbardziej? Dlaczego?</i>	Przed projekcją filmu N. z pomocą dzieci ustawia w półkolu krzeselka, na których są naklejone kartoniki w owalnym kształcie, czyli piłki, na których znajduje się różna liczba kolorowych kropek lub napisana liczba. W trakcie rozmowy N. zapisuje na siatce wiedzy wiadomości zdobyte przez dzieci w trakcie zajęcia.
Zabawa ruchowa <i>Okazy muzealne</i>. Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki tanecznej. N. włącza nagranie dowolnej muzyki tanecznej. Dzieci wykonują improwizację taneczne według własnych pomysłów. Na przerwę w muzyce zamieniają się w okazy muzealne – stoją nieruchomo, przyjmując dowolną pozę.	
Samodzielne wykonanie samochodu. Pudełka kartonowe różnej wielkości: małe, średnie i duże, obrazki przedstawiające samochody, którymi dzieci bawiły się dawniej, taśma samoprzylepna, biały gruby karton, nożyczki, papier kolorowy, szablony do odrysowania kół (różnej wielkości), flamastry, kredki, farby, rolki po papierze toaletowym. N. przygotowuje na stołach pomoce plastyczne. Układa na dywanie kartonowe pudełka: małe, średnie i duże. Proponuje dzieciom samodzielne wykonanie samochodów. Nawiązuje do samochodów, którymi dzieci bawiły się dawniej. Pokazuje dzieciom obrazki. Następnie wskazuje różne możliwości wykonania samochodów, np. ustawia na większym pudełku mniejsze pudełko i mocuje je za pomocą taśmy samoprzylepnej. Na dwóch przeciwległych bokach pudełka przykleja wycięte ze sztywnego kartonu koła (po dwa po obu stronach). Wycina z papieru kolorowego światła i umieszcza je z przodu i z tyłu pojazdu. Ozdabia karton. Inna propozycja: N. ustawia duży karton na dywanie (tak, aby dziecko mogło w nim	Znając możliwości twórcze dzieci, N. sam podejmuje decyzję, czy należy podać dzieciom przykładowe instrukcje. Najlepiej bowiem byłoby, aby dzieci wykonały samochody według własnych pomysłów, bez udziału N. Jego zadaniem jest tylko niesienie pomocy dzieciom, kiedy tego potrzebują, i czuwanie nad bezpieczeństwem. Podanie instrukcji może spowodować, że dzieci będą się nią służyły i wszystkie powstające samochody będą podobne. N. nagrywa czynności wykonywane przez dzieci.

usiąć). Usuwa trzy odstające skrzydła kartonu, które służą do jego zamknięcia.

Jedno skrzydło, które pozostało, wykorzystuje do zrobienia kokpitu – miejsca, na którym w samochodzie jest umieszczona kierownica, są liczniki i inne wskaźniki. Wysuwa skrzydło nieco do przodu i mocuje za pomocą taśmy, aby się nie zsunęło. Wycina w kokpicie dziurkę i wsuwa w nią (na wylot) rolkę po papierze toaletowym. Do jej górnej części przykleja wyciętą z papieru kierownicę. Od zewnętrznej strony pudełka, po obu jego stronach, przykleja wycięte z papieru koła, a z przodu i z tyłu kartonu – światła. Ozdabia samochód według własnego pomysłu.

N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Każdy zespół wykonuje inny samochód lub inne samochody.

- Wykonanie z tekturowych pudełek garażu dla samochodów.

Dla każdego dziecka: pudełko kartonowe (różnej wielkości), rolki po papierze toaletowym, wykonane przez dzieci samochody, klej, tektura, kredki, flamastry.

N. zachęca dzieci do wykonania garażu dla samochodów i wspólnych zabaw nimi. Dzieci zestawiają lub odwracają pudełka tak, aby mogły wstawić do nich samochody. Mogą ewentualnie podzielić pudełko kartonową ścianką na pół. W jednej części układają, jedną na drugiej, rolki po papierze toaletowym (wypełnienie całej przestrzeni rolkami zapobiegnie ich przesuwaniu się). Są to miejsca parkingowe dla małych samochodów, np. tych wykonanych z pudełek po zapalnicach. W drugiej części garażu ustawiają większe samochody. Mogą również przykleić do kartonowej ścianki garażu kolejny kawałek tektury (pod kątem) i zrobić w ten sposób wjazd i zjazd dla samochodów. Ozdabiają garaż.

Wyobraźnia twórcza dzieci najlepiej rozwija się w twórczym, nieograniczonym instruktorem środowisku. Czasem jednak dzieci nie wiedzą, jak coś zrobić. Wskazówki N. stają się wtedy niezbędne.

N. nagrywa czynności wykonywane przez dzieci.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Taniec pajacyków*.

- Osluchanie z piosenką *Taniec pajacyków* (sł. i muz. K. Gowik).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Taniec pajacyków*.

Tań-czą pa - ja - cy - ki, hip, hop ho - pla, hop, tu - pią im bu - ci - ki,

hip, hop, ho - pla, hop. O - bra - ca - ją się w kó - le - czko, hip, hop,

ho - pla, hop, na śnia - da - nie pi - ją mlecz - ko, hip, hop, ho - pla, hop.

1. Tańczą pajacyki,
hip, hop, hopla, hop,
tupią im bućki,
hip, hop, hopla, hop.
Obracają się w kółeczko,
hip, hop, hopla, hop,
na śniadanie piją mleczko,
hip, hop, hopla, hop.

2. Bawią się misiami,
hip, hop, hopla, hop,
tańczą z laleczkami,
hip, hop, hopla, hop.
A wieczorem zasypiają,
cii, cii, cicho, cii,
i wesołe rano wstają,
hip, hop, hopla, hop.

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki. Słuchanie drugiej zwrotki piosenki śpiewanej przez N.
- Powtarzanie za N. wybranych fragmentów piosenki.
- Ilustrowanie ruchem tekstu piosenki.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Przeskocz zaspę*.
Dzieci budują w wyznaczonym przez N. miejscu zaspę ze śniegu. Następnie ustawiają się przed nimi w rzędzie. Biegając, pokonują znajdujące się na ich drodze przeszkody.
- Utrwalanie gry *Halo, hali, dom się pali* (patrz dzień pierwszy projektu).
- Budowanie małych domków ze śniegu.
Dzieci budują ze śniegu małe domki, w których może się schronić każdy, kto się w nich zmieści.

III

• Zabawa ruchowa z wykorzystaniem chusty animacyjnej – <i>Skaczęce piłki</i>. Rozwijanie umiejętności współdziałania w zespole. Chusta animacyjna, wykonane przez dzieci piłki, zegar z budzikiem. N. przy pomocy dzieci rozkłada w sali chustę animacyjną. Dzieci układają na niej piłki wykonane w części I dnia. Stojąc na obwodzie koła, podnoszą do góry chustę razem z leżącymi na niej piłkami. Poruszając chustą, podrzucają piłki jak najwyżej, ale tak, aby nie spadły one z chusty. Na zabawę mają dwie minuty. N. ustawia zegar. Dźwięk dzwonka jest sygnałem końca zabawy. Dzieci układają wtedy chustę na podłodze i siadają skrzyżnię. Wspólnie z N. liczą, ile piłek leży na podłodze. Powtarzają zabawę. Starają się, aby kolejnym razem mniej piłek spadło z chusty.	Wykorzystanie w zabawie wykonanych przez dzieci piłek zwiększa jej atrakcyjność. Należy zwrócić uwagę na to, czy nie ma piłek pod chustą animacyjną. Dobrym rozwiązaniem jest wyznaczenie tej roli konkretnemu dziecku.
• Samodzielne wykonanie i składanie puzzli. Dla każdego dziecka: rysunki do kolorowania przedstawiające różne zabawki, linijka, ołówek, nożyczki, koperty. N. układa na stole rysunki do kolorowania przedstawiające różne zabawki. Dzieci wybierają sobie rysunek i go kolorują. Następnie za pomocą linijki rysują na jego tylnej stronie 4 linie lub 5 linii. Przecinają wzdłuż nich obrazek. Poszczególne części obrazka wkładają do kopert. Wymieniają się z innymi dziećmi kopertami. Układają puzzle. Podają nazwę zabawki, która powstanie po ich złożeniu.	Warto, aby przy jednym stole nie siedziały dzieci, które wykonują puzzle z tego samego rysunku. Liczba narysowanych linii zależy od posiadanych przez dzieci umiejętności w zakresie układania puzzli. Dobrze więc zasugerować dzieciom, na ile części mają podzielić obrazek.
• Samodzielne wykonanie pacynek do teatrzyku paluszkowego. Dla każdego dziecka: rękawiczka (zdekompletowana, którą dzieci przyniosły do domu), flamaster do tkanin, cekiny, wełna, pomponiki, sztuczne oczy, filc, klej, kolorowy sznurek, papier kolorowy, kawałki tkanin różnego rodzaju. N. przygotowuje na stołach potrzebne materiały. Zachęca dzieci do wykonania pacynek z rękawiczek do teatrzyku paluszkowego. Dzieci dodają do górnych części rękawiczki różne szczegóły, np.: oczy, uszy, usta, nos, koronę, warkoczyki, ogon. Mogą np. rysować flamastrem do tkanin, naklejać cekiny, wełnę, pomponiki, sztuczne oczy, filc lub inne materiały. Organizują sobie przy stolikach mini-przedstawienia teatralne z wykorzystaniem wykonanych pacynek.	N. nagrywa wykonywane przez dzieci miniprzedstawienia, które odbywają się z wykorzystaniem zrobionych przez nie samodzielnie pacynek.

Styczeń, tydzień 4

Dzień 4

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Samodzielne konstruowanie gry planszowej *Przygody Czerwonego Kapturka*. Wykonanie kręgli z butelek. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20.
- II.1. Inwentaryzacja samodzielnie wykonanych zabawek. Cele: rozwijanie umiejętności rachunkowych, wyodrębnianie części (podzbioru) z określonej całości (zbioru).
 2. *Poznajemy dawne zabawy* – oglądanie filmu edukacyjnego. Cele: wzbogacanie wiedzy na temat dawnych zabaw, inspirowanie dzieci do poszukiwania nowych form zabawy.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa *Gąski, gąski, do domu*. Zabawa ruchowa *Raz, dwa, trzy, Ba-ba-Jaga patrzy*.
- III. Zabawa ruchowa z elementem współdziałania – *Podaj piłkę*. Wizyta dziadków lub pradiadków w przedszkolu. Słuchanie ich wspomnień związanych z zabawkami i zabawami z okresu dzieciństwa. Liczenie i porównywanie zbiorów zabawek. Rozwiązywanie zagadek.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 7, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, IV 5, IV 8, IV 12, IV 15

Cele ogólne:

- rozwijanie umiejętności rachunkowych,
- wyodrębnianie części (podzbioru) z określonej całości (zbioru),
- wzbogacenie wiedzy na temat dawnych zabaw,
- inspirowanie dzieci do poszukiwania nowych form zabawy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- liczy zabawki, porównuje liczebność zbiorów,
- wyodrębnia podzbiory ze zbioru zabawek, np. ze zbioru samochodów wyodrębnia małe samochody i duże samochody,
- aktywnie uczestniczy w zabawach proponowanych przez N.,
- wprowadza do zabawy własne modyfikacje.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Samodzielne skonstruowanie gry planszowej <i>Przygody Czerwonego Kapturka</i>. Duży arkusz białego sztywnego papieru, ołówki, flamastry, kredki, pionki, kostka do gry. N. układa przed dziećmi duży arkusz białego papieru (najlepiej brystol). Dzieci rysują trasę gry – najpierw ołówkiem, potem flamastrem. Dzielą trasę na pola (małe prostokąty lub kwadraty). Wspólnie ustalają, gdzie będzie start (oznaczenie np. <i>Czerwony Kapturek z koszykiem</i> – chętne dziecko rysuje postać), a gdzie meta (oznaczenie np. <i>domek babci</i> – chętne dziecko rysuje domek). Wybrane pola oznaczają czerwonym kolorem. Rysują obok nich przeszkody. <i>Kto stanie na tym polu, traci kolejkę</i>. Przeszkoda pierwsza, np.: <i>Czerwony Kapturek zbiera kwiaty</i>, przeszkoda druga: <i>Czerwony Kapturek spotyka wilka</i>. Jeśli dzieci chcą, przeszkód może być więcej. Można także oznaczyć wybrane pola kolorem zielonym. <i>Kto stanie na tym polu, otrzymuje premię</i>, np. <i>dodatkowy rzut kostką</i>.	Dzieci mogą tworzyć gry planszowe do dowolnych utworów literackich lub filmów. Mogą też samodzielnie wymyślić dowolną fabułę, na podstawie której opracują planszę. Dobrym pomysłem jest również praca w zespołach, przy czym każdy zespół tworzy swoją grę. Dzieci mogą się potem wymieniać planszami. Pionki można zastąpić np. guzikami, a kostkę do gry dzieci mogą samodzielnie wykonać z kartonu.

Po wykonaniu planszy, której wygląd zależy od inwencji dzieci, N. układa przed dziećmi pionki i kostkę do gry. Rozpoczyna się zabawa.	
Wykonanie kręgli z butelek. Dla każdego dziecka: plastikowa butelka z zakrętką, np. po wodzie mineralnej, lejek, piasek, klej, piłka. N. ustawia na stołach plastikowe butelki z zakrętkami, np. po wodzie mineralnej. Obok, w dużym pojemniku, przygotowuje piasek. Dzieci wsypują piasek do butelek, wykorzystując lejek, i szczelnie je zamykają – tworzą w ten sposób kręgle. Podejmują wspólne zabawy. Ustawiają kręgle np. w czterech rzędach: w pierwszym – jeden kręgiel, w drugim – dwa kręgle, w trzecim – trzy, a w czwartym – cztery kręgle. Następnie kolejno toczą piłkę w kierunku kręgli z wyznaczonego przez N. miejsca. Liczą, ile kręgli się przewróciło. N. zapisuje wyniki poszczególnych dzieci. Na końcu zabawy ogłasza zwycięzców.	Warto posmarować korek od butelki od środka mocnym klejem i dopiero wtedy zakręcić butelkę. Zapobieganie to ewentualnemu wysypaniu się piasku. Ustawienie kręgli może być różne. Wszystko zależy od inwencji dzieci.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20 (przewodnik, cz. 3, s. 88).

II

Zajęcia 1. Inwentaryzacja samodzielnie wykonanych zabawek.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
- Zapoznanie z celem inwentaryzacji. N. omawia cel zajęć: dzieci przeprowadzą inwentaryzację (N. wyjaśnia znaczenie tego słowa), będą liczyć poszczególne zabawki, które udało im się wykonać podczas tego tygodnia. Liczbę poszczególnych zabawek podadzą jutro ekspertowi. Pochwalą się efektami projektu. - Przygotowanie do inwentaryzacji. Kartka podzielona na kolumny, z nazwami zabawek, np.: piłki, samochody, grzechotki, fruczki, kukielki, kręgle, gry planszowe, puzzle. N. prosi o podanie nazw zabawek, które dzieci wykonały w tym tygodniu. Następnie wspólnie z dziećmi ustala w sali miejsca, gdzie dzieci za chwilę będą je gromadzić (każdy rodzaj zabawek w innym miejscu sali). Przygotowuje kartkę, która jest podzielona na kolumny, z nazwami zabawek wykonanych podczas projektu, np.: piłki, samochody, grzechotki, fruczki, kukielki, kręgle, gry planszowe, puzzle. Na kartce N. będzie zapisywał podaną przez dzieci liczbę zabawek. Pokazuje kartkę dzieciom i wyjaśnia przebieg poszczególnych etapów inwentaryzacji. - Przeprowadzenie inwentaryzacji. Praca w zespołach. Dla każdego zespołu: zabawki wykonane podczas projektu, białe kartki, kredki. N. dzieli dzieci na trzy zespoły. Wyznacza każdemu zespołowi zabawki, których inwentaryzację ma przeprowadzić, np. pierwszy zespół liczy piłki, pacyнки do zabaw paluszkowych i gry planszowe; drugi zespół liczy samochody, kręgle, puzzle; trzeci zespół liczy grzechotki i fruczki. Każdy zespół otrzymuje białe kartki i kredki. Na kartce dzieci rysują obrazek zabawki, a obok, po przeliczeniu wszystkich zabawek tej samej kategorii, stawiają tyle kropek lub piszą liczbę (jeżeli znają), ile naliczyły zabawek danej kategorii. Przestrzegają zasady, że jedna kropka odpowiada jednej zabawce. Dla ułatwienia liczenia	Jeśli dzieci wykonały więcej zabawek niż jest w tabeli, N. dokłada je do inwentaryzacji. W celu ułatwienia liczenia może również podzielić dzieci na zespoły i wyznaczyć zabawki do inwentaryzacji, a na zakończenie zajęcia zliczyć je wszystkie razem przy współudziale dzieci. Dzieląc dzieci na zespoły, N. kieruje się ich umiejętnościami. Ważne jest, aby w każdym zespole znalazło się dziecko o większych zdolnościach rachunkowych. Będąc liderem grupy, pomoże ono innym dzieciom, które nie liczą jeszcze aż tak dobrze. Dzieci mogą dokonać podziału zabawek na różne podkategorie. N. nie wskazuje dzieciom kryterium. N. zachęca dzieci do sprawdzania jego obliczeń. Na końcu inwentaryzacji podaje dzieciom liczbę poszczególnych zabawek.

dzielą większe grupy zabawek na mniejsze, np. po 6, i rysują kropki lub piszą liczbę albo wyodrębniają mniejsze grupy z większej grupy przedmiotów (np. wśród zgromadzonych pacynek do zabaw paluszkowych liczą osobno rękawiczki w kolorach: białym, czarnym, zielonym, wśród samochodów liczą duże samochody i małe samochody). Mogą też ustawiać przedmioty w szeregi, liczyć na palcach lub zgromadzić np. wszystkie piłki po swojej prawej stronie, brać je pojedynczo do ręki, rysować kropkę i odkładać po swojej lewej stronie. • Zgłoszenie wyniku inwentaryzacji do N. Kartki podzielone na kolumny, z nazwami zabawek, np.: piłki, samochody, grzechotki, fruczki, kukielki, kręgle, gry planszowe, puzzle, kartki z obliczeniami dzieci. Po zakończeniu inwentaryzacji liderzy zespołów przynoszą kartki do N. Podają liczbę poszczególnych zabawek. N. wspólnie z dziećmi sprawdza poprawność wykonania zadania. Następnie dokonuje podsumowania i wyjaśnia, ile zabawek w poszczególnych kategoriach udało się dzieciom wykonać, np.: <i>Podczas tego tygodnia zrobiście 5 dużych samochodów i 8 małych samochodów. Udało się wykonać 5 gier planszowych. Jest ich o 3 więcej niż małych samochodów.</i> (Dzieci sprawdzają, czy N. się nie pomylił). <i>Najwięcej jest... Najmniej jest... Wszystkich zabawek jest...</i> Chwali umiejętności dzieci. • Sprawdzenie jakości wykonanych zabawek. Zabawki wykonane przez dzieci podczas projektu. N. proponuje dzieciom ponowne obejrzenie zabawek w tych samych zespołach i sprawdzenie, czy nie są one zniszczone, czy nie potrzebują napraw. Jutro zabawki zostaną pokazane ekspertowi, muszą więc być w bardzo dobrym stanie. Dzieci sprawdzają jakość zabawek i przystępują do ewentualnych napraw. • Zakończenie inwentaryzacji. Podjęcie decyzji o formie jutrzejszej prezentacji przed ekspertem. Aparat fotograficzny. Dzieci wspólnie z N. obmyślają sposób jutrzejszej prezentacji zabawek przed ekspertem. Ustają odpowiednie miejsce w sali i ustawiają tam zabawki. N. wykonuje zabawkom zdjęcia, a po ich wywołaniu wspólnie z dziećmi umieszcza je na tablicy dla rodziców.	Warto wzbudzić w dzieciach troskę o właściwe przygotowanie zabawek do prezentacji.
--	---

Zajęcia 2. Poznajemy dawne zabawy – oglądanie filmu edukacyjnego.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Przygotowanie do projekcji filmu. Kartoniki z obrazkami przedstawiającymi zabawki, pudełko tekturowe. N. zaprasza dzieci na projekcję filmu. Dzieci losują z pudełka obrazki przedstawiające zabawki. Odszukują takie same obrazki na oparciach krzesełek i zajmują właściwe miejsca. N. przypomina o zasadach obowiązujących podczas projekcji filmu. • Oglądanie filmu edukacyjnego <i>Zabawy dawniej i dziś</i> (film pochodzi z e-podręcznika http://www.epodreczniki.pl/reader/c/238451/v/4/t/student-canon/m/KL2_ORE_V7_ZIMA_2_2_20_090_p2). Odtwarzacz DVD, film <i>Zabawy dawniej i dziś</i>.	Przed projekcją filmu N. z pomocą dzieci ustawia w półkolu krzesełka, na których są naklejone obrazki przedstawiające zabawki. W trakcie rozmowy N. zapisuje na siatce wiedzy wiadomości pozyskane przez dzieci w trakcie zajęć.

Dzieci wspólnie z nauczycielem oglądają film <i>Zabawy dawniej i dziś</i>, z którego dowiadują się: – jak bawiły się dzieci dawniej, – jak dzieci tworzyły zabawki, – jakie były dawniej popularne zabawy. • Rozmowa na temat filmu. N. zadaje dzieciom pytania dotyczące filmu, np.: <i>W jaki sposób bawiły się dzieci dawniej? Jak dzieci wykonywały swoje zabawki? Jakie były popularne zabawy? Czym różniły się dawniejsze zabawy dzieci od dzisiejszych zabaw? Które z zabaw pokazanych w filmie są wam znane? Która z zabaw pokazanych w filmie najbardziej się wam spodobała? Dlaczego?</i>	
• Zabawa ruchowa <i>Komórki do wynajęcia</i>. Szarfy (jedna mniej niż liczba dzieci). N. proponuje dzieciom udział w popularnej dawniej zabawie. Dzieci układają z szarf na podłodze kółka – komórki. Komórek jest o jedną mniej niż dzieci. Dziecko, które nie ma swojej komórki (N. może wybrać je za pomocą wyliczanki), spaceruje pomiędzy komórkami, pytając ich mieszkańców: <i>Czy są komórki do wynajęcia?</i> W czasie kiedy zapytane dziecko odpowiada: <i>Tu nie ma, ale tam są</i>, pozostałe dzieci szybko zamieniają się miejscami. Zadaniem osoby bez komórki jest zająć komórkę, która jest wolna. Jeśli jej się to uda, następuje zmiana ról. W środku staje dziecko, które teraz nie ma swojej komórki.	Do zabawy warto wprowadzić popularną dawniej wyliczankę, np. <i>Entliczek, pentliczek, czerwony stoliczek, na kogo wypadnie, na tego – bęc!</i> Wybór jednego dziecka spośród innych przeważnie budzi emocje.
• Gra w kapsle. Kapsel dla każdego dziecka, atlas z flagami państw, skakanki, ołówki, kredki, nożyczki, plastelina, plastikowy pojemnik. N. proponuje dzieciom udział w kolejnej, popularnej dawniej zabawie. Dzieci układają na podłodze ze skakanek tor wyścigowy. Zaznaczają na nim w dowolny sposób <i>start</i> i <i>metę</i>. Następnie każde dziecko bierze z pojemnika jeden kapsel. Wybiera państwo, którego reprezentantem będzie w wyścigu. W atlasie odnajduje (przy pomocy N.) flagę tego państwa. Odrysowuje ołówkiem kształt kapsla na kartonie. Na wyciętym kole rysuje wybraną flagę i ją koloruje. Wkłada ją do środka kapsla i mocuje za pomocą plasteliny. Ustawia kapsel (samochód) na linii startu wraz z innymi zawodnikami. Kolejno przesuwają kapsel do przodu po torze, pstrykając w niego palcem wskazującym, który odbija się od kciuka. Jeśli kapsel wypadnie poza linię toru, wraca na <i>start</i> i zaczyna wyścig od początku.	N. nie pomaga dzieciom w wykonywaniu zadań. Obserwuje i służy pomocą tylko na wyraźną prośbę dziecka. Dzieci mogą wprowadzać własne modyfikacje do przebiegu zabawy. Zabawa będzie przebiegała sprawniej pod względem organizacyjnym, jeśli dzieci zrobią np. trzy tory i będą się bawiły w mniejszych niż wcześniej zespołach.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Gąski, gąski, do domu* (zabawa popularna).
N. wybiera za pomocą wyliczanki (np. tej samej co w poprzedniej zabawie) dwoje dzieci. Jedno dziecko pełni rolę wilka, a drugie – rolę mamy gąsek. Pozostałe dzieci są gąskami. Mama gąska staje w odległości kilku metrów od swoich dzieci – gąsek. Wilk staje w połowie odległości pomiędzy mamą gąską a gąskami. Mama gąska prowadzi dialog ze swoim dziećmi (przy pomocy N.).
Mama gąska: *Gąski, gąski, do domu.*
Gąski: *Boimy się.*
Mama gąska: *Czego?*
Gąski: *Wilka złego.*
Mama gąska: *A gdzie on jest?*
Gąski: *Za górami, za lasami.*

Mama gąska: *Co robi?*

Gąski: *Ostrzy zęby z pazurami.*

Mama gąska: *Gąski, gąski, do domu.*

Słyszac wołanie mamy, gąski biegną w jej kierunku. Wilk stara się złapać jak największą liczbę gąsek. Złapane gąski stają z boku i obserwują dalszy przebieg zabawy. Zabawa kończy się w chwili, gdy wszystkie gąski zostaną złapane.

- Zabawa ruchowa *Raz, dwa, trzy, Baba-Jaga patrzy* (autor nieznany).

N. za pomocą dawnej wyliczanki: *Ene due rike fake, torba borba ósme smake. Eus deus kosmateus i morele baks*, wybiera jedno dziecko, które będzie pełniło rolę Baby-Jagi. Pozostałe dzieci ustawiają się w szeregu na wyznaczonej przez N. linii. *Baba-Jaga* staje w odległości kilku metrów, naprzeciwko dzieci. Odwraca się do nich tyłem, wypowiada słowa: *Raz, dwa, trzy, Baba-Jaga patrzy!* i odwraca się przodem do dzieci. W tym czasie, kiedy *Baba-Jaga* jest odwrócona tyłem, dzieci biegną w jej kierunku. Jak tylko skończy wypowiadać swoje słowa, muszą stanąć nieruchomo. *Baba-Jaga* uważnie obserwuje stojące dzieci i wskazuje te, które się poruszają. Muszą one wrócić na linię startu. Pozostałe dzieci ciągle stoją w bezruchu, aż do momentu, kiedy *Baba-Jaga* znów odwróci się tyłem i wypowie swoją formułkę. Zabawa kończy się w momencie, gdy ktoś dobiegnie do *Baba-Jagi* i dotknie jej ręką. Pierwsza osoba, która to robi, zostaje *Babą-Jagą*.

Dzieci bardzo cieszą się z efektów projektu i chcą się nimi podzielić nie tylko z najbliższymi, którzy wspierali je przez cały czas jego realizacji, ale także z osobami z zewnątrz. Zapraszają więc rodziców, dziadków, ekspertów do przedszkola. Podejmują działania przygotowawcze do przyjęcia gości. Planują przebieg wizyty. Przygotowują do pokazania efekty swojej pracy.

III

- Zabawa ruchowa z elementem współdziałania – *Podaj piłkę.*

Piłki wykonane przez dzieci w czasie trwania projektu.

Dzieci siedzą w kole. W prawej ręce trzymają piłki wykonane przez siebie na zajęciach. N. podaje hasło: *W prawo*. Dzieci, zgodnie z podanym kierunkiem, podają swoje piłki dziecku siedzącemu po prawej stronie. Jednocześnie z lewej strony otrzymują piłkę od kolegi. W dłoniach dzieci powinna być tylko jedna piłka. Na hasło: *Stop*, dzieci wyciągają przed siebie ręce. N. sprawdza, kto ma w dłoniach więcej niż jedną piłkę. W następnej kolejce dziecko stara się nie popełnić tego samego błędu.

Podczas zabawy wykorzystujemy piłki samodzielnie wykonane przez dzieci. Zabawa jest bardzo dobrym ćwiczeniem na koncentrację uwagi.

- Wizyta dziadków lub pradiadków w przedszkolu. Słuchanie wspomnień związanych z zabawkami i zabawami z okresu dzieciństwa.

Wykonane przez dzieci podziękowania i upominki dla dziadków.

Przed przyjściem gości dzieci sprzątają salę i przygotowują miejsce dla gości. Witają zaproszonych gości piosenką, której uczą się w tym tygodniu. Proszą o podzielenie się z nimi wspomnieniami z okresu ich dzieciństwa, dotyczącymi zabawek i wspólnych zabaw z rówieśnikami. Następnie zadają gościom wcześniej ustalone pytania. Po zakończeniu rozmowy wręczają podziękowania i wykonane upominki.

N. zapisuje na siatce wiedzy wiadomości pozyskane przez dzieci. Bardzo dobrym pomysłem jest wspólna zabawa z dziadkami w jedną z zabaw, w którą bawili się oni w okresie dzieciństwa. Niektóre z tych zabaw są znane dzieciom z filmu.

- Karta pracy, cz. 3, nr 79 (5-latki), nr 95 (6-latki).

Dzieci:

- rozwiązują zagadki, rysują w pustych polach ich rozwiązania,
- odgadują, którą zabawką bawi się każde z dzieci; rysują po liniach od obrazka dziecka do odpowiedniej zabawki (każdą linię rysują kredką w innym kolorze),
- patrzą na budowle z klocków po lewej stronie, kolorują według wzoru budowle z klocków po prawej stronie.

- Nauka drugiej zwrotki piosenki *Taniec pajacyków* (przewodnik, cz. 3, s. 101).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Taniec pajacyków*.

Styczeń, tydzień 4

Dzień 5

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wywiad *Czego dowiedzieliśmy się o zabawkach?* Przygotowanie nowej, aktualnej siatki wiedzy. Planowanie spotkania z ekspertem. Przygotowanie prezentacji. Zorganizowanie wystawy. Nauka na pamięć rymowanki z dawnych lat. Wskazywanie zabawek, których nazwy zaczynają się na daną głoskę. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20.
- II.1. Wywiad i wspólne zabawy z ekspertem. Wykonanie zabawki. Cele: prezentowanie zdobytych podczas realizacji projektu wiadomości, umiejętności oraz własnych wytworów; nabywanie odwagi w prezentowaniu swoich osiągnięć przed innymi; rozwijanie umiejętności budowania wielozdaniowych wypowiedzi; rozwijanie sprawności manualnej.
- Zabawy na świeżym powietrzu: wspólne zabawy z młodszymi przedszkolakami. Utrwalanie poznanych zabaw. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: *Jaką zabawkę możemy sami wykonać do ogrodu przedszkolnego?*
- III. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Lalki i pajacyki*. Wprawki dramatyczne *O czym rozmawiają nocą zabawki z naszej sali*. Dzielenie się efektami projektu z dziećmi z młodszych grup. Zabawa przy piosence *Taniec pajacyków*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 7, II 3, II 7, III 2, III 3, III 4, III 5, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne:

- prezentowanie zdobytych podczas realizacji projektu wiadomości, umiejętności oraz własnych wytworów,
- nabywanie odwagi w prezentowaniu swoich osiągnięć przed innymi,
- rozwijanie umiejętności budowania wielozdaniowych wypowiedzi,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- prezentuje nabyte wiadomości i umiejętności, przedstawia samodzielnie wykonane prace,
- kontroluje swoje zachowanie, odważnie prezentuje swoje osiągnięcia przed gościem,
- buduje wielozdaniowe wypowiedzi na temat zrealizowanego projektu,
- wykonuje wspólnie z ekspertem zabawkę.

Piąty dzień to ostatni dzień projektu. W tym dniu następuje jego podsumowanie i zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. Dzieci wcześniej decydują, kogo zaprosić, komu przedstawić swój projekt – rodzicom, a może także dzieciom z młodszej grupy, ekspertowi. Podczas kulminacji są prezentowane prace dzieci z całego projektu. Dzieci dzielą się swoimi spostrzeżeniami oraz wiedzą zdobytą podczas realizacji projektu.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Wywiad <i>Czego dowiedzieliśmy się o zabawkach?</i> Przygotowanie nowej, aktualnej siatki wiedzy. <i>Wstępna siatka wiedzy dzieci z pierwszego dnia projektu, flamastr, dyktafon.</i> Dzieci opowiadają o tym, co wiedzą o zabawkach. Jeśli dzieci będą miały problem ze spontanicznym wypowiadaniem się, N. im pomaga, zadając takie same pytania jak w pierwszym dniu projektu, np.: <i>Komu są potrzebne zabawki? W jaki sposób powstają zabawki?</i>	Podczas realizacji projektu dzieci wzbogacały wiedzę na temat zabawek wytwarzanych dawniej i produkowanych obecnie. Przeprowadzony na tym etapie projektu wywiad, zawierający takie same pytania jak

<i>Skąd mamy zabawki? Z czego są zrobione zabawki? Czym różnią się współczesne zabawki od zabawek wykonywanych dawniej? Jak je zrobić? Jak można je zrobić? Dopisuje flamastrem w innym kolorze propozycje dzieci na arkuszu papieru wykorzystanym w pierwszym dniu.</i>	na początku, pozwoli określić przyrost wiedzy dzieci. Dzieci sprawdzają, czy używały odpowiedzi na wszystkie pytania.
Planowanie spotkania z ekspertem. Przygotowanie prezentacji. Zorganizowanie wystawy. Siatka wiedzy i siatka pytań, ekran, rzutnik, kartka z pytaniami, które dzieci chcą zadać ekspertowi. N. pyta dzieci: <i>W jaki sposób zaprezentujemy zaproszonemu gościowi to, czego nauczyliśmy się w tym tygodniu?</i> Dzieci decydują, o czym chciałby opowiedzieć zaproszonemu gościowi i które filmy z ich udziałem chciałby pokazać. Dokonują przeglądu samodzielnie wykonanych zabawek, które chcą pokazać ekspertowi. Organizują wystawę. Na ścianach zawieszają uzupełnioną siatkę wiedzy oraz siatkę pytań. Ustawiają krzesło dla gościa. N. przygotowuje ekran i rzutnik. Odczytuje z kartki pytania, jakie dzieci zaplanowały zadać ekspertowi.	Na tym etapie dzieci planują, w jaki sposób zaprezentują swoją wiedzę i pochwalać się własnoręcznie wykonanymi zabawkami. To doskonała okazja uczenia się kultury prowadzenia dyskusji, uzasadniania swojego zdania, konieczności uzgodnienia wspólnego stanowiska.
Nauka na pamięć dawnej rymowanki (autor nieznany). Wskazywanie zabawek zaczynających się na daną głoskę. N. mówi rymowankę: <i>Trumf, trumf, Misia, Bela. Misia, Kasia, Kąfaceła. Misia a, Misia be, Misia, Kasia, Kąface</i>, wskazując rytmicznie na kolejne dzieci siedzące w kole. Wybiera jedno dziecko i wymienia dowolną głoskę. Dziecko wymawia głośno nazwę zabawki, w której na początku słychać wymienioną przez N. głoskę. Następnie dzieci z pomocą N. mówią tekst rymowanki i zabawa toczy się od początku.	Nauka rymowanek i stosowanie ich podczas wybierania dzieci do różnego rodzaju aktywności jest jedną z najsprawdliwszych form dokonywania wyboru przez N. Budzi najmniej negatywnych emocji i oswaja z sytuacją przegraną.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 20 (przewodnik, cz. 3, s. 88).

II

Zajęcia 1. Wywiad i wspólne zabawy z ekspertem. Wykonanie zabawki.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Powitanie gościa. Zapoznanie z projektem. Oglądanie wystawy dziecięcych prac. Zabawki, zdjęcia, filmy wykonane w trakcie trwania projektu, rzutnik, projektor, zeszyt Wymyślanki-nazywanki. Dzieci witają gościa. Opowiadają o realizowanym projekcie. Pokazują zawieszoną na ścianach siatkę wiedzy, siatkę pytań, ilustrowany katalog zabawek, nowe pojęcia oraz zdjęcia i filmy wykonane w trakcie trwania poszczególnych etapów projektu. Zapraszają do obejrzenia kolekcji projektu, czyli samodzielnie wykonanych zabawek, w tym m.in.: piątek, grzechotek, domu i jego wyposażenia wykonanego z tekturowych pudełek, samochodów, garaży, gier, kręgli, fruczek; zapoznają z zeszytem <i>Wymyślanki-nazywanki</i>. N. odczytuje jego fragmenty. Ekspert chwali prace i pomysłowość dzieci.	Przebieg spotkania z ekspertem może wyglądać zupełnie inaczej. Nie wiadomo bowiem, jakie plany co do przebiegu wizyty ma sam ekspert. Zmiany mogą również być spowodowane np. ciekawością dzieci i innym przebiegiem rozmowy. Ważne jest jednak, aby dzieci nie tylko pozyskały od eksperta cenne informacje na temat zabawek, ale także miały możliwość pokazania własnych wytworów i pochwalenia się zdobytą wiedzą.

• Słuchanie opowieści eksperta o jego pracy i zainteresowaniach. Wytwory pracy eksperta oraz materiały potrzebne do wykonania zabawki zaproponowanej przez eksperta. Ekspert opowiada dzieciom o swojej pracy lub swoich zainteresowaniach. Pokazuje wykonane przez siebie wytwory. Opowiada o tym, jak je wykonał. Dzieci zadają pytania ekspertowi. Wykonują wspólnie z nim dowolną zabawkę (proponycja wychodzi od eksperta).	Warto ustalić wcześniej z ekspertem, jaką zabawkę zamierza z dziećmi wykonać. Można wtedy przygotować potrzebne materiały i odpowiednio zorganizować salę.
• Wspólne zabawy z ekspertem. Dzieci zapraszają eksperta do wspólnych zabaw z dawnych lat. Proponują jedną zabawkę lub dwie zabawy, którą/które poznały w trakcie projektu i w które się bawiły. Zwracają się do eksperta z prośbą, aby zapoznał je ze swoją ulubioną zabawką z okresu dzieciństwa.	Przed spotkaniem dobrze jest powiedzieć ekspertowi o tym, że dzieci planują wspólną z nim zabawkę. Będzie miał on wtedy czas na przygotowanie wspólnej, atrakcyjnej propozycji.
• Podziękowanie za wizytę w przedszkolu. Dzieci wręczają ekspertowi podziękowanie za poświęcony czas, przekazaną wiedzę i wspólną zabawkę.	

Zabawy na świeżym powietrzu

- Wspólne zabawy z młodszymi przedszkolakami. Utrwalanie poznanych zabaw. Dzieci zapraszają do wspólnych zabaw dzieci z młodszych grup przedszkolnych. Zapoznają je z zasadami zabaw: *Gąski, gąski, do domu* oraz *Raz, dwa, trzy, Baba-Jaga patrzy*.
- Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: *Jaką zabawkę możemy sami wykonać do ogrodu przedszkolnego?* Dzieci zastanawiają się, jaką zabawkę do zabaw w ogrodzie mogłyby wykonać. Dzieli się swoimi pomysłami z innymi dziećmi. Wybierają jeden pomysł, który ich zdaniem jest najlepszy. Po powrocie do przedszkola tworzą projekt i wykonują zabawkę.

III

• Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Lalki i pajacyki. Tamburyn.</i> N. dzieli dzieci na dwa zespoły: dziewczynki – <i>lalki</i>, chłopcy – <i>pajacyki</i>. Dzieci poruszają się po sali zgodnie z rytmem wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w muzyce ustawiają się w określony przez N. sposób (np.: w rzędzie, w szeregu, w dwuszerze, w kole). Wygrywa zespół, którego wszyscy uczestnicy wykonają zadanie jako pierwsi.	
• Wprawki dramatyczne – <i>O czym rozmawiają nocą zabawki z naszej sali.</i> N. proponuje dzieciom odgrywanie zabawek z sali przedszkolnej i wyobrażanie sobie, o czym zabawki rozmawiają ze sobą nocą, kiedy dzieci nie ma już w przedszkolu. Dzieci przyjmują wybrane role, dobierają się w pary lub w większe zespoły i odgrywają scenki dramatyczne według własnych pomysłów.	Zabawy dramatyczne pozwalają dzieciom na osobiste przeżycie danej sytuacji. Wyzwalają emocje i pozwalają je przeżyć w bardzo indywidualny sposób. N. ma wtedy możliwość lepszego poznania dziecka, a szczególnie jego reakcji w różnych sytuacjach.

• Dzielenie się efektami projektu z dziećmi z młodszymi grup. Zabawki, filmy i zdjęcia wykonane podczas realizacji projektu, projekt, rzutnik. Dzieci zapraszają do swojej sali przedszkolaki z młodszymi grup. Pokazują im zabawki, które wykonały podczas realizacji projektu. Wyjaśniają, jak można je zrobić – pokazują filmy i zdjęcia z realizacji projektu. Zachęcają do podejmowania podobnych działań. Odgrywają scenki z wykorzystaniem pacynek do teatru paluszkowego. Zapraszają młodszych kolegów do udziału w przedstawieniu. Wręczają im w prezencie jedną z zabawek (wcześniej ustalają, która to będzie zabawka).	Warto wcześniej z dziećmi zaplanować wizytę młodszych przedszkolaków i przemyśleć, która zabawka sprawiłaby im największą radość. Dzieci mogą również zaproponować młodszyemu kolegom pomoc przy budowaniu domu z kartonowych pudeł w ich sali.
☰ • Karta pracy, cz. 3, nr 80 (5-latki), nr 96 (6-latki) Dzieci: – podaje nazwy zabawek przedstawionych na zdjęciach, podają słowa, które się z nimi rymują, – projektują własną zabawkę, starając się, aby była ona inna od zabawek, które mogą kupić w sklepie, – kończą rysować misie według wzoru, kolorują rysunki	

- Zabawa przy piosence *Taniec pajacyków* (przewodnik, cz. 3, s. 101).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Taniec pajacyków*.

1. <i>Tańczą pajacyki,</i> <i>hip, hop, hopla, hop,</i> <i>tupią im bućki,</i> <i>hip, hop, hopla, hop.</i> <i>Obracają się w kółeczko,</i> <i>hip, hop, hopla, hop,</i> <i>na śniadanie piją mleczko,</i> <i>hip, hop, hopla, hop.</i> 2. <i>Bawią się misiami,</i> <i>hip, hop, hopla, hop,</i> <i>tańczą z laleczkami,</i> <i>hip, hop, hopla, hop.</i> <i>A wieczorem zasypiają,</i> <i>cii, cii, cicho, cii,</i> <i>i wesołe rano wstają,</i> <i>hip, hop, hopla, hop.</i>	Dzieci: trzymają ręce na biodrach i wykonują półobroty – raz w jedną, raz w drugą stronę, skaczą jak pajace, stukają piętami o podłogę, jw. obracają się w miejscu z rękami opartymi na biodrach – w prawą lub w lewą stronę, jw. naśladują picie mleka z kubka, jw. naśladują przytulanie misia, jw. tańczą w parach, jw. wykonują przysiad i przykładają złożone dłonie do policzka, kładą palec wskazujący na ustach, podnoszą się uśmiechnięte, jw.
--	---
- Oglądanie obrazka pajacyka. Omówienie jego budowy.
Obrazek pajacyka.
- Określanie kolorów poszczególnych części pajacyka.
- Wskazywanie rąk, nóg, głowy.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wyszukiwanie książek z baśniami w kąciку książki. Rozpoznawanie tytułów baśni po obrazkach. Zachęcenie do przynoszenia do przedszkola swoich ulubionych książek. Zabawa tematyczna <i>Na królewskim dworze</i> . Rozmowa na temat różnych rodzajów książek oraz ich znaczenia w życiu człowieka. Słuchanie piosenki <i>Baśniowe postacie</i> . Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21.	
II.1. <i>O tym, jak dobro zło zwycięża</i> – słuchanie baśni S. Karaszeuwskiego <i>Złoty strumień</i> , z elementami zabaw dramatycznych. Cele: dokonywanie oceny postępowania bohaterów literackich, aktywizowanie umysłu i emocji dzieci w toku odgrywania scenek dramatycznych.	
2. <i>Scena z mojej bajki</i> – zajęcia plastyczne. Cele: rozwijanie sprawności manualnej, rozwijanie pomysłowości i inwencji twórczej.	2. Odkrywanie litery g : małej, wielkiej, drukowanej, pisanej. Układanie schematów i modeli słów <i>gra</i> , <i>Gala</i> . Cele: rozwijanie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słów o prostej budowie fonetycznej, rozpoznawanie i nazywanie małych liter i wielkich liter.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Czarownica na miotle</i> . Rysowanie na śniegu klucza do krainy baśni.	
III. Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – <i>Czarodziejskie pudełko</i> . Kalkowanie i kolorowanie postaci bohaterów pochodzących z różnych baśni.	
Ćwiczenia rozwijające słuch fonematyczny.	Utrwalanie liter g , G .

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 4, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, **IV 4**, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- dokonywanie oceny postępowania bohaterów literackich,
- aktywizowanie umysłu i emocji dzieci w toku odgrywania scenek dramatycznych,
- **zapoznanie z literami g, G: małą i wielką, drukowaną i pisaną,**
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dokonuje oceny postępowania głównego bohatera, uzasadnia swoje zdanie,
- odgrywa wybrane scenki dramatyczne, wykorzystując wszystkie dostępne środki wyrazu: mimikę, gest, modulację głosu,
- **opisuje wygląd liter g, G oraz odtwarza ich kształty,**
- maluje scenę z wymyślonej przez siebie bajki.

Przebieg dnia

I

- Wyszukiwanie książek z baśniami w kąciку książki. Rozpoznawanie tytułów baśni po obrazkach. Zachęcenie do przynoszenia do przedszkola swoich ulubionych książek.
Książki z baśniami.
Dzieci wyszukują książki z baśniami w kąciку książki. Patrzą na okładkę i rozpoznają tytuł baśni. Wymieniają głównych bohaterów. Opisują swoją ulubioną scenę. N. zachęca do przynoszenia do przedszkola książek z ulubionymi baśniami dzieci.
- Zabawa tematyczna *Na królewskim dworze*.
N. wspólnie z dziećmi przygotowuje w sali tron. Za pomocą wyliczanki: *Hokus-pokus, samograjki. To początek naszej bajki. Najpierw króla wybieramy, potem dary mu składamy*, wybiera dziecko, które będzie królem. Pozostałe dzieci kolejno podchodzą do króla i wręczają mu wymyślony przez siebie podarunek. Opisują go. Kiedy wszystkie dzieci złożą dary, *król* mówi, który prezent sprawił mu największą radość. Dziękuję wszystkim, którzy do niego przybyli. Następuje zmiana ról.

- Rozmowa na temat różnych rodzajów książek oraz ich znaczenia w życiu człowieka, o książkach dla dzieci i występujących w nich bohaterach.
- Wyjaśnienie pojęć: *legenda, baśń, bajka*.
- Słuchanie piosenki *Baśniowe postacie* (śl. i muz. J. Kucharczyk) w wykonaniu N. lub z jej nagrania płyty CD.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Baśniowe postacie*.

Znam le - gen - dy o po-wsta - niu Kra - ko - wa i sto - li - cy
 Po - lski, War - sza - wie: o szew-czy-ku, o smo - ku i Wi - śle, o sy-
 ren - ce i War - sie i Sa - wie. Książ - żki nie - zwy - kle,
 książ-żki cie - ka - we, ty - sią - ce le-gend, ba - śni i ba - jek. Hi - sto - ri
 ty - le, że tru - dno zli - czyć, chcę po - znać wszy-stkie, więc bę - dę je czy - tać.

1. Znam legendy o powstaniu Krakowa
i stolicy Polski, Warszawie:
o szewczyku, o smoku i Wiśle,
o Syrence, i Warszawie i Sawie.

Ref.: Książki niezwykle, książki ciekawe,
tysiące legend, baśni i bajek.
Historii tyle, że trudno zliczyć,
chcę poznać wszystkie, więc będę je czytać.

2. Z książek znam też krasnoludki, królowy
i Kopciuszka, wróżki i Śnieżkę,
Czerwonego Kapturka, kłamczuchę,
Kota w butach i Piękną i Bestię.

Ref.: Książki...

3. Lubię czytać książki z mamą i z tatą,
piękne wiersze, opowiadania,
z nich się uczę, historię poznaję,
więc zachęcam was też do czytania.

Ref.: Książki...

- Analiza tekstu piosenki. Określanie jej nastroju, tempa, metrum, liczby zwrotek.
- Nauka refrenu piosenki na zasadzie echa muzycznego.
- Przypomnienie informacji na temat tańca o nazwie walc.
- Zabawa utrwalająca pojęcia: *przygrywka, zwrotka, refren*.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Baśniowe postacie*.

Podczas przygrywki dzieci kołyszają się, przenosząc ciężar ciała z lewej nogi na prawą, ręce mają uniesione nad głowami, kołyszają nimi w rytm muzyki. Kiedy usłyszą zwrotkę piosenki, klaszczą na pierwszą miarę taktu. W trakcie trwania refrenu dobierają się w pary i obracają w małych kółeczkach.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21.

Kolorowe emblematy czarodziejskich różdżek (każda różdżka musi mieć swoją parę), odtwarzacz CD, dowolne nagranie muzyki tanecznej, nagranie dowolnej muzyki przypominającej dźwięk pozytywki, czarna peleryna (np. wykonana z krepiny), równoważnia.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Czarodziejskie różdżki*.
N. oznacza dzieci kolorowymi emblematami czarodziejskich różdżek (każda różdżka musi mieć swoją parę). Przy dźwiękach muzyki różdżki wykonują swój magiczny taniec – czarują. Na przerwę w muzyce każda różdżka szuka swojej pary.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Ukłony dla króla*.
Dzieci stoją w rozсыpcie z wyprostowanymi plecami i rękami opuszczonymi luźno wzdłuż tułowia. Na hasło: *Idzie król*, kłaniają się, sięgając rękami w dół, do samej podłogi.
- Zabawa bieżna *Uciekaj! Czarownica*.
N. wybiera jedno dziecko, które będzie czarownicą. Zakłada na plecy dziecka czarną pelerynę (można ją wykonać z krepiny). *Czarownica* staje z boku, mniej więcej w połowie sali. Pozostałe dzieci zajmują miejsce na końcu sali. Na sygnał N. muszą przebiec na jej początek. Tam znajduje się dom. Przejścia pilnuje zła *czarownica*. Kogo dotknie, ten zostaje złapany. *Czarownica* zamyka go w swoim domu. Zabawa trwa do czasu, aż *czarownica* złapie większość dzieci. W czasie zabawy można dokonać zmiany *czarownicy*.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Po zwodzonym moście*.
N. ustawia na środku sali równoważnię. To most zwodzony. Dzieci przechodzą po nim do zaczarowanego zamku.
- Ćwiczenie uspokajające *Pozytywka*.
Dzieci kładą się na dywanie w sali tronowej. N. włącza nagranie melodii z pozytywki, którą król otrzymał od swoich poddanych. Dzieci z zamkniętymi oczami słuchają melodii.

II

Zajęcia 1. O tym, jak dobro zło zwycięża – słuchanie baśni S. Karaszewskiego *Złoty strumień*, z elementami zabaw dramatycznych.

- Zabawa na powitanie.
Czarodziejska różdżka wykonana z dowolnych materiałów plastycznych.
N. wita dzieci, które: *lubią bajki (i baśnie), słuchają wieczorem bajek (baśni) czytanych przez rodziców, oglądają bajki w telewizji, chodzą do kina, nie lubią bajek*. Dzieci, które czują się powitane, klaszczą w ręce. N. za pomocą czarodziejskiej różdżki przenosi dzieci do krainy baśni.
- Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Złoty strumień*.
Książka (s. 40–41) dla każdego dziecka.
Dzieci przyglądają się ilustracjom w książce i słuchają opowiadania czytanego przez N.

Bóbr z niepokojem spoglądał na znajdujące się w podłodze wyjście z gniazda.

– Co się dzieje, poziom wody się obniża!

– Rób coś! Jeśli woda całkiem opadnie, odsłoni wejście do domku! A wtedy drapieżnik wdrze się do środka, zagrozi nam i naszym boberkom! – wołała bobrzyca.

– Muszę sprawdzić co się dzieje! – bóbr wśliznął się w otwór z uciekającą wodą. Korytarzem przepłynął do strumienia. Z przerażeniem spostrzegł, że poziom wody w strumieniu obniża się, odsłaniając wejście do gniazda. Spojrzał na tamę – ziała w niej wielka dziura. Nie wahając się ani chwili, podpłynął do tamy. Zaczął zatykać otwór wszystkim, co miał pod ręką: gałęziami, kamieniami, błotem, liśćmi. Musiał jak najszybciej powstrzymać upływ wody. Żeby woda ponownie zalała wejście do gniazda.

– Co się stało, bobrze? Spytał w bobrzym języku chłopiec.

– Straszne nieszczęście, tama przerwana – odpowiedział bóbr, nie przerywając pracy.

Chłopiec podał wiązkę gałęzi. Bóbr wepchnął gałęzie w wyrwę, dorzucił mułu, kamieni i przyklepał mocnym, płaskim ogonem.

– Biegnij do gniazda, pomóż mojej żonie i dzieciom! Ja dam sobie radę!

Chłopiec pobiegł do żeremia. Ujrzał ogon jakiegoś zwierzęcia w wejściu do gniazda. Zwierzę całe tkwiło w korytarzu. Ogon, który wystawał, z całą pewnością nie był ogonem bobra. Nie był mięsisty, płaski i pokryty łuskami, tylko długi i cienki. Chłopiec chwycił ogon i wyciągnął z korytarza trzepoczące się zwierzę, całe ubłocone. Była to wydra, najgorszy wróg bobrów.

– A tu cię mam! Krzyknął chłopiec do wydry. Zachciało ci się bobrzego sadła? Przyznaj się, to ty rozwaliłaś tamę?

– Tak, ja! – przyznała się wydra. – Puść mnie!

– Nie próbuj więcej swoich numerów, bo będziesz miała ze mną do czynienia!

Wydra umknęła w gęszcz.

Chłopiec miał na imię Alan, mieszkał w drewnianym domu z cedrowych bali. Jego ojciec pracował jako strażnik leśny. Mama zajmowała się domem i wychowywała malutką siostrzyczkę Alana. Dom Alana stał na skraju kanadyjskiej puszczy, gdzie rosły cedry, sosny, świerki, modrzewie, jodły, dęby czerwone i wiele innych drzew. A puszcza była domem wielu tysięcy zwierząt: niedźwiedzi brązowych i czarnych, łosi, jeleni, lisów, wilków, saren, zajęcy no i bobrów oczywiście. Mama Alana była Indianką. To po niej chłopiec odziedziczył czarne oczy i ciemne włosy. Odziedziczył też coś, co utracili ludzie o białej skórze: czuł się w lesie jak u siebie w domu i rozumiał mowę zwierząt.

– Zwierzęta nie kłamią! – mówił Alan. – Zwierzęta nie oszukują, nie ukrywają swoich uczuć. Nie są fałszywe. Nie plotą trzy po trzy, nie gadają bzdur. Rozmawiają ze sobą gestami, ruchami ciała, mimiką. Jak w tańcu i w pantomimie. Porozumiewają się bez słów i przekazują sobie myśli na odległość. Bez telefonów. Chłopiec chętnie przebywał z bobrami. Dla niego, tak jak dla kanadyjskich Indian, bobry to byli mali leśni bracia.

W środku puszczy była polana, a na polanie stała malutka chatka. Sklecona z bali ledwie co ociosanych, ze szparami na szerokość dłoni. Nie miała okien, tylko jeden wąski otwór na drzwi, zaparty grubym pniem. Dom nie miał pieca ani kominka, na środku klepiska zastępującego podłogę płonęło ognisko obłożone kamieniami. Na kamieniach stał żelazny kociołek, a w kociołku bulgotało coś, co nie wyglądało zbyt apetycznie. Buchająca para i kłęby dymu uchodziły przez otwór w dachu, bo chata nie miała komina. Przy palenisku na kawałku pnia siedział człowiek z długą brodą i długimi potarganymi włosami. Człowiek ten mieszkał samotnie, nie spotykał się z ludźmi. Nie lubił zwierząt. Nie lubił nikogo i niczego, a siebie chyba nie lubił najbardziej. Obok chaty człowiek ten wybudował brzydką szopę. Trzymał w niej rzeczy, które mogłyby przerazić najodważniejszych.

– Ratunku, ratunku, pomocy! – krzyczał zając, którego noga utkwiała w pułapce. Była to pętla z cienkiego drutu. Zaciskała się tym mocniej, im bardziej zając się szarpał, usiłując się wyzwolić. Krzyk zająca usłyszał Alan. Przedarł się przez zarośla, uspokoił zająca i jednym ruchem uwolnił go.

– Co za okrutnik zastawia pułapki! – zakrzyknął.

– Och, jestem wolny, wolny! – skakał z radości zając. – Dziękuję ci chłopcze! Muszę ci się odwdziżyć! Jak będziesz w potrzebie, zawołaj, a ja ci pomogę!

Innego dnia Alan usłyszał ryk jelenia. Był to głos pełen trwogi, rozpaczliwe wołanie o pomoc.

– Ratunku, ratunku! – wołał jeleni. – uwolnijcie mnie!

Alan pobiegł w kierunku, skąd dochodzi głos. Ujrzał jelenia spętanego siecią. Im bardziej jeleni szarpał się w sieci, tym bardziej sieć oplątywała się wokół niego.

– Nie ruszaj się. – zawołał Alan i uwolnił jelenia.

– W lesie grasuje kłusownik! – krzyknął Alan.

– Dziękuję ci, chłopcze! – powiedział jeleni. – Muszę ci się odwdziżyć. Jak będziesz potrzebował pomocy, zawołaj mnie!

– Nie trzeba, jeleniu! – powiedział Alan. – zawsze daję sobie radę!

Kilka dni później Alan usłyszał rozpaczliwy ryk łosia.

– Ratunku, pomocy, uwolnijcie mnie!

Alan pobiegł ile sił w nogach. W gęstwinie szamotał się łos. Na jego nodze zatrzaskała się straszliwa pułapka.

– Spokojnie, łosiu. Już ci pomagam! – uspokajał rogacza Alan. – Spróbuję otworzyć szczęki dębowym kijem!

Pułapka otworzyła się na tyle, że łos zdołał wyciągnąć z niej zranioną nogę.

– Muszę ci opatrzeć ranę – powiedział Alan. Oddał z koszuli pas materiału. Obwiązał jak bandażem nogę łosia. – Bez wątpienia, w puszczy grasuje kłusownik!

– Dziękuję ci, chłopcze! – jak będziesz czegoś potrzebował, koniecznie mnie zawołaj! Muszę ci się odwdziżyć! – i łos pokuśtykał do lasu, tam, gdzie były bagna.

Kłusownik okropnie się złościł, znajdując porwane sieci i puste pułapki.

– Znajdę tego szkodnika, który wchodzi mi w drogę i uwalnia zwierzęta! – złośliwie chichotał. Postanowił obserwować miejsca, gdzie zastawia pułapki. Był pewien, że ten ktoś, kto trzy razy popsuł jego sidła, będzie to robił częściej. I nie mylił się.

Wyśledził sprawcę swoich upokorzeń. Ale nie wiedział, że i on jest śledzony.

– O, zaraz upoluję ptaszka! Warknął kłusownik. Chłopiec znalazł właśnie sidło i chciał je zniszczyć. Wtem jakaś szara kula podcięła nogi kłusownika.

Chłopiec ostrzeżony przez zająca zaczął uciekać. Kłusownik ledwo zdążył podnieść się z ziemi, a coś ostre- go ze straszliwą siłą uderzyło go w plecy i powaliło na ziemię.

– A żeby cię! – wrzasnął kłusownik masując obolałe plecy. W tym czasie jeleni, który go wziął na rogi, skrył się w gąszczu.

Nagle przed nim pojawił się łos. Kłusownik był chudy, a łos ważył z dziesięć razy tyle co on.

– Oj, porobiło się! – westchnął kłusownik i zaczął się cofać.

Nagle poczuł straszliwy ból, ostre zęby przecięły nogawkę spodni i zatrzasnęły na jego nodze. Kłusownik szarpnął się – zadzwonił łańcuch. I nagle zrozumiał – złapał się we własne sidła.

Kanadyjska Królewska Policja Konna przybyła najszybciej, jak się dało. Rączę rumaki wyciągały szyje przeskakując wykroty i powalone pnie drzew. Podzwaniały ostrogi i klamry policyjnych pasów. Kapelusze z szerokim rondem odleciałyby gdyby nie trzymały ich paski pod brodą. Aż dotarli na miejsce. Kłusownik na długie lata zamieszkał w więziennej celi, nie większej od jego chatki.

– Uratowaliście mu życie – powiedział bóbr, gdy spotkał zająca, jelenia i łosia. – On uratował życie moje, mojej żony i dwojga dzieci! Jeszcze mu się nie odwdzięczyłem, ale się odwdzięczę!

– Co chcesz zrobić? – spytały zwierzęta.

– Daleko, daleko stąd – zagał bóbr – w miejscu prawie niedostępnym, płynie złoty strumień. To znaczy woda jest zwyczajna, ale piasek jest ze złota. Jeśli mi pomożecie, moglibyśmy naszego dobroczyńcę za- prowadzić do złotego strumienia. Chcę, żeby złoty piasek był jego, na pewno z tego bogactwa zrobi dobry użytek!

Bóbr opowiedział Alanowi o złotym strumieniu.

– Tylko razem, pomagając sobie nawzajem, możemy dotrzeć na miejsce. Uczynimy cię bogatym.

– Czemu nie? – zastanawiał się Alan. – Bogactwo dobrze wykorzystane może przynieść korzyść wielu istnieniom!

I wyruszyli w drogę. Najpierw chłopca prowadził zając, zajączymi ścieżkami przez gęstwinię. Alan musiał się schylać, a czasami czołgać po ziemi, aby przedrzeć się przez gąszcz. Potem chłopca prowadził jeleni, torując mu drogę rogami. Tam, gdzie rosły gęste krzewy i zarośla.

– A teraz wsiadaj na mój grzbiet i mocno trzymaj się rogów – powiedział łos. – popędzimy przez bagna, moczary, grzęzawiska, bez mojej pomocy utonąłbyś!

Chłopiec z łosiem pokonali bagna i dotarli do strumienia.

– Teraz ja cię poprowadzę! Wiosłuj za mną! – powiedział bóbr.

Bóbr płynął pierwszy, chłopiec wiosłował za nim, aż dopłynęli do miejsca, gdzie strumień mienił się zło- tem.

– Bierz złota ile chcesz, Alanie. I zawsze czyń dobro.

- Rozmowa na temat opowiadania.

Książka (s. 40–41) dla każdego dziecka.

Dzieci przyglądają się ilustracjom w książce, opowiadają baśń o Alanie. Oceniają zachowanie Alana względem zwierząt. Uzasadniają swoje zdanie.

- Zabawa ruchowa Czworonożni bohaterowie baśni.

N. za pomocą zaklęcia: Czary-mary, due, pas, w np. zająca, jelenia, zranionego łosia, bobra (do wyboru) zamieniam was, zamienia dzieci w kolejne zwierzęta. Dzieci poruszają się po sali w charakterystyczny dla tych zwierząt sposób.

- Odgrywanie scenek dramatycznych na podstawie baśni.

N. zachęca dzieci do odgrywania scenek dramatycznych przedstawiających wybrane sytuacje z baśni. Dzieci wybierają role i odgrywają scenki. Przykładowe sytuacje do odgrywania:

bobrzyca boi się o swoje dzieci,

Alan ratuje boberki przed wydrą,

zając wpadł w pułapkę,

Alan ratuje jelenia,

łos ratuje Alana,

zwierzęta planują odwdzięczyć się Alanowi za dobroć i pomoc.

- *Olek na scenie* – wypowiedzianie się na temat obrazka. N. chwali umiejętności dzieci. Mówi, że to, co przed chwilą robiły, można nazwać miniprzedstawieniami. Role można odgrywać także w inny sposób. Zachęca do obejrzenia obrazka w kartach pracy.

Karta pracy, cz. 3, nr 42	Karta pracy, cz. 3, nr 48
Dzieci: – omawiają obrazek, – dzielą rytmicznie (na sylaby) słowa – nazwy obrazków: kot, lalka, misie, noc, krzeselka, plansza, pionki; wyklaskują sylaby, – czytają wraz z N. tekst, uzupełniając go nazwami obrazków, – słuchają tekstu czytanego przez 6-latkę.	– w wymawianych rytmicznie przez 5-latkę słowach wskazują pierwszą głoskę i ostatnią głoskę, – słuchają tekstu czytanego przez 5-latkę, – czytają tekst umieszczony pod obrazkiem.
Zajęcia 2. Scena z mojej bajki – zajęcia plastyczne. Pasta do zębów zabarwiona na różne kolory poprzez dodanie do niej barwników spożywczych, dla każdego dziecka: sztywna kartka, najlepiej w ciemnym kolorze, pędzel. • Słuchanie wiersza I. Fabiszewskiej <i>Gra wyobraźni</i>. <i>Gdy zamknę oczy, mogę świat zaczarować. Mogę w swoich marzeniach po świecie wędrować. Gdy zamknę oczy, mogę mocą tajemną sprawić, by to, co lubię, zawsze było ze mną. Gra wyobraźni – czary, magia i cuda. Wymyślić ładną bajkę każdemu się uda.</i> • Rozmowa na temat wiersza. N. pyta: <i>O czym był ten wiersz? Co to jest wyobraźnia? Do czego może nam się przydać wyobraźnia?</i> • Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy. N. proponuje wymyślenie i zilustrowanie jednej sceny do wymyślonej przez dzieci bajki. Zachęca do wykorzystania własnej wyobraźni. • Samodzielne wykonanie prac przez dzieci. N. rozdaje dzieciom sztywne kartki (najlepiej kartki z bloku technicznego). Dzieci malują na nich pastą do zębów wymyślone przez siebie sceny z bajek.	Zajęcia 2. Odkrywanie litery g: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej. • Wyodrębnienie wyrazu podstawowego – gra, Gala. N. pyta: <i>Co Olek, Ada i ich rodzice będą robili po zakończeniu przedstawienia? Co leży na stole?</i> • Analiza i synteza słuchowa słowa <i>gra</i>. Dzieci dzielą słowo <i>gra</i> na głoski. Liczą, ile jest w słowie <i>gra</i> sylab, a ile głosek. Wyróżniają pierwszą głoskę. Następnie wymieniają inne słowa, w których głoskę <i>g</i> słyszą na początku, na końcu oraz w środku słowa. • Budowanie schematu słowa <i>gra</i>. Białe kartoniki dla każdego dziecka. Dzieci układają tyle kartoników, ile głosek słyszą w słowie <i>gra</i>; wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników. • Budowanie schematu słowa <i>Gala</i>. Białe kartoniki dla każdego dziecka. N. wymawia, głoskując, imię dziewczynki G-a-l-a. Dzieci dokonują syntezy i wymawiają słowo głośno. Następnie samodzielnie dzielą słowo <i>Gala</i> na sylaby oraz na głoski. Układają z kartoników schemat imienia. • Budowanie modeli słów <i>gra, Gala</i>. Czerwone i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka. Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach <i>gra, Gala</i>. Określają, czy głoska <i>g</i> jest spółgłoską, czy samogłoską. Pod schematami słów zaznaczają miejsca głoski <i>g</i> niebieskimi kartonikami. Wskazują pozostałe spółgłoski. Ostatnią głoskę – samogłoskę – oznaczają czerwonym kartonikiem. Porównują liczbę samogłosek i spółgłosek w słowach. • Odkrywanie liter g, G. Dla każdego dziecka: czerwone i niebieskie kartoniki, litery: g, G: mała i wielka. N. umieszcza na tablicy modele słów <i>gra, Gala</i>.

	Pokazuje litery g, G: małą i wielką. Dzieci określają ich wygląd. Następnie umieszczają kartoniki z literami g, G we właściwych miejscach pod swoimi modelami słów <i>gra, Gala</i>. N. przypomina, że imiona rozpoczynają się wielką literą. - Umieszczenie kartoników z poznаныmi wcześniej literami we właściwych miejscach. Kartoniki z poznаныmi literami dla każdego dziecka. Dzieci umieszczają pod modelami słów <i>gra, Gala</i> kartoniki z odpowiednimi literami, które już wcześniej poznały. Czytają wyrazy gra, Gala. - Karta pracy, cz. 3, nr 48 (kontynuacja). Dzieci: - zwracają uwagę na podział słowa <i>gra</i> na sylaby, na głoski oraz samogłoski i spółgłoski. - Karta pracy, cz. 3, nr 49. Dzieci: - dzielą nazwy rysunków na głoski; kolorują rysunki, które w swoich nazwach mają głoskę <i>g</i>, - czytają sylaby i wyrazy, - rozwiązują rebusy, - zaznaczają na niebiesko litery g, G w wyrazach.
Prezentowanie i omawianie wykonanych prac. Dzieci siedzą w półkolu. Kolejno wychodzą na środek i prezentują swoje prace. Wypowiadają się na temat przedstawionej sceny. Nadają tytuł swojej pracy. Pozostałe dzieci mogą zadawać pytania na temat pracy.	

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Czarownice na miotłach*.
N. wyznacza teren do zabawy. Dzieci – *czarownice* lub *czarodzieje* – biegają w różnych kierunkach. Czasami zatrzymują się, zaglądają pod zabawki, za drzewa lub inne rośliny – szukają ukrytych dzieci. Na sygnał N., np. dźwięk gwizdka, zatrzymują się w półprzysiadzie, tak jakby czarownica leciała na miotle. Dwa dźwięki gwizdka są sygnałem do ponownego biegu.
- Rysowanie na śniegu klucza do krainy baśni.
Dzieci rysują stopami na śniegu klucz do krainy baśni według zaproponowanego przez N. wzoru. Następnie wskakują obunóż do dziurki od klucza – wchodzą do krainy baśni.

III

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Czarodziejskie pudełko*.
Kartonowe pudełko wyłożone dowolną tkaniną lub krepiną, piłeczką.
N. ustawia przed dziećmi kartonowe pudełko wyłożone dowolną tkaniną lub krepiną. Dzieci ustawiają się jedno za drugim w rzędzie. Kolejno wrzucają do czarodziejskiego pudełka magiczną kulę (piłeczkę). Kto trafi do celu, tego marzenia się spełnią.

Karta pracy, cz. 3, nr 42	Karta pracy, cz. 3, nr 50
Dzieci: - rysują szlaczek po śladzie. Kalkowanie i kolorowanie obrazków. Dla każdego dziecka: kalka techniczna, obrazki przedstawiające postacie bohaterów z różnych baśni. Dzieci: - kalkują i kolorują postacie bohaterów pochodzących z różnych baśni.	Dzieci: - kolorują tym samym kolorem pary sylab tworzących dany wyraz, - łączą luki w wyrazach z odpowiednimi literami, - czytają imiona ukryte w płataninkach, - kreślą kształty liter g, G pisanych w powietrzu, na podłodze, na plecach kolegów/koleżanek; - piszą je po śladach a następnie – samodzielnie.

Dzieci:

- dzielą rytmicznie (na sylaby) nazwy rysunków,
- rysują pod każdym rysunkiem tyle kresek, z ilu części składa się jego nazwa,
- kolorują wybrany rysunek.
- czytają z N. wyraz **gra**, układają taki sam wyraz z liter odszukanych wśród naklejek.

Dla każdego dziecka: kalka techniczna, obrazki przedstawiające postacie bohaterów z różnych baśni.

Dzieci:

- kalkują i kolorują postacie bohaterów pochodzących z różnych baśni.

Luty, tydzień 1

Dzień 2

Baśnie, bajki, bajeczki

Z wizytą w teatrze

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawy ze złotą rybką** – rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej. Słuchanie baśni *Królewna Śnieżka*. Przygotowanie sylwet do teatru cieni.

Organizowanie miniprzedstawień z wykorzystaniem kukiełek paluszkowych.

Czytanie tekstu. Utrwalanie liter **g, G**.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21.

- II.1. Na scenie teatru** – słuchanie opowiadania A. Onichimowskiej *Teatryk*, z elementami zabaw teatralnych (samodzielne zorganizowanie teatryku cieni). Cele: wzbogacanie wiedzy na temat teatru; utrwalanie zasad zachowania obowiązujących podczas wizyty w teatrze i oglądania przedstawienia teatralnego; odgrywanie scenek sytuacyjnych w teatrze cieni według ustalonego scenariusza.

- 2. Ćwiczenia gimnastyczne** – zestaw nr 11. Cel: rozwijanie sprawności ruchowej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Zawody na śniegu*. Obserwowanie ptaków w ogrodzie. Rozpoznawanie i nazywanie znanych dzieciom gatunków.

- III. Zabawa ruchowa z elementem współdziałania** – *Wyścig piłek*. Gromadzenie w kąciku książki ulubionych baśni i bajek dzieci. Wypowiadanie się na temat bajek. Odgadywanie tytułu baśni, kolorowanie obrazków.

Opowiadanie baśni ilustrującej obrazek.

Utrwalanie umiejętności odczytywania pełnych godzin na zegarach.

Nauka kroków walczyka z wykorzystaniem nagrania piosenki *Baśniowe postacie*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, II 4, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 1, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- wzbogacenie wiedzy na temat teatru,
- utrwalanie zasad zachowania obowiązujących podczas wizyty w teatrze i oglądania przedstawienia teatralnego,
- odgrywanie scenek sytuacyjnych w teatrze cieni według ustalonego scenariusza,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wyjaśnia znaczenie słów: *scenografia, kurtyna, aktor, widownia, scenariusz*,
- wymienia zasady obowiązujące w teatrze,
- odgrywa swoją rolę, przestrzegając ustalonego scenariusza przedstawienia,
- aktywnie uczestniczy w ćwiczeniach gimnastycznych.

Przebieg dnia

I

- *Zabawy ze złotą rybką* – rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej.
Obwód, dla każdego dziecka: szablon sylwet rybek, białe kartki, ołówek, nożyczki, patyczki, sznurek, dwustronna taśma samoprzylepna.

Dzieci odrysowują na kartonie sylwety rybek, a potem je wycinają. Kładą na dywanie obwód. Do środka obwodu wkładają sylwety rybek. Do patyczka przywiązują sznurek. Na jego końcu umieszczają dwustronną taśmę samoprzylepną. Rozpoczynają połów. Wygrywa to dziecko, do którego taśmy przyklei się najwięcej rybek.

- Słuchanie baśni *Królowna Śnieżka*. Przygotowanie sylwet do teatru cieni.

Baśń Królowna Śnieżka, dla każdego dziecka: sztywne biała kartka, ołówek, plastelina.

N. czyta dzieciom baśń *Królowna Śnieżka*. Następnie proponuje przygotowanie sylwet różnych postaci występujących w baśni oraz sylwet przedmiotów z baśni. Informuje, że wykorzystają je do zabaw w teatr. Dzieci rysują ołówkiem na sztywnych kartkach kontury (nie kolorują) wybranych bohaterów z baśni, np.: Śnieżki, krasnoludków, macochy, królewicza, oraz kontury różnych przedmiotów występujących w baśni, np. sylwetę domu, jabłka, łóżka itp. Wycinają rysunki. Z plasteliny wykonują podstawki i umieszczają w nich sylwety. Odkładają prace we wskazane przez N. miejsce.

- Organizowanie miniprzedstawień z wykorzystaniem kukiełek paluszkowych. Utrwalenie liter **g, G**.

Zabawa w teatr	Karta pracy, cz. 3, nr 51
Kukielki na paluszki. Dzieci: – bawią się na dywanie, wykorzystując kukielki paluszkowe; odgrywają scenki według własnych pomysłów.	Dzieci: – czytają tekst, uzupełniają go nazwami obrazków, – piszą litery g, G po śladach, a następnie samodzielnie.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21 (przewodnik, cz. 3, s. 113).

II

Zajęcia 1. *Na scenie teatru* – słuchanie opowiadania A. Onichimowskiej *Teatryk, z elementami zabaw teatralnych (samodzielne zorganizowanie teatryku cieni)*.

- Powitanie.

Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki.

N. włącza nagranie spokojnej muzyki. Dzieci siedzą w kole. Wybrana przez N. osoba wstaje i dotyka delikatnie głowy drugiej osoby, która również wstaje. Drugie dziecko dotyka trzeciego, trzecie – czwartego itd. Dzieci podają sobie ręce, wspólnie tworzą wąż, który krąży wokół dzieci siedzących w kole. Zabawa kończy się, kiedy wszystkie dzieci utworzą wąż i nikt nie siedzi w kole. N. zaprasza dzieci do wysłuchania opowiadania.

- Słuchanie opowiadania A. Onichimowskiej *Teatryk*.

Lenka i Tomek idą na przedstawienie. Każdy zna bajkę o Jasiu i Małgosi, ale teraz mają zobaczyć ją w teatrze. Kukielkowym.

Lenka założyła swoją najładniejszą sukienkę – czerwoną, z białym kołnierzykiem. W jasne włoski ma wpiętą zapinkę biedronkę. Tomek nie może się na nią napatrzeć!

Tomek i Lenka byli już kiedyś w teatryku kukielkowym, ale Ola i Ala jeszcze nigdy.

– Kupicie nam chipsy? – pyta Ola.

– Po spektaklu – ucina mama. – W trakcie przedstawienia niegrzecznie jest szeleścić papierkami ani chrupać.

– Ani mlaskać – odpowiada Tomek.

– Ani kruszyć! – wtrąca Lenka.

– Nie udało nam się kupić wszystkich biletów obok siebie – mówi tata Lenki. – Będziemy siedzieli w dwóch rzędach. Pamiętajcie, dzieciaki, aby nie gadać, kiedy uniesie się kurtyna.

– I wyłączyć telefony komórkowe – odpowiada mama. – Najlepiej w ogóle zostawić je w domu. Nie będą wam potrzebne.

Wyjeżdżają wcześniej, żeby się nie spóźnić. Nie wypada wchodzić na widownię, kiedy przedstawienie już trwa.

– Przeszkadza się widzom i aktorom, a poza tym wcale nie jest łatwo po ciemku znaleźć swoje miejsce – tłumaczy tata Tomka.

– Tam nie będzie aktorów, tylko lalki! – mówi Ola.
 – Ktoś tymi lalkami rusza – śmieje się Tomek. Ach te jego siostry! Czy on rok temu też tak mało wiedział?
 – Myślicie, że one są żywe?

Lenka myśli zaraz o swojej lalce Zosi. Wie, że Zosia ma w środku szmatki, ale wyobraża sobie, że Zosia żyje. W teatrze jest pewnie podobnie, przebiega jej przez głowę, ale nie ma czasu porozmawiać o tym z Tomkiem, bo już są w środku. Rozbierają się w szatni. Ojej, ile dzieci! Lenka rozgląda się ciekawie.

Tata rozdaje im bilety – każdemu po jednym. Jest na nich napisane, w którym rzędzie i na którym miejscu kto siedzi.

Tomek ma miejsce obok Lenki z jednej strony i mamy z drugiej. Widownia się zapelnia, jest straszny gwar. Nagle rozlega się gong. Jeden, a potem drugi i trzeci.

– To znaczy, że przedstawienie zaraz się zacznie. Cicho, dziewczynki... – ucisza mama bliźniaczki. Próbują sobie przypomnieć bajkę o Jasiu i Małgosi. Jak to się stało, że dzieci przechytryły złą czarownicę. Gaśnie światło. Jakieś dziecko zaczęło płakać. „Pewnie boi się ciemności” – myśli Tomek. On sam kiedyś wołał spać przy zapalanej lampce. Ale to było dawno temu.

Rozlega się muzyka, a zaraz potem kurtyna idzie w górę.

Domek na scenie wygląda jak z piernika, aż Tomkowi napływa ślinka do buzi. Pewnie nie jemu jednemu, bo z tyłu ktoś szeleści papierkami od cukierków.

Mama odwraca się znacząco i szelest ucicha. Na scenie pojawia się kukielka wiedźmy. Dzieci piszczą ze strachu. Lenka łapie Tomka za rękę. Ona też się przestraszyła. A z przyjaciółmi za rękę zawsze i wszędzie rażniej!

- Rozmowa na temat opowiadania.

N. pyta: Na jakie przedstawienie wybrały się dzieci do teatru? Jak ubrała się Lenka? Czego nie można robić podczas oglądania przedstawienia teatralnego? Skąd wiadomo, na których miejsca w teatrze należy usiąść? Jak nazywa się miejsce, w którym w teatrze siedzą ludzie? Jak nazywa się miejsce, gdzie grają aktorzy? Jak nazywa się materiał, który oddziela scenę od widowni?

- Zabawa ruchowa Baśniowe zdjęcia.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki tanecznej.

Dzieci wyobrażają sobie, że znajdują się na scenie. Tańczą przy nagraniu muzyki. Na przerwę w nagraniu muzyki N. opisuje jednym zdaniem dowolną sytuację z baśni Czerwony Kapturek, np. Czerwony Kapturek spotyka wilka. Wilk rozmawia z babcią. Dzieci dobierają się parami i przybierają odpowiednie pozycje. N. naśladuje robienie zdjęć lub robi dzieciom prawdziwe zdjęcia.

Karta pracy, cz. 3, nr 44

Karta pracy, cz. 3, nr 52

Dzieci:

- odgadują tytuł baśni, którą przedstawiają dzieci,
- odgadują, jaką rolę gra Olek,
- nazywają miejsce, w którym grają dzieci,
- wyjaśniają, co to jest scenografia,
- kończą rysować korony dla króla według wzoru, kolorują je.

Karta pracy, cz. 3, nr 45

Karta pracy, cz. 3, nr 53

Dzieci:

- odgadują, jaką rolę w przedstawieniu gra Ada,
- opisują charakterystyczne cechy stroju krasnoludków,
- liczą krasnoludki,
- kończą rysować korony dla królowy według wzoru, kolorują je.

- Poznawanie różnego rodzaju przedstawień teatralnych.

Zdjęcia, a jeśli to możliwe – krótkie fragmenty nagrań z różnego rodzaju przedstawień teatralnych (np. teatr lalkowy, teatr aktorski, pantomima, teatr cieni).

N. pokazuje dzieciom zdjęcia, a jeśli to możliwe – krótkie fragmenty nagrań z różnego rodzaju przedstawień teatralnych (np. teatr lalkowy, teatr aktorski, pantomima, teatr cieni). Pyta: Jakie przedstawienia lubicie najbardziej? Prosi o uzasadnienie swojego zdania.

- Samodzielne odgrywanie przedstawień teatralnych.

Prześcieradło, stół, dwie lampki elektryczne.

N. zaprasza dzieci do zabawy w teatr cieni. Wyjaśnia dzieciom, na czym polega ta zabawa. Pokazuje przygotowane wcześniej, rozwieszone w poprzek sali, prześcieradło, stół odwrócony blatem w stronę siedzących dzieci (ma za zadanie ukryć przed nimi postacie animatorów) oraz lampki umieszczone za stołem, po dwóch jego stronach. Kiedy dziecko stanie pomiędzy lampką a prześcieradłem, na prześcieradle pokaże się cień. N. proponuje dzieciom wykonanie próby. Za pomocą własnych rąk mają uzyskać efekt cienia. Dzieci kolejno wykonują próbę.

- Przygotowanie do przedstawienia.

Sylwety wykonane przez dzieci w części I dnia, prześcieradło, stół, dwie lampki elektryczne.

N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Każdy zespół otrzymuje przygotowane w części I dnia sylwety postaci z baśni *Królowna Śnieżka* oraz sylwety, np.: owoców, koszyka, domu, drzewa, kwiatów. Zadaniem dzieci w poszczególnych zespołach jest wymyślenie krótkiej scenki i jej przedstawienie w teatryku cieni. Dzieci rozdzielają role między siebie, umawiają się, kto kim jest, co robi, jakim głosem mówi. N. przypomina dzieciom, że nie wolno mówić jednocześnie i należy przestrzegać ustalonego wcześniej scenariusza.

- Przygotowanie scenariusza przedstawienia.
Dzieci w zespołach ustalają scenariusz przedstawienia.
- Prezentowanie przedstawień.

Każdy zespół kolejno prezentuje dzieciom swoje przedstawienie. Dzieci nagradzają aktorów brawami.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 11.

Tamburyn, piłka dla każdej pary dzieci.

Dzieci dobierają się w pary i razem maszerują przy dźwiękach tamburynu. N. rozdaje piłki.

- Toczenie piłki do partnera.
Jedno dziecko z pary leży na brzuchu, trzymając piłkę w dłoniach przed sobą. Partner siedzi na piętach około 2 metrów przed kolegą, przodem do niego. Pierwsze dziecko podnosi łokcie nad podłogę i odepchnięciem toczy piłkę do kolegi.
- Rzut piłki do partnera.
Jedno dziecko leży na brzuchu, trzymając piłkę w dłoniach przed sobą. Partner siedzi w odległości około 2 metrów przed kolegą, przodem do niego. Dziecko trzyma piłkę, przenosi ją nad kark, unosząc łokcie nad podłogę, a następnie rzuca piłkę do partnera. Potem zamieniają się rolami.
- Podanie piłki bokiem.
Dzieci siedzą z nogami wyprostowanymi, w rozkroku, tyłem do siebie, w odległości około 0,5 metra. Jedno dziecko trzyma piłkę w dłoniach. W parach wykonują skręt tułowia (jedno dziecko w prawo, drugie w lewo) z przekazaniem piłki partnerowi. Następnie wykonują skręt tułowia w przeciwną stronę z ponownym przekazaniem piłki.
- Podskoki z piłką trzymaną między kolanami.
Dzieci stoją z piłką między kolanami. Utrzymując piłkę między kolanami, podskokami przesuwają się po sali.
- Marsz parami po kole. Oddanie piłek.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – Zawody na śniegu.

Obręcz.

N. umieszcza obręcz w wybranym miejscu w ogrodzie przedszkolnym. Dzieci ustawiają się w rzędzie. Kolejno lepią śnieżki i starają się rzucić nimi tak, aby trafić do obręczy. Następnie odciskają na śniegu ślady obręczy, wykonując z nich slalom. Kolejno starają się jak najszybciej przebiec slalomem wyznaczoną trasę.

- Obserwowanie ptaków w ogrodzie. Rozpoznawanie i nazywanie znanych dzieciom gatunków.
Dzieci spacerują po ogrodzie przedszkolnym i obserwują siedzące i fruwające ptaki. Rozpoznają i nazywają znane gatunki. Określają, których jest najwięcej i jakiego rodzaju pożywienie jest dla nich najlepszym przysmakiem.

III

- Zabawa ruchowa z elementem współdziałania – *Wścig piłek*.

Dwie piłki.

Dzieci dobierają się parami. Stają obok siebie w dwóch rzędach. Pierwsze dziecko z każdego rzędu trzyma piłkę. Zadanie polega na jak najszybszym podawaniu piłki w rzędach z rąk do rąk nad głową, uważając, aby nie spadła na podłogę. Wygrywa ten rząd, w którym ostatnie dziecko jako pierwsze otrzymało piłkę i podniosło ją do góry.

- Gromadzenie w kąciu książki ulubionych książek dzieci, przynoszonych z domu. Wypowiadanie się na temat bajek.

Książki z bajkami, przyniesione przez dzieci z domu.

Dzieci, przy pomocy N., organizują w kąciu książki wystawę książek z bajkami, które przyniosły z domu. Wypowiadają się na ich temat. Uzasadniają, dlaczego właśnie tę książkę przyniosły do przedszkola. N. zwraca uwagę na konieczność szanowania książek.

Karta pracy, cz. 3, nr 46

Karta pracy, cz. 3, nr 54

Dzieci:

- odgadują tytuł baśni, której dotyczy obrazek,
- kończą kolorować obrazek,

- kończą rysować zegary według wzoru, a potem je kolorują.

- rysują szlaczki po śladach, a następnie samodzielnie.

Karta pracy, cz. 3, nr 47

Karta pracy, cz. 3, nr 55

Dzieci:

- słuchają godzin odczytywanych przez 6-latkę; obserwują, jak starsze dzieci ustawiają godziny na zegarach, które zrobili na zajęciach w styczniu,
- odszukują na dużym obrazku przedmioty i zwierzęta, których obrazki są umieszczone na dole karty.
- opowiadają baśń, którą ilustruje ten obrazek.

Dzieci:

- odczytują godziny na zegarach, wskazują je na zegarze umieszczonym w sali,
- dorysowują na zegarach wskazówki godzinowe tak, aby wskazywały godziny: 2.00, 4.00, 8.00,
- rysują szlaczki po śladach, a następnie samodzielnie.

- Nauka kroków walczyka z wykorzystaniem nagrania piosenki *Baśniowe postacie* (przewodnik, cz. 3, s. 113).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Baśniowe postacie*.

- Zabawa rozwijająca zdolność improwizacji muzycznych – *Baśniowe zagadki*.

Obrazki z baśniowymi postaciami.

Każde dziecko wybiera dowolny obrazek z baśniową postacią. Dzieci zajmują miejsca na dywanie przed N., który zadaje pytania związane z postaciami (śpiewając na dowolnie wybranej melodii). Dziecko, które ma odpowiedni do zadanego pytania obrazek, unosi go w górę i następnie śpiewająco odpowiada.

Przykładowe pytania:

- *Kto ma czerwone buty i długie włosy?* (Kot w butach)
- *Jak ma na imię królewna, która zjadła zatrute jabłko?* (Śnieżka)
- *Jak mówiono na dziewczynkę, która zgubiła na balu pantofelek?* (Kopciuszek)
- *Kto spał na ziarnku grochu?* (Księżniczka)

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wymyślanie zakończenia historyjki obrazkowej i jej opowiadanie. Rysowanie drogi rycerza do zamku. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21.
- II.1. *Przygody w krainie tajemnic* – zajęcia matematyczne. Cele: rozszerzenie zakresu liczenia, wykorzystywanie ćwiczenia orientacji przestrzennej w grach i zabawach ruchowych; posługiwanie się umownymi znakami – przygotowanie do programowania.
- Odszukiwanie różnic między obrazkami. | Utrwalanie dodawania i odejmowania w zakresie 8.
2. Zajęcia umuzykalniające. Słuchanie piosenki *Baśniowe postacie*.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Przeskocz fosę*. Przeciwdziałanie marznięciu. Ćwiczenia według pomysłów N. i dzieci.
- III. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Pokonujemy przeszkody*. Zabawa *Na ratunek księżniczce* – rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej i orientacji przestrzennej, usprawnianie mięśni drobnych dłoni. *Droga do zamku* – mierzenie odległości za pomocą patyczka.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 13, IV 14, IV 15

Cele ogólne

- utrwalanie dodawania i odejmowania w zakresie 8,
- wykorzystywanie ćwiczenia orientacji przestrzennej w grach i zabawach ruchowych,
- posługiwanie się umownymi znakami – przygotowanie do programowania,
- rozwijanie umiejętności swobodnego poruszania się na ustalone sygnały,
- utrwalanie umiejętności poruszania się w metrum trójdzielnym.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dodaje i odejmuje w zakresie 8,
- wykorzystuje w grach i zabawach ruchowych znajomość kierunków i określań dotyczących położenia przedmiotów w przestrzeni,
- odszukuje ukryte pudełko, kierując się znakami na mapie,
- reaguje odpowiednim ruchem na podane sygnały,
- porusza się odpowiednio w metrum trójdzielnym.

Przebieg dnia

I

Karta pracy, cz. 3, nr 48

Karta pracy, cz. 3, nr 56

Dzieci:

- kolorują rysunek,
- zastanawiają się, jak mogła się skończyć ta historia,
- rysują jej zakończenie,
- opowiadają całą historię,
- kończą rysować wieże według wzoru, a potem je kolorują.

Karta pracy, cz. 3, nr 49

Karta pracy, cz. 3, nr 57

Dzieci:

- rysują drogi rycerzy do zamku,
- rysują miecze rycerskie po śladach.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21 (przewodnik, cz. 3, s. 113).

II

Zajęcia 1. Przygody w krainie tajemnic – zajęcia matematyczne.

- Zaproszenie do krainy tajemnic.

Kukiełka lub pacynka – księżniczka Klara.

N. przedstawia księżniczkę Klarę, która zaprasza dzieci do krainy uśmiechu, czyli miejsca, w którym mieszka. Tutaj wszyscy sprawiają sobie miłe niespodzianki. Nikt się nie nudzi. Ludzie są dla siebie mili i często się uśmiechają. Księżniczka zaprasza do wspólnej zabawy.

- Podróż do krainy uśmiechu.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnego utworu muzyki klasycznej.

Dzieci stoją w rozszypce. N. włącza dowolne nagranie utworu muzyki klasycznej. Przy dźwiękach muzyki dzieci odbywają podróż do krainy uśmiechu (w zależności od inwencji N. biegną, przedzierają się przez krzewy, idą po wysokiej trawie, skradają się itp.).

- Rozpoznawanie znaków na mapie. Poruszanie się zgodnie z instrukcją.

Mapa ze znakami, które doprowadzą dziecko do ukrytego pudełka (np. strzałka prosto, obok strzałki pięć czerwonych kropek (5-latki) lub liczba 5 (6-latki); strzałka w prawo, a obok trzy czerwone kropki (5-latki) lub liczba 3 (6-latki) itd.), pudełko, karteczka z zapisanym na niej tekstem zadania.

Księżniczka Klara (N.) wita w krainie uśmiechu. Wybiera za pomocą wyliczanki dziecko, któremu wręcza mapę. Informuje, że na mapie jest przedstawiona instrukcja, jak znaleźć pudełko, w którym znajdują się dalsze wskazówki. Dziecko, kierując się znakami na mapie (np.: strzałka prosto, obok strzałki pięć czerwonych kropek lub liczba 5 (6-latki); strzałka w prawo, a obok trzy czerwone kropki lub liczba 3 (6-latki) itd.), odnajduje pudełko i wyjmuje z niego karteczkę. Księżniczka Klara czyta zapisany na niej tekst: *Wszystkie zamki w moim kraju są wyjątkowe. Jeśli chcesz się dowiedzieć, jak wygląda ten, w którym mieszkam, wykonaj zadanie w kartach pracy. Poznasz wtedy nie tylko mój dom, ale dowiesz się również, jaką drogą przybywają rycerze do zamku lub jaki wzór na sukni lubię najbardziej (5-latki).*

Karta pracy, cz. 3, nr 50	Karta pracy, cz. 3, nr 58
Dzieci: – kolorują pole zgodnie z kolorem kropek, – rysują po śladzie drogi rycerza do zamku.	Dzieci: – obliczają wyniki działań, – kolorują zamek według wzoru, – rysują szlaczki po śladach (wzór na sukni księżniczki), a potem – samodzielnie.

- Układanie z plastikowych kubeczków drogi do zamku. Przygotowanie do programowania.

Duży karton, np. A2, który (za pomocą ciemnego flamastra) jest podzielony na 49 takich samych małych kwadratów (kwadraty o wymiarach np. 7 cm x 7 cm, umożliwiających ustawienie w środku plastikowych kubeczków – 7 rzędów w poziomie i 7 kolumn w pionie), 49 kubeczków plastikowych dla każdego zespołu, w tym po 7 w kolorach, np.: czerwonym, niebieskim, żółtym, zielonym, różowym, fioletowym, pomarańczowym (jeśli kubeczki są niedostępne, można zamienić je na kwadraty lub prostokąty wycięte z kolorowego papieru), duża kostka do gry, mapa ze znakami, które doprowadzą dziecko do ukrytego pudełka, pudełko, karteczka z zapisanym na niej tekstem zadania.

Księżniczka Klara (N.) dzieli dzieci na dwa zespoły: dziewczynki – *księżniczki*, chłopcy – *rycerze*. Z każdego zespołu wybiera po jednym dziecku i wręcza każdemu z nich kolejną mapę. Dzieci kierują się znakami na mapie i odnajdują kolejne pudełko. Podają wyjętą z niego karteczkę księżniczce Klarze, która czyta zapisany na niej tekst: *To jest część ziem mojego kraju* – układa na dywanie duży karton, na którym w 7 kolumnach (każda kolumna jest podzielona na 7 takich samych kwadratów) i 7 rzędach (każdy rząd jest podzielony na 7 takich samych kwadratów) znajduje się 49 małych kwadratów (kwadraty są narysowane ciemnym flamastrzem, aby były dobrze widoczne). Po jednej stronie kartonu siadają dziewczynki, a po drugiej – chłopcy. Klara czyta dalej zapisany na karteczce tekst: *W krainie uśmiechu mieszka wiele księżniczek. Prawie każda z nich ma swojego rycerza. Tylko jedna wciąż na niego czeka. Pomóżcie rycerzowi odnaleźć drogę do księżniczki. Zobaczymy, który zespół zrobi to szybciej.* Obok każdego zespołu N. umieszcza 49 plastikowych kubeczków. Dzieci rzucają kostką (naprzemiennie: raz dzieci z jednego zespołu, raz dzieci z drugiego zespołu). Ustawiają na kartonie tyle plastikowych kubeczków, ile oczek wskazała kostka. Starają się zrobić to w taki sposób, aby w jednym z rzędów lub w jednej z kolumn znalazły się kubeczki tylko jednego koloru. Drugi zespół stara się im w tym przeszkodzić, to znaczy ustawia swoje kubeczki tak, aby nie pozwolić na ustawienie kubeczków w tym

jednym kolorze w linii prostej. Zabawa trwa dotąd, aż zadanie zostanie wykonane pomyślnie lub – ze względu na ustawienie kubeczków na kartonie – jego wykonanie będzie niemożliwe.

- Planowanie drogi do zamku – ćwiczenia orientacji przestrzennej.

Mapa ze znakami, które doprowadzą dziecko do ukrytego pudełka, pudełko, 2 karteczki z zapisanymi na nich zadaniami do wykonania, karton podzielony na 49 małych kwadratów (ten sam co w poprzednim ćwiczeniu), sylwety: czarownicy, wilka, obrazek przedstawiający spadające kamienie, po jednym kubeczku w dowolnym kolorze dla każdego zespołu, mapa ze wskazówkami umożliwiającymi odnalezienie pudełka, 2 karteczki z zapisanymi na nich zadaniami, napisy: **Start**, **Meta**, białe kartki (jedna na parę) do rysowania map, kredki.

Dzieci pracują w tych samych zespołach co poprzednio. Siedzą po dwóch stronach kartonu, na środku którego w jednym z kwadratów N. układa sylwetę czarownicy, w innym, np. z prawej strony kartonu, sylwetę wilka, a z lewej strony kartonu, np. rysunek kamieni. Każdy zespół otrzymuje jeden kubeczek. Przedstawiciele zespołów, wykorzystując mapę, odnajdują kolejne pudełko z 2 karteczkami. Jedno zadanie jest dla rycerzy, a drugie dla księżniczek. Księżniczka Klara kolejno czyta zapisany na karteczkach tekst: *Do krainy uśmiechu przybyła zła czarownica. Towarzyszy jej wilk. Księżniczka stara się dotrzeć do swojego zamku tak, aby ich nie spotkać. Musi ominąć również ten teren, na którym ze skał spadają duże kamienie. Zamek znajduje się tutaj.* N. układa w jednym z kwadratów napis **Meta**. Prosi dzieci 6-letnie o jego przeczytanie. *Księżniczka jest teraz tutaj* – pokazuje miejsce na kartonie (najlepiej, aby była ona naprzeciwko napisu **Meta**) i kładzie tam napis **Start**. *Pomóżcie księżniczce.* Chłopcy dobierają się w pary. Rysują na kartkach mapki podobne do tych, które wykorzystują do odszukiwania pudełek ukrytych w sali. Kierunek oznaczają strzałkami, a pola – kropkami umieszczonymi obok strzałek. Następnie przekazują mapy dziewczynkom, które sprawdzają, czy dzięki wskazówkom przekazanych przez rycerzy księżniczka może bezpiecznie dotrzeć do zamku. Kiedy chłopcy zaczną rysować mapy, księżniczka Klara czyta zadanie dla drugiego zespołu: *Do krainy uśmiechu przybyła zła czarownica. Towarzyszy jej wilk. Rycerz stara się dotrzeć do swojej księżniczki, aby obronić ją przed niebezpieczeństwem. Musi ominąć teren, na którym spadają ze skał duże kamienie. Rycerz znajduje się tutaj* – N. pokazuje kwadrat, w którym znajduje się napis **Start**, a zamek księżniczki *tutaj* – pokazuje kwadrat z napisem **Meta**. Dziewczynki dobierają się w pary i – podobnie jak chłopcy – przystępują do wykonywania map. Następnie przekazują je chłopcom, którzy sprawdzają poprawność umieszczonych na nich wskazówek. Sprawdzenie poprawności wykonania map polega na tym, że dziecko wybrane z zespołu kolejno rozpoznaje umieszczone na nich znaki, głośno je odczytuje, a drugie dziecko z tego samego zespołu bierze do ręki plastikowy kubeczek, ustawia go na polu **Start**, a następnie porusza się według wskazówek. Pozostałe dzieci siedzą wokół kartonu i sprawdzają poprawność wykonywania zadania.

- Budowanie zamku według kodu.

Mapa ze wskazówkami, jak odnaleźć ukryte pudełko, pudełko, karteczka, na której jest zapisane zadanie do wykonania, instrukcje – 2 kartki z narysowanymi figurami geometrycznymi i umieszczonymi obok nich kropkami w różnej liczbie (np. czerwone trójkąty – obok 4 czarne kropki, żółte kwadraty – obok 8 czarnych kropek, zielone prostokąty – obok 7 czarnych kropek, niebieskie koła – obok 6 czarnych kropek), wycięte z kolorowego papieru figury geometryczne (zgodnie z umieszczonymi na kartce instrukcjami – dobrze jednak, aby liczba wyciętych figur była większa niż w instrukcji).

Dzieci pracują w tych samych zespołach. Według tego samego schematu działań poszukują kolejnego pudełka. Księżniczka czyta zapisane na kartce zadanie: *Zbuduj zamek dla księżniczki według zapisanych na kartce instrukcji.* Wręcza każdemu zespołowi kartkę z instrukcją, ile figur geometrycznych, w jakim kształcie i w jakim kolorze należy użyć do ułożenia zamku. Dzieci wybierają odpowiednie figury geometryczne i układają z nich zamek według własnych pomysłów. Następnie członkowie jednego zespołu sprawdzają poprawność wykonania zadania przez drugi zespół, wymieniając się miejscami i karteczkami.

- Układanie wzorów na kartonie.

Mapa ze wskazówkami, jak odnaleźć ukryte pudełko, pudełko, karteczka, na której jest zapisane zadanie do wykonania, instrukcje – karteczki z oznaczoną kropkami (lub liczbą) i kolorem liczbą kubeczków, które należy wykorzystać, np. 5 zielonych kropek (lub liczba 5) oznacza, że należy wziąć 5 plastikowych kubeczków, plastikowe kubeczki (np. o 3 więcej niż w zapisanej instrukcji).

Dzieci pracują nadal w tych samych zespołach. Odnajdują pudełko z karteczką. Księżniczka Klara czyta zadanie: *Księżniczki bardzo lubią wchodzić na wieże. Spoglądają w dal i marzą. Czekają na swoich królewiczów. Zbuduj wieżę dla księżniczki. Kieruj się instrukcjami.*

Księżniczka wręcza każdemu zespołowi karteczki. Dzieci budują wieże według własnych pomysłów. Następnie zespoły wymieniają się karteczkami. Sprawdzają poprawność wykonania zadania.

- Utrwalanie znaków matematycznych i liczenia w zakresie 8 (6-latki).

Mapa ze wskazówkami, jak odnaleźć ukryte pudełko, pudełko, karteczka, na której jest zapisane zadanie do wykonania.

Dzieci siedzą na dywanie (nie pracują już w zespołach). Wybrane dziecko odszukuje ostatnie pudełko z karteczką. Księżniczka (N.) czyta zapisany na niej tekst: *A teraz dowiesz się jak podróżują królowie i kto mieszka w zamku.*

Karta pracy, cz. 3, nr 51	Karta pracy, cz. 3, nr 59
Dzieci: – słuchają tekstu czytanego przez 6-latki, – odszukują sześć różnic między obrazkami, zaznaczają je na górnym obrazku,	Dzieci: – czytają tekst, uzupełniają go nazwami obrazków, – rozwiązują proste zadania tekstowe; wpisują liczby, znaki, – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

- Pożegnanie księżniczki. Podziękowanie za wspólną zabawę.

Koło wycięte z żółtego papieru, z narysowanym na nim uśmiechem.

Księżniczka Klara żegna się z dziećmi. Bardzo dziękuje za wspólną zabawę. Wręcza każdemu dziecku uśmiech na szczęście. Zachęca do częstszych wizyt w krainie uśmiechu.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Słuchanie piosenki *Baśniowe postacie*.

- Słuchanie piosenki *Baśniowe postacie* w wykonaniu N. (przewodnik, cz. 3, s. 113).
- Utrwalanie refrenu piosenki. Śpiew – zbiorowy i indywidualny.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Baśniowe postacie*.

- Zabawa rozwijająca szybką reakcję na ustalone sygnały – *W krainie baśni*.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Baśniowe postacie*.

Zabawę poprzedza rozmowa na temat znanych dzieciom baśni, bajek i występujących w nich bohaterów.

- Swobodne improwizacje ruchowe w rytmie nagrania piosenki *Baśniowe postacie*.

Na przerwę w muzyce i hasło:

kot w butach – dzieci w rytmie bębenka maszerują w dowolnych kierunkach,

wilk – skradają się w rytmie dźwięków kastanietów,

wrózka – słysząc dźwięki trójkąta, dzieci poruszają się płynnie i wykonują drobnymi krokami obroty: raz w lewą, raz w prawą stronę.

- Układ ruchowy do piosenki *Baśniowe postacie*.

Kolorowa szyfonowa chustka (na środku chustki znajduje się gumka frotka, którą dziecko zakłada na palec środkowy) dla każdego dziecka.

Dzieci są podzielone na dwie grupy: grupa dzieci śpiewających piosenkę oraz grupa dzieci wykonujących układ ruchowy do piosenki.

1. *Znam legendy o powstaniu Krakowa*

i stolicy Polski, Warszawie:

*o szewczyku, o smoku i Wiśle,
o syrence i Warsie i Sawie.*

Ref.: *Książki niezwykle, książki ciekawe,*

*tysiące legend, baśni i bajek.
Historii tyle, że trudno zliczyć,*

Dzieci:

unoszą ręce w górę, poruszają nimi (ręce do siebie, od siebie) w rytmie muzyki,
przenoszą ręce przed siebie, w dalszym ciągu poruszają nimi (ręce do siebie, od siebie) w rytmie muzyki,
drobnymi krokami przemieszczają się w przód, powracają do pozycji wyjściowej,

wykonują młynek przed sobą, prowadzą ręce z dołu do góry,
wykonują młynek przed sobą z góry do dołu, podają ręce w parach, wykonują obroty w lewą stronę,

chcę poznać wszystkie, więc będę je czytać.

Dzieci tworzą czteroosobowe kółka.

2. *Z książek znam też krasnoludki, królowy
i Kopciuszka, wróżki i Śnieżkę,
Czerwonego Kapturka, kłamczuchę,
Kota w butach i Piękną i Bestię.*

Ref.: *Książki...*

3. *Lubię czytać książki z mamą i z tatą,
piękne wiersze, opowiadania,
z nich się uczę, historię poznaję,
więc zachęcam was też do czytania.*

Ref.: *Książki...*

zmieniają kierunek, w dalszym ciągu
wykonują obroty w małych kołach.

wykonują krok w przód, krok w tył,

podają ręce, maszerują po kole, unoszą
ręce miarowo w górę i płynnie je opuszczają,

zwrócone są twarzami do N., wykonują takie
same ruchy jak podczas refrenu po pierwszej
zwrotce,

wyciągają ręce przed siebie, rozwierają dłonie
(książki),
zataczają duże koła przed sobą,

wykonują takie same ruchy jak podczas refrenu
po pierwszej zwrotce.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem skoku i podskoku – *Przeskocz fosę*.
Dzieci wydeptują stopami na śniegu szeroką ścieżkę – fosę. Okala ona zamek. Dzieci stoją w szeregu po jednej stronie fosy. Kolejno pokonują ją, przeskakując obunóż. Mogą wymyślić również inny sposób pokonania przeszkody.
- Przeciwdziałanie marznięciu. Ćwiczenia według pomysłów N. i dzieci.
N. proponuje zabawę, która ma za zadanie przeciwdziałać marznięciu. Dzieci wykonują zamaszyste ruchy rękami, rozcierają dłonie i całe ciało, tupią, biegają w miejscu. Następnie same wymyślają ćwiczenia, które pozwolą im rozgrzać się na mrozie.

III

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Pokonujemy przeszkody*.
Bębenek.
Dzieci dobierają się w pary. Przy dźwiękach bębna maszerują po obwodzie koła. W czasie przerwy w muzyce jedno dziecko staje w rozkroku, a drugie przechodzi między jego nogami na czworakach. Następnie dziecko wstaje i maszerują razem dalej przy dźwiękach bębna, trzymając się za ręce. W czasie kolejnej przerwy w muzyce następuje zmiana ról.
- Zabawa *Na ratunek księżniczce* – rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej i orientacji przestrzennej, usprawnianie mięśni drobnych dłoni.
Kukielka lub pacynka przedstawiająca księżniczkę, groch, pudełko z małym otworem w wieczku.
N. ukrywa w wybranym przez siebie miejscu kukielkę lub pacynkę księżniczki. Za pomocą ziaren grochu oznacza drogę od krzeselka, na którym siedzi dziecko, do miejsca kryjówki. Dziecko, trzymając w ręce pudełko z małym otworem w wieczku, podąża wyznaczoną drogą. Zbiera ziarna grochu, wkłada je do pudełka i odnajduje ukrytą księżniczkę. Przelicza, ile ziaren grochu było potrzebne do wyznaczenia trasy.
- *Droga do zamku* – mierzenie odległości za pomocą patyczka.
Obrazki formatu A3, przedstawiające: na górze, pośrodku strony, zamek; na dole, w różnych miejscach, postać księżniczki, księcia, czarownicy, od każdej postaci jest poprowadzona droga do zamku (zaznaczona liniami prostymi).
N. układa obrazki przedstawiające zamek oraz postacie księżniczki, księcia, czarownicy. Od każdej postaci jest poprowadzona droga do zamku (zaznaczona liniami prostymi). Dzieci mierzą za pomocą patyczka, czyja droga jest najkrótsza.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. *Co wiemy o smokach?* – oglądanie obrazków w książkach i innych publikacjach. Słuchanie ciekawostek o smokach. *Smocza przesyłka* – zabawy z piłką, z elementem ćwiczeń ortofonicznych. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21.
- II.1. *Przygoda ze smokiem* – historyjka obrazkowa. Cele: rozwijanie zainteresowania literaturą dziecięcą, rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego, nabywanie odwagi w wypowiedzaniu się na forum grupy.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 11. Cel: rozwijanie sprawności fizycznej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem współdziałania – *Przedszkolne zoo*. Zabawa bieżna *Goń swoją parę*.
- III. Zabawa ruchowa z piłką – gra *Kucanki*. Ćwiczenia słownikowe – tworzenie zdrobnień od słowa *smok*. *Smocze rytmy* – wygrywanie na bębnie rytmu ułożonego z sylwet smoków. *Jaka to bajka?* – zagadki ruchowe.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie zainteresowania literaturą dziecięcą,
- rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego,
- nabywanie odwagi w wypowiedzaniu się na forum grupy,
- rozwijanie sprawności fizycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat smoków, które są bohaterami w literaturze dziecięcej,
- układa historyjkę obrazkową zgodnie z kolejnością wydarzeń,
- opowiada historyjkę obrazkową,
- sprawnie wykonuje ćwiczenia gimnastyczne.

Przebieg dnia

I

- *Co wiemy o smokach?* – oglądanie obrazków w książkach i innych publikacjach. Słuchanie ciekawostek o smokach.
Książki i inne publikacje, w których znajdują się obrazki przedstawiające smoki.
Dzieci oglądają obrazki smoków w książkach i w innych publikacjach. Wypowiadają się na ich temat.
N. opowiada dzieciom ciekawostki na temat smoków.

Smok w baśniach i legendach był najczęściej przedstawiany jako duży latający gad. Miał jedną głowę lub kilka głów i często ział ogniem. Mieszkał w pieczarach lub w ciemnych jaskiniach. Symbolizował zło. Najbardziej znanymi polskimi smokami były Bazyliśzek, który zabijał wzrokiem, i smok wawelski, który mieszkał w Smoczej Jamie w Krakowie nad Wisłą. Nie wszystkie smoki były jednak złe. Najbardziej znane dobre smoki pochodzą z Chin. Mają ciało węża, pysk wielbłąda, łuski karpia, łapy tygrysa i szpony orła. W pysku trzymają perłę, która symbolizuje doskonałość. Sprzyjają ludziom i przynoszą im szczęście. Na powitanie Nowego Roku Chińczycy przebierają się w papierowe stroje smoków. Maszerują w nich po ulicach w wielobarwnych pochodach. Smoka można również zobaczyć na niebie. To gwiazdozbiór, który jest widoczny przez cały rok.

- *Smocza przesyłka* – zabawy z piłką, z elementem ćwiczeń ortofonicznych.

Piłka.

Dzieci siedzą w kole. N. toczy piłkę do wybranego dziecka, wypowiadając głoskę ssss. Początek wymawiania głoski s następuje w chwili wprawienia piłki w ruch, koniec w momencie, gdy piłka dotrze do adresata. N. zwraca uwagę na poprawne wymawianie głoski s – pokazuje dzieciom, jak należy prawidłowo ułożyć język.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21 (przewodnik, cz. 3, s. 113).

II

Zajęcia 1. *Przygoda ze smokiem* – historyjka obrazkowa.

- Wprowadzenie. Rozwiązywanie krzyżówki.

Narysowana na dużym kartonie krzyżówka (puste pola z oznaczonym na kolorowo pionowym miejscem na hasło), kolorowe kartki oznaczone liczbami od 1 do 4, z zapisanymi zagadkami, grubo piszący flamaster.

Dzieci siedzą w półkolu. Na tablicy jest przypięty schemat krzyżówki. N. wyjaśnia dzieciom sposób rozwiązywania krzyżówki. Za pomocą wyliczanki: *Plam, plam, plam, to jest tam. Raz, dwa, trzy, idź tam ty*, wybiera dzieci, które – kierowane słowami: *ciepło, ciepłej, gorąco* lub *zimno, zimniej, mróz* – odnajdują kolejno ukryte w sali kolorowe kartki oznaczone kropkami lub liczbami od 1 do 4, z zapisanymi zagadkami. Określają miejsca, w których je znalazły. N. odczytuje głośno zagadki. Dzieci rozwiązują je, a N. wpisuje poziomo do diagramu krzyżówki wyrazy – rozwiązania zagadek. Po wpisaniu wszystkich odpowiedzi w oznaczonym polu pionowym powstaje hasło główne: *smok*.

Przykładowe zagadki do wykorzystania:

Malinowy, niósł go w koszyku Czerwony Kapturek. (sok) s

Tam Kopciuszek pojechał na bal. (zamek) m

Owoc, który podała Śnieżce zła macocha. (jabłko) o

W bajce miał czerwone buty i duży kapelusz. (kot) k

Karta pracy, cz. 3, nr 52

Karta pracy, cz. 3, nr 60

Dzieci:

- opisują wygląd smoków,
- zastanawiają się, jak odróżnić dobrego smoka od złego smoka; podają nazwy smoków, z którymi spotkały się w baśniach lub w legendach,
- wybierają smoka, który im się najbardziej podoba; uzasadniają swój wybór,
- wymyślają nazwy dla dobrych smoków,
- kończą kolorować obrazki,
- rysują po śladzie, nie odrywając kredki od kartki.
- rysują szlaczki po śladach, a następnie – samodzielnie.

- Zabawa ruchowa *Dobre smoki i złe smoki*.

Bębenek.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wygrywanym przez N. na bębnie. Na przerwę w muzyce zatrzymują się i przybierają różne pozy według polecenia N., np. wesoły smok, smutny smok, zły smok, straszny smok.

- Wycinanie obrazków historyjki obrazkowej i układanie ich we właściwej kolejności.

Dla każdego dziecka: wyprawka, karta K, nożyczki.

Dzieci wydobywają z wyprawki kartę przedstawiającą historyjkę obrazkową o smoku. Wycinają poszczególne obrazki i układają je we właściwej kolejności.

- Opowiadanie historyjki obrazkowej.

Obrazki historyjki obrazkowej.

Chętne dziecko opowiada historyjkę własnymi słowami. Dzieci śledzą wzrokiem obrazki podczas opowiadania kolegi. Na znak N. dziecko przerywa opowiadanie, a kontynuuje je inne dziecko.

- Nadawanie tytułów poszczególnym obrazkom.

Obrazki historyjki obrazkowej.

Dzieci nadają tytuły poszczególnym obrazkom historyjki. Rozmawiają i wybierają z wszystkich propozycji tę, która cieszy się największym poparciem. Liczą, z ilu słów składa się tytuł. Wskazują, który tytuł jest najdłuższy.

- Uzasadnianie, dlaczego obrazki historyjki nie mogą zmienić swojej kolejności.
Obrazki historyjki obrazkowej.
N. prosi, aby dzieci zamieniły np. drugi obrazek historyjki z czwartym. Pyta, czy będą one wtedy ułożone prawidłowo. Prosi o uzasadnienie swojego zdania.
- Nadawanie tytułu całej historyjce.
Obrazki historyjki obrazkowej, kartki, klej.
Dzieci nadają historyjce tytuł. Wybierają z wszystkich propozycji najwłaściwszą. N. zapisuje tytuł historyjki na kartkach, które potem rozdaje dzieciom. Dzieci nakleją obrazki na kartce we właściwej kolejności. N. sprawdza poprawność wykonania zadania przez wszystkie dzieci.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 11 (przewodnik, cz. 3, s. 122).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem współdziałania – *Przedszkolne zoo*.
Dzieci ustawiają się w dwóch rzędach. Odliczają do trzech. N. zamienia dzieci w zwierzęta: pierwsze dziecko w każdym rzędzie będzie zającem, drugie – orłem, trzecie – kaczką. Ustala z dziećmi sposób poruszania się zwierząt. Wyznacza miejsca startu i mety. Wygrywa ten rząd, którego członkowie jako pierwsi pokonają wyznaczoną trasę.
- Zabawa bieżna *Goń swoją parę*.
N. prosi dzieci o ustawienie się w parach. Na sygnał N. jedno z dzieci ucieka, drugie je goni. Potem następuje zmiana ról.

III

- Zabawa ruchowa z piłką – gra *Kucanki*.
Piłka.
Dzieci ustawiają się w kole. N. rzuca piłkę do wybranego dziecka. Jeśli dziecko nie złapie piłki, musi kucnąć. Może wstać dopiero wtedy, gdy złapie piłkę.
- Ćwiczenia słownikowe – tworzenie zdrobnień od słowa *smok*.
Sylweta smoka wycięta z papieru.
Dzieci siedzą w kole. N. podaje sylwetę smoka dziecku siedzącemu po jego prawej stronie, jednocześnie wymawiając słowo *smok* i dodając do niego zdrobnienie, np. *smoczek*. Następnie dziecko podaje sylwetę smoka dalej i postępuje według tych samych reguł. Zdrobnienia mogą się powtarzać. Zabawa kończy się, kiedy sylweta smoka dotrze do rąk N.
- *Smocze rytmy* – wygrywanie na bębnie rytmu ułożonego z sylwet smoków.
Wycięte z papieru sylwety smoków, bębenek.
Dzieci siedzą przy stole. N. umieszcza na tacy wycięte sylwety smoków. Układa z nich dowolny rytm, np.: sylweta smoka/przerwa/sylweta smoka, sylweta smoka/przerwa/sylweta smoka. Dzieci wygrywają taki sam rytm na bębnie. Następnie dzieci samodzielnie układają i wygrywają rytmy (jedno dziecko układa rytm, a drugie go wygrywa).
- *Jaka to bajka?* – zagadki ruchowe.
Odtwarzacz CD, nagranie wybranych fragmentów muzyki klasycznej.
Podczas zabawy N. wykorzystuje wybrane przez siebie fragmenty muzyki klasycznej. Na zasadzie pantomimy demonstruje dzieciom ruchy znanych bohaterów baśniowych z użyciem charakterystycznych rekwizytów.
Sindbad – dywanik i turban wykonany samodzielnie z kawałka materiału lub bibuły karbowanej.
Czarownica z bajki Królowna Śnieżka – miotła, szablon przedstawiający domek na kurzej nóżce, jabłko.
Czerwony Kapturek – czerwone nakrycie głowy, koszyczek.
Po rozpoznaniu baśni dzieci naśladują ruchy N. Ilość propozycji prezentowanych dzieciom zależy od inwencji twórczej osoby N.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Co tu nie pasuje? – ćwiczenie spostrzegawczości oraz rozwijanie umiejętności klasyfikowania. <i>Pomagam Kopciuszkowi</i> – usprawnienie mięśni drobnych dłoni i chwytu pęsetkowego. Rysowanie po śladach masek. Rozpoznawanie, kogo one przedstawiają.	
Układanie wyrazu maski według wzoru, z od- szukanych wśród liter.	Czytanie tekstu opisującego maski. Rysowanie szlaczków.
Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21.	
II.1. Z jakiej to jest baśni? – rozwiązywanie zagadek. Cele: budzenie zainteresowania literaturą dla dzieci, rozwijanie logicznego myślenia, rozwijanie wyobraźni i spostrzegawczości.	
2. Zajęcia plastyczne – wykonanie własnej książki i zaprojektowanie okładki. Cele: wzbogacanie wie- dzy na temat budowy książki, rozwijanie sprawności manualnej.	
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Lis i zające</i> . Lepienie kul ze śniegu. Ustawianie z nich wieży.	
III. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Krasnoludki i wielkoludy. Bajkowe buty</i> – rozwijanie sprawności manualnej. Porównywanie liczby obrazków. Rysowanie po śladach i kolorowanie kotów.	
Kolorowanie kwadratu, na którym jest więcej obrazków.	Wpisywanie do okienek liczb i znaków.
Zabawa rozwijająca umiejętność poruszania się różnymi krokami w rytmie muzyki – <i>Różne kroki</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 5, IV 8, IV 12, **IV 15**

Cele ogólne

- budzenie zainteresowania literaturą dla dzieci,
- rozwijanie logicznego myślenia,
- wzbogacenie wiedzy na temat budowy książki,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje obrazki i rekwizyty pochodzące z poszczególnych baśni, podaje ich tytuły, dostrzega nie-
prawdziwe fakty w treści utworu,
- rozwiązuje zagadki – podaje prawidłowe odpowiedzi,
- wskazuje w książce okładkę, stronę tytułową i numery stron,
- wykonuje własną książeczkę.

Przebieg dnia

I

- *Co tu nie pasuje?* – ćwiczenie spostrzegawczości oraz rozwijanie umiejętności klasyfikowania.
Obrazki przedstawiające różne elementy z baśni, np.: księżniczkę, krasnoludki, jabłko, smoka, koszyk,
wilka, babcię, zamek, rybkę, gospodarza, łabędzie.
N. rozkłada obrazki przedstawiające, np.: księżniczkę, krasnoludki, jabłko, smoka, koszyk, wilka, bab-
cię, zamek. Dzieci odszukują obrazek, który nie pasuje do pozostałych, i uzasadniają swoje zdanie.
- *Pomagam Kopciuszkowi* – usprawnienie mięśni drobnych dłoni i chwytu pęsetkowego.
Plastikowy pojemnik, ryż, fasola (małe nasiona), pudełko z małym otworem w wieczku, umożliwiając-
ym włożenie do niego nasion fasoli.

N. ustawia na stole pojemnik, w którym znajdują się pomieszczone małe ziarna fasoli i ryżu. Nawiązuje do baśni *Kopciuszek*. Proponuje dzieciom pomoc Kopciuszkowi w wykonaniu zadania. Dzieci oddzielają nasiona fasoli od ziaren ryżu i wkładają je przez mały otwór w wieczku do innego pudełka.

Karta pracy, cz. 3, nr 53	Karta pracy, cz. 3, nr 61
Dzieci: – słuchają czytanego przez 6-latkę tekstu i opisów poszczególnych masek,	Dzieci: – czytają tekst, opisują wygląd poszczególnych masek,
– rysują maski po śladach, kolorują je, – odgadują, jakie zwierzęta one przedstawiają,	
– czytają z N. wyraz maski, – układają obok taki sam wyraz z liter odszukanych wśród naklejek.	– rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 21 (przewodnik, cz. 3, s. 113).

II

Zajęcia 1. Z jakiej to jest baśni? – rozwiązywanie zagadek.

- Powitanie.
N. wita dzieci, które *lubią baśnie, słuchają wieczorem baśni czytanych przez rodziców, oglądają baśnie w telewizji, chodzą do kina, nie lubią baśni*. Dzieci, które czują się powitane, machają ręką do nauczyciela.
- Słuchanie fragmentów baśni. Rozpoznawanie nieprawdziwych treści.
N. chwali umiejętności dzieci w zakresie znajomości baśni. Informuje, że dzisiaj chciałby jeszcze przekonać się, czy dobrze zapamiętały ich treść. Opowiada fragmenty baśni. Zmienia w nich fakty i bohaterów. Dzieci odgadują, co nie pasuje. Podnoszą do góry rękę, kiedy usłyszą fałszywe informacje. Przykład: *Kot w butach szedł przez gęsty las, aż dotarł do polany, na której znajdował się maleńki domek. Miał maleńkie drzwi, maleńkie okna i maleńki kominek. „Ciekawe, do kogo należy ten dom” – pomyślał kot w butach. Rozejrzał się dookoła i zobaczył na stole pięć talerzyków, pięć łyżeczek i pięć kubeczków. Na górze, w sypialni, stało pięć ogromnych łóżek. Tu na pewno mieszkają wielkoludy. Przestraszył się i poszedł dalej. Zobaczył na polanie kuropatwy. Złapał je i zaniósł do króla na zamek. Król bardzo się zdenerwował i zamknął kota w lochu.*
- Układanie baśniowych puzzli.
Cztery koperty, puzzle przedstawiające sceny z różnych baśni, np.: Czerwony Kapturek, Królowa Śniegu, Królewna Śnieżka, Kot w butach.
N. dzieli dzieci na cztery zespoły. Każdemu zespołowi wręcza kopertę, w której znajdują się puzzle. Przedstawiają one różne sceny z baśni. Dzieci układają puzzle i podają tytuł baśni, z jakiej pochodzi przedstawiona scena. Wyjaśniają, po czym poznały, że to jest właśnie ta baśń.
- *Czarodziejskie pudełko* – rozpoznawanie baśni po rekwizytach.
Pudełko z kartonu, z przykryciem i wyciętą w wieczku dziurą, rekwizyty z baśni lub obrazki (np.: rybka, jabłko, pantofelek, lusterko, pudełko po zapalnicach, łupinka orzecha, piernik), nagranie spokojnej muzyki, odtwarzacz CD.
Dzieci siedzą w kole. N. pokazuje pudełko, w którym są ukryte różne rekwizyty z baśni. Prosi dzieci, aby pomogły odgadnąć, z jakiej baśni one pochodzą. N. włącza nagranie muzyki. Pudełko krąży po obwodzie koła, przekazywane przez dzieci z rąk do rąk. Na przerwę w muzyce dziecko, które trzyma pudełko w rękach, wyjmuje z niego dowolny rekwizyt. Podaje tytuł baśni, z którą jest związany. Uzasadnia swoje zdanie.
- Rozwiązywanie zagadek.
N. mówi dzieciom zagadki I. Fabiszewskiej. Dzieci odgadują tytuły baśni.

*W tej baśni brat i siostrzyczka
zjedli z dachu chatki słodkiego pierniczka.
Baba-Jaga ich złapała,
chłopca w piecu upiec chciała. (Jaś i Małgosia)*

*Malutka dziewczynka
cał wysokości miała.
Ani za żabę, ani za kreta
za mąż wyjść nie chciała. (Calineczka)*

Co to za piękna dziewczyna,
której bucik z nóżki spadł?
Matka chrzestna jej pomogła.
Czy już może ktoś z was zgadnąć? (Kopciuszek)

Prośby matki i ojca
posłuchać nie chciała.
Ukłuła się wrzecionem
i całe sto lat spała. (Śpiąca królewna)

Zła macocha z zamku
wygnać ją kazała.
Potem zatrutym jabłkiem
poczęstować ją chciała. (królewna Śnieżka)

Miał czarny kapelusz
i buty czerwone.
Zawsze mówił swemu panu,
w którą ma iść stronę. (kot w butach)

- Zabawa ruchowa *Dzień krasnoludka.*

Tamburyn.

Przy dźwiękach tamburynu dzieci naśladują krasnoludki (chodzą z rękami uniesionymi nad głową, imitującymi czapeczki). Na przerwę w muzyce krasnoludki wykonują określoną czynność, np.: wstają z łóżka, myją się, czeszą, jedzą, idą do pracy w lesie, rąbią drewno, wracają do domu, podśpiewując znaną piosenkę.

- Układanie zdań ze słowem *bajka*.
Dzieci układają zdania ze słowem *bajka*. N. wybiera niektóre z nich do analizy. Dzieci wyklaskują poszczególne słowa. Liczą, ile jest słów w zdaniu.
- Poprawianie błędnie podanych tytułów baśni.
Dzieci siedzą w kole. N. celowo podaje błędne niektóre tytuły baśni, np.: *Królewna Śnieżka i pięciu krasnoludków*, *Śmieszna królewna*, *Kot w sandałach*, *Królowa Śniegu*, *Jaś i Marysia*, *Kapciuszek*, *Celineczka*, *Czerwony Kapturek*, *Piękna i krokodyl*. Jeśli dzieci zauważyły, że tytuł nie jest poprawny, wstają. Ten, kto wstał pierwszy, podaje prawidłowy tytuł.

Karta pracy, cz. 3, nr 54

Karta pracy, cz. 3, nr 62

Dzieci:

- odgadują, z jakich baśni pochodzą postacie,
- rysują czapki krasnoludków po śladach kolorują je.

Zajęcia 2. Zajęcia plastyczne – wykonanie własnej książki i zaprojektowanie okładki.

- Oglądanie książek.
Książka z baśniami dla każdego dziecka.
N. przygotowuje na stoliku książki z baśniami. Prosi dzieci, aby każde z nich wzięło sobie jedną książkę i usiadło przy stole. Dzieci oglądają książki. Rozpoznają i podają głośno ich tytuły. Oglądają okładki. Wypowiadają się na ich temat.
- Poznanie numeracji stron.
Książka z baśniami dla każdego dziecka.
N. prosi, aby dzieci przy stolikach porównały, czy książki mają jednakową grubość. Wyjaśnia, że różnica w grubości książek wynika z liczby kartek. Każda książka oprócz strony tytułowej (pokazuje, która to jest) ma numerowane strony (pokazuje dwie strony jednej kartki oraz miejsce, w którym znajduje się numeracja stron). Po kolei przekłada kartki, pokazuje je i mówi: *Pierwsza strona, druga strona...* Prosi, aby dzieci również oglądały strony i sprawdzały, czy żadnej nie brakuje. Zaczynają od pierwszej i liczą po kolei, np. do ósmej.
- Odnajdywanie konkretnej strony.
Książka z baśniami dla każdego dziecka.
N. prosi, aby dzieci odnalazły w swoich książkach np. stronę czwartą i zobaczyły, co się na niej znajduje. Następnie wskazane dziecko opisuje, co widzi na tej stronie.
- Zabawa ruchowa *Strona do strony.*
Tamburyn.
Dzieci poruszają się po sali w rytmie wygrywanym przez N. na tamburynie. Na przerwę w muzyce dobierają się w pary i ustawiają się plecami bardzo blisko siebie – tak jak strony w książce.

Wykonanie książeczki z bohaterami ulubionych bajek i baśni według instrukcji rysunkowej.

Dla każdego dziecka: wyprawka, karta 17, nożyczki, klej.

N. proponuje dzieciom wykonanie własnej książeczki. Prosi o przygotowanie karty z wyprawki z bohaterami baśni i bajek. Dzieci składają książeczkę, kierując się instrukcją rysunkową.

- Nazywanie bohaterów baśni. Kolorowanie rysunków i wymyślanie różnych motywów.

Dla każdego dziecka: książeczka wykonana w poprzednim ćwiczeniu, kredki, flamastry.

Dzieci nazywają bohaterów przedstawionych na poszczególnych stronach książeczki. Kolorują te strony i dorysowują w pustych miejscach wymyślone motywy.

- Projektowanie okładki swojej książeczki.

Dla każdego dziecka: książeczki z poprzedniego ćwiczenia, kredki, flamastry.

Dzieci samodzielnie wymyślają i rysują okładki swoich książeczek. Jeśli potrafią, podpisują je swoim imieniem.

- Prezentowanie książeczek.

Książeczki wykonane przez dzieci.

Dzieci siedzą w półkolu. Kolejno wychodzą na środek i prezentują swoje książeczki. Nadają im tytuły. Opowiadają treść.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Lis i zające*.

Dzieci stoją po jednej stronie wyznaczonego terenu. N. wybiera jedno dziecko, które będzie lisem. Dzieci są zającami. Próbuja przedostać się na drugą stronę tak, aby *lis* ich nie złapał. Dziecko, które zostało dotknięte, staje się kolejnym lisem. *Lisy razem łapią zające*.

- Lepienie kul ze śniegu. Ustawianie z nich wieży.

Dzieci lepią ze śniegu kule. Następnie ustawiają je jedna na drugiej. N. wspólnie z dziećmi sprawdza, komu udało się zbudować najwyższą wieżę. Zwycięzca zostaje nagrodzony – staje w pierwszej parze podczas powrotu z ogrodu.

III

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Krasnoludki i wielkoludy*.

Tamburyn.

N. wystukuje głośno na tamburynie dowolny rytm. Dzieci są wielkoludami poruszają się po całej sali w wysokim wspięciu na palcach i z rękami uniesionymi w górę. Kiedy N. gra cicho szybki rytm, dzieci są krasnoludkami – kładą ręce na kolanach, przykucają i w takiej pozycji poruszają się po sali.

- Bajkowe buty* – rozwijanie sprawności manualnej. Ozdabianie plasteliną butów krasnoludka.

Dla każdego dziecka: plastelina, biała kartka, szablony butów krasnala, ołówki.

N. układa przed dziećmi białe kartki oraz szablony butów krasnoludka. Dzieci rozpoznają, który but jest prawy, a który lewy. Odrysowują buty na białej kartce. Następnie za pomocą plasteliny je ozdabiają.

Karta pracy, cz. 3, nr 55

Karta pracy, cz. 3, nr 63

Dzieci:

– porównują liczbę obrazków,

– kolorują na czerwono kwadrat, na którym jest więcej obrazków,

– rysują kotki po śladach, kolorują je na czarno.

– wpisują odpowiednie liczby i znaki,

- Zabawa rozwijająca umiejętność poruszania się różnymi krokami w rytmie muzyki – *Różne kroki*.

Bębenek.

N. gra na bębnie. Akompaniament zachęca dzieci do różnego sposobu poruszania się zgodnie z jego rytmem: marsz, duże kroki, drobne kroczyki, małe kroki, kroki naśladujące skradanie się, bieg na palcach, chód na piętach.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wspólne oglądanie albumów tematycznych. Wzbogacanie wiadomości na temat instrumentów muzycznych i muzyków. Zorganizowanie kącika muzycznego. Układanie puzzli. Poznawanie nazw instrumentów. Rozwijanie spostrzegawczości i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Słuchanie pierwszej zwrotki i refrenu piosenki *Mały muzyczny świat*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22.
- II.1. *Co to jest muzyka?* – rozmowa inspirowana wierszem A. Frączek *Przedszkolna orkiestra*, połączona z zabawami rytmicznymi. Cele: poznawanie znaczenia nowych słów: *dźwięk, muzyka, orkiestra, dyrygent, batuta*; poznawanie dawnych i nowoczesnych urządzeń służących do rejestrowania i odtwarzania muzyki; muzykowanie na wybranych instrumentach perkusyjnych; rozwijanie poczucia rytmu i inwencji twórczej.
2. *Kij deszczowy* – zajęcia techniczne. Cele: rozwijanie sprawności manualnej, kształtowanie poczucia sprawstwa (potrafię to zrobić) i odczuwania radości z wykonanej pracy.
2. Odkrywanie litery **w**: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej. Układanie schematów i modeli słów *worek, Waldek*. Cele: rozwijanie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słów o prostej budowie fonetycznej, rozpoznawanie i nazywanie poznanych liter.
- Zabawy na świeżym powietrzu: spacer w okolice przedszkola. Nasłuchiwanie dobiegających odgłosów. Rozpoznawanie źródła ich pochodzenia i wypowiadanie się na ten temat. Rozróżnianie odgłosów przyrody i odgłosów wynikających z działalności człowieka. Opisywanie swoich spostrzeżeń. Zabawa ruchowa z elementem chwytu – *Podaj piłkę*. Rozwijanie szybkości i zręczności ruchów. Zabawy ze śniegiem. Lepienie babek. Rozwijanie motoryki małej.
- III. Zabawa ze śpiewem *Muzykanci konszabelanci*. Ćwiczenia graficzne. Zabawa rytmiczna *Zimowa orkiestra*. Rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej oraz percepcji słuchowej.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, **IV 4**, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- poznawanie znaczenia nowych słów: *dźwięk, muzyka, orkiestra, dyrygent, batuta*,
- poznawanie dawnych i nowoczesnych urządzeń służących do rejestrowania i odtwarzania muzyki,
- muzykowanie na wybranych instrumentach perkusyjnych, rozwijanie poczucia rytmu i inwencji twórczej,
- **odkrywanie litery w: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej; rozpoznawanie i nazywanie poznanych liter,**
- rozwijanie sprawności manualnej, kształtowanie poczucia sprawstwa (potrafię to zrobić) i odczuwania radości z wykonanej pracy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wyjaśnia znaczenie słów: *dźwięk, muzyka, orkiestra, dyrygent, batuta*,
- poznaje dawne i nowoczesne urządzenia służące do rejestrowania i odtwarzania muzyki,
- samodzielnie tworzy muzykę, gra akompaniament na instrumentach perkusyjnych,
- **wymienia głoski w słowach *worek, Waldek*; układa schematy i modele słów *worek, Waldek*; określa miejsce samogłoski w w słowach o prostej budowie fonetycznej; opisuje wygląd liter **w, W** oraz odtwarza ich kształty; rozpoznaje i nazywa poznane litery,**
- wykonuje *kij deszczowy*.

Przebieg dnia

I

- Wspólne oglądanie albumów tematycznych. Wzbogacanie wiadomości na temat instrumentów muzycznych i muzyków. Zorganizowanie kącika muzycznego.
Albumy tematyczne, instrumenty z sali.

Dzieci wraz z N. oglądają album przedstawiający zdjęcia różnych instrumentów i muzyków grających na tych instrumentach. N. czyta opisy pod zdjęciami, podaje ciekawostki na temat wybranych instrumentów. Następnie zachęca dzieci do swobodnego przeglądania innych albumów. Dzieci w parach prowadzą swobodne rozmowy na temat instrumentów przedstawionych na zdjęciach. Na koniec N. wraz z dziećmi ustala miejsce na zorganizowanie kącika muzycznego. Informuje dzieci, że w tym miejscu będą przechowywać wszystkie instrumenty: te gotowe i te wykonane samodzielnie. Dzieci gromadzą instrumenty z sali. N. proponuje zabawy swobodne w kąciku muzycznym. Zwraca uwagę na poprawne posługiwanie się poszczególnymi instrumentami i odkładanie ich na wyznaczone miejsce.

- Układanie puzzli. Poznawanie nazw instrumentów. Rozwijanie spostrzegawczości i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Dla każdego dziecka: koperta, z elementami obrazka przedstawiającego wybrany instrument muzyczny. Dzieci wyjmują z kopert elementy puzzli. Składają je w całość. Nazywają przedstawione instrumenty. Opisują ich wygląd. Zastanawiają się, czy czegoś instrumentom nie brakuje, np. smyczka do skrzypiec, pałeczki do trójkąta. Po ułożeniu wkładają puzzle do kopert i odkładają w ustalone miejsce do wielokrotnego korzystania.

- Słuchanie pierwszej zwrotki i refrenu piosenki *Mały muzyczny świat* (sł. i muz. K. Gowik).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Mały muzyczny świat*.

D fis G A D fis

Niech nikt u - szu nie za - ty - ka, nie za - ty - ka, bo to mo - ja jest mu - zy -

G A G h e A

ka, jest mu - zy - ka. To mu - zy - ka z ser - ca gra - na,

G D A4-3 D e

ta - ka pię - knie ro - ze - śmia - na! Już bę - be - nek gra: da - ba dam, dam, dam. Ma - ra -

A D

ka - sy ro - bią mi - ły szum, szum, szum. Trój - kąt dzyń dzyń dzyń, nut - ki

e A D

dzwo - ni mi, a ta - le - rze brzę - czą bar - dzo gło - śno: bum, bum, bum. Ma - mo,

fis G D fis G

ta - to, o - to dla was jest mu - zy - ka. To mu - zy - ka mo - ich ma - łych sze - ściu

A D G Fis G

lat. Cho - ciał gło - śna, niech nikt u - szu nie za - ty - ka, bo gram

D h e7 A D

o naj - lep - szych chwi - lach, któ - re two - rzą mój ma - ły świat.

1. *Niech nikt uszu nie zatyka, nie zatyka,
bo to moja jest muzyka, jest muzyka.
To muzyka z serca grana, taka pięknie roześmiana!*

Ref.: *Już bębenek gra: daba dam, dam, dam.
Marakasy robią miły szum, szum, szum.
Trójkąt dzyń, dzyń, dzyń, nutki dzwoni mi,
a talerze brzęczą bardzo głośno: bum, bum, bum.
Mamo, tato, oto dla was jest muzyka.
To muzyka moich małych sześciu lat.
Chociaż głośna, niech nikt uszu nie zatyka,
bo gram o najlepszych chwilach, które tworzą mój mały świat.*

2. *Niech nikt oczu nie zamyka, nie zamyka,
bo to moja jest muzyka, jest muzyka.
Raz wesoła, raz smutnawa,
raz skacząca, a raz łzawa.*

Ref.: *Mamo, tato...*

- Rozmowa na temat tekstu piosenki.

Instrumenty perkusyjne.

N. zadaje dzieciom pytania dotyczące tekstu piosenki.

- *O czym jest ta piosenka?*
- *O jakich instrumentach jest mowa w refrenie piosenki?*

Następnie prezentuje dzieciom instrumenty perkusyjne. Dzieci utrwalają wiadomości na temat ich budowy, brzmienia, sposobu wydobywania z nich dźwięków. N. zwraca uwagę na konieczność ich poszanowania, przypomina o zasadach, jakie obowiązują podczas wspólnego muzykowania. Na zakończenie dzieci wykonują proste instrumentacje do poznanych wcześniej piosenek.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22.

Woreczek gimnastyczny w jednym z czterech kolorów (czerwonym, zielonym, niebieskim, żółtym) dla każdego dziecka, janczary, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej muzyki.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa o charakterze ożywiającym – *Kolorowe woreczki*.
N. rozdaje dzieciom woreczki w czterech kolorach. Dzieci swobodnie poruszają się przy dźwiękach janczarów, podrzucają i łapią swoje woreczki. Na przerwę w grze każde dziecko szuka pary – innego dziecka, które ma woreczek w tym samym kolorze co ono.
- Ćwiczenia uruchamiające duże grupy mięśniowe – *Rzuć – złap*.
Dzieci maszerują, podrzucają i łapią woreczki. Na sygnał N. odliczają jeszcze sześć kroków, rzucają woreczki, ale już ich nie chwytają. Woreczki spadają. Dzieci, bez uginania nóg w kolanach, schylają się po nie. Zabawę powtarzamy kilka razy.
- Ćwiczenia z elementem równowagi – *Drabinka*.
Dzieci dzielą się na dwie grupy: zielono-żółtych – z woreczkami w kolorach zielonym i żółtym, oraz czerwono-niebieskich – z woreczkami w kolorach czerwonym i niebieskim. Pierwsza grupa dzieci siada w rzędzie, w siadzie prostym rozkrocznym. Dzieci z drugiej grupy ustawiają się jedno za drugim, umieszczają woreczki na głowach i, stawiając ostrożnie kroki, przechodzą między nogami dzieci z pierwszej grupy. Po zakończeniu przejścia następuje zmiana ról.
- Zabawa ruchowa z elementem podskoku – *Z kamienia na kamień*.
Dzieci dzielą się na cztery zespoły według kolorów woreczków. Ustawiają się w czterech rzędach. Układają woreczki na podłodze, zachowując między nimi odstęp. Następnie stają przed rzędem ułożonym z woreczków, jedno za drugim, i po kolei przeskakują między woreczkami. Gdy wszystkie dzieci przeskoczą, ponownie ustawiają się jedno za drugim i powtarzają zabawę.
- Ćwiczenie uspokajające – relaks przy muzyce.
Dzieci podnoszą swoje woreczki i stają w luźnej gromadce. Następnie kładą się na podłodze na plecach. Umieszczają woreczki na brzuchu. Zamykają oczy. N. włącza nagranie spokojnej muzyki. Dzieci wykonują głęboki wdech nosem, aby woreczek uniósł się jak najwyżej, i powolny wydech ustami, aby woreczek opadł. Wyczuwają poruszającą się w górę i w dół przepoń.

II

Zajęcia 1. *Co to jest muzyka?* – rozmowa inspirowana wierszem A. Frączek *Przedszkolna orkiestra*, połączona z zabawami rytmicznymi.

- Powitanie ćwiczeniem słuchowym *Co słycać?*

Dzieci siedzą na dywanie. N. pyta dzieci, jak rozumieją słowa: *nadstawiać ucha*. Następnie proponuje ćwiczenie. Dzieci przykładają najpierw prawą rękę do prawego ucha, a następnie lewą rękę do lewego ucha. Wsluchują się w dźwięki dobiegające z każdej strony. Następnie wypowiadają się na temat tego, jakie dźwięki usłyszały, z którego kierunku do nich dobiegały.

- Szukanie odpowiedzi na pytanie *Co to jest dźwięk?*

Odtwarzacz CD, mp3, mp4, telefon komórkowy, płyta CD, adapter, płyta winylowa.

N. pyta dzieci: *Co to jest dźwięk? Co wytwarza dźwięki? Co ludziom pozwala usłyszeć dźwięki? Co to jest muzyka?* N. uzupełnia wypowiedzi dzieci.

Muzyka to sztuka łączenia dźwięków. Istnieje wiele rodzajów muzyki, np.: muzyka poważna, rozrywkowa, rockowa.

Następnie N. pyta dzieci, czy znają urządzenia służące do rejestrowania i odtwarzania muzyki (dźwięków). Pokazuje odtwarzacz CD, mp3, mp4, telefon komórkowy i płytę CD, a także, jeśli jest możliwość, adapter i płytę winylową. Pyta dzieci, czy wiedzą, jak nazywają się te urządzenia. Wyjaśnia, do czego służą. Zwraca uwagę na postęp technologiczny, dzięki któremu ludzie mogą rejestrować i odtwarzać muzykę o każdej porze na coraz mniejszych urządzeniach (jeśli jest możliwość, to N. odtwarza dzieciom muzykę na każdym urządzeniu). N. informuje dzieci, że człowiek także może wytwarzać wiele różnych dźwięków. Prosi dzieci o podanie przykładów. Dzieci nazywają i wskazują części ciała, dzięki którym człowiek wytwarza dźwięki, a następnie klaszczą, tupią, mruczą, mówią i śpiewają na dowolnym fragmencie melodycznym. N. informuje dzieci, że człowiek wymyślił różne instrumenty, które wytwarzają ciekawe dźwięki. Prosi dzieci o podanie przykładów. Następnie N. pyta, jak jednym słowem można nazwać wielu ludzi, którzy grają na różnych instrumentach; czy dzieci także mogłyby stworzyć orkiestrę. Zaprasza dzieci do wysłuchania wiersza.

- Słuchanie wiersza A. Frączek *Przedszkolna orkiestra*.

*By zagrać z prawdziwą orkiestrą,
nie trzeba być żadnym maestro,
wystarczy fantazji ćwierć deka.
Słuchacze już biegną z daleka.
Bo Antek w parapet uderza
i rocka grać na nim zamierza,
Jaś stuka zawzięcie w żeberka,
aż grzejnik wywija oberka.
Staś biurko przerobił na bęben
i bębni weń, nucąc kolędę,
a Krzysiek na nerwach gra tryle.*

*Przedszkolna orkiestra.
I tyle.*

- Rozmowa na temat wiersza.

N. pyta dzieci: *Jaką orkiestrę stworzyły dzieci? Dlaczego do stworzenia orkiestry wystarczy między innymi fantazja? Dzięki czemu dzieci tworzyły muzykę?* N. wyjaśnia dzieciom znaczenie słów *maestro*, *rock*, *oberek*. N. pyta dzieci, jak rozumieją sformułowanie *grać na nerwach*. Uzupełnia wypowiedzi dzieci.

- Zapoznanie z nowymi słowami.

Zdjęcia/obrazki przedstawiające orkiestrę i dyrygenta, napisy: **orkiestra**, **partytura**.

N. umieszcza na tablicy zdjęcie (obrazek) przedstawiające (przedstawiający) orkiestrę i dyrygenta. Wyjaśnia znaczenie słów *dyrygent*, *batuta*. Wprowadza do czytania całościowego wyraz **orkiestra**. Dzieci rozpoznają i nazywają przedstawione instrumenty. N. pokazuje pięciolinię i zapis nut, czyli partyturę. Wyjaśnia, że każdy muzyk ma taki zapis przed sobą, kiedy gra w orkiestrze.

N. proponuje dzieciom, aby zobaczyły, jak Olek w swojej grupie bawi się w orkiestrę.

Karta pracy, cz. 3, nr 56	
Dzieci:	Dzieci:
– mówią, co dzieje się na obrazku,	– słuchają wypowiedzi 5-latków,
– dzielą rytmicznie (na sylaby) nazwy: worek, organki, sala, instrumenty , – odczytują z N. tekst wyrazowo-obrazkowy,	

Karta pracy, cz. 3, nr 57	Karta pracy, cz. 3, nr 64
Dzieci:	Dzieci:
– odczytują z N. wyraz orkiestra ,	– słuchają wypowiedzi 5-latków,
– odpowiadają na pytanie: <i>Na czym grają dzieci?</i>	– odczytują tekst wyrazowo-obrazkowy.
– nazywają instrumenty, które są na dole karty;	
– odszukują je wśród grających dzieci,	
– słuchają wypowiedzi 6-latków.	

- Przedszkolna orkiestra.

Pojemnik, instrumenty perkusyjne (po kilka sztuk tych samych), np.: kołatki, bębrenki, trójkąty, tamburyny, tarki itd. (dla każdego dziecka jeden instrument), chusta animacyjna, dowolne nagranie w wykonaniu orkiestry pozyskane przez N.

N. pyta dzieci, czy i one także chciałyby stworzyć orkiestrę. Proponuje zabawę w przedszkolną orkiestrę. Prosi, aby każde dziecko wybrało z pojemnika jeden instrument, na którym chciałoby zagrać.

Następnie N. rozkłada na środku sali chustę animacyjną. Staje na środku chusty. Na końcu każdego koloru na chuście wyznacza miejsce dla poszczególnych grup instrumentów. Dzieci z instrumentami siadają na obrzeżach chusty przy wyznaczonym kolorze. N. jest dyrygentem. Włącza nagranie, a następnie chodzi po chuście. Gdy stanie na danym kolorze – rytm wygrywają dzieci przyporządkowane do tego koloru. N. przechodzi po chuście z koloru na kolor tak, aby wszystkie grupy instrumentów zagrały. Następnie N. stawia swoje nogi na dwóch kolorach. Wówczas dwie grupy instrumentów grają jednocześnie. N. stara się, aby tempo jego kroków było zróżnicowane.

N. może dobrać sobie pomocnika, który stałby na innych kolorach chusty niż N., aby jednocześnie grały 3 lub 4 grupy instrumentów.

- Zabawa ruchowa *Rozpoznaj dźwięki*.

Trójkąt, bębenek, tamburyn.

N. pokazuje dzieciom trzy instrumenty: trójkąt, bębenek, tamburyn. Wyjaśnia, że kiedy usłyszą dźwięk trójkąta, mają biegać cicho na palcach, dźwięk bębna – iść na czworakach, dźwięk tamburynu – podskakiwać.

Zajęcia 2. Kij deszczowy – zajęcia techniczne.

Dla każdego dziecka: rolka po papierowym ręczniku, dwa krążki tekturowe, pojemniki, różnego typu nasiona, spinacze i inne drobne elementy, taśma samoprzylepna.

- Wyjaśnienie sposobu wykonania pracy.

N. informuje, że na stołach są przygotowane rolki po ręcznikach papierowych, pojemniki z nasionami, spinaczami i innymi drobnymi elementami, krążki tekturowe oraz przezroczysta taśma klejąca.

- Wykonanie kija deszczowego.

Dzieci zaklejają krążkiem jeden otwór rolki. Następnie wysypują do rolki różne ziarna i inne elementy i zaklejają drugi otwór. Na koniec oklejają rolkę taśmą samoprzylepną.

Zajęcia 2. Odkrywanie litery w: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego – **worek**.
Karta pracy, cz. 3, nr 67.

N. odnosi się do karty pracy nr 67 i pyta dzieci: *Z czego Olek wyjął organki, które dostał od dziadka?* Następnie dzieci określają pierwszą głoskę w słowie **worek**. Mówią, z ilu głosek składa się to słowo. Wymieniają inne słowa, w których głoskę w słychać na początku i w środku.

- Budowanie schematu słowa **worek**.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

N. prosi dzieci, aby ponownie podzieliły słowo **worek** na sylaby, układając dwa białe kartoniki. Dzieci układają kartoniki, wyklaskują sylaby i jednocześnie je wymawiają. N. prosi, aby głośno wypowiedziały całe słowo. Następnie dzieci układają tyle kartoników, ile głosek sły-

szą w słowie *worek*, wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników.

- Budowanie schematu słowa *Waldek*.

Dla każdego dziecka: karta pracy, cz. 3, nr 67, białe kartoniki.

N. odnosi się do karty pracy nr 67 i pyta dzieci, jak miał na imię chłopiec grający na bębnie. Dzieci dzielą słowo *Waldek* na sylaby oraz na głoski. Następnie układają z białych kartoników schemat słowa, dzielą je na sylaby, dokonują syntezy (jak wyżej).

- Określenie rodzaju głoski *w*.

N. prosi dzieci o wybrzmiewanie głoski w krótko: *w, w, w...* długo: *wwyyyy...* Przypomina, że głoski *w* nie możemy wypowiadać długo, bo wtedy zmienia brzmienie. To spółgłoska. Oznaczamy ją na niebiesko.

- Budowanie modeli słów *worek*, *Waldek*.

Czerwone i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka.

Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *worek*, *Waldek*. Pod schematami słów *worek*, *Waldek* zaznaczają miejsca głoski w niebieskimi kartonikami. Następnie wskazują samogłoski w słowach *worek*, *Waldek* i zaznaczają je czerwonymi kartonikami. Kolejno je wybrzmiewają.

- Odkrywanie liter *w*, *W*.

Czerwone i niebieskie kartoniki, litery: *w*, *W*: mała i wielka.

N. umieszcza na tablicy modele słów *worek*, *Waldek*.

Informuje dzieci, że pod niebieskimi kartonikami ukryta się pewna litera. Pyta, czy domyślają się, o jaką literę chodzi. Odkrywa niebieskie kartoniki i pokazuje litery *w*, *W*: małą i wielką. Dzieci określają ich wygląd. Następnie umieszczają kartoniki z tymi literami we właściwych miejscach pod swoimi modelami słów *worek*, *Waldek*. N. wyjaśnia, dlaczego w jednym miejscu należało umieścić małą literę *w*, a w drugim – wielką literę. N. przypomina, że imiona rozpoczynają się wielką literą.

- Umieszczenie kartoników z poznanymi wcześniej literami we właściwych miejscach.

Kartoniki z poznanymi wcześniej literami dla każdego dziecka.

Dzieci układają kartoniki z poznanymi już wcześniej literami pod modelami słów *worek*, *Waldek*. Porównują liczbę samogłosek i spółgłosek w słowach.

	• Zabawa ruchowa <i>Worek z grzechotką</i>. Worek, grzechotka. N. wyjmuje z worka grzechotkę i wygrywa na niej rytm. Dzieci poruszają się zgodnie z wygrywanym rytmem. Dla urozmaicenia zabawy rytm proponują chętne dzieci. • Karta pracy, cz. 3, nr 65. Dzieci: – dzielą nazwy zdjęć na głoski i je przeliczają, – wpisują do kwadratów pod zdjęciami odpowiednie liczby, – odczytują sylaby i wyrazy, – rozwiązują rebusy, – zaznaczają na niebiesko litery w, W w wyrazach. • Karta pracy, cz. 3, nr 66. Dzieci: – kolorują litery tworzące nazwy obrazków, – rozwiązują krzyżówkę, – odszukują wśród naklejek litery tworzące nazwy kolejnych obrazków i nakleją je w odpowiednich miejscach; odczytują hasło, – kreślą kształty liter w, W pisanych: w powietrzu, na podłodze, na plecach kolegów/koleżanek, – piszą litery w, W po śladach, a potem – samodzielnie.
	• Zorganizowanie wystawy prac wykonanych przez dzieci. Wykonane kije deszczowe, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii. Dzieci ze swoimi instrumentami siadają w kole. Następnie kładą swoje prace na podłodze. N. odtwarza nagranie spokojnej melodii. Dzieci podnoszą wykonane instrumenty i delikatnie przechylają ich końce raz w górę, raz w dół. Nasłuchują dźwięków dobiegających z wnętrza rurki. Ponownie kładą swoje instrumenty przed sobą na dywanie i wypowiadają się swobodnie na temat swoich spostrzeżeń.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer w okolicy przedszkola.
Dzieci nasłuchują dobiegających odgłosów. Rozpoznają je i wypowiadają się na temat źródła ich pochodzenia. Rozróżniają odgłosy przyrody, np.: szum wiatru, krakanie wron, oraz odgłosy wytwarzane przez człowieka, np.: warkot samochodu, dzwonek tramwaju, odgłos lecącego odrzutowca. Opisują swoje spostrzeżenia.
- Zabawa ruchowa z elementem chwytu – *Podaj piłkę*. Rozwijanie szybkości i zręczności ruchów.
Piłki.
N. dzieli dzieci na kilka zespołów. Członkowie każdego zespołu tworzą koło. Dzieci podają do siebie piłkę w ustalony sposób, np.: dołem, górą, wykonując jedno okrążenie lub dwa okrążenia. Wygrywa zespół, któremu uda się wykonać zadanie najszybciej.
- Zabawy śniegiem. Lepienie babek. Rozwijanie motoryki małej.
Łopatki, wiaderka, foremki.
Dzieci napełniają wiaderka i foremki śniegiem. Stawiają babki. Przeliczają, kto ustawił najwięcej babek.

III

- Zabawa ze śpiewem *Muzykanci konszabelanci* (rymowanka z książki *W co się bawić z dziećmi?* Wydawnictwo Harmonia, M. Bogdanowicz).
Dzieci, podzielone na dwie grupy – *muzykantów i konszabelantów*, prowadzą dialog między sobą. Muzykanci wymieniają nazwę instrumentu, np.: skrzypce, flet, trąbka, i wykonują ruchy naśladujące grę na tym instrumencie, wydając jednocześnie odpowiednie odgłosy.

*Jestem muzykantem konszabelantem.
My muzycanci konszabelanci.
Ja umiem grać. My umiemy grać.*

*A na czym? Na pianinie.
A pianino ino, ino, a pianino ino, ino,
a pianino ino, ino, a pianino być!*

Karta pracy, cz. 3, nr 56	Karta pracy, cz. 3, nr 67
Dzieci: – rysują szlaczek po śladzie. – słuchają wypowiedzi 6-latków.	Dzieci: – łączą liniami wyrazy, które się rymują. – odczytuje tekst wyrazowo-obrazkowy.
Karta pracy, cz. 3, nr 57	Karta pracy, cz. 3, nr 67
Dzieci: – czytają z nauczycielem wyraz worek, – układają obok wyrazu taki sam wyraz z liter od- szukanych wśród naklejek.	Dzieci: – piszą litery w, W po śladach, a potem – samo- dzielnie.

- Zabawa rytmiczna *Zimowa orkiestra*. Rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej oraz percepcji słuchowej.

Koszyk, obrazki przedstawiające: narty, sanki, łyżwy, bałwanka; kołatka, grzechotka, bębenek, trójkąt, kartka z narysowanym wzorem rytmu.

N. stawia przed dziećmi koszyk z umieszczonymi w nim obrazkami przedstawiającymi: narty, sanki, łyżwy i bałwanka. Każde dziecko wybiera jeden obrazek. N. informuje, że będą bawić się w orkiestrę. Rozdaje dzieciom instrumenty: kołatkę (dla dziecka, które wybrało narty), grzechotkę (dla dziecka, które wybrało sanki), bębenek (dla dziecka, które wybrało łyżwy), trójkąt (dla dziecka, które wybrało bałwanka). Pokazuje kartkę z narysowanym wzorem rytmu. Wyjaśnia, że każdemu znakowi na kartce (sanki, narty, łyżwy, bałwanek) odpowiada jeden dźwięk danego instrumentu. Podczas wykonywania utworu N. wskazuje na kartce poszczególne znaki. Dźwięk wydają te instrumenty, którym jest przyporządkowany dany znak.

Łuty, tydzień 2

Dzień 2

Muzyka wokół nas

W filharmonii

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wzbogacanie kącika muzycznego o samodzielnie wykonane instrumenty muzyczne. Muzykowanie na wykonanych instrumentach. Porównywanie dźwięków wydawanych przez poszczególne instrumenty. Rozwiązywanie zagadek muzycznych – przeliczanie dźwięków. Loteryjka obrazkowa. Nazywanie instrumentów przedstawionych na zdjęciach. Tworzenie nazw muzyków grających na określonych instrumentach (przez analogię). Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22.
- II.1. *W filharmonii* – rozmowa na podstawie obrazka, połączona z wysłuchaniem walca. Cele: zdobywanie wiadomości na temat filharmonii, poznawanie właściwego sposobu zachowania się na koncercie.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 11. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Idź po ścieżce i klaszcz*. Zabawy dowolne na zabawkach ogrodowych, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
- III. Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Kałuże*, z wykorzystaniem kija deszczowego. Zabawa *Gdzie mieszkają dźwięki?* Rozwijanie spostrzegawczości słuchowej. Czytanie z N. nazw instrumentów; pokazywanie, jak się na nich gra.
Kolorowanie rysunków instrumentów. Odczytywanie nazw instrumentów.
Granie na domowych instrumentach. Zabawa pobudzająco-hamująca *Jaka może być muzyka?*
Zabawa pobudzająco-hamująca – *Jaka może być muzyka?*

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 4, IV 5, IV 7, IV 8, IV 15

Cele ogólne

- zdobywanie wiadomości na temat filharmonii,
- poznawanie właściwego sposobu zachowania się na koncercie,
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wyjaśnia znaczenia nowych słów: *filharmonia, sala koncertowa, kurtyna, widownia*,
- wymienia zasady zachowania obowiązujące podczas słuchania koncertu,
- sprawnie wykonuje ćwiczenia gimnastyczne.

Przebieg dnia

I

- Wzbogacanie kącika muzycznego o samodzielnie wykonane instrumenty muzyczne: grające grzebienie, grzechotki i trąbki. Muzykowanie na wykonanych instrumentach. Porównywanie dźwięków wydawanych przez poszczególne instrumenty. Rozwiązywanie zagadek muzycznych – przeliczanie dźwięków.

Małe grzebienie, kartki, plastikowe butelki różnej wielkości, ryż, kasza, piasek, małe kamyki, fasola, groch, klej, kartki z brystolu (formatu B5), kredki, taśma samoprzylepna, nożyczki.

N. dzieli dzieci na trzy zespoły. Pierwszy zespół wykonuje grające grzebienie – dzieci nakładają kartkę na każdy grzebień. N. zwraca dzieciom uwagę, że grające grzebienie służą tylko do wytwarzania muzyki (nie do czesania). Za każdym razem dzieci powinny przygotować nową kartkę do gry.

Dzieci z drugiego zespołu wykonują grzechotki – wysypują do plastikowych butelek dowolne ziarna i kamyki. Przed zakręceniem butelek N. smaruje nakrętki od wewnątrz klejem. Dzieci ozdabiają butelki krepiną lub bibułą, mocując elementy za pomocą taśmy klejącej.

Trzeci zespół wykonuje trąbki – dzieci ozdabiają kartki formatu B5 kredkami, a następnie zwijają je w rulon. Sklejają rulon kawałkiem taśmy samoprzylepnej.

N. prosi dzieci o zademonstrowanie działania wykonanych instrumentów. Dzieci z pierwszego zespołu przykładają usta do kartek na grzebieniach i dmuchają, nucąc przy tym wybraną melodię. Dzieci z drugiego zespołu potrząsają grzechotkami. Dzieci z trzeciego zespołu trąbią przez trąbki. Dzieci porównują dźwięki wydawane przez poszczególne instrumenty. Na koniec dobierają się parami. Grając na instrumentach, zadają sobie wzajemnie zagadki dźwiękowe. Odpowiadają na pytanie: *Ile dźwięków zagrałem/zagrałam?*

- Loteryjka obrazkowa. Nazywanie instrumentów przedstawionych na zdjęciach. Tworzenie nazw muzyków grających na określonych instrumentach (przez analogię).

Obrazki przedstawiające różne instrumenty, np.: gitarę, flet, fortepian itd.

Dzieci losują z koszyka obrazki. Oglądają je, a następnie podają nazwy instrumentów i nazwy muzyków grających na danych instrumentach, np.

gitarą – gitarzysta,

flet – flecista,

fortepian – pianista.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22 (przewodnik, cz. 3, s. 138).

II

Zajęcia 1. W filharmonii – rozmowa na podstawie zdjęcia, połączona z wysłuchaniem nagrania walca.

- Powitanie zabawą *Kto zaśpiewał?*

Dzieci siedzą w kole. N. wyznacza dziecko, które siada w środku, pochyla głowę i zakrywa oczy dłońmi. Następnie N. wskazuje dzieci, które kolejno wyśpiewują imię dziecka siedzącego w środku. N. pyta dziecko siedzące w środku: *Kto zaśpiewał?* Jeśli dziecko siedzące odgadnie, zamienia się miejscem z dzieckiem, które zaśpiewało. Jeśli nie, ponownie słucha i odgaduje.

N. informuje dzieci, że był w pewnym miejscu, w którym widział wielu muzyków grających jednocześnie. Pyta dzieci, czy wiedzą, o jakie miejsce chodzi. Następnie N. zaprasza dzieci przed tablicę, przy której leżą karty pracy.

Dzieci:

- oglądają przedstawione zdjęcie,
- nazywają instrumenty i muzyków, którzy na nich grają,
- słuchają wypowiedzi 6-latków.
- odczytują z N. zdania.

- Zabawa dydaktyczna *Zajmujemy miejsca w filharmonii*.

N. pyta dzieci, czy były w filharmonii. Dzieci dzielą się swoimi doświadczeniami. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci.

Filharmonia to miejsce, w którym można słuchać koncertów muzyki poważnej (i rozrywkowej) w wykonaniu orkiestry. W filharmonii znajduje się ogromna sala koncertowa ze sceną oraz widownia z rzędami i miejscami do siedzenia dla słuchaczy.

- Zorganizowanie sceny i widowni.

Zdjęcie przedstawiające orkiestrę na scenie, nagranie walca pozskane przez N., krzesła, kartki z narysowanymi kreskami i kropkami, kartoniki z cyframi, napis **kasa, dzwonek.**

N. zawiesza na tablicy zdjęcie przedstawiające orkiestrę. Dzieci pod kierunkiem N. ustawiają krzesła przed tablicą, formując 4 rzędy (5 rzędów) po 5 lub 6 krzeseł w każdym rzędzie. N. oznacza krzesła kartkami, na których są narysowane kreski i kropki lub liczby (kreska oznacza rząd, liczba kropek oznacza miejsce).

- Zorganizowanie kasy biletowej.

N. informuje dzieci, że aby wejść na koncert, należy najpierw kupić bilet. Wyznacza miejsce na kasę i umieszcza w nim napis **kasa**. Wybiera kasjera. Dzieci ustawiają się w kolejce i *kupują* bilet. N. pomaga dzieciom odczytać zapisane na bilecie miejsce, np. 2 kreski i 3 kropki oznaczają drugi rząd, trzecie miejsce (analogicznie liczby 2 i 3).

- Poznawanie zasad zachowania obowiązujących podczas uczestniczenia w koncercie. Poszerzenie informacji na temat filharmonii.

N. pyta dzieci, czy wiedzą, jak należy się zachowywać w filharmonii podczas koncertu. Zadaje inne pytania, np.: *Jak powinniśmy być ubrani? Co robi się na koniec koncertu? Kiedy można opuścić widownię?*

N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Informuje, że na koncert nie można się spóźnić, a jeśli już się spóźniemy, należy poczekać do przerwy i dopiero wtedy wejść na widownię. Przed rozpoczęciem koncertu należy pamiętać o wyłączeniu telefonu komórkowego. W czasie koncertu nie można rozmawiać, jeść ani szeleścić papierkami, bo to przeszkadza muzykom i słuchaczom. Nie wolno wychodzić z widowni w trakcie koncertu. Wychodzi się dopiero wtedy, gdy muzycy opuszczają scenę. Nie można się przepychać podczas wychodzenia. W czasie koncertu może być 1 przerwa lub 2 przerwy, które sygnalizują dzwonki – gongi.

N. zwraca uwagę, że zajmując miejsce na widowni, przechodzi się przodem do siedzących już osób. N. zaprasza dzieci do zajęcia miejsc na widowni. Wybiera dwoje dzieci do roli bileterów, którzy sprawdzają bilety dawane im przez dzieci. W razie potrzeby bileterzy pomagają odnaleźć właściwe miejsce. N. włącza pierwszy gong (dzwoni dzwonkiem), a następnie drugi gong, przygasza światła. Kieruje światło lampki na tablicę, na której jest przychepione zdjęcie orkiestry. Prosi o ciszę i włącza nagranie walca.

- Słuchanie nagrania walca.

Nagranie walca.

- Rozmowa w kręgu – *Gdy słuchałem muzyki, to...* Rozwijanie umiejętności budowania dłuższych wypowiedzi ustnych.

Po zakończeniu utworu N. zachęca dzieci do bicia braw. Włącza światła. Dzieci spokojnie opuszczają swój rząd i zajmują miejsce z boku sali. Kolejno wypowiadają się na temat swoich wrażeń i wyobrażeń. Kończą zdanie: *Gdy słuchałem muzyki, to...*

- Zabawa rytmiczna *Cicho – głośno*.

Instrument perkusyjny dla każdego dziecka.

Każde dziecko wybiera sobie jeden instrument. N. pełni rolę dyrygenta. Kiedy zbliża do siebie swoje dłonie, wszystkie *instrumenty grają cicho*, kiedy zaś rozsuwa je szeroko, wszystkie *instrumenty grają głośno*. Po kilkakrotnym powtórzeniu rolę dyrygenta może przejąć chętne dziecko.

☰ Karta pracy, cz. 3, nr 58 Dzieci: – rysują szlaczek po śladzie.	Karta pracy, cz. 3, nr 68 Dzieci: – wyklaskują podany rytm.
☰ Karta pracy, cz. 3, nr 59 Dzieci: – oglądają obrazki, – mówią, co się na nich dzieje, – rysują w kwadracie przy każdym obrazku tyle kropek, ilu muzyków jest na obrazku, – rysują szlaczek po śladzie.	Karta pracy, cz. 3, nr 69 Dzieci: – słuchają wypowiedzi 5-latków, – zapisują zmieniającą się liczbę muzyków za pomocą działań, – rysują po śladach.

👤 **Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 11 (przewodnik, cz. 3, s. 122).**

- 👤
- Zabawy na świeżym powietrzu**
 - Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Idź po ścieżce i klaszcz*.
Dzieci ustawiają się w rzędzie. N. rysuje patykiem na śniegu wąską ścieżkę. Dzieci podążają za N. po ścieżce i wyklaskują rytm, który podaje N.
 - Zabawy dowolne na zabawkach ogrodowych, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

III

- 👤
- Zabawa ruchowa z elementem skoku – *Kałuże*, z wykorzystaniem kija deszczowego.
Małe obręcze, kij deszczowy.
N. rozkłada w sali małe obręcze. Dzieci spacerują między obręczami lub podskakują. Na dźwięk wydawany przez kij deszczowy kucają i chronią się przed deszczem/śniegiem pod parasolem – wykonują daszek z rąk nad głową.
 - Zabawa *Gdzie mieszkają dźwięki?* Rozwijanie spostrzegawczości słuchowej.
Łyzka, szklane naczynie, bębenek, dzwonki, pojemnik z fasolą.
N. przedstawia swoją kompozycję muzyczną: uderza łyżką w stół, o szklane naczynie, w bębenek, w dzwonki, potrząsa zamkniętym pojemnikiem z fasolą. Dzieci odwracają się. N. gra wybrany dźwięk. Zadaniem dzieci jest odgadnięcie, co to za dźwięk.

☰ Karta pracy, cz. 3, nr 60 Dzieci: – czytają z N. nazwy instrumentów; pokazują, jak się na nich gra, – kolorują rysunki instrumentów, nazywają je, – grają na domowych instrumentach.	Karta pracy, cz. 3, nr 70 Dzieci: – odczytują nazwy instrumentów,
---	---

- Zabawa pobudzająco-hamująca *Jaka może być muzyka?*
Odtwarzacz CD, nagranie muzyki obrazującej różne nastroje, różne instrumenty muzyczne.
Zabawę poprzedza słuchanie wybranych przez N. fragmentów utworów muzycznych obrazujących różne nastroje. Jeżeli N. potrafi grać na instrumencie, wykonuje je sam.
Dzieci określają charakter muzyki, stosując określenia: *wesoła, smutna, groźna, spokojna, szybka, wolna, zachęcająca do tańca, marszu, biegu, podskoków, odpoczynku*.
Przebieg zabawy
Dzieci swobodnie maszerują w rytmie kastanietów, w określonym kierunku. Kiedy usłyszą fragment utworu wybranego przez N., wykonują ruchy odpowiednie do charakteru melodii.
Zabawę powtarzamy kilka razy, starając się, żeby charakter prezentowanych melodii był zawsze inny.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I.** Loteryjka obrazkowa *Wylosuj instrument i...* Rozwijanie analizy i syntezy słuchowej. Zabawa *Ile słyszysz dźwięków?* Odtwarzanie liczby słyszanych dźwięków za pomocą układania takiej samej liczby klocków. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22.
- II.1.** *Mali kompozytorzy* – zabawy inspirowane muzyką Fryderyka Chopina. Cele: wzbogacanie wiadomości na temat wielkiego polskiego kompozytora Fryderyka Chopina; rozwijanie umiejętności uważnego słuchania utworu muzycznego; wyrażanie przeżyć w aktywności plastycznej i ruchowej.
- 2.** Zajęcia umuzykalniające. Instrumentacja piosenki *Mały muzyczny świat*.
Zabawy na świeżym powietrzu: spacer. Przestrzeganie zasad bezpiecznego poruszania się po chodniku. Poszukiwanie ciekawych dźwięków. Zabawa ruchowa *Idź w kierunku, z którego dochodzi dźwięk*.
- III.** Zabawa orientacyjno-porządkowa *Bębenek, kołatka, tamburyn!* Ćwiczenia klasyfikacyjne *Instrumenty perkusyjne i inne*. Poznawanie różnic między poszczególnymi typami instrumentów. Rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej. Nauka i śpiewanie rymowanki na wymyśloną przez siebie melodię. Wyśpiewywanie sylab w różnych częstotliwościach (wysokościach). Wyklaskiwanie rytmu.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 4, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 15

Cele ogólne

- wzbogacanie wiadomości na temat wielkiego polskiego kompozytora – Fryderyka Chopina,
- wyrażanie przeżyć w aktywności plastycznej i ruchowej,
- rozwijanie umiejętności grania na instrumentach perkusyjnych w przedszkolnej orkiestrze,
- reagowanie na zmiany metrum.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat Fryderyka Chopina, wyjaśnia znaczenia słowa *kompozytor*,
- wykonuje ilustrację do wysłuchanego fragmentu utworu muzyki poważnej, porusza się zgodnie z charakterem muzyki,
- gra na poznanych instrumentach perkusyjnych,
- porusza się odpowiednio do gry, w określonym metrum.

Przebieg dnia

I

- Loteryjka obrazkowa *Wylosuj instrument i...* Rozwijanie analizy i syntezy słuchowej.
Koperta, obrazki przedstawiające różne instrumenty, np.: grzechotkę, fortepian, bębenek, trójkąt, kołatkę, tamburyn, gitarę, skrzypce.
Dzieci siedzą w kole. N. pokazuje im kopertę zawierającą obrazki przedstawiające różne instrumenty. Dzieci, po kolei, losują po jednym obrazku. Zastanawiają się, jaki instrument jest przedstawiony na obrazku i z ilu sylab składa się jego nazwa. Następnie układają obrazki przed sobą. N. wskazuje dowolne dziecko, które wykonuje jedno z jego poleceń.
 - *Podaj nazwę swojego instrumentu.*
 - *Kłaśnij tyle razy, z ilu sylab składa się nazwa tego instrumentu.*
 - *Podskocz, gdy usłyszysz głoskę, na którą zaczyna się nazwa twojego instrumentu.*
 - *Wstań z miejsca, gdy usłyszysz tyle kłaśnieć, z ilu sylab składa się nazwa twojego instrumentu.*
- Zabawa *Ile słyszysz dźwięków?* Odtwarzanie liczby słyszanych dźwięków za pomocą układania takiej samej liczby klocków.
Pudełko z klockami, trójkąt z pałeczką.

N. stawia przed dziećmi pudełko z klockami. Prosi o skoncentrowanie się. Gra na trójkącie kilka dźwięków (najpierw do pięciu, potem więcej). Dzieci układają przed sobą tyle klocków, ile usłyszą dźwięków. N. sprawdza wykonanie zadania i wybiera chętne dziecko do zagrania na trójkącie.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22 (przewodnik, cz. 3, s. 138).

II

Zajęcia 1. Mali kompozytorzy – zabawy inspirowane muzyką Fryderyka Chopina.

- Powitanie zabawą rytmiczną *Grzechotka na powitanie*.

Grzechotka.

Dzieci stoją w kole. W rytmie wygrywanym na grzechotce wykonują małe kroki do środka i wypowiadają rymowaną: *Grzechotką, grzechotką witam was*. Zatrzymują się i zastygają w bezruchu. Następnie wycofują się i kończą rymowaną, mówiąc: *Na naszą zabawę już nadszedł czas*. Zatrzymują się, odwracając w kierunku dowolnego dziecka i wykonują ukłon. N. może kontynuować zabawę, prosząc dzieci, aby mówiły rymowaną szybciej, wolniej, z różnym natężeniem lub różną wysokością głosu. Może ustalić także inny sposób poruszania się.

- Wysłuchanie wiersza I. R. Salach *Chopin*.

*Niedaleko Warszawy –
miasteczko.*

*To miasteczko leży –
nad rzeczką.*

*A rzeczka to mała –
Utrata.*

*Kiedys Frycek figle tu płatał.
Tak jak wy był chłopcem małym.
Tak jak wy uwielbiał zabawy.*

*Często nad rzeczką siedział
i myślami daleko wybiegał.
Słuchał wiatru i śpiewu fal,
łapał nutki płynące w dal.
Łapał nutki i składał w mazurki,
polonezy, nokturny, oberki.
Z nutek koncerty układał,
preludia, etiudy z nich składał.*

*Jego muzyka do dzisiaj śpiewa,
wsluchaj się w szum drzewa.*

- Rozmowa na temat wiersza.

N. pyta dzieci: *Gdzie mieszkał Fryderyk Chopin? Jak nazywano Fryderyka Chopina w dzieciństwie? Nad jaką rzeką leży miasteczko, w którym żył Fryderyk Chopin? Co robił Fryderyk Chopin, gdy był mały? Jakie utwory tworzył?*

- Rozmowa na temat życia i twórczości Fryderyka Chopina.

N. pyta dzieci, co jeszcze wiedzą na temat Fryderyka Chopina. Chętne dzieci się wypowiadają. N. przekazuje informacje z życia Fryderyka Chopina.

Fryderyk Chopin był wielkim polskim kompozytorem i pianistą. Urodził się ponad 200 lat temu w Żelazowej Woli. Zmarł we Francji, w Paryżu. Był muzycznym geniuszem. Już w wieku 7 lat napisał swój pierwszy utwór i zaczął koncertować w domach bogatych ludzi. Często koncertował, uczył gry na pianinie i pisał nowe utwory. W jego utworach pojawiają się elementy muzyki ludowej. Gdy miał 20 lat, wyjechał do Francji. Do Polski już nie powrócił. Obecnie w Żelazowej Woli mieści się Muzeum Fryderyka Chopina. Latem, dzięki zainstalowanym w ogrodzie głośnikom, można słuchać utworów Fryderyka Chopina.

N. informuje dzieci, że muzykę, którą komponował Chopin, zaliczamy do kategorii muzyki poważnej. Zaprasza dzieci do wysłuchania jednego z utworów Fryderyka Chopina.

- Wysłuchanie nagrania utworu Fryderyka Chopina *Preludium A-dur, op. 28 nr 7*.
Zdjęcia przedstawiające portret Fryderyka Chopina, dworek w Żelazowej Woli oraz pomnik F. Chopina w Łazienkach Królewskich w Warszawie, nagranie utworu Fryderyka Chopina *Preludium A-dur, op. 28 nr 7* pozyskane przez N.

N. prosi dzieci o przyniesienie krzesełek i ustawienie ich w 3 lub w 4 rzędach (w zależności od liczby dzieci rzędów może być więcej lub mniej). Dzieci siadają na krzesełkach naprzeciwko tablicy z zawieszonymi zdjęciami przedstawiającymi portret Fryderyka Chopina, dworek w Żelazowej Woli oraz pomnik Chopina w Łazienkach Królewskich w Warszawie. N. włącza nagranie.

- Wypowiedzi dzieci na temat wysłuchanego utworu.
Po wysłuchaniu utworu dzieci swobodnie wypowiadają się na temat swoich wyobrażeń. N. pyta dzieci: *Na jakim instrumencie była wykonywana muzyka? Jak nazywa się osoba grająca na fortepianie? O czym może opowiadać ten utwór? Co czuliście, słuchając tego utworu? Czy był on wesoły, czy smutny? Jakich barw użylibyście, chcąc przedstawić jego nastrój?* N. wyjaśnia znaczenie słowa *preludium*.
- Przedstawienie utworu w formie plastycznej.

Karta pracy, cz. 3, nr 61

Karta pracy, cz. 3, nr 71

Dzieci:

- wykonują ilustrację do wysłuchanego fragmentu utworu muzyki poważnej.

- Ruchowe przedstawienie utworu.
Dla każdego dziecka: dwa patyczki z doczepionymi do nich długimi kolorowymi wstążkami, nagranie utworu Fryderyka Chopina *Preludium A-dur, op. 28 nr 7* pozyskane przez N.

N. wręcza dzieciom po dwa patyczki z doczepionymi do nich długimi kolorowymi wstążkami. Odtwarza nagranie. Dzieci swobodnie poruszają się w sposób, jaki podpowiada im muzyka, wprawiając wstążki w ruch.

- Zabawa *Bawimy się w kompozytorów*.
N. pyta dzieci, kto to jest kompozytor. Uzupełnia wypowiedzi dzieci. Przekazuje ciekawostki.

Kompozytor to osoba, która komponuje muzykę, tworzy utwory muzyczne.

N. zaprasza do zabawy w kompozytorów.

Karta pracy, cz. 3, nr 61

Karta pracy, cz. 3, nr 71

Dzieci:

- wystukują rytm na wybranym instrumencie,
- powtarzają za N. zdanie: *Na instrumentach gram: ram-tam-tam!*

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Instrumentacja piosenki *Mały muzyczny świat*.

- Utrwalanie pierwszej zwrotki i refrenu piosenki *Mały muzyczny świat*. Nauka drugiej zwrotki (przewodnik, cz. 3, s. 137).
- Powtarzanie za N. wybranych fragmentów piosenki.
- Muzykanci* – rozwijanie aparatu mowy.

Zdjęcia instrumentów: trójkąta, bębenka, talerza.

Każdemu instrumentowi odpowiada inna sylaba:

trójkąt – dzyń,
bębenek – szur,
talerze – bum.

N. śpiewa piosenkę. Podczas refrenu unosi dowolne zdjęcie. Dzieci wykonują melodię refrenu na sylabie odpowiadającej instrumentowi przedstawionemu na zdjęciu.

- Wesoła zabawa* – reagowanie na zmiany metrum.

Bębenek, trójkąt, klawesy, zdjęcia instrumentów: trójkąta, bębenka, klawesów, odtwarzacz CD, nagranie dowolnej melodii.

Część I

N. wybiera troje dzieci. Każde z nich będzie grało na innym instrumencie, w odmiennym rytmie.

Bębenek – rytm ćwierćnotowy w metrum czterodzielnym.

Trójkąt – rytm ćwierćnotowy w metrum trójdzielnym.

Klawesy – rytm ćwierćnotowy w metrum dwudzielnym.

N. demonstruje rytmy. Dzieci powtarzają je zbiorowo oraz indywidualnie.

Część II

Dzieci przemieszczają się w dowolnych kierunkach sali w rytmie nagrania dowolnej melodii. Podczas przerwy w nagraniu muzyki N. unosi zdjęcie przedstawiające bębenek. Dziecko, które trzyma bębenek, rozpoczyna grę w metrum czterodzielnym. Dzieci tworzą czteroosobowe koła, maszerują po ich okręgach, klaszcząc na *raz*. Kiedy N. uniesie zdjęcie przedstawiające trójkąt, dziecko trzymające trójkąt zaczyna na nim grać w metrum trójdzielnym. Dzieci tworzą koła trzyosobowe i poruszają się w nich, tupiąc na *raz*. Uniesione przez N. zdjęcie przedstawiające klawesy to sygnał dla dziecka trzymającego ten instrument. Dzieci tworzą pary, maszerują w miejscu, klaszcząc na *raz* w metrum dwudzielnym.

- *Mały muzyczny świat* – instrumentacja piosenki.

Bębenki, trójkąty, kastaniety, marakasy, grzechotki, klawesy.

Zwrotka I

*Niech nikt uszu nie zatyka, nie zatyka,
bo to moja jest muzyka, jest muzyka.*

To muzyka z serca grana, taka pięknie roześmiana.

Instrumenty:

bębenek – rytm ćwierćnut,

na *raz* – trójkąt,

kastaniety – rytm ćwierćnut,

Ref.:

*Już bębenek gra: daba dam, dam, dam,
marakasy robią miły szum, szum, szum,
trójkąt dzyń, dzyń, dzyń, nutki dzwoni mi,
a talerze brzęczą bardzo głośno: bum, bum, bum.*

Mamo, tato, oto dla was jest muzyka.

To muzyka moich małych sześciu lat.

Chociaż głośna, niech nikt uszu nie zatyka,

bo gram o najlepszych chwilach,

które tworzą mój mały świat.

bębenek – rytm melodii piosenki,

marakasy – rytm melodii piosenki,

trójkąt – rytm melodii piosenki,

uderzenie na ostatnią sylabę,

grzechotka – tremolo,

kastaniety – w rytmie ćwierćnut,

klawesy – w rytmie ćwierćnut.

Zwrotka II

tak samo jak podczas pierwszej

- *Głośno – cicho* – reagowanie ruchem na zmiany dynamiki.

Tamburyn.

N. gra na tamburynie, dzieci rysują przed sobą dłoń:

cicho – małe koła,

średnio głośno – średnie koła,

głośno – duże koła.

- Ćwiczenie uspokajające.

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki relaksacyjnej.

Dzieci zajmują dowolne miejsca na dywanie. Słuchają wybranego przez N. nagrania muzyki o charakterze relaksacyjnym.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer. Przestrzeganie zasad bezpiecznego poruszania się po chodniku. Poszukiwanie ciekawych dźwięków.

Przed wyjściem N. utrwala z dziećmi zasady poruszania się po chodniku. Dzieci zatrzymują się co kilka metrów. Nasłuchują odgłosów. Opukują pnie drzew na różnej wysokości. Wsluchują się w docierające odgłosy. Wypowiadają się na temat swoich spostrzeżeń.

- Zabawa ruchowa *Idź w kierunku, z którego dochodzi dźwięk*.

Trójkąt z pałeczką.

Dzieci, za pomocą popularnej wyliczanki, wybierają spośród siebie ciuciubabkę oraz dziecko grające na trójkącie. N. opaską zasłania *ciuciubabce* oczy i obraca ją delikatnie wokół własnej osi. Wybrane dziecko gra na trójkącie. *Ciuciubabka* podąża za dźwiękiem i stara się odnaleźć źródła dźwięku.

N. czuwa przy *ciuciubabce*, by w razie potrzeby uchronić ją przed przeszkodą.

III

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Bębenek, kołatka, tamburyn!*

Bębenek, kołatka, tamburyn, stoper.

N. wyznacza miejsce zbiórki. Umawia się z dziećmi, że gdy usłyszą uderzenie w bębenek, jak najszybciej zgromadzą się w ustalonym miejscu i ustawią się w rzędzie. Gdy usłyszą dźwięki kołatki, ustawią się w szeregu, a gdy usłyszą tamburyn, ustawią się w parach. N. odmierza stoperem czas zebrania się dzieci na miejscu zbiórki. Za każdym razem odczytuje wynik ze stopera. Zachęca dzieci do jak najszybszego wykonywania poleceń.

- Ćwiczenia klasyfikacyjne *Instrumenty perkusyjne i inne*. Poznawanie ciekawostek na temat instrumentów perkusyjnych. Rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej.

Pojemnik, dzwonki, flet, trójkąt, tarka, grzechotka.

N. przynosi pojemnik z instrumentami. Dzieci kolejno wydobywają po jednym instrumentem. Nazywają instrumenty i próbują zademonstrować sposób gry na nich. Po wyłożeniu wszystkich instrumentów N. pyta dzieci: *Jak możemy podzielić te instrumenty?* Dzieci grupują instrumenty według obranego przez siebie kryterium. Następnie N. prosi dzieci o podzielenie instrumentów na te, na których można zagrać melodię (dzwonki, flet), oraz na te, na których można zagrać tylko rytm (trójkąt, tarka, grzechotka). Dzieci przeliczają, ile jest instrumentów w każdej grupie. Ustalają, których instrumentów jest więcej, których mniej i o ile więcej (mniej). N. przekazuje ciekawostki na temat tych instrumentów.

Karta pracy, cz. 3, nr 61

Karta pracy, cz. 3, nr 71

Dzieci:

- rysują po śladach instrumentów perkusyjnych, grają na wybranym instrumentem.

Karta pracy, cz. 3, nr 62

Karta pracy, cz. 3, nr 72

Dzieci:

- słuchają wypowiedzi 6-latków,
- czytają z N. nazwy grup instrumentów,
- odszukują wśród naklejek zdjęcia przedstawicieli instrumentów strunowych oraz instrumentów perkusyjnych i nakleja je w odpowiednich miejscach w tabeli; podają nazwy instrumentów,
- rysują grzechotki po śladach, a potem je ozdabiają.

Karta pracy, cz. 3, nr 63

Karta pracy, cz. 3, nr 73

Dzieci:

- uczą się rymowanki z pomocą N.,
- śpiewają rymowankę na wymyśloną przez siebie melodię,
- śpiewają na sylabie *la* dźwięki: niskie, średnie i wysokie; kolorują kwiaty,
- wyklaskują podany rytm.

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Skonstruowanie i rozegranie gry planszowej *Orkiestra*. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej, kształtowanie odporności emocjonalnej. Zabawa *Muzyczne rozmowy*. Rozwijanie analizy i syntezy sylabowej. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22.
- II.1. *Hejnał z wieży mariackiej* – zajęcia matematyczne inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Kra-kowskie historie*. Cele: zapoznanie z podziałem instrumentów; nazywanie i rozróżnianie wybranych instrumentów muzycznych; utrwalanie nazw liczebników głównych i liczebników porządkowych.
- Wyklaskują, wytupują podane rytmy. | Odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 9.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 11. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.
- Zabawy na świeżym powietrzu – *Dźwięki w naszym ogrodzie*. Rozwijanie wrażliwości słuchowej. Wsłuchiwanie się w samodzielnie wytwarzane dźwięki. Zabawa ruchowa z elementem rzutu. Formowanie kul ze śniegu i celowanie nimi: raz prawą, raz lewą ręką, w wyznaczony cel. Przeliczanie liczby trafień. Ustalanie, kto trafił największą liczbę razy.
- III. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słuchamy hejnału i podajemy godzinę*. Zabawa rytmiczna *Tupnij i kłasnij!* Rozwijanie koncentracji uwagi. Ćwiczenia rachunkowe – uzupełnianie tabeli ustaloną liczbą naklejek. *Różne dźwięki* – rozwijanie percepcji słuchowej.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, II 4, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, **IV 15**

Cele ogólne

- zapoznanie z podziałem instrumentów, nazywanie i rozróżnianie wybranych instrumentów muzycznych,
- utrwalanie nazw liczebników głównych i liczebników porządkowych w danym zakresie,
- **odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 9,**
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa wybrane instrumenty muzyczne, dokonuje ich podziału na instrumenty perkusyjne, dęte i strunowe,
- wymienia nazwy liczebników głównych i liczebników porządkowych w danym zakresie,
- **rozpoznaje i nazywa cyfrę 9,**
- wykonuje ćwiczenia według instrukcji podanej przez N.

Przebieg dnia

I

- Skonstruowanie i rozegranie gry planszowej *Orkiestra*. Rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej, kształtowanie odporności emocjonalnej.
Karton formatu A3, obrazki przedstawiające poznane instrumenty, pionki i kostka do gry.
Dzieci konstruują planszę do gry. Na dużym kartonie przyklejają w jednej krętej linii obrazki poznanych dotąd instrumentów. Oznaczają start i metę. Rzucają kostką. Przesuwają pionek po obrazkach instrumentów o tyle pól, ile oczek wypadło na kostce. Gdy staną pionkiem na obrazku danego instrumentu, naśladują sposób gry na nim i wypowiadają ciekawostki na jego temat.
- Zabawa *Muzyczne rozmowy*. Rozwijanie analizy i syntezy sylabowej.
N. wypowiada sylabami pytania dotyczące instrumentów i muzyków. Zadaniem dzieci jest odpowiedzieć na te pytania, także dzieląc słowa na sylaby.

Przykładowe pytania:

Kto gra na bęb-nie?

Czy fil-har-mo-nia to in-stru-ment?

Jak na-zy-wa się kie-row-nik or-kies-try?

- • Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22 (przewodnik, cz. 3, s. 138).

II

Zajęcia 1. Hejnał z wieży mariackiej – zajęcia matematyczne inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Krakowskie historie*.

- Wprowadzenie do tematu zajęć. Rozwiązanie zagadki słuchowej *Co tak pięknie gra?*

Odtwarzacz CD, nagranie hejnału z wieży mariackiej.

N. zapowiada przeczytanie dzieciom opowiadania. Najpierw jednak chce przedstawić im dźwięk instrumentu, o którym będzie m.in. mowa w opowiadaniu. Odtwarza nagranie hejnału. Prosi dzieci o podanie nazwy instrumentu na którym jest grana melodia.

- • Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Krakowskie historie*.

Książka (s. 42–43) dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

– Cio-cia Monika dzwoniła z Krakowa! Zaprasza nas na chrzciny Wojtusia! – powiedziała mama, odkładając słuchawkę telefonu. Wojtuś urodził się kilka miesięcy wcześniej, ale ciocia postanowiła poczekać do wiosny, aby przyjąć gości w ogródku. Domek był mały, ogród przy domu bardzo duży, tonący w zieleni. W ogrodzie kwitły bzy.

– Prosi nas o pomoc w przygotowaniach do chrzcin. Możemy przyjechać kilka dni wcześniej, przy okazji zwiedzić Kraków!

– Nigdy jeszcze nie byłem w Krakowie! – powiedział Olek, który chodził do przedszkola, miał 6 lat i wiedział, że Kraków to dawna stolica Polski.

– Jest tam Zamek Królewski na Wawelu, zbudowany za czasów króla Zygmunta Starego, w stylu włoskim, bo tego życzyła sobie jego żona, królowa Bona, która była Włoszką! I kazała sadzić w ogródku włoszczyznę! – powiedziała mama.

– W Krakowie mieszkał pan Twardowski, czarnoksiężnik! Pan Twardowski na kogucie, w jednym kapciu, w drugim buciu! Podpisał cyrograf, obiecał diabłu duszę, a gdy diabeł się zjawił i go porwał, to uciekł na księżyc! – opowiadała dalej mama.

– I smok wawelski w Smoczej Jamie pod zamkiem mieszkał i zjadał ludzi, ale szewczyk Skuba podłożył mu owcę wypchaną siarką! Smok zjadł przynętę i zaczęło go palić! I wypił mnóstwo wody z Wisły, i pękł! I król Krak mieszkał w Krakowie i miał córkę Wandę!

Do Krakowa pojechali pociągami pendolino, który pędził bezszelestnie przez Polskę z ogromną szybkością. Podziwiali wiosenne krajobrazy, kwitnące sady, zielone łąki i pola. I nagle skończyła się podróż – dojechali do Krakowa.

Następnego dnia zwiedzali Wawel, podziwiali wawelskie głowy, arrasy, klejnoty koronacyjne. Olka szczególnie zainteresowała zbrojownia – hełmy, broje rycerskie, miecze, lance. Ada podziwiała arrasy, piękne wnętrza i meble. Ze wzgórza zamkowego poszli na spacer na krakowską starówkę. Po drodze oglądali stare kamienice, Rynek, Sukiennice. A potem weszli do kościoła Mariackiego, gdzie zobaczyli wspinały ołtarz wyrzeźbiony w lipowym drewnie przez mistrza Wita Stwosza.

Wtem rozległ się głos trąbki.

– Co to? Kto to gra? – spytał Olek.

– To hejnał z wieży mariackiej. Hejnał zawsze grają w radiu w samo południe!

Przystanęli, aby wysłuchać grania trąbki aż do ostatniego dźwięku.

– Dlaczego strażak zagrał hejnał cztery razy i za każdym razem urwał na końcu?

– O, to się wiąże z pewną historią... pewną legendą... – opowiadał tata. – Dawno, dawno temu na Kraków napadli Tatarzy. Mieli skośne oczy, spiczaste czapki i jeździli na małych konikach! To było w trzynastym wieku, w czasach średniowiecza! Przybyli z dalekiej Azji, z mongolskich stepów. Walczyli zaciekle, czasami lepiej od polskich rycerzy. Doskonale strzelali z łuku i byli bardzo okrutni. Łupili, palili miasta i wsie, nie oszczędzali nikogo, nawet kobiet i dzieci. Gdy zbliżali się do Krakowa, z wieży kościoła zobaczył ich strażnik miejski. Obserwował on okolicę, ostrzegając przed pożarami i nadciągającym wrogiem. Zatrąbił na

alarm i wtedy strzała tatarska przebiła mu szyję. Hejnału nie skończył, zginął, ale ocalił Kraków. Strażnicy zamknęli bramy miejskie, rycerze stanęli na murach Krakowa i odparli atak Tatarów. Na pamiątkę tego wydarzenia strażak gra hejnał mariacki na cztery strony świata, za każdym razem urywając koniec.

Olek z Adą i rodzicami wyszli z kościoła Mariackiego i znaleźli się na Rynku.

– O, Tatar, Tatar! – zawołał Olek.

Po Rynku paradował przedziwny orszak: pierwszy jechał na koniu, a właściwie biegł cudak w szpiczastej tatarskiej czapce i bufiastych spodniach. Tańczył i wymachiwał buławą. Na biodrach niósł sztucznego konia. Za Tatarem podążała kapela, a za kapelą barwny orszak przebierańców.

– To lajkonik! – zawołała mama.

– Dziś pierwszy czwartek po Bożym Ciele – powiedział tata. – Zawsze w tym dniu po Krakowie harcuje lajkonik!

– A skąd on się wziął? – spytał Olek.

– To na pamiątkę innego tatarskiego najazdu. Takiego, gdzie Tatarów pokonali krakowscy flisacy. A po zwycięstwie przebrali się w tatarskie stroje i paradowali po Krakowie.

- Rozmowa na temat opowiadania.

Książka (s. 42–43) dla każdego dziecka.

Dzieci przyglądają się ilustracjom w książce. Opowiadają, z czego słynie Kraków, z jakim wydarzeniem jest związany hejnał z wieży mariackiej, a z jakim postać lajkonika.

N. zadaje dzieciom dodatkowe pytania: *Co według was znaczy słowo hejnał? Na jakim instrumencie jest wygrywany hejnał w Krakowie?* Uzupełnia wypowiedzi dzieci. Przekazuje ciekawostki na ten temat.

Hejnał to melodia, która rozbrzmiewa z wieży kościoła Mariackiego w Krakowie. Wygrywany jest o każdej pełnej godzinie, czterokrotnie, w różne strony świata. Dawniej grany był tylko w południe.

- Zabawa obrazkami – *Trąbka i instrumenty dęte blaszane.*

Obrazki przedstawiające flet, obój, klarnet, fagot, saksofon, trąbkę, róg (waltornię), puzon, tubę, organy, akordeon, harmonijkę ustną.

N. rozkłada przed dziećmi obrazki różnych instrumentów. Dzieci wybierają obrazek przedstawiający trąbkę, podają jego nazwę, prezentują sposób gry na tym instrumencie. N. pyta dzieci, co wiedzą na temat trąbki. Uzupełnia wypowiedzi. Przekazuje ciekawostki na temat trąbki i kategorii instrumentów, z której pochodzi. Pokazuje obrazki odpowiednich instrumentów.

Trąbka należy do rodziny instrumentów dętych blaszanych. Instrument dęty to taki, w którym źródłem dźwięku jest drgające wewnątrz instrumentu powietrze. Barwa dźwięku w takim instrumencie zależy m.in. od materiału, z jakiego jest on wykonany. Dźwięki tworzy się np. przez dmuchanie w instrument i jednocześnie zamykanie i otwieranie otworów umieszczonych na instrumencie. Do rodziny trąbki (instrumentów dętych blaszanych) zalicza się także róg (waltornię), puzon i tubę. Wśród instrumentów dętych są jeszcze instrumenty dęte drewniane, np.: flet, obój, klarnet, fagot, saksofon, oraz instrumenty dęte klawiszowe – takie jak: organy, akordeon i harmonijka ustna.

- Zabawa rachunkowa *Muzyczna gra.*

Koszyk, obrazki przedstawiające wybrane instrumenty: kołatkę, grzechotkę, tamburyn, gitarę, harfę, pianino, trąbkę, akordeon, dwa pudełka, kartoniki z kropkami od 1 do 6 (dla 5-latków), kartoniki z liczbami od 1 do 8 (dla 6-latków).

Dzieci siedzą w kole. N. stawia na środku koła koszyk i dwa pudełka. Dzieci kolejno wstają i wybierają z koszyka po jednym obrazku przedstawiającym instrument perkusyjny. Z pudełka wybierają kartonik: 5-latki losują kartoniki z kropkami, a 6-latki – kartoniki z liczbami. Następnie dzieci kolejno, patrząc na kartonik oraz na obrazek, nazywają wylosowany instrument, recytują rymowaną, np.: *Kołatkę mam i na niej gram: ram, tam, tam* (dziecko wylosowało kartonik z 3 kropkami), i wykonują odpowiednią liczbę kłaśnieć.

Pozostałe dzieci wysłuchują liczby kłaśnieć i powtarzają rytm za kolegą lub koleżanką.

Zabawa toczy się dalej. Dzieci mówią, np. *Grzechotkę mam i na niej gram – ram, tam, ram, tam.*

Zabawa trwa dotąd, aż wszystkie dzieci się wypowiedzą.

- Zabawa klasyfikacyjna *Rodziny instrumentów.* Rozróżnianie instrumentów: perkusyjnych, dętych i strunowych.

Arkusz papieru podzielony na 3 kolumny, koperta, obrazki przedstawiające gitarę, skrzypce, wiolonczelę, flet, trąbkę, kołatkę, grzechotkę, tamburyn.

Dzieci siadają przed tablicą. N. przyczepia na tablicy arkusz papieru podzielony na trzy kolumny. N. oznacza odpowiednio kolumny. Wybrane dzieci losują z kopert obrazki instrumentów. Kolejno podchodzą do tablicy i decydują, w której kategorii powinien się znaleźć wylosowany przez nie instrument. W razie potrzeby N. podpowiada, opisując sposób, w jaki uzyskuje się dźwięk na tym instrumencie.

strunowe	perkusyjne	dęte
gitarą, skrzypce, wiolonczelą	kołatką, grzechotką, tamburyn	flet, trąbka

Gdy wszystkie obrazki są już sklasyfikowane, N. zadaje pytania, np:

- *Jakie instrumenty zaliczamy do instrumentów strunowych?*
- *Jaką nazwę nosi pierwszy instrument w kategorii instrumentów perkusyjnych?*
- *Jakim i którym instrumentem z kolei jest wiolonczela?*
- *Ile instrumentów jest w kategorii instrumentów dętych?*
- *W której kategorii jest tyle samo instrumentów, a w której – najmniej?*

✿ • Zabawa ruchowa *Muzycy dają koncert.*

Koszyk, obrazki różnych instrumentów, tamburyn.

N. wybiera pomocnika. Dziecko trzyma koszyk z obrazkami przedstawiającymi różne instrumenty. Podchodzi do każdego dziecka. Dzieci wybierają po jednym obrazku i odgadują nazwę wylosowanego instrumentu. N. rozpoczyna zabawę, gra na tamburynie. Dzieci biegają. Na przerwę w nagraniu muzyki zatrzymują się w ustalonym miejscu z boku sali i słuchają polecenia. N. wymienia nazwy instrumentów. Dzieci mające obrazek z wymienionym instrumentem łączą się. Przechodzą przez środek sali, naśladując grę na tym instrumencie. N. powtarza zabawę dotąd, aż wszystkie dzieci się zaprezentują. Dla urozmaicenia N. może wypowiedzieć dwie lub trzy nazwy instrumentów naraz.

Karty pracy, cz. 3, nr 64–65

Odkrywanie zapisu cyfrowego liczby 9

Dzieci:

- nakleją w pętlach obrazki instrumentów (odszukane wśród naklejek) tak, aby w każdej pętli było ich sześć,
 - wyklaskują podane rytmy.
- Dzieci:
- numerują zdjęcia instrumentów odpowiednią liczbą kropek,
 - nazywają pierwszy, drugi... szósty instrument,
 - kończą ciąg nutek według wzoru, nakleją odpowiednie obrazki, odszukane wśród naklejek.
 - wytupują podane rytmy.

N. kontynuuje zajęcia przy arkuszu z obrazkami instrumentów. Pyta, ile instrumentów jest w każdej kolumnie.

- Utrwalanie zapisów cyfrowych liczb od 1 do 8.
Dla każdego dziecka: kartoniki z liczbami: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Dzieci liczą instrumenty i je numerują, umieszczając pod każdym instrumentem kartonik z odpowiednią liczbą. N. pyta, jak nazywa się pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy i ósmy instrument.

- Zapoznanie z wyglądem zapisu cyfrowego liczby 9.

Obrazek harmonijki ustnej, kartonik z dziewięcioma kropkami, kartonik z liczbą 9.

N. pyta dzieci: *Co trzeba zrobić, aby instrumentów dętych było tyle samo co instrumentów perkusyjnych i strunowych? Czy znacie jeszcze jakiś inny instrument dęty?* Odwraca się i gra na organkach. Pyta dzieci, na jakim instrumencie zagrał. Pokazuje organki (harmonijkę ustną) na obrazku. Prosi dzieci o dołożenie obrazka do odpowiedniej kolumny. Pyta: *Ile jest teraz wszystkich instrumentów?* Pod dziewięcym instrumentem dzieci układają kartonik z dziewięcioma kropkami.

	Następnie N. pokazuje kartonik i mówi: <i>To cyfra 9. Pyta: Jak wygląda cyfra 9? Co wam przypomina ta cyfra? Czy gdzieś spotkałyście się z tą cyfrą? Czego w naszej sali mamy dziewięć?</i> N. zamienia kartonik z dziewięcioma kropkami na kartonik z cyfrą 9. • Karta pracy, cz. 3, nr 74. Dzieci: – rysują tyle instrumentów, ile wskazuje liczba, – łączą z liczbą 9 te pętle, w których jest dziewięć elementów, – piszą cyfry 9 po śladach, a potem – samodzielnie. • Karta pracy, cz. 3, nr 75. Dzieci: – numerują zdjęcia instrumentów, nazywają pierwszy, drugi... dziewiąty instrument, – liczą na palcach, łączą zapisy z odpowiednimi wynikami, – piszą cyfry 9 po śladach, a potem – samodzielnie.
--	---

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 11 (przewodnik, cz. 3, s. 122).

Zabawy na świeżym powietrzu

- *Dźwięki w naszym ogrodzie.* Rozwijanie wrażliwości słuchowej.
N. prosi dzieci, aby każde z nich znalazło dwa przedmioty. Manipulując przedmiotami, dzieci poszukują dźwięków – pocierają przedmiotami o siebie, stukają nimi o drzewo, o chodnik, o zabawkę ogrodową, o parkan. Wsłuchują się w wytwarzane dźwięki.
- Zabawa ruchowa z elementem rzutu.
Dzieci formują kule ze śniegu i rzucają nimi: raz prawą, raz lewą ręką, w wyznaczony cel. Liczą trafienia. Ustalają, kto trafił największą liczbę razy.

III

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słuchamy hejnału i podajemy godzinę.*
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej melodii do tańca, papierowa trąbka.
Dzieci dobierają się w pary: chłopiec z dziewczynką. Tańczą w parach przy dźwiękach muzyki. Podczas pauzy wybrane dziecko trąbi przez papierową trąbkę, nucąc melodię hejnału. N. prostuje swoje palce, np. sześć. Dzieci liczą palce i podają, o której godzinie został zagrany hejnał (szóstej). Zabawa się powtarza. Za każdym razem N. prostuje inną liczbę palców.
- Zabawa rytmiczna *Tupnij i kłaśnij!* Rozwijanie koncentracji uwagi.
Dzieci stoją w kole. Zabawę rozpoczyna N. Wykonuje tupnięcia i kłaśnięcia według wymyślnego rytmu, np. dwa tupnięcia (prawą nogą, potem lewą nogą) i jedno kłaśnięcie. Kolejne dzieci, zaczynając od dziecka stojącego po prawej stronie N., powtarzają ten układ. Zabawa trwa dotąd, aż wszystkie dzieci w kole wykonają te ruchy. Zabawa się powtarza. N. wybiera innego prowadzącego.

Karta pracy, cz. 3, nr 66	Karta pracy, cz. 3, nr 76
Dzieci: – uzupełniają tabelę, naklejając obrazki odszukane wśród naklejek tak, aby w każdym rzędzie i w każdym szeregu było po 6 trąbek,	Dzieci: – uzupełniają tabelę, rysując obrazki tak, aby w każdym rzędzie i w każdym szeregu było po 9 trąbek,
– odpowiadają na pytanie: <i>Jak nazywa się muzyk grający na trąbce?</i> – grają na wybranym instrumencie – głośno i cicho.	

- *Różne dźwięki* – rozwijanie percepcji słuchowej.
Różne przedmioty wydające dźwięki instrumentów perkusyjnych.
N. rozkłada przed sobą różne przedmioty wydające charakterystyczne dźwięki, między nimi znane dzieciom instrumenty perkusyjne. Dzieci odwracają się tyłem do N., rozpoznają prezentowane przez N. dźwięki wydawane przez przygotowane przedmioty.
- Śpiew, zbiorowy i indywidualny, poznanej piosenki *Mały muzyczny świat* (przewodnik, cz. 3, s. 137).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Mały muzyczny świat.

Luty, tydzień 2

Dzień 5

Muzyka wokół nas Gdzie mieszkają nuty?

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenia graficzne – rozwiązywanie zagadek rysunkowych.	Kolorowanie rysunków instrumentów perkusyjnych zgodnie z podanymi warunkami. Zabawa obrazkami i kartonikami – <i>Znamy te instrumenty</i>. Rozwijanie analizy i syntezy głoskowej i sylabowej.
Granie na wybranym instrumencie z odpowiednią dynamiką, zgodnie z kodem. Zabawa <i>Prawda – fałsz</i>. Utrwalanie wiadomości o muzyce. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22.	
II.1. <i>Gdzie mieszkają nuty?</i> – zabawy dydaktyczne połączone z wykonaniem eksperymentu. Cele: zapoznanie ze znaczeniem nowych słów: <i>klucz wiolinowy, nuta, gama</i>, oraz położeniem nut na pięciolinii; odczytywanie informacji przekazanych w formie uproszczonych rysunków.	
2. <i>Kolorowa gitara</i> – zajęcia plastyczne. Cel: poznawanie budowy instrumentów strunowych szarpanych na przykładzie gitary oraz sposobu gry na gitarze; rozwijanie sprawności manualnej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej.	
III. Zabawa ruchowa z elementem wirowania – <i>Bączki</i>. Ćwiczenie graficzne <i>Kolorowe nutki</i>. Rozwijanie spostrzegawczości słuchowej, koordynacji wzrokowo-ruchowej. Oglądanie i omawianie obrazków. Rozwijanie analizy głoskowej i sylabowej. Wykonywanie ćwiczeń graficznych. Zorganizowanie koncertu piosenki – solowej i chóralnej. Nabywanie odwagi w prezentowaniu się na forum grupy. Zwrócenie uwagi na odpowiednie zachowanie publiczności i wykonawców. Utrwalanie instrumentacji piosenki <i>Mały muzyczny świat</i>.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- zapoznanie ze znaczeniem nowych słów oraz położeniem nut na pięciolinii,
- odczytywanie informacji przekazanych w formie uproszczonych rysunków,
- poznawanie budowy instrumentów strunowych szarpanych na przykładzie gitary oraz sposobu gry na gitarze,
- rozwijanie sprawności manualnej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wyjaśnia znaczenie słów: *klucz wiolinowy, nuta, gama*, oraz nazywa nuty na pięciolinii (gama C-dur),
- odczytuje informacje podane w formie uproszczonych rysunków,
- wymienia część składowe gitary, bada właściwości strun,
- wykonuje papierową gitarę.

Przebieg dnia

I

Karta pracy, cz. 3, nr 67	Karta pracy, cz. 3, nr 77
Dzieci: – rysują po śladach; dowiadują się, kto na czym gra,	Dzieci: – kolorują dziewiątą grzechotkę, licząc od lewej strony, – kolorują dziewiątą grzechotkę, licząc od prawej strony, – odczytują i odpowiadają na pytania kto na czym gra.
– grają na wybranym instrumencie – głośno i cicho.	
	Zabawa <i>Znamy te instrumenty</i>
Dzieci grają na wybranych instrumentach	Zabawa obrazkami i kartonikami – <i>Znamy te instrumenty</i>. Rozwijanie analizy i syntezy głoskowej i sylabowej. Dla każdego dziecka: koperta z obrazkiem przedstawiającym wybrany instrument, np.: kołatkę, puzon, flet, klarnet, saksofon, perkusję, kontrabas, zestaw kartoników: białych, czerwonych i niebieskich, kartoniki z poznanymi literami. Dzieci: – wyjmują zawartość kopert, – układają schemat i model nazwy obrazka przedstawiającego wybrany instrument, – pod modelem układają poznane litery. Na koniec chowają obrazek i kartoniki do koperty. Wymieniają się kopertami z innym dzieckiem i zabawa toczy się dalej.

- Zabawa *Prawda – fałsz*. Utrwalanie wiadomości o muzyce.
Paski papieru z zapisanymi zdaniem.
N. odczytuje zdania zapisane na paskach papieru. Dzieci oceniają, czy zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Jeżeli uznają, że zdanie jest prawdziwe, podnoszą ręce w górę, a jeżeli według nich zdanie jest fałszywe – wypowiadają głoskę *uuuu*, stopniowo obniżając tonację. Następnie podają prawidłową odpowiedź.
Przykładowe zdania:
Na koncerty chodzimy do kina.
Na skrzypcach gra pianista.
Trąbka to instrument strunowy.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 22 (przewodnik, cz. 3, s. 138).

II

Zajęcia 1. *Gdzie mieszkają nuty?* – zabawy dydaktyczne połączone z wykonaniem eksperymentu.

- Powitanie mruczanką.
Dzieci w przysiadzie, powoli prostują się i nucą mruczankę – od niskich tonów do wysokich. Gdy już wstaną, zabawa się powtarza, z tym że teraz wykonują ruchy na odwrót: powoli obniżają się do pozycji wyjściowej (przysiadu) i nucą mruczankę – od wysokich tonów do niskich. Siadają w kole.
- Zabawa dydaktyczna *Czarodziejskie pudełko*.
Pudełko, klucze: do zamka w drzwiach, ślusarski, klucz wiolinowy wycięty z tektury, obrazek przedstawiający klucz ptaków.
N. pokazuje dzieciom pudełko, w którym znajdują się różne klucze. Wybrane dzieci po kolei podchodzą, wybierają jeden klucz, podają jego nazwę, opisują jego wygląd i mówią, do czego służy. W razie potrzeby N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Następnie dzieci kolejno przekazują sobie każdy klucz

i dokładnie go oglądają. Odkładają klucze na środek koła. Na koniec N. pokazuje dzieciom obrazek przedstawiający klucz lecących ptaków. Informuje dzieci, że słowo *klucz* ma wiele znaczeń. Wyjaśnia je dzieciom.

N. prosi dzieci o wybranie klucza, którego używa się w muzyce. Informuje dzieci, że znak ten umieszcza się na pięciolinii. Klucz wiolinowy określa położenie dźwięków. N. pyta dzieci, co jeszcze umieszcza się na pięciolinii. Zaprasza dzieci do wysłuchania wiersza.

- Słuchanie wiersza I. R. Salach *Nutki*.

Na pięciolinii siedzą nutki.

Wysunęły nóżki, pokazały butki.

*A te butki czarne, małe,
do zabawy doskonałe.*

*Skoczyły czarne butki,
uciekły nocą z piosenki nutki.*

*Do – dobrze tańcowało,
re – w stawie rechotało,
mi – gawędziło miło,
fa – fasolę i groch sadziło,
sol – malowało parasol,
la – lato pozdrawiało,
si – po włosku gadało,
do – wszystko dokładnie powtórzyło
i na pięciolinie wróciło.*

- Rozmowa na temat wiersza.

N. pyta dzieci: *Co siedziało na pięciolinii? Co pokazały nutki? Skąd uciekły nutki? Co robiła nutka do, co robiła nutka re ...? Gdzie wróciły nutki?*

- Zabawy z nutami.

Pojemnik, pięć czarnych wstążek tej samej długości i szerokości, klucz wiolinowy, kartoniki w kształcie elipsy, oznaczenie metrum – kartonik z zapisem $\frac{3}{4}$.

N. pokazuje dzieciom pojemnik. Dzieci wyciągają zawartość pojemnika: pięć czarnych wstążek tej samej długości i szerokości, kartonowy klucz wiolinowy oraz kartoniki w kształcie elipsy (nutki). Liczą poszczególne elementy i podają ich liczbę.

- Układamy pięciolinie.

N. pyta dzieci, gdzie mieszkają nutki. Informuje, że do stworzenia muzyki potrzebna jest pięciolinia, na której zapisuje się nuty. Następnie przyczepia na tablicy wstążki, jedna pod drugą, zostawiając między nimi niewielkie odstępy.

- Poznanie zapisu nutowego gamy C-dur. Wyśpiewywanie dźwięków gamy C-dur.

N. wyjaśnia dzieciom, że dzięki nutom muzyk może skomponować utwór i go odtworzyć. Na początku zapisu nutowego zapisuje się klucz wiolinowy. N. umieszcza kartonowy klucz wiolinowy na początku pięciolinii. Za kluczem przyczepia w odpowiednim miejscu kartoniki (nuty), tworząc gamę C-dur. Wyśpiewuje gamę, nazywając dźwięki: *do, re, mi, fa, sol, la, si, do*. Pokazuje za pomocą rąk, jak wzrastają (i obniżają się) dźwięki.

Następnie N. zachęca dzieci do wspólnego wyśpiewania dźwięków gamy C-dur. Wskazuje nuty i śpiewa wraz z dziećmi.

- Tworzenie zapisu nutowego do fragmentu piosenki *Wlaź kotek na płotek*.

N. mówi, że tworząc muzykę, należy oznaczyć jej metrum. Umieszcza za kluczem wiolinowym liczby $\frac{3}{4}$ oznaczające metrum tej piosenki.

Metrum to sposób zapisu wartości rytmicznych w obrębie taktu. Liczba dolna oznacza nutę, cyfra górna oznacza liczbę jednostek metrycznych. W metrum $\frac{3}{4}$ w obrębie jednego taktu znajdują się nuty (np.: półnuty, ćwierćnuty, ósemki, szesnastki), które w sumie muszą utworzyć wartość 3 ćwierćnut.

Następnie N. układa kartoniki na pięciolinii w taki sposób, jak leżą nuty w zapisie nutowym fragmentu piosenki *Wlaź kotek na płotek*, tzn. *Wlaź kotek na płotek i mruga. Ładna to piosenka, niedługa* (sol, mi, mi, fa, re, re, do, mi, sol. Sol, mi, mi, fa, re, re, do, mi, do).

- Śpiewanie piosenki *Wlaź kotek na płotek*. N., wskazując poszczególne nutki, śpiewa fragment piosenki *Wlaź kotek na płotek*. Następnie powtarza czynności. Dzieci śpiewają wraz z N.
- Zagrańie melodii *Wlaź kotek na płotek* na dzwonkach.

Dzwonki, drewniana pałeczka.

N. mówi, że nutki mieszkają także w niektórych instrumentach. Pokazuje dzwonki (potocznie zwane cymbałkami). Uderza drewnianą pałeczką w poszczególne płytki dzwonków. Wygrywa na dzwonkach melodię *Wlaź kotek na płotek*.

Jeśli N. potrafi, to gra tę melodię także na innych instrumentach (np.: flecie, pianinie).

- Część badawcza – *Szklana muzyka*.

Ośiem szklanek z zaznaczoną markerem linią, dzbanek z wodą, metalowe łyżeczki.

N. mówi dzieciom, że nutki mogą mieszkać także gdzie indziej. Proponuje samodzielne wykonanie instrumentu, na którym dzieci zagrają melodię. Zaprasza dzieci do stolika, na którym stoi ośiem szklanek z zaznaczoną markerem, w odpowiednim miejscu, linią. Wybrane dzieci biorą dzbanek z wodą i nalewają do poszczególnych szklanek taką ilość wody, aby jej poziom sięgnął zaznaczonej linii.

Ilość wody w szklance	200 ml	170 ml	140 ml	125 ml	95 ml	65 ml	35 ml	5 ml
-----------------------	--------	--------	--------	--------	-------	-------	-------	------

Dzieci porównują ilość wody w szklankach. Określają, w której szklance jest najmniej wody, a w której – najwięcej. Uderzają o szklanki metalowymi łyżeczkami. Eksperymentują z dźwiękami.

Dochodzą do wniosku, że im mniej wody jest w szklance, tym dźwięk jest wyższy.

- Odkodowanie kolorowego zapisu piosenki *Wlaź kotek na płotek*. Granie na szklankach wypełnionych różną ilością wody.

Kółka z papieru samoprzylepnego w kolorach: czerwonym (2), pomarańczowym, żółtym, jasnozielonym, ciemnozielonym, niebieskim, różowym, kartka z zakodowaną melodią piosenki, ośiem szklanek z odpowiednią ilością wody, metalowe łyżeczki.

N. oznacza każdą szklankę kolorowym kółkiem z papieru samoprzylepnego według poniższego przykładu.

Ilość wody w szklance	200 ml	170 ml	140 ml	125 ml	95 ml	65 ml	35 ml	5 ml
nuta	do	re	mi	fa	sol	la	si	do
kolor	czerwony	pomarańczowy	żółty	zielony jasny	zielony ciemny	niebieski	różowy	czerwony

Pokazuje dzieciom kartkę z zakodowaną melodią piosenki *Wlaź kotek na płotek*. Pyta dzieci, z ilu nutek składa się pierwsza część melodii i druga część melodii. Dzieci liczą kolorowe koła umieszczone na kartce, po obu stronach. Określają liczbę kół po prawej i po lewej stronie kartki.

Następnie dzieci, patrząc na kod, odczytują kolorowy zapis. Grają samodzielnie melodię, uderzając delikatnie w odpowiednie szklanki.

Przy kolejnym powtórzeniu chętne dzieci mogą akompaniować, wygrywając rytm na instrumentach perkusyjnych. Jeśli dzieci wykazują zainteresowanie, mogą zagrać na szklankach inne proste melodie lub wykonać samodzielnie kolorowy zapis i go odtworzyć.

- Zabawa ruchowa *Ustawiamy się w gamę*.

Kółka z papieru samoprzylepnego w kolorach: czerwonym (2), pomarańczowym, żółtym, jasnozielonym, ciemnozielonym, niebieskim, różowym, dzwonki.

Dzieci nakleją na swoich ubraniach kolorowe koła odpowiadające dźwiękom gamy C-dur. N. (lub chętne dziecko) gra na dzwonkach dźwięki gamy C-dur. Dzieci biegają po sali. Gdy muzyka ucichnie, dzieci zatrzymują się i ustawiają w rzędach po ośmiu – według kolejnych dźwięków gamy. N. pomaga dzieciom w ustawieniu, wyspiewując nazwy odpowiednich kolorów.

Dzieci: – kolorują nuty według wzoru,	
– nakleją po prawej stronie tyle samo nut, ile ich jest po lewej stronie.	– rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.

Zajęcia 2. Kolorowa gitara – zajęcia plastyczne.

Jeśli jest możliwość, N. przynosi na zajęcia prawdziwą gitarę (ewentualnie zaprasza rodzica lub inną osobę, która ma gitarę i potrafi na niej grać).

- Wprowadzenie do tematu. Wysłuchanie koncertu gitarowego.

Nagranie koncertu gitarowego pozyskane przez N.

Dzieci kładą się na dywanie i zamykają oczy. N. włącza nagranie z zarejestrowanym dowolnym koncertem gitarowym. Dzieci wsłuchują się w muzykę. Następnie siadają i podają nazwę instrumentu, którego koncertu wysłuchały.

- Oglądanie obrazków *Rodzina instrumentów strunowych*.

Obrazki przedstawiające: skrzypce, altówkę, wiolonczelę, kontrabas, gitarę, mandolinę, harfę, banjo, fortepian i pianino.

N. układa przed dziećmi obrazki przedstawiające: skrzypce, altówkę, wiolonczelę, kontrabas, gitarę, mandolinę, harfę, banjo, fortepian i pianino. Pyta dzieci, czy wiedzą, na którym obrazku jest przedstawiona gitara; czym różni się gitara od pozostałych instrumentów. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Przekazuje ciekawostki na temat gitary oraz innych instrumentów należących do tej rodziny.

Gitara należy do instrumentów strunowych. Instrumenty strunowe dzielą się na trzy grupy: pierwsza – instrumenty strunowe szarpane, wśród których jest właśnie gitara (w tym gitary: klasyczna, elektryczna i basowa), mandolina, harfa i banjo. Druga grupa to instrumenty strunowe smyczkowe, do których należą: skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas. Trzecia grupa to instrumenty strunowe młoteczkowe, do których należą fortepian i pianino.

- Zapoznanie z budową gitary.

Prawdziwa gitara (lub zdjęcie gitary).

N. pokazuje dzieciom gitarę. Pyta, z czego jest zrobiona gitara i jakie są jej części składowe. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Mówi, że gitara, podobnie jak inne instrumenty strunowe – szarpane i smyczkowe – składa się z gryfu (z kluczami i progami), strun oraz pudła rezonansowego. Prosi dzieci o policzenie strun na gitarze. Podaje ich nazwy. Pokazuje, jak gra się na gitarze: wygrywa akordy oraz wydobywa na strunach poszczególne dźwięki.

- Strojenie gitary – badanie właściwości strun gitarowych.

N. prosi dzieci o uważne przyjrzenie się gitarze. Dzieci oglądają gitarę, delikatnie dotykają strun, sprawdzając ich grubość, twardość oraz brzmienie. Następnie dzielą się swoimi wrażeniami. N. przekręca klucz na gryfie gitary raz w jedną, raz w drugą stronę. Wybrane dziecko szarpie w tym samym momencie za strunę. Dzieci dochodzą do wniosku, że im bardziej jest naciągnięta struna, tym wyższy dźwięk można na niej zagrać.

Następnie N. naciska nastrojone struny na progach. Inne chętne dzieci szarpia w tym czasie za struny. Dzieci dochodzą do wniosku, że w zależności od tego, w którym miejscu na gryfie naciśnie się strunę, wydobywa się inny dźwięk. N. naciska trzy struny naraz. Chętne dziecko całą dłońią pociera o wszystkie struny naraz. N. informuje dzieci, że tak właśnie brzmi akord.

Akord to współbrzmienie przynajmniej trzech dźwięków o różnej wysokości i nazwie.

N. informuje dzieci, że na gitarze także można zagrać melodię.

- Zagranie na gitarze melodii *Włazł kotek na płotek*.

N. (zaproszony gość) wygrywa na gitarze pojedyncze dźwięki (lub odpowiednie akordy) melodii *Włazł kotek na płotek*. Dzieci rozpoznają melodię. Wspólnie z N. (który gra jednocześnie na gitarze) próbują zaśpiewać tę piosenkę.

- Zabawa ruchowa *Festiwal muzyków*.

Tamburyn.

N. gra na tamburynie. Dzieci poruszają się w różnych kierunkach zgodnie z rytmem wygrywanym na tamburynie. Na przerwę w grze N. wymienia nazwę muzyka, np.: *gitarzysta, flecista, pianista*. Dzieci ruchem naśladują sposób gry muzyków na poszczególnych instrumentach.

- Praca plastyczna *Kolorowa gitara*.

Dla każdego dziecka: wyprawka, karta 6, włóczka w kilku kolorach, klej, nożyczki.

N. zaprasza dzieci do stolików. Omawia sposób wykonania pracy.

Dzieci:

- wypychają z karty gitarę tak, aby nacięte otworki były puste,
- przeciągają włóczkę w różnych kolorach przez otworki i przyklejają po drugiej stronie, kierując się instrukcją fotograficzną.

- Prezentowanie prac. Zorganizowanie wystawy.

Napis Wystawa, nagranie koncertu gitarowego pozyskane przez N.

Dzieci oglądają prace. Ustalają, czy wszystkie gitary zostały prawidłowo wykonane. Następnie N. włącza jeszcze raz nagranie koncertu gitarowego. Dzieci, trzymając w dłoniach wykonane papierowy gitary, *akompaniują* do utworu, naśladując grę na gitarze.

Następnie N., z pomocą dzieci, organizuje wystawę. Dzieci umieszczają swoje gitary na tablicy. Obok prac N. umieszcza napisy – informacje na temat wykonanych prac.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa tropiąca *Idź po moich śladach*.

Dzieci ustawiają się w rzędzie. N. idzie pierwszy, wykonując ślady na śniegu. Dzieci podążają za N. po jego śladach.

- Przeciwdziałanie marznieniu.

Dzieci patrzą na lidera, naśladują wykonywane przez niego ruchy: machają rękami, rozciągają dłonie, tupią, podskakują, biegają po wyznaczonym terenie.

III

- Zabawa ruchowa z elementem wirowania – *Bączki*.

Bączek (nakręcana wirująca zabawka).

Dzieci stoją w sali, w luźnej gromadce. Obserwują, jak N. nakręca bączek (wirującą zabawkę). Stawiając małe kroki, obracają się powoli dookoła własnej osi tak długo, jak długo krąży bączek. Następnie siadają w dowolny sposób na podłodze i odpoczywają.

- Ćwiczenie graficzne *Kolorowe nutki*. Rozwijanie spostrzegawczości słuchowej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Kartki z narysowanymi na całej powierzchni kropkami w 3 lub 4 kolorach (czerwonym, niebieskim i żółtym), pałeczki do jedzenia ryżu, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii.

Dzieci pobierają od N. kartki z narysowanymi na całej powierzchni kropkami w 3 lub 4 kolorach (czerwonym, niebieskim i żółtym). N. wręcza dzieciom po jednej pałeczce do jedzenia ryżu. Włącza nagranie spokojnej melodii. Dzieci w rytm muzyki dotykają pałeczką kropek, których kolor wypowiada N., np. tylko niebieskich, potem, na przemian, niebieskich i czerwonych. Na koniec trzech kolorów, na zmianę.

Karta pracy, cz. 3, nr 69

Dzieci:	
– słuchają wypowiedzi 6-latków,	
– patrzą na obrazki i oglądają, jak Olek naśladuje grę na różnych instrumentach,	
– łączą obrazki Olka z odpowiednimi zdjęciami,	
– dzielą rytmicznie (na sylaby) nazwy instrumentów,	
– nakleją po prawej stronie takie same nuty, jakie są po lewej stronie.	

Karta pracy, cz. 3, nr 79

Dzieci:	
– dzielą nazwy zdjęć na sylaby, określają pierwsze głoski w nazwach,	
– rysują obok każdego zdjęcia przedmiot (zwierzę lub roślinę), którego (której) nazwa rozpoczyna się taką samą głoską jak nazwa tego zdjęcia,	
– słuchają wypowiedzi 5-latków,	
– rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie.	

- Zorganizowanie koncertu piosenki: solowej i chóralnej. Nabywanie odwagi w prezentowaniu się na forum grupy. Zwrócenie uwagi na odpowiednie zachowanie publiczności i wykonawców.
N. ogłasza konkurs piosenki: solowej i chóralnej. Zachęca dzieci do zgłoszenia swojego udziału. Utrwala z dziećmi prawidłowy sposób zachowania się jako publiczność i wykonawca. Dzieci zastanawiają się, czy zaprezentują piosenkę indywidualnie (solo) czy w zespole, np.: duecie, tercecie lub kwartecie (N. wyjaśnia dzieciom te pojęcia). Następnie wykonawcy prezentują swoje umiejętności. Dzieci wytypowane wcześniej na członków jury oceniają występy, biorąc pod uwagę brawa otrzymane od publiczności. Wyłaniają laureatów konkursu.
- Utrwalanie instrumentacji piosenki *Mały muzyczny świat* (przewodnik, cz. 3, s. 137).
- *Nisko – wysoko* – ćwiczenie słuchu muzycznego.
N. prezentuje fragmenty piosenki *Mały muzyczny świat* głosami: niskim, średnim, wysokim. Dzieci starają się je powtórzyć.

Luty, tydzień 3

Dzień 1

Nie jesteśmy sami w kosmosie

Poznajemy Układ Słoneczny

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wzbogacenie kącika książek o literaturę tematyczną. Rozbudzanie zainteresowań kosmosem. Przygotowanie pomocy do zajęć plastycznych: pompowanie balonów i oklejanie ich papierem. Słuchanie piosenki <i>Każdy chciałby być odkrywcą</i>. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23. II.1. <i>W Układzie Słonecznym</i> – rozmowa inspirowana obrazkiem, połączona z zabawami badawczymi. Cele: poznawanie obiektów i zjawisk występujących w kosmosie, wyglądu i nazw planet Układu Słonecznego. 2. <i>Tajemnicze planety</i> – zajęcia plastyczne. Cele: rozwijanie sprawności manualnej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej.	2. Odkrywanie litery p: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej. Układanie schematów i modeli słów <i>planety</i>, <i>Pola</i>. Cele: rozwijanie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słów o prostej budowie fonetycznej, rozpoznawanie i nazywanie poznanych liter.
- Zabawy na świeżym powietrzu: spacer w okolicy przedszkola. Obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie zimą. Określanie pozycji Słońca przed zabawą w ogrodzie przedszkolnym i po jej zakończeniu. Dowiadywanie się, czym jest to spowodowane. Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Czarna dziura*.
- III. Zabawa bieżna *Rakietą przez Układ Słoneczny*. Zabawa słownikowa w kole – *Lecę na... Co mam ci przywieźć?* Ćwiczenia słuchu fonematycznego. Utrwalanie nazw planet Układu Słonecznego. Ćwiczenia graficzne.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, **IV 4**, IV 5, IV 7, IV 8, IV 15, IV 18

Cele ogólne

- poznawanie obiektów i zjawisk występujących w kosmosie, wyglądu i nazw planet Układu Słonecznego,
- **odkrywanie liter p małej, wielkiej, drukowanej, pisanej; rozpoznawanie i nazywanie poznanych liter,**
- rozwijanie sprawności manualnej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- poznaje znaczenia nowych pojęć, zna obiekty i zjawiska związane z kosmosem, wymienia nazwy obiektów (gwiazdy i planet) wchodzących w skład Układu Słonecznego,

- wymienia głoski w słowach *planety, Pola*; układa schematy i modele słów *planety, Pola*; określa miejsce spółgłoski *p* w słowach o prostej budowie fonetycznej; opisuje wygląd liter *p, P* oraz odtwarza ich kształty; rozpoznaje i nazywa poznane litery;
- wykonuje modele planet.

Przebieg dnia

I

- Wzbogacenie kącika książek o literaturę tematyczną. Rozbudzanie zainteresowań kosmosem.
Albumy i książki o kosmosie.
N. przynosi do kącika książki albumy i książki o kosmosie. Dzieci prowadzą swobodne rozmowy na temat oglądanych zdjęć N. zwraca szczególną uwagę na Słońce i planety Układu Słonecznego. Zachęca dzieci do przynoszenia z domu bajek opisujących np. wyprawy w kosmos.
- Przygotowanie pomocy do zajęć plastycznych.
Balony, nici, gazeta, sznurek, masa klejowa.
N. razem z dziećmi nadmuchuje balony, związuje je i mocuje długie nitki. Następnie dzieci wrywają z gazety paski papieru, maczają je w przygotowanej masie klejowej (wykonanej z wody, mąki, soli i kilku kropli oleju) i oklejają nimi balony. Po oklejeniu N. zawiesza balony na rozwieszonym w sali sznurku i pozostawia do wyschnięcia.
- Słuchanie piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą* (sł. i muz. J. Kucharczyk) w wykonaniu N.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Każdy chciałby być odkrywcą.

F C F

Znam już do-brze kraj nasz, Po - lskę, mia - sta, gó - ry, mo - rze.

F B C F

By-łem ta - kże w in - nych kra - jach - zwie - dzi - łem E - u - ro - pę. Chcę

B F B

po - znać ca - ły świat: kon - ty - ne - nty, mo - rza, o - ce - a - ny. A

g F g F C F

kie - dy już na Zie - mi wszy - stko zwie - dzę, ra - kie - tą w ko - smos po - le - cę.

1. Znam już dobrze kraj nasz, Polskę,
miasta, góry, morze.
Byłem także w innych krajach –
zwidziłem Europę.

Ref.: Chcę poznać cały świat:
kontynenty, morza, oceany.
A kiedy już na Ziemi wszystko zwiedzę,
rakieta w kosmos polecę.

2. Znam też inne kontynenty:
Azję i Afrykę,
a niedługo także zwiedzę
ogromną Amerykę.

Ref.: Chcę poznać cały świat...

3. Będę pływał wielkim statkiem,
latał samolotem,
podróżował autokarem
i jeździł autostopem.

Ref.: Chcę poznać cały świat...

- Rozmowa na temat tekstu piosenki.
Mapa, globus.

- *Kogo nazywamy odkrywcą?*
- *Czym można podróżować?*

N. zwraca uwagę na sposób formułowania zdań przez dzieci podczas odpowiedzi. Pokazuje dzieciom mapę i globus. Wskazuje na nich góry, morza, rzeki. Tłumaczy dzieciom pojęcia występujące w piosence: *kontynent, ocean, kosmos*.

- *Jaki to pojazd?* – ćwiczenie rozwijające aparat słuchu.

Odtwarzacz CD, nagranie odgłosów pojazdów.

N. prezentuje nagrania odgłosów pojazdów. Dzieci starają się odgadnąć, jakie pojazdy wydają takie odgłosy.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23.

Bębenek, woreczek dla każdego dziecka.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa o charakterze ożywiającym – *Ufoludki lądują*. Dzieci spacerują swobodnie po całej sali w jednym kierunku, w rytmie wygrywanym na bębnie. Na przerwę w muzyce N. mówi: *Ufoludki lądują!* i pokazuje dwa palce. Dzieci dobierają się dwójkami, zmieniają kierunek i dalej maszerują. Podczas kolejnej pauzy dobierają się w trójki, potem w czwórki. Na koniec N. prosi o utworzenie jednego dużego koła.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Lot tam i z powrotem*. Dzieci są ufoludkami. Znajdują się w przysiadzie podpartym. Na dźwięk bębna ufoludki startują: powoli wstają, wykonują wspięcie na palcach stóp i podnoszą ręce. Na ponowny dźwięk bębna lądują – powoli wracają do pozycji w przysiadzie podpartym. Zabawę powtarza się trzy razy.
- Ćwiczenia mięśni brzucha – *Prezenty od ufoludków*. Dzieci otrzymują od N. po jednym woreczku. Siadają w siadzie prostym i opierają ręce z tyłu na podłodze. Chwytają woreczek palcami prawej stopy. Unoszą nogę z woreczkiem, liczą głośno do sześciu i opuszczają woreczek. Zabawa się powtarza. Dzieci wykonują ćwiczenie na przemian: palcami raz prawej, raz lewej nogi.
- Ćwiczenie z elementem skoku – *Wesołe ufoludki*. Dzieci przeskakują z nogi na nogę rytmicznie, przy dźwiękach bębna. Na przerwę w muzyce stają bez ruchu, przybierają dowolną pozę i się uśmiechają.
- Ćwiczenie uspokajające *Ufoludki odpoczywają*. Dzieci wirują, spokojnie opadają i siadają w siadzie skrzyżnym na dywanie. Wykonują głębokie wdechy nosem (z jednoczesnym podnoszeniem rąk) i długie wydechy przez usta (z jednoczesnym opuszczaniem rąk).

II

Zajęcia 1. W Układzie Słonecznym – rozmowa inspirowana obrazkiem, połączona z zabawami badawczymi.

- Powitanie zabawą *Witaj*. Dzieci siedzą w kole. Kolejno, począwszy od dziecka siedzącego po lewej stronie, N. wspólnym śpiewem na wybraną melodię wita każde dziecko, śpiewając jego imię. Powitane dziecko wita wszystkich gestem lub ruchem ciała, np. macha dłonią do wszystkich, wstaje i kłania się. Na końcu wszystkie dzieci witają N. śpiewem.
- Wprowadzenie zabawą *Co wiem o kosmosie?*
Słońce wycięte z żółtego papieru, z zagiętymi promykami. Dzieci siedzą w kole. Na środku leży duże papierowe słońce z zagiętymi promykami, wycięte z żółtego papieru. Zadaniem każdego dziecka jest podanie jednej informacji na temat kosmosu i wyprostowanie promyka, np.: *W kosmosie jest bardzo zimno. W kosmosie istnieją miliardy gwiazd. W razie potrzeby N. zadaje pytania dzieciom, naprowadza na podanie prawdziwej informacji.*

Karta pracy, cz. 3, nr 70

Karta pracy, cz. 3, nr 80

Dzieci:	
– mówią, co przedstawia obrazek,	
– słuchają nazw planet Układu Słonecznego, dzielą je rytmicznie (na sylaby),	
– słuchają wypowiedzi 6-latków,	– odczytują zapisy.
– odczytują z N. tekst wyrazowo-obrazkowy.	– słuchają wypowiedzi 5-latków.

- Planety Układu Słonecznego – oglądanie zdjęć.

Zdjęcia Słońca i planet wchodzących w skład Układu Słonecznego.

N. układa na dywanie zdjęcie Słońca. Obok, w jednej linii, w odpowiedniej kolejności i odległości układa zdjęcia planet. Będą to: Merkury, Wenus, Ziemia, Mars, Jowisz, Saturn, Uran, Neptun. Przekazuje w kilku zdaniach podstawowe wiadomości na temat Słońca i planet Układu Słonecznego.

Ludzie od wieków obserwowali niebo. Chcieli wiedzieć, co znajduje się w dalekim kosmosie. Osoby, które się tym zajmują, nazywamy astronomami. Astronomowie odkryli, że niedaleko planety Ziemia są także inne planety. Cztery pierwsze planety od Słońca to planety skaliste, a cztery dalsze to gazowe olbrzymy. Wszystkie planety krążą wokół Słońca. Układ Słońca i planet nazwano Układem Słonecznym.

Dzieci rozdzielają zdjęcia na dwie grupy: planety i gwiazdę.

- Co wiemy o Układzie Słonecznym?

Zdjęcia Słońca i planet wchodzących w skład Układu Słonecznego.

N. informuje, że planety (wśród nich Ziemia, na której mieszkamy) leżą w Układzie Słonecznym. W centrum znajduje się Słońce. Jest ono gwiazdą. N. pokazuje zdjęcie. Następnie prosi wybrane dzieci o podnoszenie zdjęć planet, o których mówi. Przekazuje podstawowe wiadomości na temat Słońca i każdej planety, np.: *W centrum Układu Słonecznego jest Słońce* – wskazane dziecko wstaje i podnosi zdjęcie słońca. *Pierwsza planeta to Merkury* – wybrane dziecko wstaje i podnosi zdjęcie. *Merkury jest najmniejszą planetą. Można ją dojrzeć gołym okiem tuż przed wschodem lub tuż przed zachodem Słońca.* *Druga planeta to Wenus* – kolejne dziecko podnosi zdjęcie przedstawiające tę planetę i staje obok pierwszego. *Wenus, po Słońcu i Księżycu, jest trzecim najjaśniejszym obiektem obserwowanym z powierzchni Ziemi. Podobnie jak Księżyc świeci światłem odbitym, czyli światłem wytwarzanym przez inny obiekt.*

Na koniec N. prosi o przeliczenie wszystkich planet. Dzieci dostrzegają i porównują, jak wielkie jest Słońce w stosunku do rozmiarów planet.

- Część badawcza – Jaki jest kosmos?

N. proponuje wykonanie kilku eksperymentów, które przybliżą dzieciom niektóre zjawiska występujące w kosmosie i na Ziemi. Przy odpowiednich pytaniach N. pokazuje modele lub zdjęcia (ilustracje), które następnie zawiesza na tablicy. N. zadaje pytania, a dzieci próbują na nie odpowiedzieć.

- Co to jest kosmos?

Zdjęcie kosmosu.

N. informuje, że kosmos to inaczej wszechświat, ogromna i nieograniczona przestrzeń. N. pokazuje zdjęcie kosmosu. Dzieci dzielą słowo *kosmos* na sylaby.

- Jak powstał wszechświat?

Balon, mazak.

N. opowiada w dużym skrócie o teorii Wielkiego Wybuchu.

Uczeni sądzą, że na początku wszechświat był bardzo mały i gorący. Po Wielkim Wybuchu – nagłym rozszerzeniu się przestrzeni, powstały różne ciała niebieskie – między innymi gwiazdy i planety. Kosmos stale się rozszerza. Wszystko, co jest we wszechświecie, porusza się.

N. wyjaśnia zjawisko rozszerzania się wszechświata: rysuje na balonie blisko siebie kilka kropek. Pompuje balon – kropki oddalają się od siebie, podobnie jak gwiazdy i planety w kosmosie. N. proponuje zabawę *Wielki wybuch*.

Dzieci stoją na środku sali, bardzo blisko siebie (odczuwają nawzajem swoje ciepło). Na sygnał N. rozchodzą się szybkim krokiem we wszystkie strony sali.

- Jakiego kształtu są gwiazdy i planety (w tym Ziemia)?

Piłka i inne kuliste przedmioty, np. piłeczki: pingpongowa, tenisowa, gumowa, z pianki, ze styropianu, do siatkówki, mała żelazna kulka, kulki z plasteliny, papierowe kule (z gazety, bibuły, krepiny), kule z waty, bańki mydlane.

N. przedstawia kuliste przedmiot, np. piłkę. Informuje, że planety swoim kształtem przypominają kulę. Następnie prosi dzieci o wyszukanie przedmiotów w tym samym kształcie i przyniesienie ich na środek sali. Dzieci przynoszą kuliste przedmioty. N. prosi dzieci o ułożenie tych przedmiotów od najmniejszego do największego. Na koniec tej zabawy N. puszcza bańki mydlane.

- Czy wszystkie planety mają taką samą wagę?

Piłka i inne kuliste przedmioty, np. piłeczki: pingpongowa, tenisowa, gumowa, z pianki, ze styropianu, do siatkówki, mała żelazna kulka, kulki z plasteliny, papierowe kule (z gazety, bibuły, krepiny), kule z waty, bańki mydlane.

N. opowiada, że w kosmosie jedne planety są np. małe i bardzo ciężkie, a inne duże i lekkie. Proponuje zabawę. Dzieci siadają w kole. Przekazują sobie po kolei kuliste przedmioty z poprzedniej zabawy. Oglądają je, opisują ich wygląd i budowę, porównują ich ciężar i wielkość. N. toczy po kolei poszczególne piłki i kule. Dzieci obserwują ich ruch. Samodzielnie sprawdzają, którą kulkę toczy się łatwiej, a którą trudniej. Podczas toczenia N. nuci na jednym wydechu przeciągle głoskę: uuuuu. Dzieci naśladują wypowiedzianą głoskę. Gdy kulka się zatrzyma, dzieci milkną.

- Jak poruszają się Ziemia i inne planety?

Globus, kuliste przedmioty z poprzedniej zabawy, koszyk.

N. informuje dzieci o obrotowym ruchu Ziemi, kręci globusem. Dzieci po kolei wstają, obracają się i siadają. Następnie wprawiają w taki sam ruch wszystkie kuliste przedmioty z poprzedniej zabawy. Na koniec N. prosi o zebranie kulistych przedmiotów i umieszczenie ich w koszyku.

- Jak wygląda Układ Słoneczny?

Zdjęcie/obrazek lub plastikowy model Układu Słonecznego, opaska z sylwetą słońca, taśma samoprzylepna, latarka.

N. demonstrowa zdjęcie/obrazek lub plastikowy model Układu Słonecznego. Zwraca uwagę na wielkość planet. Porównuje między sobą wielkość planet i Słońca. Informuje, że planety nie wpadają na siebie. N. proponuje zabawę w przestrzenne zilustrowanie działania Układu Słonecznego. N. wybiera dziecko i ustawia je w środku. Zakłada mu na głowę opaskę z sylwetą słońca. Nakleja na podłogę taśmą samoprzylepną osiem eliptycznych orbit. Dziecko w środku trzyma włączoną latarkę i obraca się wokół własnej osi. Wywołuje po kolei imiona ośmiorga dzieci (planet), które zajmują miejsca na orbitach. Dzieci poruszają się tylko po swojej orbicie dookoła dziecka, które jest Słońcem, jednocześnie obracając się wokół własnej osi (wirują).

Zajęcia 2. Tajemnicze planety – zajęcia plastyczne.

- Wprowadzenie.

Globus.

N. utrwalą kształt planety na przykładzie Ziemi. Stawia przed dziećmi globus. Wskazuje kolory dominujące na globusie. Dzieci opisują kolorystykę planety Ziemia.

- Inne planety w Układzie Słonecznym.

Zdjęcia planet Układu Słonecznego.

N. zwraca uwagę na kolorystykę innych planet wchodzących w skład Układu Słonecznego. Dzieci wskazują poszczególne planety przedstawione na pokazywanych przez N. zdjęciach. Utrwalają ich nazwy, wymieniając je we właściwej kolejności. Zaczynają od planety położonej najbliżej Słońca. Następnie dzieci opisują wygląd planet.

- Ćwiczenie relaksacyjne.

Odtwarzacz CD, dowolne nagranie muzyki instrumentalnej.

Zajęcia 2. Odkrywanie litery p: małej, wielkiej, drukowanej, pisanej.

- Wyodrębnienie wyrazu podstawowego – **planety.**

N. pyta: *Co krąży wokół Słońca w naszym Układzie Słonecznym?* Następnie dzieci określają pierwszą głoskę w słowie *planety*. Mówią, z ilu głosek składa się to słowo. Wymieniają inne słowa, w których głoskę *p* słychać na początku i w środku.

- Budowanie schematu słowa *planety*.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

N. prosi dzieci, aby ponownie podzieliły słowo *planety* na sylaby, układając trzy białe kartoniki. Dzieci układają kartoniki, wyklaskują sylaby i jednocześnie je wymawiają. N. prosi, aby głośno wypowiedziały całe słowo. Następnie dzieci układają tyle kartoników, ile głosek słyszają w słowie *planety*; wymawiają głoski głośno, dotykając kolejno kartoników.

N. prosi dzieci, aby położyły się wygodnie na dywanie. Włącza dzieciom nagranie muzyki instrumentalnej. Dzieci w wyobraźni *odbywają lot na nieznaną planetę. Lądują na niej i ją zwiedzają.*

- Wyjaśnienie sposobu wykonania pracy.

Nadmuchany i oklejony papierem balon, klej (dla każdego dziecka), kolorowe kulki i paski z krepiny, kolorowe piórka, kawałki kolorowych tkanin, farby plakatowe, pędzle.

N. informuje dzieci, że przedstawią wygląd planety, którą sobie wyobrażały. Wręcza dzieciom balony (oklejone w I części dnia papierem maczanym w masie klejowej) i przydziela je do czterech stanowisk pracy:

pierwsze stanowisko – klej, kolorowe kulki i paski krepiny,

drugie stanowisko – klej, kolorowe piórka,

trzecie stanowisko – klej, kawałki kolorowych tkanin,

czwarte stanowisko – farby plakatowe, pędzle.

- Wykonanie pracy. Ozdabianie planet.

Odtwarzacz CD, dowolne nagranie muzyki instrumentalnej.

Dzieci siadają do stołów. N. włącza to samo nagranie muzyki instrumentalnej co poprzednio. Dzieci dekorują balony według własnych pomysłów. Jeśli chcą, przechodzą ze stanowiska na stanowisko, aby skorzystać z innych zgromadzonych materiałów.

- Budowanie schematu słowa *Pola*.

Białe kartoniki dla każdego dziecka.

N. pyta dzieci, jakie znają imiona rozpoczynające się głoską *p*. Dzieci podają przykłady: *Piotr, Paweł, Paulina, Pola*. Dzieci dzielą słowo *Pola* na sylaby oraz na głoski. Następnie układają z białych kartoników schemat słowa, dzielą je na sylaby, dokonują syntezy (jak wyżej).

- Określenie rodzaju głoski *p*.

N. prosi dzieci o wybrzmiewanie głoski *p* krótko: *p, p, p...* Przypomina, że głoski *p* nie możemy wypowiadać długo, bo wtedy zmienia brzmienie. To spółgłoska. Oznaczamy ją na niebiesko.

- Budowanie modeli słów *planety, Pola*.

Czerwone i niebieskie kartoniki dla każdego dziecka.

Dzieci głośno wymieniają kolejne głoski w słowach *planety, Pola*. Pod schematami słów *planety, Pola* zaznaczają miejsca głoski *p* niebieskimi kartonikami. Następnie wskazują samogłoski w słowach *planety, Pola* i zaznaczają je czerwonymi kartonikami. Kolejno je wybrzmiewają.

- Odkrywanie liter **p, P**.

Czerwone i niebieskie kartoniki, litery p, P: mała i wielka, dla każdego dziecka.

N. umieszcza na tablicy modele słów *planety, Paweł*.

Informuje dzieci, że pod niebieskimi kartonikami ukryła się pewna litera. Pyta, czy domyślają się, o jaką literę chodzi. Odkrywa niebieskie kartoniki i pokazuje litery **p, P**: małą i wielką. Dzieci określają ich wygląd. Następnie umieszczają kartoniki z literami we właściwych miejscach pod swoimi modelami słów *planety, Pola*. N. wyjaśnia, dlaczego w jednym miejscu należało umieścić małą literę **p**, a w drugim – wielką literę. N. przypomina, że imiona piszemy wielką literą.

- Umieszczenie kartoników z poznanymi wcześniej literami we właściwych miejscach.

Kartoniki z literami: l, a, n, e, t, y, o. dla każdego dziecka.

Dzieci układają kartoniki z poznanymi wcześniej literami pod modelami słów *planety, Pola*. Porównują liczbę samogłosek i spółgłosek w słowach.

- Zabawa ruchowa *Układ Słoneczny*.

Koło wycięte z żółtego kartonu.

N. przypomina dzieciom układ Słońca i planet w Układzie Słonecznym. Następnie wybiera jedno dziecko – *Słońce*, ustawia je na środku i nakleja mu na ubraniu żółte koło. Potem wybiera ośmioro dzieci, które są *planetami*,

przydziela im nazwy i odpowiednio ustawia je względem *Słońca*. N. kolejno wymienia nazwy planet, poczynawszy od Merkurego. Dzieci poruszają się po okręgach wokół dziecka stojącego w środku tak, aby się nie zderzyć. N. powtarza zabawę, aby wszystkie dzieci odegrały role planet lub Słońca. Przy kolejnych powtórzeniach N. poleca wszystkim dzieciom dodatkowo kręcenie się wokół własnej osi.

- Karta pracy, cz. 3, nr 81.

Dzieci:

- dzielą nazwy zdjęć na głoski,
- rysują pod zdjęciami odpowiednią liczbę okienek,
- odczytują sylaby i wyrazy,
- rozwiązują rebusy,
- zaznaczają na niebiesko litery **p, P** w wyrazach.

- Zorganizowanie wystawy prac wykonanych przez dzieci.

Sznurek, prace wykonane przez dzieci.

N. zawiesza wykonane prace (planety) na sznurku rozwieszonym pod sufitem. Dzieci spacerują po sali i oglądają wszystkie planety. Następnie kładą się na plecach, na dywanie i podziwiają swoje prace, patrząc na nie od spodu. Potem siadają pod wiszącymi planetami i wypowiadają się kolejno na temat swoich planet.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer w okolicy przedszkola. Obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie zimą. Określanie pozycji Słońca przed zabawą w ogrodzie przedszkolnym i po jej zakończeniu. Dowiadywanie się, czym to jest spowodowane.
- Zabawa ruchowa z elementem rzutu i celowania – *Czarna dziura*.

Czarny worek, papierowe kule – po jednej żółtej i szarej dla każdego dziecka.

Dzieci pobierają od N. dwie kule: żółtą (gwiazdę) i szarą (planetę). Ustawiają się w rzędzie, jedno za drugim. N. umieszcza przed dziećmi czarny worek. Dzieci kolejno wypowiadają słowa rymowanki K. Wilk i wrzucają papierowe kule (planety i gwiazdy) do worka – raz lewą, raz prawą ręką.

Jeden, dwa,

do czarnej dziury

planetę/gwiazdę chowam ja.

Zabawę powtarza się kilkakrotnie. Za każdym razem dzieci liczą swoje trafienia. Na koniec każde dziecko podaje liczbę trafień. N. ogłasza zwycięzcę.

III

- Zabawa bieżna *Rakietą przez Układ Słoneczny*.

Osiem obręczy hula-hoop.

N. wyznacza miejsca startu i miejsca lądowania rakiet (kładzie w tych miejscach obręcze hula-hoop). Na podany sygnał *rakiety startują* – wykonują wcześniej ustalone ruchy w coraz szybszym tempie. Następnie biegają – *podróżują w kosmosie*. Po wykonaniu jednego okrążenia lądują na jednej z planet (N. podaje nazwę) i czekają na resztę uczestników zabawy. Dzieci opowiadają o tym, co widziały podczas podróży. Zabawę powtarzamy kilka razy.

- Zabawa słownikowa w kole – *Lecę na... Co mam ci przywieźć?* Ćwiczenia słuchu fonematycznego. Utrwalanie nazw planet Układu Słonecznego.

Piłka.

Chętne dziecko siada w środku koła, toczy kulę (piłkę) do wybranej osoby i mówi: *Lecę rakieta na... Marsa. Co mam ci stamtąd przywieźć?* Dziecko wymienia dowolny przedmiot, którego nazwa rozpoczyna się na tę samą głoskę co nazwa planety, np. *Proszę, przywieź mi materac*. Zabawa trwa dalej. Kolejne dzieci wypowiadają nazwy innych planet wchodzących w skład Układu Słonecznego.

- Dzieci:
- słuchają wypowiedzi 6-latków,
 - rysują szlaczek.

- Dzieci:
- odczytują zdania,
 - mówią, jak wygląda Mars,
 - kończą rysować kosmiczne roboty, a potem je kolorują,
 - kreślą kształty liter **p, P** pisanych w powietrzu, na podłodze, na plecach kolegów/koleżanek;
 - piszą litery **p, P** po śladach, a potem – samodzielnie.

Luży, tydzień 3

Dzień 2

Nie jesteśmy sami w kosmosie

Rakieta po Układzie Słonecznym

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenia drobnych mięśni dłoni i przedramienia – *Galaktyka*. Wykonywanie i przyklejanie kulek z różnego rodzaju materiałów. Odczytywanie wyrazów i podawanie ich znaczenia. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23.
- II.1. *Ada i kosmita* – zabawy inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Uczulenie*. Cele: nabywanie umiejętności skupiania uwagi na przekazie literackim, rozwijanie wyobraźni i inwencji twórczej, utrwalanie znajomości kolejności występowania planet w Układzie Słonecznym.
2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 12. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Przez mgławicę*. Zabawa pobudzająco-hamująca *Ufoludek patrzy*.
- III. Zabawa bieżna *Statki kosmiczne*. Ćwiczenia graficzne – rysowanie rakiety według wzoru. Ćwiczenie techniczne *Nasza rakieta*. Rozwijanie wyobraźni przestrzennej oraz umiejętności współpracy w zespole. Słuchanie piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą*. Zabawa wyrabiająca poczucie rytmu – *Wyruszamy w podróż*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 15

Cele ogólne

- nabywanie umiejętności skupiania uwagi na przekazie literackim,
- rozwijanie wyobraźni i inwencji twórczej,
- utrwalanie kolejności występowania planet w Układzie Słonecznym,
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- w skupieniu słucha opowiadania,
- nadaje nazwy mieszkańcom różnych planet (przez analogię),
- rozpoznaje planety Układu Słonecznego, podaje ich nazwy we właściwej kolejności występowania od Słońca,
- sprawnie wykonuje ćwiczenia gimnastyczne.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia drobnych mięśni dłoni i przedramienia – *Galaktyka*. Wykonywanie i przyklejanie kulek z różnego rodzaju materiałów.
Przedmiot w kształcie kuli, np. piłka, dla każdego dziecka: papier, plastelina, wata, karton.

N. przypomina dzieciom, że planety i gwiazdy w kosmosie mają kształt kuli. Na przykładzie piłki pokazuje, jak wygląda kula. Następnie zaprasza dzieci do stolików, na których są przygotowane różnorodne materiały. Dzieci formują z nich kulki: zgniatają papier, robią kulki z waty oraz z plasteliny w 2 lub 3 kolorach. Układają je od najmniejszej do największej, a następnie przeliczają. Na koniec przyklejają kulki na kartonie, tworząc galaktykę.

Karta pracy, cz. 3, nr 71	Karta pracy, cz. 3, nr 83
Dzieci: – odczytują z N. nazwy przedmiotów, – odpowiadają na pytanie: <i>Do czego służą te przedmioty?</i> – odczytują z N. wyraz planety, – słuchają wypowiedzi 6-latków, – układają obok wyrazu taki sam wyraz z liter od- szukanych wśród naklejek.	Dzieci: – słuchają wypowiedzi 5-latków, – odczytują zdanie, wyraz: kosmonauta odczy- tują z N., – rysują w ramach odpowiednie rysunki, – odszukują wśród naklejek sylaby i układają wy- razy: rakiety, planety, – piszą litery p, P po śladach, a potem – samo- dzielnie.

- • Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23 (przewodnik, cz. 3, s. 165).

II

Zajęcia 1. *Ada i kosmita* – zabawy inspirowane opowiadaniem S. Karaszewskiego *Uczulenie*.

- Powitanie. Przekazanie sobie isierki przyjaźni.
Dzieci stoją w kole. N. rozpoczyna zabawę. Ścisła lekko dłoń dziecka stojącego z lewej strony, a ono przekazuje uścisk dalej. Zabawa kończy się, gdy uścisk wróci do N.

- • Słuchanie opowiadania S. Karaszewskiego *Uczulenie*.

Książka (s. 44–45) dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. Otwierają książki i słuchają opowiadania czytanego przez N.

– *Mamo, dlaczego nie możemy mieć psa?* – spytała Ada.

– *Już ci mówiłam, jesteś uczulona na sierść psa!*

– *A gdybyśmy mieli kotka?*

– *Kotek też ma sierść, na którą jesteś uczulona. Niestety, odpadają wszystkie sierściuchy. Nie możesz ich dotykać, głaskać ani bawić się z nimi.*

– *A może już nie mam uczulenia?*

– *Niedawno byłeś badana, moja droga, i niestety masz!*

Uczulenie to bardzo nieprzyjemna dolegliwość. Na skórze pojawia się wysypka, która okropnie swędzi. Można dostać wysokiej gorączki, a nawet duszności i z trudem łapać oddech. Uczulenie pojawia się nagle. Aby ustąpiło, trzeba brać specjalne lekarstwa. Niektórzy są uczuleni nie wiadomo na co i cierpią, nie wiedząc dlaczego.

Zasmucona Ada wróciła do swoich zabawek. Były tam klocki, gry i łamigłówki. Były też pluszowe pieski, kotki, tygryski, misie, na które Ada nie miała wcale uczulenia.

– *Mamo, ale na moje pieski i kotki nie jestem uczulona! A one też mają sierść!*

– *Twoje zabawki mają sztuczną sierść, która ci nie szkodzi. Prawdziwe, żywe zwierzęta mają prawdziwą sierść, która cię uczula. I nie można nic na to poradzić.*

Ada była niepokieszona. Pogłaskała swoje zwierzątko. Założyła obrozę na szyję pluszowego psa, przypięła smycz i próbowała wyprowadzić go na spacer. Niestety, piesek nie chciał przebierać nóżkami. Zamiast iść za Adą, ciągle się przewracał.

– *Nie chcesz iść na spacer, to nie! Pobawię się z kotkiem! Wzięła pluszowego kotka na kolana, ale kotek nie chciał się do niej łąsić. Nie lizał języczkiem jej dłoni i zachowywał się, jakby nie lubił Ady.*

– *Muszę poszukać sobie innego przyjaciela! I Ada zaczęła marzyć.*

Wyobraziła sobie odległą planetę, gdzie nie ma chorób ani uczuleń. Z tej planety w kierunku Ziemi wystartował statek kosmiczny, taki latający talerz. W środku leciał kosmita zielonego koloru, taki zielony ludzik. Miał zielone oczy, zieloną buzię i śliczne miękkie zielone futerko. Zielone futerko kosmity nie było sztucznym pluszem tylko prawdziwym futerkiem, które nie uczulało. Bo na odległej planecie nie było uczuleń.

Latający talerz wylądował w pokoju Ady i otworzył się jak muszla małża. Zielony ludzik wysiadł z latającego talerza i zbliżył się do Ady.

– Jakie szczęście, że jesteś z planety, gdzie nie ma uczuleń! – zawołała Ada. – Będę mogła bawić się z tobą bez obaw, że dostanę śwędzawki! Jak z pluszowym pieskiem!

Kosmita spojrział na pluszowego pieska i przybrał jego kształty. Biegał jak piesek, skakał jak piesek, wykonywał polecenia Ady: „siad”, „leż”, „służ”. Na komendę „przynieś” przynosił piłeczkę, klocki i inne przedmioty. Dał się pogłaskać i nawet polizał zielonym języczkiem rękę Ady.

– A umiesz zmienić się w kotka? – spytała Ada kosmitę. Zielony ludzik zmienił się w zielonego puszystego kotka. Łasił się do kolan, wskakiwał na fotel, gonił za piłeczką, łapiąc ją zielonymi pazurkami.

– A teraz bądź małpką! – zawołała Ada. Zielona małpka skakała po meblach, huśtała się na żyrandolu, robiła fikołki i stroiła śmieszne miny.

– Hi, hi, hi, ha, ha, ha, nie rozśmieszaj mnie, bo pęknę ze śmiechu! – poprosiła Ada.

Zielony ludzik przychodził tylko wtedy, gdy Ada była sama. Dziewczynka nie mówiła nikomu o przyjacielu z kosmosu. Wiedziała, że gdyby ludzie dowiedzieli się o zielonym ludziku, na pewno by go zabrali. A może nawet zrobiliby mu krzywdę!

Ada codziennie bawiła się z ludzikiem w zielonym futerku. Opowiadała mu o swoich marzeniach i przygodach. O mamie, tacie i bracie. O koleżankach i kolegach z przedszkola. Chroniła go, ale też powierzała mu swoje najskrytsze tajemnice. A zielony ludzik nie mówił nic, tylko wpatrywał się w Adę dużymi zielonymi oczami.

– Dlaczego nie mogę polecieć razem z tobą na twoją planetę, zielony ludziku? – spytała Ada.

– Ależ możesz! – odpowiedział ludzik.

– Ty umiesz mówić?

– Umiem!

– A kiedy możemy lecieć?

– Nawet zaraz!

– I na twojej planecie nie ma chorób ani uczuleń?

– Nie ma!

– No to lećmy! – ucieszyła się Ada.

– Dobrze! – powiedział ludzik. – Ale ostrzegam, z mojej planety nie mogłabyś wrócić z powrotem na Ziemię!

– Ajajaj – jęknęła Ada. – Nie mogłabym wrócić?

– Nie.

– Nie mogę opuścić mamy, taty i brata. Nie mogę zostawić koleżanek i kolegów z przedszkola. Bez nich byłoby mi bardzo smutno. Bardzo bym tęskniła za nimi!

– Ale za to byłabyś zawsze zdrowa i nie miałabyś uczuleń!

– Trudno – powiedziała Ada. – Ale ty możesz zostać na Ziemi?

– Ja mogę zostać na Ziemi – odpowiedział zielony ludzik.

Od tego czasu Ada często rozmawiała ze swoim wymyślonym przyjacielem.

- Rozmowa na temat opowiadania.

Książka (s. 44–45) dla każdego dziecka.

Dzieci przyglądają się ilustracjom w książce, opowiadają, o czym marzyła Ada. Odpowiadają na pytania N.: *Dlaczego Ada nie mogła mieć zwierzątka? Czy ufoludek był prawdziwy? Jak zakończyła się ta historia?* Odczytują zapis **Ada i kosmita**. N. zaprasza dzieci do podróży w celu odwiedzenia planety, z której pochodzi wymyślony kosmita, który odwiedził Adę.

- Z ufoludkiem na jego planetę.

Model rakiety i model samolotu (lub zabawka albo zdjęcie rakiety i samolotu), obrazki przedstawiające pilota i astronautę.

N. ustawia na środku sali model rakiety i model samolotu (albo pokazuje dzieciom tego typu zabawki lub zdjęcia), a także obrazki przedstawiające pilota i astronautę. Przekazuje dzieciom w przystępny sposób informacje o budowie tych pojazdów. Opowiada, jak ludzie zdobywali przestrzeń kosmiczną. Dzieci porównują wygląd rakiety i samolotu oraz ubiór pilota i astronauty. Następnie układają obrazki w pary: samolot – pilot, rakietę – astronautę. N. zawiesza obrazki na tablicy.

- Część badawcza. Szukanie odpowiedzi na pytanie *Jak działają rakiety?*

Balon dla każdego dziecka.

N., poprzez proste doświadczenie z balonami, demonstruje dzieciom działanie rakiety. Pyta dzieci, czy wiedzą, w jaki sposób unoszą się te pojazdy, mimo że są cięższe od powietrza. Chętne dzieci się wypowiadają. N. rozdaje każdemu dziecku po jednym balonie i prosi o ich nadmuchiwanie, puszczenie w górę (bez zawiązania!) i obserwowanie lotu. N. wyjaśnia dzieciom, że balon wyrzuciła gwałtownie do przodu siła wylatującego z niego powietrza. Na podobnej zasadzie działają rakiety kosmiczne.

- Zabawa ruchowa *Rakietą przez galaktykę*.

N. wyznacza miejsca: startu i mety – lądowania. Dzieci są raketami. Na podany sygnał dzieci rakiety startują – wykonują wcześniej ustalone ruchy w coraz szybszym tempie. Następnie biegają – podróżują w kosmosie. Po wykonaniu jednego okrążenia lądują na napotkanej planecie i czekają na resztę uczestników zabawy. Dzieci nadają wymyśloną nazwę planecie i jej mieszkańcom, np. planeta Toga, mieszkańcy – Toganie. Zabawę powtarzamy kilka razy.

- Zabawa relaksacyjna *Spotkanie z ufoludkami*.

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki elektronicznej.

Dzieci kładą się na dywanie i zamykają oczy. N. włącza nagranie muzyki elektronicznej i prosi dzieci o wyobrażanie sobie wyglądu ufoludków, które mogłyby zamieszkiwać planety odwiedzone we wcześniejszej zabawie. N. rozpoczyna, mówiąc: *Widziałem ufoludka, który miał cztery ręce, zamiast nóg miał sprężynki, miał troje oczu i był cały czerwony* itp. Następnie chętne dzieci opisują wygląd wymyślonego przez siebie ufoludka.

- Loteryjka obrazkowa *Ufoludki na innych planetach*. Rozwijanie wyobraźni.

Pięć kartek formatu A3, w różnych kolorach, obrazki różnych zwierząt, pocięte na elementy, klej.

N. prosi dzieci o dobranie się w pięcioosobowe zespoły. Każdy zespół wybiera po jednej kolorowej kartce. Następnie N. prosi do siebie po jednym dziecku z każdego zespołu. Dzieci losują koperty z zestawem elementów. Próbuje je dopasować. Łączą, np. głowę ptaka z częścią ciała kota, ogon pawia z częścią ciała krowy itd. Następnie nakleją obrazki i opowiadają o swojej planecie. Nadają wymyślane nazwy mieszkającym tam istotom, np. *Ptakokot, Krowopaw* itd.

N. zaprasza dzieci w drogę powrotną na planetę Ziemia. Aby dotrzeć do Ziemi, muszą przelecieć przez Układ Słoneczny.

- Zabawa rytmiczna *Podróż po Układzie Słonecznym*.

Tamburyn.

Dzieci stają z jednej strony sali. N. uderza miarowo w tamburyn (jedno słowo – jedno uderzenie w tamburyn). Dzieci wykonują kroki i wypowiadają rytmicznie słowa rymowanki K. Wilk.

*Merkury, Wenus, Ziemia, Mars
to cel najbliższych naszych tras.
Jowisz, Saturn, Uran, Neptun
i podążamy w takim metrum.*

Na koniec wykonują obrót (o 180 stopni). Zabawa powtarza się kilka razy. N. zmienia metrum, a dzieci dostosowują do niego sposób poruszania się.

Karty pracy, cz. 3, nr 72–73

Karty pracy, cz. 3, nr 84–85

Dzieci:

- słuchają nazw planet, nazywają ich mieszkańców.

- Zabawa ruchowa *Planety, na miejsce!* Porządkowanie planet w kolejności występowania od Słońca.

Tamburyn.

Dzieci siedzą w kole. Kolejno wstają i przypominają nazwy planet, które wchodzą w skład Układu Słonecznego. Następnie N. informuje dzieci, że planety w naszym układzie występują po sobie zawsze w tej samej kolejności. Prosi dzieci, aby ustawiły się w rzędach po 8 dzieci i zapamiętały, obok kogo stoją. Każdemu dziecku z rzędu N. przydziela nazwę jednej z planet. N. zaprasza do zabawy. Gra na tamburynie. Dzieci *planety* biegają po sali w jednym kierunku. Na pauzę w muzyce N. mówi: *Planety, na miejsce!* Dzieci ustawiają się w rzędach po 8 dzieci. Począwszy od *Merkurego*, wymieniają kolejno swoją nazwę. N. powtarza zabawę. Może ustalić inne miejsce zbiórki.

Dzieci: – nakleją brakujące obrazki planet na ich cienie,	
– rysują po śladzie drogi rakiety lecącej na Ziemię.	– piszą po śladach poznanych liter.

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 12.

Tamburyn, szarfa dla każdego dziecka.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Głodne myszki*.
Dzieci układają z szarf na podłodze norki dla myszek, przykucają w nich. Na hasło: *Głodne myszki!*, opuszczają swoje norki i spacerują. Na hasło: *Kot idzie!*, jak najszybciej wracają do swoich norek.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Myszki we młynie*.
Dzieci formują szarfy w pasek i kładą w jednej linii na podłodze. Poruszają się na czworakach wokół swoich szarf w jedną i w drugą stronę. W czasie odpoczynku wykonują siad skrzyżny przed szarfą, dłonie kładą na kolanach. Zabawę powtarzamy dwa razy.
- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Pompujemy dętkę*.
Dzieci w siadzie klęcznym, prawą rękę opierają o podłogę, a lewą ręką naśladują ruch wciskania i wy-ciskania tłoka. Ćwiczenie powtarzamy, pamiętając o zmianie rąk.
- Ćwiczenie nóg *Dotykamy szarfy*.
Dzieci ustawiają się w rozсыpcę, w rękach przed sobą trzymają szarfy. Podnoszą, na przemian, raz jedną nogę, raz drugą, prostując je w kolanach tak, aby dotknąć szarfy. Ćwiczenie powtarzamy kilka razy.
- Ćwiczenie mięśni brzucha – *Przeciągamy się*.
Dzieci, w siadzie prostym, opierają swoje stopy o szarfy, drugi koniec szarf trzymają w dłoniach. Przechodzą do leżenia tyłem i delikatnie się przeciągają. Wracają do siadu prostego. Ćwiczenie powtarzamy trzy razy.
- Zabawa bieżna *Bałwanek*.
Dzieci, przy dźwiękach tamburynu, biegają po sali w różnych kierunkach, trzymając szarfy. Na sygnał N. dobierają się w trójki i układają z szarf kółka; łączą szarfy tak, aby powstał kształt bałwanka. Na sygnał tamburynu dzieci dalej biegają.
- Ćwiczenie stóp.
Dzieci stoją w rozсыpcę, przed nimi leżą szarfy. Używając raz jednej, raz drugiej stopy, starają się złożyć szarfy tak, aby zajmowały jak najmniej miejsca.
- Zakończenie ćwiczeń.
Dzieci maszerują po obwodzie koła, śpiewając znaną wszystkim piosenkę o zimie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Przez mgławicę*.
N. prosi dzieci o dobranie się parami. Jedno dziecko zamyka oczy, a drugie prowadzi je ostrożnie, trzymając za rękę. Następuje zmiana ról.
- Zabawa pobudzająco-hamująca *Ufoludek patrzy*.
N. omawia zasady zabawy. Prosi dzieci, aby ustawiły się w wyznaczonym miejscu. N. jest ufoludkiem. Przechodzi na drugi koniec terenu, odwraca się tyłem do dzieci i mówi: *Raz, dwa, trzy, ufoludek patrzy!* Dzieci w tym czasie podbiegają w stronę N. Gdy tylko N. skończy mówić, odwraca się. Dzieci zatrzymują się, przybierają dowolne pozy i pokazują śmieszne miny. Zabawa kończy się, gdy pierwsze dziecko dojdzie do N.

III

- Zabawa bieżna *Statki kosmiczne*.
Szarfy w czterech kolorach (po jednym kolorze szarf dla każdego z czterech zespołów).
N. dzieli dzieci na cztery zespoły i wręcza im szarfy (w jednym kolorze dla każdego z czterech zespołów). Wyznacza hangary i oznacza każdy jednym z kolorów szarf. Rozmieszcza w hangarach dzieci według kolorów szarf. Na sygnał N. dzieci kosmonauci uruchamiają silniki statków: naśladują ruch włączania i warkot silnika. Potem biegają po sali z rozłożonymi ramionami, omijając się w locie. Na zapowiedź: *Lądujemy!* – statki kierują się do swoich hangarów. Wygrywa ta grupa, która najszybciej ustawi się w wyznaczonym miejscu.

Dzieci:

- rysują drogę rakiety na Ziemię,
- kończą rysować rakiety według wzoru, a potem je kolorują.

- Ćwiczenie techniczne *Nasza rakietka*. Rozwijanie wyobraźni przestrzennej oraz umiejętności współpracy w zespole.

Dla każdego dziecka: rolki po papierze toaletowym, klej, folia aluminiowa, elementy ozdobne.

N. organizuje dzieciom miejsce pracy i udostępnia wszystkie potrzebne materiały. Zachęca dzieci do wspólnego zaplanowania pracy, a następnie wykonania rakiety. W razie potrzeby służy pomocą. Dzieci np. przygotowują z kilkunastu sklejonych ze sobą rolek podstawę rakiety. Na podstawie, coraz wyżej dokleją kolejne rolki, tworząc piramidkę. Na szczycie umieszczają ostatnią rolkę. Ozdabiają raketę folią aluminiową. Dokleją elementy.

- Słuchanie piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą* (przewodnik, cz. 3, s. 164).
- Nauka refrenu piosenki na zasadzie echa.
- Śpiewanie melodii piosenki na sylabach *lu, lo, la, le*.
- Rytmiczne powtarzanie kolejnych wersów zwrotek.
- Zabawa wyrabiająca poczucie rytmu – *Wyruszamy w podróż*.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą*.

Dzieci biegają w gromadce, w rytmie nagrania piosenki. Podczas przerwy w nagraniu muzyki N. wypowiada tekst B. Formy w ustalonym przez siebie rytmie, z równoczesnym klaskaniem.

*W afrykańskiej wiosce
miło spędzam czas,
do zabawy
dziś zapraszam was.*

*W Azji ryż zjadamy
chętnie pałeczkami.*

*Jeśli masz ochotę,
spróbuj razem z nami.*

*Miasta, miasteczka
zwiedziłem w Europie,
drogę przemierzałem,
lecąc samolotem.*

Dzieci powtarzają tekst: najpierw zbiorowo, następnie indywidualnie, i ponownie biegają po sali.

Łuty, tydzień 3

Dzień 3

Nie jesteśmy sami w kosmosie

Goście z kosmosu

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zorganizowanie kąpki małego astronoma. Rozbudzanie zainteresowań kosmosem. Ćwiczenie graficzne *Galaktyka spiralna*. Rozwijanie sprawności manualnej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23.
- II.1. *Goście z kosmosu* – zabawy słownikowe połączone z wykonaniem eksperymentu. Cele: rozwijanie mowy, poznawanie właściwości fizycznych niektórych substancji, rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego.
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą*
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa tropiąca *Ślady kosmitów*. Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Złap piłkę*.
- III. Zabawa relaksacyjna *Z astronautą w stanie nieważkości*. Zabawa *Księżycowy piasek*. Kreślenie wzorów palcem na podkładzie z kaszy – rozwijanie sprawności manualnej. Układanie pojazdów kosmicznych z klocków w kształcie figur geometrycznych. Zabawa ruchowa *Rakietka ufoludków*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 19

Cele ogólne

- rozwijanie mowy,
- poznawanie właściwości fizycznych niektórych substancji,
- rozwijanie rozumowania przyczynowo-skutkowego,
- rozpoznawanie poznanych wcześniej piosenek na podstawie prezentowanej przez N. melodii,
- wykonywanie układu ruchowego do piosenki.

Cele operacyjne

Dziecko:

- uczestniczy w zabawach: głosowych, słownikowych, gramatycznych i słowno-rytmicznych; formułuje dłuższe, poprawne wypowiedzi,
- wymienia właściwości fizyczne sody, octu, oleju, barwnika; miesza składniki podczas eksperymentu, obserwuje proste reakcje chemiczne,
- układa i opowiada historyjkę obrazkową zgodnie z kolejnością wydarzeń,
- rozpoznaje piosenki po usłyszanym melodii,
- wykonuje układ ruchowy do piosenki.

Przebieg dnia

I

- Zorganizowanie kąpki małego astronoma. Rozbudzanie zainteresowań kosmosem.
Albumy, atlasy, czasopisma i książki popularnonaukowe z zakresu astronomii, zdjęcia satelitarne, ilustracje i obrazki/zdjęcia przedstawiające planety, gwiazdy, teleskopy, satelity, sondy kosmiczne, globus, plastikowy model Układu Słonecznego, mapa nieba północnego, lornetki, prawdziwa luneta lub teleskop.

N. wspólnie z dziećmi ustala miejsce na zorganizowanie kąpki. Gromadzi w nim albumy o kosmosie, atlasy, czasopisma i książki popularnonaukowe z zakresu astronomii. Umieszcza zdjęcia satelitarne, ilustracje i obrazki różnych obiektów kosmicznych, takich jak np.: planety, gwiazdy, teleskopy, satelity, sondy kosmiczne, a także różne eksponaty związane z kosmosem, np.: globus, plastikowy model Układu Słonecznego, mapę nieba północnego, lornetki oraz prawdziwą lunetę lub teleskop – jeśli jest taka możliwość. Zachęca dzieci do swobodnego korzystania z kąpki.

- Ćwiczenie graficzne *Galaktyka spiralna*. Rozwijanie sprawności manualnej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Dla każdego dziecka: kartka w dużą kratkę, mazak.

Przed zabawą N. utrwała z dziećmi pojęcia: góra, dół, w prawo, w lewo. N. wyjaśnia, że dzieci będą rysowały labirynt w kształcie spirali – rysuje spiralę ręką w powietrzu. N. zaprasza dzieci do stolików, na których leżą kartki w kratkę. Wręcza każdemu dziecku mazak. Dzieci według instrukcji N. odszukują na kartce górę i dół, prawy i lewy brzeg kartki oraz rogi kartki. N. zwraca uwagę na kierunek rysowania i nieodrywanie ręki od kartki. Prosi, aby dzieci słuchały uważnie i robiły dokładnie to, co mówi. Przykład:

Zaczynij od kropki i rysuj w górę jedną kratkę, nie odrywaj mazaka, zakręć w prawo, rysuj jedną kratkę, nie odrywaj mazaka, rysuj dwie kratki w dół, potem dwie kratki w lewo, trzy kratki w górę, trzy kratki w prawo, cztery kratki w dół itd.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23 (przewodnik, cz. 3, s. 165).

II

Zajęcia 1. Goście z kosmosu – zabawy słownikowe połączone z wykonaniem eksperymentu.

- Powitanie zabawą *Papierowy talerzyk*.

Papierowy talerzyk, odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii.

Dzieci siedzą w kole. N. trzyma w ręce papierowy talerzyk. Włącza nagranie spokojnej muzyki i przekazuje talerzyk dziecku siedzącemu po prawej stronie. Talerzyk krąży po kole. Gdy muzyka milknie, dziecko, które trzyma talerzyk, mówi, z czym mu się kojarzy słowo *talerz*.

N. naprowadza rozmowę na wyrażenie *latające talerze*. Dzieci próbują wyjaśnić jego znaczenie. N. zaprasza dzieci do wysłuchania historii na temat pewnego zdarzenia.

Dzieci:

– słuchają zdań czytanych przez N., rysują po śladach.

- Rozmowa na temat wysłuchanych zdań z kart pracy.
N. pyta: *Co wydarzyło się pewnego dnia u babci na podwórku? O jakiej porze wylądowały ufoludki? Co zrobili przybysze? Jak na pokłon ufoludków zareagował kogut? Co potem zrobiły ufoludki? Czym zakończyła się wizyta ufoludków?*

- Zabawy z ufoludkami.

Ozdobne pudełko, zapisana kartka.

N. mówi, że ufoludki, które wylądowały na podwórku, są bardzo przyjazne. Chciały zaprzyjaźnić się z kogutem. Skoro kogut nie chciał, chciałyby pobawić się z dziećmi. N. zaprasza dzieci do zabaw z ufoludkami. Chętne dziecko wyjmuje z *kosmicznej skrzyneczki* (ozdobnego pudełka) kartkę ze spisem zabaw.

- Ćwiczenia głosowe *Ufoludki mówią*.
Dzieci wypowiadają podane przez N. zdania w różny sposób: z dzieleniem słów na sylaby; w różnym tempie (wolno, szybko); z różnym natężeniem głosu (cicho, głośno); z różną dynamiką (coraz ciszej, coraz głośniej).

Przykład zdania: *Latający talerz wylądował. Ufoludki witają koguta. Ufoludki opuściły Ziemię.*

Przykłady zdań mogą podawać chętne dzieci.

- Ćwiczenia słownikowe *Dobieranka*.

Różne obrazki, w tym obrazki przedstawiające np. rakietę, planetę, gwiazdę.

N. rozkłada przed dziećmi różne obrazki, w tym związane z kosmosem. Wypowiada sylabami słowa, np.: *ra-kie-ta, pla-ne-ta, gwia-da*. Dzieci kolejno wybierają spośród różnych obrazków tylko te, o których mowa, i układają je w rzędzie. Dokonują syntezy i wypowiadają słowa w całości.

- Ćwiczenia gramatyczne *Wszystko gwiazdne*.

Obrazki przedstawiające np. dom, but.

N. wypowiada słowo *gwiazdny* i pokazuje wylosowany obrazek. Dzieci nazywają przedmiot przedstawiony na obrazku i wypowiadają oba słowa, wykonując przy tym charakterystyczny gest, ruch, np.: *Gwiazdny dom* – tworzą z rąk daszek nad głową.

Gwiazdny but – podnoszą nogę i kręcą stopą, pokazując swój but itp.

- Ćwiczenia twórcze *Jak wyglądają ufoludki?*

Karty pracy, cz. 3, nr 75 (5-latek) i nr 87 (6-latek).

N. wskazuje kontury ufoludków na karcie pracy i pyta dzieci: *Jak mogły wyglądać ufoludki, które wylądowały na podwórku?* Dzieci wyobrażają sobie ich wygląd, a potem się wypowiadają. Następnie N. zaprasza dzieci do zabawy, w którą bardzo lubią bawić się te ufoludki.

- Zabawa słowno-rytmiczna *Ufoludki chodzą*.

Dzieci stają w kole. N. wypowiada słowa, stawiając akcent na całym słowie (a nie sylabie). Dzieci powtarzają słowa i naśladują ruchy N.

*Ufoludek, prom,
kurnik, kogut, skłon,
talerz, gwiazda,
księżyc, jazda,
ufoludek, prom itd.*

Dzieci wykonują:

3 kroki do środka koła,
3 kroki do tyłu i skłon,
2 kroki do środka koła,
2 kroki do tyłu,
3 kroki do środka itd.

N. informuje dzieci, że ufoludki na swojej planecie lubią bawić się w zabawę o nazwie *Kosmiczne jaja*. Zaprasza dzieci do dalszej zabawy.

- Część badawcza. Wykonanie eksperymentu *Kosmiczne jaja*.
- Wprowadzenie. Przygotowanie stanowiska.

Ozdobne pudełko (kosmiczna skrzyneczka), plansza z obrazkami (w kolumnie) przedstawiającymi: sodę oczyszczoną, ocet, olej, barwnik spożywczy, dzbanek, pipetę; cerata, wysoki szklany dzbanek, 4 szklane miseczki, opakowanie sody, ocet, olej, barwnik spożywczy w płynie, łyżeczki, pipeta, szklanka. Dzieci siadają w kole. N. wyjmuje z kosmicznej skrzyneczki planszę z obrazkami. Dzieci oglądają obrazkowy przepis umieszczony na planszy. Dowiadują się, jakich składników należy użyć do zabawy

– wykonania eksperymentu. Następnie N. rozkłada na stole ceratę i ustawia na niej dzbanek, miseczki i różne substancje: sodę, ocet, olej, barwnik spożywczy (nie podaje ich nazw). Informuje, że za chwilę dzieci będą badać swoimi zmysłami właściwości produktów potrzebnych do zabawy.

- Badanie właściwości zgromadzonych składników.

N. wlewa do szklanych misek sodę, ocet, olej i barwnik. Ustawia miseczki na stole, na ceracie. Prosi dzieci o uważne zbadanie wybranych substancji. Dzieci oglądają produkty, dotykając łyżeczką, sprawdzają ich konsystencję, wąchają. Próbuje odgadnąć nazwy tych substancji. Następnie dzielą się wrażeniami: opisują wygląd i stan skupienia poszczególnych produktów, określają zapach.

- Eksperyment.

Wybrane dzieci wlewają ocet do szklanki, a następnie dodają barwnik. Do dzbanka wsypują opakowanie sody oczyszczonej, a następnie, po ścianie dzbanka, ostrożnie wlewają olej. Za pomocą pipety nabierają mieszaninę octu i barwnika i stopniowo, po kropelce, wkraplają do dzbanka. Obserwują, co się dzieje. Mówią, co im przypominają unoszące się i opadające kropelki. Co pewien czas wkrapiają nowe kropelki i obserwują kolejne reakcje chemiczne (wznoszenie i opadanie kropelek).

Wnioski: kropelki kolorowego octu wpuszczone do dzbanka z olejem i sodą powoli opadają na dno. Osadzają się na powierzchni sody. Następuje reakcja. Wytwarza się gaz, który otacza kropelki octu i unosi je do góry. Na powierzchni gaz się ułatnia, a kropelki z powrotem opadają na dno i reakcja się powtarza.

- Utrwalanie historyjki o ufoludkach.

Obrazki historyjki o ufoludkach z kart pracy, cz. 3, nr 75 (5-latk) i nr 87 (6-latk).

N. zachęca dzieci do przypomnienia historii o wizycie ufoludków. Pokazuje dzieciom obrazki historyjki o ufoludkach z kart pracy. Prosi dzieci o ustalenie, który z obrazków będzie pierwszy, który drugi itd. Następnie zachęca dzieci do opowiedzenia całej historyjki własnymi słowami.

- Zabawa ruchowa *Rakieta ufoludków*.

N. zaprasza dzieci do pożegnania ufoludków. Wyznacza jedno dziecko, które kuca na środku sali i uderza palcami o podłogę. N. wywołuje kolejno dzieci, które dołączają do dziecka na środku. Gdy wszystkie dzieci już dołączą, *rakieta startuje*: N. odlicza od 10 do 0. Dzieci w tym czasie stukają palcami coraz głośniejsze, następnie uderzają dłońmi, na przemian, o swoje kolana, potem na wysokości klatki piersiowej wykonują koliste ruchy. Na koniec mówią: *Bzzzz* i wykonują wyskok w górę z okrzykiem: *Ahoj!*

Karta pracy, cz. 3, nr 75

Karta pracy, cz. 3, nr 87

Dzieci:

- rysują rakiety według wzoru z poprzedniej karty, a potem je kolorują.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą*.

- Zabawa *Śpiewające zdania*.

N. mówi do dzieci:

Za chwilę opowiem wam, jakie nowe miejsca może poznać odkrywca podczas podróży. Posłuchajcie – tu przekazuje treści, śpiewając.

Teraz każde z was „zamieni się w odkrywcę”. Zastanowi się przez chwilę i spróbuje samodzielnie zaśpiewać o tym, gdzie chciałoby pojechać.

Wskazane dziecko odpowiada śpiewając. Muzyczną odpowiedź powtarza jeszcze raz wspólnie z N. Następnie powtarza ją cała grupa. Jeżeli dzieci chętnie wykonują zadanie, można nagrać je na dyktafon, a następnie odsłuchać.

- Zabawa z piosenką *Każdy chciałby być odkrywcą* (przewodnik, cz. 3, s. 164).

Dzieci stoją w dużym kole.

Dzieci:

1. *Znam już dobrze kraj nasz, Polskę,
miasta, góry, morze.
Byłem także w innych krajach,
zwiedziłem Europę.*

maszerują po okręgu w prawą stronę,

maszerują po okręgu w lewą stronę,

- Ref.: *Chcę poznać cały świat:*
kontynenty, morza, oceany.
A kiedy już na Ziemi wszystko zwiedzę,
rakietą w kosmos polecę.
2. *Znam też inne kontynenty:*
Azję i Afrykę,
a niedługo także zwiedzę
ogromną Amerykę.
- Ref.: *Chcę poznać...*
- Ustawienie: dzieci ustawiają się w formie szachownicy, przodem do N., w czterech rzędach.
3. *Będę pływał wielkim statkiem,*
latał samolotem,
podróżował autokarem
i jeździł autostopem.

wykonują zwrot przodem do osoby prowadzącej, ręce mają uniesione w górę, kołyszą nimi nad głową,

wykonują cztery podskoki z nogi na nogę w przód, wykonują cztery podskoki z nogi na nogę w miejscu, ręce mają swobodnie opuszczone, maszerują w miejscu z równoczesnym klaskaniem,

zwrotka i refren tak samo jak podczas pierwszej zwrotki,

Dzieci:
w pierwszym rzędzie tworzą koło z lewej strony, rysują w powietrzu fale,
w drugim rzędzie tworzą koło z prawej strony, ręce wystawiają na boki (skrzydła samolotu),
w trzecim rzędzie tworzą koło z lewej strony, ręce naśladują trzymanie kierownicy,
w czwartym rzędzie tworzą koło z prawej strony, ręce mają uniesione w górę, kołyszą nimi nad głową,

Ref.: *Chcę poznać...* tak samo jak po pierwszej zwrotce.

- Zagadki muzyczne.
Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnych poznanych przez dzieci piosenek.
N. gra fragmenty akompaniamentu piosenek poznanych wcześniej przez dzieci (lub prezentuje fragmenty wersji instrumentalnych z płyty CD). Dzieci starają się rozpoznać, jaka to piosenka. Następnie wspólnie ją śpiewają.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa tropiąca – *Ślady kosmitów*.
Dzieci odszukują ślady kosmitów na śniegu. Zastanawiają się, jak mógłby wyglądać kosmita pozostawiający dane ślady. Opisują jego wygląd.
- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Złap piłkę*.
Piłka.
Dzieci stoją w kole. Jedno z nich staje w środku, rzuca piłkę w górę, mówiąc jednocześnie imię któregoś z dzieci. Jeśli wymienione dziecko zdąży chwycić spadającą piłkę, to ono wchodzi do środka i kontynuuje zabawę. Jeśli piłka spadnie, zabawę prowadzi to samo dziecko.

III

- Zabawa relaksacyjna *Z astronautą w stanie nieważkości*.
Nagranie dowolnej muzyki elektronicznej pozyskane przez N.
Dzieci dobierają się w pary. Poruszają się swobodnie przy nagraniu muzyki elektronicznej. Powolnymi ruchami naśladują sposób poruszania się w przestrzeni kosmicznej, w stanie nieważkości. N. co pewien czas wycisza nagranie muzyki, wtedy dzieci powoli kładą się na podłogę i odpoczywają.
- Zabawa *Księżycowy piasek*. Kreślenie wzorów palcem na podkładzie z kaszy. Rozwijanie sprawności manualnej.
Tacka wypełniona kaszą kukurydzianą (lub mianą) dla każdego dziecka.
Dzieci siadają przy stolikach, przy tackach wypełnionych kaszą kukurydzianą. Wykonują palcem ruchy koliste, spiralne, małe okręgi i większe okręgi, stawiają krótsze kreski i dłuższe kreski, kropki –

rysują planety, gwiazdy, oznaczają tor lotu rakiety. Na koniec tworzą rysunek dowolny. N. rozmawia indywidualnie z dziećmi na temat ich rysunków, zachęca do swobodnych rozmów i odgadywania, co narysował kolega lub narysowała koleżanka.

- Układanie pojazdów kosmicznych z klocków w kształcie figur geometrycznych.

Klocki w kształcie figur geometrycznych.

Dzieci swobodnie układają z klocków w kształcie figur geometrycznych rakiety, promy, statki kosmiczne.

- Zabawa ruchowa *Rakieta ufoludków* (przewodnik, cz. 3, s. 178).

Luty, tydzień 3

Dzień 4

Nie jesteśmy sami w kosmosie W obserwatorium astronomicznym

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Przygotowanie pomocy – konstruowanie lunet z rolek po ręcznikach papierowych. Zabawa *Kosmiczne kalambury*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23.

II.1. *W obserwatorium astronomicznym* – słuchanie wiersza I. R. Salach *W Toruniu żył Kopernik...*, w powiązaniu z zajęciami matematycznym. Cele: przybliżanie sylwetki wielkiego polskiego astronoma – Mikołaja Kopernika; poszerzanie wiedzy na temat Słońca i Księżyca oraz przyrządów służących do obserwowania kosmosu; formułowanie dłuższych wypowiedzi, poprawnych pod względem gramatycznym; rozwijanie umiejętności rachunkowych.

Zabawy w kąciku astronoma.

Utrwalanie poznanych znaków matematycznych: +, =, oraz liczb od 1 do 9; przeliczanie w zakresie 9.

2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 12. Cel: rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Zabawy na świeżym powietrzu: *Co widzisz przez lunetę?* – prowadzenie obserwacji z wykorzystaniem własnoręcznie wykonanej lunetki. Zabawa bieżna *Kometa*.

III. Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Zbieramy gwiazdki*. Zabawa z kartonikami – *Gwiazdy i planety*. Rozwijanie spostrzegawczości i percepcji słuchowej. Zajęcia gospodarcze *Księżycowe ciasteczka*. Degustacja rogalików. Utrwalanie układu ruchowego do piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, I 8, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 1, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, **IV 15**

Cele ogólne

- przybliżanie sylwetki wielkiego polskiego astronoma – Mikołaja Kopernika,
- rozwijanie mowy,
- utrwalanie poznanych znaków matematycznych: +, =, oraz liczb od 1 do 9; przeliczanie w zakresie 9,
- rozwijanie ogólnej sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, co odkrył Mikołaj Kopernik,
- formułuje dłuższe wypowiedzi, poprawne pod względem gramatycznym,
- rozwiązuje proste działania matematyczne z użyciem liczb od 1 do 9 oraz znaków: +, =,
- wykonuje ćwiczenia według instrukcji podanej przez N.

Przebieg dnia

I

- Przygotowanie pomocy. Konstruowanie lunetek z rolek po ręcznikach papierowych.
Dla każdego dziecka: rolka po ręczniku papierowym, nożyczki, krepina, klej.

Dzieci wykonują samodzielnie lunetki. Oklejają paskami kolorowej krepiny rolki po ręcznikach papierowych. Wykorzystują lunetki podczas zabaw swobodnych.

- Zabawa *Kosmiczne kalambury*.

Obrazki przedstawiające np. rakietę, gwiazdę, planetę.

Dzieci losują kartoniki z obrazkami przedstawiającymi, np. rakieta, gwiazdę, planetę. Pantomimicznie (za pomocą ruchów, gestów i min) przedstawiają to, co jest na nich umieszczone. Pozostałe dzieci próbują odgadnąć, co przedstawia obrazek, i podać jego właściwą nazwę.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23 (przewodnik, cz. 3, s. xx).

II

Zajęcia 1. W obserwatorium astronomicznym – słuchanie wiersza I. R. Salach *Kopernik*, w powiązaniu z zajęciami matematycznymi.

Przed zajęciami N. przygotowuje, najlepiej przy każdej ze ścian sali, 3 stanowiska: pierwsze stanowisko – kącik astronoma ze zgromadzonymi m.in. kartami pracy dzieci, drugie – ze zdjęciem Słońca, trzecie – ze zdjęciem Księżyca.

- Powitanie piosenką *Każdy chciałby być odkrywcą*. Wywołanie miłego nastroju.

N. wspólnie z dziećmi śpiewa piosenkę, której dzieci uczą się w tym tygodniu (przewodnik, cz. 3, s. 164). Następnie zaprasza dzieci do odwiedzenia pewnego miejsca, w którym dowiedzą się wielu ciekawych wiadomości na temat kosmosu. N. pyta dzieci, czy wiedzą, o jakie miejsce chodzi.

- Wprowadzenie. Zabawa z wykorzystaniem lunetek – *Patrz i mów, co widzisz*.

Dwa arkusze papieru formatu A3, zdjęcia Słońca i Księżyca, dla każdego dziecka: samodzielnie wykonane lunetki.

N. staje z dziećmi na środku sali. Dzieci pobierają od N. lunetki wykonane w I części dnia. Spoglądając przez nie, rozglądają się po sali (obserwatorium). N. kolejno odkrywa (zakryte dotąd) 2 duże arkusze papieru z przyklejonymi na nich zdjęciami. Dzieci zastanawiają się, co jest przedstawione na zdjęciach; mówią, co widzą. Następnie N. zaprasza dzieci do zwiedzenia obserwatorium. Mówi, wyciągając rękę w prawą stronę, że – kierując się na prawo – dzieci poznają ciekawostki na temat Słońca. Kierując się w lewo (wskazuje kierunek dłonią), wzbogacą swoją wiedzę na temat Księżyca, idąc na wprost – dowiedzą się na temat wielkiego polskiego astronoma. N. pyta dzieci, czy wiedzą, o kogo chodzi. Przechodzi z dziećmi do kącika astronoma.

Karta pracy, cz. 3, nr 76

Dzieci:

- odpowiadają na pytania: *Czy wiesz, co to za miejsce do którego idą Olek z Adą? Co robi astronom?*
- oglądają portret przedstawiający najslawniejszego polskiego astronoma – Mikołaja Kopernika,
- słuchają wypowiedzi 6-latków.

Karta pracy, cz. 3, nr 88

Dzieci:

- słuchają rozmowy N. z 5-latkami, włączają się do niej,
- odczytują zdanie.

- Słuchanie wiersza I. R. Salach *W Toruniu żył Kopernik...*

*W Toruniu żył Kopernik
i obserwował niebo.*

*Chciał poznać nowe gwiazdy,
choć nie wiedział dlaczego.*

*W czarnym bezkresnym kosmosie
jego myśl jak sputnik świeci.
Nie śniło mu się wcale,
że człowiek tutaj doleci.*

*Oglądał złote słońce
i srebrny księżyc badał.
Często nocował nad Wisłą*

o gwiazdach opowiadał.

*On dowiedział, że nasza Ziemia
podąża wokół Słońca,
choć uczeni mężowie
nie chcieli mu wierzyć do końca.*

*Rozsławił Kopernik Polskę
na całym wspólnym świecie.
Dlatego wszyscy go znają
pytajcie, jeśli chcecie.*

- Rozmowa na temat wiersza.
N. pyta dzieci: *W jakim mieście żył Mikołaj Kopernik? Co chciał poznać Mikołaj Kopernik? Co oglądał Mikołaj Kopernik, spoglądając w kosmos? Co odkrył Mikołaj Kopernik?*

- W kąciku astronoma. Poznawanie dawnych i obecnych sposobów prowadzenia obserwacji.
Obrazki/zdjęcia przedstawiające portret Mikołaja Kopernika, obrazki/zdjęcia przedstawiające dawne i nowoczesne przyrządy do prowadzenia obserwacji kosmosu: lunety, teleskopy – naziemne i kosmiczne, satelity, sondy kosmiczne, lupy i lornetki.

W kąciku astronoma N. prezentuje dzieciom obrazki/zdjęcia przedstawiające dawne i nowoczesne przyrządy do prowadzenia obserwacji kosmosu. Informuje, w jaki sposób dokonywano obserwacji nieba dawniej, przy pomocy jakich przyrządów niebo obserwował Mikołaj Kopernik, a jakie przyrządy wykorzystuje się obecnie. Opowiada ciekawostki na ten temat.

Dawniej niebo obserwowano gołym okiem. Z biegiem czasu do prowadzenia obserwacji kosmosu zaczęto używać lunet i teleskopów. Obecnie, wraz z postępem technologicznym, dokładne badanie kosmosu umożliwiają wysokiej jakości teleskopy naziemne, satelity i sondy kosmiczne.

N. przybliża dzieciom działanie lunety/teleskopu na przykładzie przyrządów służących do prowadzenia bliższych obserwacji. Pokazuje dzieciom lupę i lornetkę. Dzieci spoglądają przez te przyrządy i wypowiadają się na temat swoich wrażeń. Dochodzą do wniosku, że – używając takich przyrządów – można uzyskać duże powiększenie obserwowanego przedmiotu i dzięki temu lepiej mu się przyjrzeć. Następnie porównują wygląd tych przyrządów.

- *Co wiemy o Słońcu?*

Zdjęcie Słońca.

N. przechodzi z dziećmi do drugiego stanowiska, w którym jest wyeksponowane zdjęcie Słońca. Zadaje pytania: *Jak nazywa się gwiazda leżąca najbliżej planety, na której mieszkamy? Dlaczego raz widzimy Słońce, a raz nie?* (Przypomina o zjawisku występowania dnia i nocy). *Jakie korzyści czerpiemy ze Słońca? Co wiemy o gwiazdach?* N. uzupełnia wypowiedzi dzieci. Przekazuje dzieciom ciekawostki na temat Słońca (gwiazdy).

Słońce znajduje się w środku naszego Układu Słonecznego. Jest gwiazdą położoną najbliżej Ziemi. Gwiazdy zbudowane są z gazów. W kosmosie są miliardy gwiazd.

Następnie N. pyta dzieci, czy znają nazwy jakichś innych gwiazd. Zachęca dzieci do podania innych skojarzeń ze słowem *gwiazda*. Przybliża np. znaczenie nazw: *Gwiazda Betlejemską, Gwiazda Polarna, gwiazda szeryfa, gwiazda filmowa*.

N. pyta dzieci, czy wiedzą, dlaczego gwiazdy świecą. Zaprasza je do zabawy, w której dowiedzą się więcej na ten temat.

- Zabawa ruchowa z elementem wirowania – *Światło gwiazdy*.

Latarka dla każdego dziecka.

Dzieci stają w dużym kole. Otrzymują od N. latarki (nie włączają ich). Kiloro z nich wchodzi do środka i staje bardzo blisko siebie – dzieci nie trzymają się za ręce. Dzieci w środku zaczynają wspólnie powoli wirować w jednym kierunku. N. wypowiada różne głoski. Dzieci z dużego koła, których imię zaczyna się na daną głoskę, dołączają do dzieci stojących na środku. Z początku tłoczą się, ale w miarę zabawy rozchodzą się na boki i poruszają się coraz szybciej. *Gwiazda, osiągając odpowiednią masę* (coraz więcej dołączonych dzieci), *zaczyna świecić* – dzieci włączają latarki.

- *Co wiemy o Księżycu.*

Zdjęcia Księżyca w poszczególnych fazach.

N. przechodzi z dziećmi do miejsca, w którym są wyeksponowane zdjęcia Księżyca. Pyta dzieci: *Co wiecie o Księżycu?* Odwołuje się do osobistych doświadczeń dzieci. Pyta dzieci, czy widziały niebo nocą. *Co zaobserwowaliście na nocnym niebie? Czy widzieliście Księżyc? Czy Księżyc wyglądał wtedy jak rogalik, czy jak piłeczka?* Prosi dzieci o opisanie wyglądu Księżyca. Uzupełnia wypowiedzi dzieci. Przekazuje ciekawostki na temat Księżyca.

Księżyc nie świeci (nie jest gwiazdą), ale odbija światło Słońca. Z Ziemi widzimy tylko jedną część Księżyca oświetlaną przez Słońce. Księżyc jest obiektem kosmicznym, który znajduje się najbliżej Ziemi. Na Księżycu występują wysokie góry o łagodnych zboczach, liczne kratery powstałe na skutek uderzeń dużych meteoroidów, które nadleciały z kosmosu. Ziemia i Księżyc przyciągają się wzajemnie.

Dowodem na to są pływy, powodujące zmiany poziomu wód oceanicznych. Gdy woda w oceanie opada, mówimy, że jest odpływ, a gdy podnosi się, mamy przyptyw.

Ludzie zorganizowali kilka wypraw na powierzchnię Księżyca.

N. pokazuje dzieciom zdjęcia Księżyca w różnych fazach. Przekazuje ich nazwy:

nów – Księżyca nie widać,
 pierwsza kwadra – widać całą wschodnią połowę tarczy,
 pełnia – widać całą tarczę,
 ostatnia kwadra – widać całą zachodnią połowę tarczy.

- Zabawa ruchowa *Podróż w kosmos*.

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej spokojnej melodii.

N. zaprasza dzieci do odbycia lotu w kosmos. Włącza nagranie spokojnej melodii i snuje opowieść o podróży kosmicznej. Dzieci, z rozłożonymi rękami, naśladują lot rakiety. Podczas pauz w muzyce zatrzymują się i wykonują zdjęcia (różnej wielkości i w różnych kolorach) obiektom kosmicznym, np.: małym gwiazdom i dużym gwiazdom, planetom, rakietom, a także spotykanym kolorowym ufoludkom i latającym talerzom. N. powtarza zabawę kilka razy.

- *Co widziałem w kosmosie?* Układanie obrazków. Ćwiczenia rachunkowe.

Kilka kopert, obrazki przedstawiające gwiazdki, koła (planety), rakiety, ufoludki i latające talerze (duże i małe, wycięte z papieru kolorowego), szerokie paski białego papieru dla każdego dziecka.

Dzieci siedzą w kole. N. informuje je, że wywołał zdjęcia, które wykonały we wcześniejszej zabawie. Układa zdjęcia (obrazki) przed dziećmi. Mówi, że chciałby zrobić album z tymi zdjęciami, ale zdjęć jest bardzo dużo. Zastanawia się, jak je podzielić. Prosi dzieci o pomoc.

Dzieli dzieci na kilka zespołów i wręcza im koperty z obrazkami (zdjęciami). Dzieci rozdzielają obrazki, biorąc pod uwagę

- kształt: tworzą grupy gwiazdek, planet, latających spodków, ufoludków, rakiet;
- wielkość – tu małe obiekty, tu duże obiekty.

Za każdym razem przeliczają, ile mają poszczególnych obiektów, i podają ich liczbę. Określają, których obiektów jest więcej, których mniej, a których tyle samo. Następnie N. wręcza dzieciom w zespołach szerokie paski białego papieru (każdemu dziecku jeden pasek). Przyczepia na tablicy wybrane obrazki, np. 3 małe gwiazdki i 3 duże. Każde dziecko odtwarza taki sam układ obrazków na swoim pasku papieru. Za każdym razem dzieci liczą, ile mają poszczególnych elementów, a następnie, ile jest ich w sumie.

Przykłady innych układów: 2 czerwone ufoludki i 4 zielone, 5 małych rakiet i 1 duża rakietka itd.

N. urozmaica zabawę. Wiesza na tablicy obrazki tak, aby nie widziały tego dzieci. Następnie wypowiada nazwy obrazków. Dzieci odtwarzają układ ze słuchu. N. odsłania układ, a dzieci sprawdzają, czy kolejność ułożonych przez nie obrazków jest taka sama jak na tablicy. W razie potrzeby dzieci dokonują zmian w układzie. Dzieci chowają obrazki do koperty, paski papieru odkładają w ustalone miejsce.

Karta pracy, cz. 3, nr 76

Karta pracy, cz. 3, nr 88

Dzieci:

- rysują drogę Olka i taty do obserwatorium astronomicznego,
- słuchają wypowiedzi 6-latków,
- określają kierunki, w jakich poruszały się dzieci,
- rysują gwiazdki po śladach; kolorują gwiazdki.

Zabawy w kąciку astronoma

Utrwalenie poznanych znaków i liczb

Albumy, zdjęcia i ilustracje o kosmosie, lupy.

Dzieci:

- bawią się w ciszy w kąciку astronoma; oglądają albumy o kosmosie oraz zgromadzone zdjęcia i ilustracje; prowadzą obserwacje z wykorzystaniem lup.

Dla każdego dziecka: koperta zawierająca obrazki z wcześniejszej zabawy, kartka formatu A3.

N. kontynuuje zabawę z obrazkami (zdjęciami). Dzieci siadają na wprost N. N. wręcza każdemu dziecku kartkę formatu A3 oraz kopertę. Dzieci układają kartkę przed sobą i wyjmują zawartość koperty. N. opowiada: *Na początku podróży zrobiłem zdjęcie dwóm dużym latającym talerzom oraz siedmiu małym. Ile zrobiłem razem zdjęć?*

	Dzieci układają odpowiednie obrazki, zachowując odstęp między małymi obrazkami i dużymi obrazkami. - Przyporządkowanie odpowiednich liczb i znaków do obrazków. Zestaw: koperta zawierająca kartoniki ze znakami: +, =, kartoniki z liczbami od 1 do 9 (dla każdego dziecka). N. pyta dzieci, jak inaczej mogłyby przedstawić to, o czym mówił. Dzieci pod wcześniej ułożonymi obrazkami układają odpowiednie liczby, w pustym miejscu układają znak +, a na końcu znak =. Liczą wszystkie obrazki, ustalają ich liczbę, wybierają kartonik z odpowiednią liczbą i kładą go na końcu działania. - Utrwalanie poznanych znaków i liczb. N. opowiada dalej o tym, jakie zdjęcia wykonał. Zadaniem dzieci jest zilustrowanie tego najpierw za pomocą obrazków, a następnie ułożenie zapisu ze swoich liczb i znaków, obliczenie, ile to jest razem, a następnie odczytanie zapisu. Przykłady: $2 + 7 = 9$ $8 + 1 = \dots$ - Karta pracy, cz. 3, nr 89. Dzieci: – oglądają obrazki i łączą je z właściwymi działaniami, – rysują po śladach rysunków gwiazdek, kolorują je.
--	---

Zajęcia 2. Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw nr 12 (przewodnik, cz. 3, s. 174).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Co widzisz przez lunetę? – prowadzenie obserwacji z wykorzystaniem własnoręcznie wykonanej lunetki.

Lunetka własnoręcznie wykonana w I części dnia (dla każdego dziecka).

N. wręcza dzieciom ich lunetki. Zachęca do obserwowania zimowego nieba. Dzieci oglądają, np.: Księżyc, linie pozostawione przez odrzutowce, przylatujące do karmnika ptaki. Kierują lunety na bawiących się kolegów. Dzielą się swoimi spostrzeżeniami. N. przypomina o przestrzeganiu zakazu spoglądania wprost na Słońce. Zachęca dzieci do obserwowania nieba nocą z rodzicami.

- Zabawa bieżna *Kometa*.

N. wyznacza teren zabawy. Wypowiada słowa popularnej wyliczanki.

*Na ulicy Kopernika
stoi panna bez bucika,
ja ją pytam, gdzie jej bucik.
Ona mówi, że jej uciekł.*

N. wybiera jedno dziecko, które będzie kometą. Jego zadaniem jest dotknąć jak największej liczby poruszających się dzieci. Dotknięte dzieci dołączają do *komety* i biegną za nią, tworząc *ogon komety*. Po dotknięciu wszystkich dzieci zabawa się kończy. Dzieci wybierają kolejne dziecko (kometę) za pomocą wyliczanki.

III

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Zbieramy gwiazdki*.

Taśma samoprzylepna, 4 chorągiewki, 4 koszyczki, dla każdego dziecka papierowa gwiazdka.

N. przykleja do dywanu taśmę samoprzylepną – wyznacza linie: startu i mety. Następnie dzieli dzieci na cztery grupy. Dzieci ustawiają się w rzędach i siadają skrzyżnie przed linią startu. Na linii mety, naprzeciw każdego rzędu, N. ustawia chorągiewki, a przy nich koszyczki. Dzieci pobierają od dyżurnego po jednej papierowej gwiazdce. Na sygnał N. pierwsze dzieci z rzędów biegną do swoich chorągiewek, obiegają je dookoła, wkładają gwiazdki do koszyczków, a następnie na czworakach wracają do swoich rzędów i siadają na końcu. Zabawę kontynuują kolejne dzieci z każdego rzędu. Na koniec zabawy N. wymienia kolejność, w jakiej poszczególne grupy wykonały zadanie.

- Zabawa z kartonikami – *Gwiazdy i planety*. Rozwijanie spostrzegawczości i percepcji słuchowej.

Dla każdego dziecka i N. zestaw kartoników w kształcie kół i gwiazdek, trójkąt, bębenek.

Dzieci siadają w rzędzie. Każde z nich ma zestaw kartoników w kształcie kół i gwiazdek. N. prezentuje dzieciom kartonik z układem gwiazd i planet, np.: 2 gwiazdy, 3 planety, 2 gwiazdy (trzy sekwencje). Dzieci przyglądają się, odtwarzają ten sam układ i go kontynuują. Następnie N. utrudnia zadanie, wygrywa układ na trójkącie i bębnie – dźwięk trójkąta odpowiada gwiazdzie, dźwięk bębna – planecie. Dzieci przysłuchują się i przekładają rytm słuchowy na rytm wizualny. Po każdym zadaniu N. sprawdza prawidłowość odtworzenia rytmu. Do prezentowania kolejnych układów N. może wybrać chętne dziecko.

- Zajęcie gospodarcze *Księżycowe ciasteczka*. Degustacja.

Gotowe wyrobione ciasto kruche na folii aluminiowej, cerata, blacha, dla każdego dziecka: wałek do ciasta, plastikowy nożyk.

N. wita zaproszonego rodzica. Rodzic przedstawia dzieciom zagadkę I. Fabiszewskiej. Jej rozwiązanie ujawni, co dzieci będą robić.

*Czasem ma kształt bułki,
a czasem rogala.
Kiedy Słońce gaśnie,
to on się zapala. (księżyc)*

Zaproszony rodzic przynosi gotowe wyrobione ciasto. Dzieci wałkują ciasto, a następnie wykrawają plastikowym nożykiem rogaliki – księżyce. Układają je na blasze. Wspólnie degustują ciasteczka po ich upieczeniu w kuchni przedszkolnej.

- Utrwalanie układu ruchowego do piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą* (przewodnik, cz. 3, s. 164).

*Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą*.*

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenia oddechowe <i>Wyścig komet</i>. Wydłużanie fazy wydechowej. Zabawa <i>Prawda – fałsz</i>. Utrwalanie wiadomości o kosmosie. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23.	
II.1. <i>Spotkanie z ufoludkami</i> – zabawy dydaktyczne. Cele: kształtowanie wyobraźni i inwencji twórczej, rozwijanie mowy.	
2. <i>Gwiazdozbiór Wielkiej Niedźwiedzicy</i> – zajęcia plastyczne. Cele: dostarczanie wiadomości na temat gwiazd, poznawanie nazw wybranych gwiazdozbiorów, rozwijanie sprawności manualnej.	
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Gwiazdy: czteroramienna, pięcioramienna i sześcioramienna</i>. Zabawa bieżna <i>Kosmita</i>.	
III. Zabawa ruchowa z elementem skłonu – <i>Gwiazdkobranie</i>. Porównywanie dwóch obrazków, odnajdywanie różnic pomiędzy nimi.	
Projektowanie robota.	Rozegranie gry planszowej. Rozwijanie umiejętności rachunkowych.
Śpiew, zbiorowy i indywidualny, poznanej piosenki <i>Każdy chciałby być odkrywcą</i>.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 2, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 6, IV 7, IV 8, IV 15

Cele ogólne

- kształtowanie wyobraźni i inwencji twórczej,
- rozwijanie mowy,
- wzbogacanie wiadomości na temat gwiazd, poznawanie nazw wybranych gwiazdozbiorów,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- uczestniczy w opowieści ruchowej; wyobraża sobie wygląd ufoludka i go opisuje; nadaje gwiazdozbiorom wymyślane nazwy; nadaje nazwy mieszkańcom różnych planet (przez analogię),
- tworzy rodziny słów, wypowiada się na określony temat,
- wymienia nazwy wybranych gwiazdozbiorów,
- wyraża swoje wyobrażenia na rysunku; nakleja gwiazdki, tworząc układy gwiazd.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia oddechowe *Wyścig komet*. Wydłużanie fazy wydechowej.
Taśma samoprzylepna, marker, żółte papierowe gwiazdki z doczepioną wstążeczką.
N. nakleja na stole dwa paski taśmy samoprzylepnej w niewielkiej odległości od siebie. Oznacza paski, zapisując markerem wyrazy: **start** i **meta**. Na linii startu układa żółte gwiazdki z doczepioną wstążeczką – *ogonem komety*. Dzieci, za pomocą wydychanego strumienia powietrza, przesuwają komety z linii startu za linię mety.
- Zabawa *Prawda – fałsz*. Utrwalanie wiadomości o kosmosie.
Wyprawki, karty z minami dla każdego dziecka.
Dzieci siedzą w kręgu. Po usłyszeniu prawdziwej informacji podnoszą obrazek przedstawiający wesółą minę, przy nieprawdziwej – smutną. Przykłady zdań:
Księżyc świeci w dzień.
W Układzie Słonecznym jest osiem planet.
Mieszkamy na planecie o nazwie Mars.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 23 (przewodnik, cz. 3, s. 165).

II

Zajęcia 1. Spotkanie z ufoludkami – zabawy dydaktyczne.

- Powitanie zabawą *Witam kolory*.
Dzieci siedzą w półkolu. N. wymienia nazwę dowolnego koloru. Dzieci, które mają ten kolor na swoim ubraniu, wstają i zamieniają się miejscami.
- Słuchanie wiersza J. Koczanowskiej *Ufoludki*.

*W piaskownicy za przedszkolem
wylądował srebrny spodek,
a ze spodka już po chwili
ufoludki wyskoczyły.
Małe, zwinne i zielone,
mądre i zaciekawione,*

*wymierzyły i zbadały
ławki, piłki, trawnik cały.
Odleciały Mleczną Drogą
na planetę Togo-Togo.
Został po nich pył magiczny,
taki był mój sen kosmiczny.*

- Rozmowa na temat wiersza.
N. pyta dzieci: *O czym był sen? Gdzie wylądował srebrny spodek? Jakie były ufoludki? Co robiły ufoludki? Gdzie odleciały ufoludki? Co zostało po ufoludkach?*

N. opowiada dzieciom, że także miał sen, w którym wybrał się w kosmos i odwiedził kilka planet. Chciałby zapoznać dzieci z tym snem. Zaprasza do zabawy.

- Opowieść ruchowa przy muzyce – *Odkrywamy inne planety*.
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej spokojnej muzyki, pięć obręczy, klocki, patyczki, kredki, domino, puzzle, worek, różne zabawki, kawałki tkaniny.

N. rozkłada na dywanie pięć obręczy. W każdej umieszcza różne zabawki (klocki, patyczki, kredki, domino, puzzle) i nakrywa je tkaniną tak, aby dzieci ich nie widziały. Włącza nagranie muzyki i snuje opowieść. Podczas muzyki dzieci biegają za N., naśladując lot rakiety. N. wspomina o przygotowaniach do podróży i starcie rakiety, locie przez Układ Słoneczny i dalej, poza naszą galaktykę – Drogę Mleczną. N. podziwia kosmos, wskazując kierunki; opowiada, co widzi. Na przerwy w nagraniu muzyki ogłasza lądowania na planetach (przy obręczach) i spotkania ufoludków. Opisuje, ale nie nazywa, znajdujące się w obręczach zabawki – prezenty od ufoludków. Wkłada prezenty do worka i kontynuuje zabawę.

- Zabawa w tworzenie rodziny słów – *Od kogo są te prezenty?*

Klocki, patyczki, kredki, domino, puzzle, worek.

N. wykłada zawartość worka. Dzieci nazywają upominki i je segregują. Zastanawiają się wspólnie, na której w kolejności planecie je otrzymały. Następnie N. dzieli dzieci na pięć zespołów i wyznacza im miejsca tak, aby widziały pracę innych grup. Każdy zespół zajmuje się prezentem przywiezionym z innej planety. Dzieci układają w dowolny sposób klocki, patyczki, kredki, kostki domina i puzzle, a następnie liczą je w dostępnym dla siebie zakresie. N. prosi zespoły o wyobrażenie sobie postaci ufoludka, który zamieszkiwał daną planetę. Dzieci w zespołach naradzają się, jak może wyglądać ufoludek, ile może mieć rąk, nóg, po czym układają wymyśloną postać ufoludka z klocków, patyczków, kredek, kostek domina, puzzli. Następnie, od nazwy prezentu, kolejno, nadają nazwę mieszkańcom danej planety oraz wymyślają przykładowe imię jednego z nich, np.:

– klocki – Klockanie – Klockuś,
– patyczki – Patyczkanie – Patyczak,
– kredki – Kredkanie – Kredek,
– domino – Dominianie – Dominek,
– puzzle – Puzzlanie – Puzzlek.

N. podziwia prace dzieci, prosi poszczególne zespoły o opisanie wyglądu ich ufoludka. Zachęca dzieci do podawania innych ciekawostek na temat planety, którą zamieszkują te ufoludki.

- Zabawa w kole – *Kim jestem i z jakiej pochodzę planety?*

Zabawka z sali dla każdego dziecka.

Dzieci wyszukują w sali po jednym dowolnym przedmiocie (dowolnej zabawce) i siadają z nim (nią) w kole. Wybrane dziecko (ufoludek) rozpoczyna zabawę: podaje nazwę planety, z jakiej pochodzi, nazwę mieszkańców tej planety oraz swoje wymyślane imię, nawiązując do nazwy trzymanego przedmiotu, np. dziecko trzyma kartkę i mówi: *Pochodzę z planety Kartek. Mieszkańcami planety są Kartkanie, a ja mam na imię Kartkowiusz*. Zabawę kontynuuje kolejne dziecko siedzące z prawej strony.

- Zabawa z rymowanką – *Ufo, ufoludki*.

Dzieci stają w kole. N. informuje je, że *ufoludki, które wcześniej odwiedziły, lubią szczególnie jedną zabawę*. Dzieci dobierają się parami i stają w kole naprzeciwko siebie – tworzą dwa koła: wewnętrzne i zewnętrzne. Powtarzają za N. rymowankę K. Wilk, uderzając raz w swoje dłonie, raz w dłonie partnera (jedna sylaba – jedno uderzenie).

*Ufo, ufoludki
to nieduże ludki.
Mają śmieszne włosy,
oczy, usta, nosy.*

Dzieci stojące w kole zewnętrznym wykonują krok w prawą stronę i stają naprzeciwko nowego partnera. Zabawa się powtarza.

Ufoludek – wykonanie rysunku	Ufoludek – wykonanie rysunku
Dla każdego dziecka: kartka z rysunkiem konturowym Ufoludka, kredki. Dzieci: – słuchają, co mówią 6-latki, – kolorują rysunek ufoludka.	Dla każdego dziecka: kartka, kredki. Dzieci: – wyobrażają sobie i opisują wygląd dowolnego, śmiesznego ufoludka, – wykonują rysunek konturowy ufoludka; zaznaczają jak najwięcej szczegółów.
	Karta pracy, cz. 3, nr 90
Dzieci słuchają, co mówią 6-latki.	Dzieci: – słuchają, co o sobie mówią ufoludki; wskazują je i odczytują ich imiona, – odczytują zdania.

- Zabawa *Powrót na planetę Ziemia*.

Zdjęcia przedstawiające satelitę, sondę i prom kosmiczny, zdjęcia satelitarne Ziemi.

N. mówi, że gdy wracał we śnie do domu, mijał w okolicy naszej planety satelity, sondy i promy kosmiczne. Wyjaśnia dzieciom te pojęcia i pokazuje odpowiednie zdjęcia. Szczególnie zainteresował go widok Ziemi z kosmosu. Pokazuje dzieciom zdjęcie satelitarne Ziemi. Zwraca uwagę na dominujące kolory. Prosi dzieci o podanie przyczyny nadania Ziemi nazwy: *błękitna planeta*. Przekazuje ciekawostki na temat planety Ziemia.

Ziemia to piąta pod względem wielkości planeta Układu Słonecznego. Po uformowaniu się oceanów pojawiło się na jej powierzchni życie. To dzięki oceanom, zajmującym większą część powierzchni, zyskała miano błękitnej planety.

Oglądanie albumów	Karta pracy, cz. 3, nr 90–91
Albumy i zdjęcia o kosmosie. Dzieci: – słuchają, o czym mówią 6-latki, – oglądają albumy i zdjęcia o kosmosie.	Dzieci: – odpowiadają na pytanie: <i>Co przedstawiają zdjęcia?</i> – przesuwają palcem od liter do wykropkowanych pól; nakleją odpowiednie litery; odczytują wyrazy, – rysują po śladach drogę UFO do Ziemi.

Zajęcia 2. Gwiazdozbiór Wielkiej Niedźwiedzicy – zajęcia plastyczne.

Przed zajęciami N. opuszcza rolety lub zasłania okna, np. ciemną krepiną.

- Wprowadzenie.

Latarki.

N. wyłącza światło. Dzieci siedzą w gromadce. N. wybiera kilkoro dzieci, które będą gwiazdami. Wręcza im wyłączone latarki i poleca ustawić się w ustalonych wcześniej miejscach w sali. Wymienia po kolei pierwsze głoski ich imion. Dzieci w tej kolejności włączają swoje latarki. Pozostałe dzieci wypowiadają nazwę gwiazdy, która właśnie zaświeciła – imię dziecka. Dzieci liczą *świeczące gwiazdy* i podają ich liczbę. N. podkreśla, że *świeczące gwiazdy* utworzyły układ złożony z kilku gwiazd.

- W planetarium.
N. pyta dzieci, czy wiedzą, kiedy można oglądać gwiazdy. *Jak nazywa się miejsce, w którym możemy oglądać gwiazdy w dzień?* N. opowiada dzieciom o planetarium. Zaprasza dzieci do planetarium, w którym zobaczą gwiazdy świecące na niebie, które jest nad Polską.

- Gwiazdozbiory. Poznanie nazw wybranych gwiazdozbiorów.
Tkanina w ciemnym kolorze, z zamocowanymi od spodu, taśmą dwustronną, gwiazdkami wyciętymi z papieru fluorescencyjnego, latarka.

Dzieci kładą się na plecach na dywanie. N. rozciąga nad ich głowami, zamocowaną wcześniej za dwa końce, tkaninę w ciemnym kolorze (drugie dwa końce N. mocuje na przeciwległej ścianie). Od spodu ukazują się dzieciom, zamocowane taśmą dwustronną, gwiazdki wycięte z papieru fluorescencyjnego. N. podświetla latarką kolejno gwiazdy tworzące układ charakterystyczny dla gwiazdozbioru Wielkiej Niedźwiedzicy. Podaje dzieciom jego nazwę. Dzieci liczą gwiazdy wchodzące w skład tej konstelacji. Zastanawiają się, dlaczego ludzie nadali temu układowi właśnie taką nazwę. Następnie N. podświetla układ gwiazd tworzących gwiazdozbiory o nazwach Mała Niedźwiedzica i Orion. Jak poprzednio, dzieci liczą gwiazdy wchodzące w skład tych konstelacji.

Ludzie od wieków, patrząc z Ziemi na najbliższe gwiazdy, dostrzegali w nich układy – postacie ludzi, zwierząt i przedmiotów. Połączyli je ze sobą w symboliczne grupy, którym nadali nazwy. Tak powstały gwiazdozbiory.

- Zabawa ruchowa *Lot międzygwiazdny*.

Latarki.

N. układa w różnych miejscach na dywanie włączone latarki. Wyłącza światło. Dzieci biegają między latarkami. Odbывают rakieta lot międzygwiazdny.

- Wykonanie pracy plastycznej *Gwiazdozbiór Wielkiej Niedźwiedzicy*.

Odtwarzacz CD, dowolne nagranie, dla każdego dziecka: wyprawka, karta 16, naklejki – gwiazdki.

N. omawia sposób wykonania pracy. Mówi: *Na obrazku widzisz gwiazdozbiór nazywany Wielką Niedźwiedzicą. W jego skład wchodzi najjaśniejsze gwiazdy w tym gwiazdozbiorze, zwane Wielkim Wozem.* Następnie zaprasza dzieci do stolików. Włącza nagranie muzyki.

Dzieci:

- wyklejają gwiazdkami z naklejek Wielki Wóz (na największych, zaznaczonych punktach), innymi gwiazdkami wyklejają drugą część gwiazdozbioru,
- z pozostałych gwiazdek, na pozostałej części nieba, wyklejają swój gwiazdozbiór o wymyślonym przez siebie kształcie i nadają mu nazwę.
- Prezentowanie prac. Zorganizowanie wystawy *Niebo pełne gwiazd*.

Prace wykonane przez dzieci.

Dzieci oglądają prace. Chętne dzieci wypowiadają się na temat swoich gwiazdozbiorów. Uzasadniają nadaną nazwę. Następnie N. z pomocą dzieci organizuje wystawę. Przypina na tablicy wszystkie prace. Dzieci oglądają niebo pełne gwiazd. Na koniec dzieci, z pomocą N., liczą gwiazdy w dostępnym dla siebie zakresie. Ustalają liczbę wszystkich gwiazd.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Gwiazdy: czteroramienna, pięcioramienna i sześcioramienna*.
Dzieci biegają swobodnie po wyznaczonym terenie. Na hasło: *Gwiazda czteroramienna!*, ustawiają się przy N., tworząc cztery rzędy (cztery ramiona gwiazdy), z zachowaniem zasady, że w każdym ramieniu gwiazdy ustawia się równa liczba dzieci. Zabawę powtarzamy kilka razy. Podczas kolejnych powtórzeń dzieci ustawiają się, tworząc gwiazdy – pięcioramienną i sześcioramienną.
- Zabawa bieżna *Kosmita*.

Długa wstążka.

N. wybiera jedno dziecko (kosmitę) i przyczepia mu do ubrania długą wstążkę. Dzieci biegają. Kosmita stara się dotknąć jak największej liczby osób. Te dzieci, których dotknie, nieruchomieją. Uwolnić je mogą tylko poruszające się jeszcze dzieci (poprzez dotknięcie). Dodatkowo dzieci próbują zabierać kosmicie wstążkę. To dziecko, któremu się to uda, staje się kosmitą i zabawa toczy się od nowa.

III

- Zabawa ruchowa z elementem skłonu – *Gwiazdkobranie*.

Dla każdego dziecka: sylweta gwiazdy, zeszyt Wymyślanki-nazywanki.

N. rozkłada w sali sylwety gwiazd dla każdego dziecka. Przy dźwiękach muzyki dzieci maszerują swobodnie, omijając leżące sylwety. Na przerwę w muzyce podnoszą wysoko – raz lewą, raz prawą ręką – po jednej gwiazdce. Po kilku powtórzeniach dzieci dobierają się w dwu-, trzyosobowe zespoły i tworzą gwiazdozbiory. Nadają gwiazdozbiorom wymyślone nazwy. N. zapisuje nazwy w zeszycie *Wymyślanki-nazywanki*.

Karta pracy, cz. 3, nr 77	Karty pracy, cz. 3, nr 92–93
Dzieci: – słuchają, co mówią 6-latkki,	Dzieci: – odczytują zdania, – rysują szlaczki po śladach, a potem – samodzielnie,
– oglądają obrazki, zaznaczają na dolnym obrazku 9 różnic pomiędzy nimi, – rysują po śladach wzorów.	

Karta pracy, cz. 3, nr 77	Karta pracy, cz. 3, nr 94
Dzieci: – mówią, co dzieje się na obrazku; odpowiadają na pytanie, – projektują pod obrazkiem robota, – rysują szlaczek po śladzie, a potem – samodzielnie.	Dzieci: – słuchają rozmowy N. z 5-latkami, – grają w grę.

- Śpiew, zbiorowy i indywidualny, piosenki *Każdy chciałby być odkrywcą* (przewodnik, cz. 3, s. 164).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Każdy chciałby być odkrywcą.
- Utrwalanie poznanych w ciągu tygodnia zabaw przy muzyce.
Odtwarzacz CD, nagrania poznanych piosenek.

Projekt *Pieniądze*

Cele ogólne projektu:

- budzenie i aktywizowanie ciekawości oraz aktywności poznawczej dziecka,
- budowanie wiedzy na temat historii pieniądza i szeroko pojętej edukacji ekonomicznej,
- łączenie pracy zawodowej rodziców z otrzymywaniem wynagrodzenia jako źródła budżetu domowego niezbędnego do utrzymania rodziny,
- uświadamianie na sytuacje dzieci wychowujących się w trudnych warunkach,
- kształtowanie nawyków racjonalnego gospodarowania pieniędzmi,
- wzbogacanie dziecięcego słownictwa o pojęcia związane z pieniędzmi i ich produkcją,
- rozwijanie umiejętności wyciągania wniosków z samodzielnie przeprowadzonych eksperymentów i doświadczeń.

Czas realizacji: tydzień

Poniższe scenariusze zawierają ciekawe propozycje aktywności i elementy strukturalne projektu (siatka wiedzy, pytania, badanie, podsumowanie). Pozwalają zagospodarować pięć dni zajęć w przedszkolu, wykorzystując elementy metody projektów.

Łuty, tydzień 4

Dzień 1

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Prezentowanie woreczka z materiału. Odgadywanie jego zawartości. Wywiad na temat pieniędzy. Osluchanie z piosenką *Pieniądze*. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24.
- II.1. Budowanie siatki pytań. Cele: określanie, co interesuje dzieci i czego chciałyby się dowiedzieć o pieniądzach, wzbogacanie wiadomości na temat polskich pieniędzy.
2. *Poznajemy polskie pieniądze* – zabawy badawcze. Cele: zachęcanie do samodzielnego działania, badania rzeczywistości, wnioskowania.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem spostrzegawczości – *Ukryta moneta*. Spacer w okolicy przedszkola. Obserwowanie czynności wykonywanych przez ludzi – nazywanie czynności. Określanie, która z obserwowanych osób pracuje.
- III. Zabawa z elementem spostrzegawczości – *Wędrujący pieniążek*. Zabawa *Znajdź monetę*. Odnajdywanie w gazetach i czasopiśmie obrazków przedstawiających ludzi zarabiających pieniądze. Wykonanie albumu *Praca zarobkowa*. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: *Co by było, gdyby ludzie nie pracowali?*

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 2, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 6, IV 7, IV 8, IV 15, IV 17

Cele ogólne

- określanie, co interesuje dzieci i czego chciałyby się dowiedzieć o pieniądzach,
- wzbogacanie wiadomości na temat polskich pieniędzy,
- zachęcanie do samodzielnego działania, badania rzeczywistości, wnioskowania.

Cele operacyjne

Dziecko:

- samodzielnie formułuje pytania dotyczące wiadomości, które chciałoby pozyskać,
- odszukuje polskie monety, wskazuje charakterystyczne znaki,
- aktywnie uczestniczy w zabawach badawczych.

W pierwszym dniu projektu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Dzieci dyskutują, stawiają problemy do rozwiązania, wspólnie planują różne przedsięwzięcia. N. tworzy wstępną siatkę wiedzy oraz buduje siatkę pytań. W szatni przygotowuje tablicę projektu. Informuje środowisko rodzinne o rozpoczęciu projektu i zachęca do współpracy. Określa obszary, w których mile widziane będzie wsparcie, np. wizyta w przedszkolu eksperta, który chciałby podzielić się z dziećmi wiedzą na temat pieniędzy, oraz dostarczanie do przedszkola wszystkiego, co wiąże się z tematem pieniądza i jego historią, np. różnych monet, banknotów, albumów, filmów, książek, a także skarbonek. Zachęca również rodziców do pomocy w zorganizowaniu wycieczki do banku.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Prezentowanie woreczka z materiału. Odgadywanie jego zawartości. Woreczek wykonany z materiału, monety. N. pokazuje woreczek wykonany z materiału. Zachęca dzieci do odgadnięcia, co się w nim znajduje. Dzieci dotykają woreczka, potrząsają nim. Podają swoje propozycje. Uzasadniają odpowiedź. N. wyjmuje zawartość woreczka. Pyta: <i>Co znajdowało się w woreczku? Po czym poznaliście, że to pieniądze?</i> Prosi o określenie zawartości jednym słowem. Pyta: <i>Co te wszystkie monety mają ze sobą wspólne?</i> <i>Z czym się kojarzą?</i> N. pozwala dzieciom na swobodne rozmowy i dzielenie się doświadczeniami.	Prezentacja woreczka z pieniędzmi ma na celu zainteresowanie dzieci tematem pieniędzy. N. zachęca do spontanicznych wypowiedzi i dzielenia się swoimi przeżyciami. Jeśli podczas rozmów pojawią się pytania, N. zapisuje je, a potem umieszcza na siatce pytań.

- Wywiad na temat pieniędzy.

Książka lub album ze zdjęciami różnych monet i banknotów, dyktafon, duży biały karton, zielony flamaster.

N. pokazuje dzieciom książkę lub album ze zdjęciami różnych monet i banknotów. Dzieci wskazują na obrazkach znane im pieniądze. Następnie wcielają się w role specjalistów do spraw pieniędzy. Opowiadają o tym, co wiedzą o pieniądzach. Jeśli dzieci nie wypowiadają się spontanicznie, N. pomaga im, zadając dodatkowe pytania, np.: *Komu są potrzebne pieniądze? W jaki sposób powstają pieniądze? Co możemy kupić za pieniądze? Skąd mamy pieniądze? Z czego są zrobione pieniądze? Czy kiedyś istniały pieniądze?* N. zapisuje wypowiedzi dzieci na dużym arkuszu papieru zielonym flamastrem. Nagrywa na dyktafon wypowiedzi dzieci.

Wywiad pozwoli N. dokonać diagnozy posiadanej przez dzieci wiedzy na temat pieniędzy. Podczas realizacji projektu dzieci wzbogacą wiedzę na temat zabawek. Przeprowadzony na koniec projektu wywiad, zawierający takie same pytania jak na początku, pozwoli określić przyrost wiedzy dzieci. Warto więc zapisywać na kartonie jednym kolorem (np. zielonym) wyjściową wiedzę dzieci, a drugim tę, którą uzyskali podczas realizacji projektu.

- Osluchanie z piosenką *Pieniądze* (sł. i muz. K. Gowik).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Pieniądze*.

1. Kie-dy ku-pić chcesz lo-dów ga-łek sześć, to pie-nią-dze mu - sisz mieć.

Gdy już lo-dy zjesz i za-baw-kę chcesz, to pie-nią-dze mu - sisz mieć.

Ba-sen ki - no faj - na książ - ka, wszę-dzie trze-ba dać pie-niąż - ka.

Więc do-ro-śli pra - cę ma - ją i pie-nią-dze tam do - sta - ją.

Sreb-rne i zło - te, i pa - pie-ro - we, mo - ne - ty, ban - kno - ty

sta - re i no - we, mie - szka - ją w port - fe - lu i w ban - ko - ma - cie,

i cią-gle ich ma - ło ma-mie i ta - cie, i cią - gle ich ma - ło ma-mie i ta - cie.

1. *Kiedy kupić chcesz lodów gałek sześć, to pieniądze musisz mieć.
Gdy już lody zjesz i zabawkę chcesz, to pieniądze musisz mieć.
Basen, kino, fajna książka – wszędzie trzeba dać pieniążka.
Więc dorośli pracę mają i pieniądze tam dostają.*

Ref.: *Srebrne i złote, i papierowe
monety, banknoty, stare i nowe,
mieszkają w portfelu i w bankomacie,
i ciągle ich mało mamie i tacie.*

2. *A czy można mieć wszystko, co się chce, gdy pieniądze daje się?
Mama mówi: nie, tata mówi: nie.
To inaczej trochę jest...
Zdrowie, uśmiech, przyjaciele i całusów śmiesznych wiele.
Tego, co w serduszu czujesz, za pieniądze nie kupujesz!*

Ref.: *Srebrne i złote, i papierowe ...*

- Rozmowa na temat tekstu. N. zadaje dzieciom pytania:
 - *Do czego potrzebne są nam pieniądze?*
 - *Skąd dorośli mają pieniądze?*
 - *Czego nie można kupić za pieniądze?*
- Nauka refrenu piosenki.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24.
Odtwarzacz CD, nagranie muzyki w rytmie marsza, nagranie muzyki do biegu, emblematy z liczbami: 1, 2, 5, kartoniki w kształcie koła, wycięte z papieru, z liczbami: 1, 2, 5, trzy obręcze.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pieniądz do pieniądza*.
N. oznacza dzieci kolorowymi naklejkami w kształcie koła, na których znajdują się liczby: 1, 2, 5. Na podłodze układa trzy kartoniki w kształcie koła, na których widnieją takie same liczby. Włącza nagranie muzyki w rytmie marsza. Dzieci poruszają się swobodnie po sali w rytm muzyki. Na przerwę w muzyce ustawiają się w rzędach przed kartonikami z taką samą liczbą (dzieci mające emblematy z liczbą jeden tworzą pierwszy rząd, z liczbą dwa – drugi, a z liczbą pięć – trzeci). N. wskazuje zespół, który najszybciej wykonał zadanie. Zabawę powtarzamy 3 razy.
- Ćwiczenie uruchamiające duże grupy mięśniowe – *Zabawy liczbami*.
Dzieci stoją w rozsypce. Na zapowiedź: *Jeden* – wspinają się na palce i starają się dosięgnąć jak najwyżej – próbują zdjąć monetę z wysoko zawieszonej półki. Na zapowiedź: *Dwa* – podskakują dwa razy. *Monety nie udało się zdjąć z półki, sięgając po nią, więc podskakują*. Na zapowiedź: *Pięć* – dotykają pięć razy podłogi końcem palców u dłoni. *Moneta spadła na podłogę* – więc starają się ją podnieść. Zwracają uwagę na to, aby mieć nogi proste w kolanach.
- Zabawa ruchowa z elementami czworakowania – *Mostek z liczb*.
Dzieci stoją w rozsypce. N. podnosi do góry kartonik w kształcie koła z liczbami, np. 1 i 2. Dzieci oznaczone takimi samymi emblematami stają w rozkroku jedno za drugim – tworzą most. Pozostałe dzieci przechodzą na czworakach pod mostem. Następnie N. podnosi do góry np. kartoniki z liczbami 2 i 5. Pod mostem przechodzą dzieci z emblematami liczby 1. N. zwraca uwagę na to, aby każda grupa dzieci miała możliwość przejść pod mostem.
- Zabawa bieżna *Sakiewki*.
Dzieci stoją w rozsypce. N. układa w sali trzy obręcze. Wkłada do środka obręczy kartoniki z liczbami 1, 2, 5. Włącza nagranie muzyki do biegu. Dzieci biegają między obręczami. Na przerwę w muzyce ustawiają się dookoła obręczy zgodnie z naklejonymi emblematami.
- Zabawa skoczna *Skok do skarbonki*.
Obręcze (skarbonki) i kartoniki są ułożone tak jak w poprzednim ćwiczeniu. Przed każdą obręczą N. zaznacza szarą linię skoku. Dzieci ustawiają się w rzędach przed obręczami z takim samym oznaczeniem. Kolejno stają przed szarą i wykonują skok obunóż – wskazują do obręczy (monety wpadają do skarbonki).

- Ćwiczenie uspokajające *Marsz w kole*.
Dzieci maszerują po obwodzie koła. Cztery kroki wykonują we wspięciu i cztery kroki idą na piętach – naprzemiennie.

II

Zajęcia 1. Budowanie siatki pytań.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Tworzenie siatki pytań. Aparat z funkcją nagrywania, arkusz papieru formatu A1, czerwony flamaster, cztery woreczki z materiału, monety: polskie i zagraniczne, zdjęcia polskich banknotów, szarfy w czterech kolorach (w jednym kolorze dla każdego zespołu). N. dzieli dzieci na cztery zespoły, oznaczając je szarfami w czterech kolorach. Każdy zespół otrzymuje woreczek z materiału, w którym znajdują się polskie i zagraniczne monety, oraz zdjęcia polskich banknotów. Dzieci wyjmują zawartość woreczków i układają na dywanie. Odkładają na bok polskie monety i zdjęcia polskich banknotów. Uzasadniają swój wybór. Pozostałe monety chowają ponownie do woreczków. N. prosi, aby poszukały jednego słowa, którym można nazwać monety i banknoty (pieniądze). Na dużym arkuszu papieru N. zapisuje wyraz pieniądze. Następnie pokazuje arkusz, na którym rano zapisała wyjściową wiedzę dzieci. Mówi: <i>Tutaj zapisaliśmy wszystko to, co już wiecie o pieniądzach. Pomyślcie, czego jeszcze chcielibyście się o nich dowiedzieć.</i> Wypowiedane pytania zapisuje dookoła wyrazu pieniądze, tworząc z dzieciłmi wstępną siatkę pytań (słowa, zdania + symbole).	Tworzenie siatki pytań jest bardzo ważnym etapem projektu. Decyduje o jego dalszym przebiegu. Pozwala określić, czego dzieci chciałyby się dowiedzieć o pieniądzach. Umożliwia sformułowanie celów operacyjnych i zaplanowanie dalszych działań. N. zwraca uwagę na to, aby karton, na którym są zapisane pytania, był zawieszony na wysokości wzroku dzieci.
• Słuchanie wiersza I. Fabiszewskiej <i>Pieniążki</i>. Dzieci siedzą w kole. Słuchają wiersza czytanego przez N. <i>Pieniążki kto ma, ten zwiedza różne kraje, a kto pieniążków nie ma, ten z ksiązek świat poznaje. Pieniążki kto ma, ten często coś kupuje, a kto pieniążków nie ma, ten pracy poszukuje. Pieniążki kto ma, ten w banku je lokuje lub wkłada do skarbonki, a potem je wyjmuje. Pieniążki kto ma, ten czasem smutny bywa, bo przecież od pieniędzy przyjaciół nie przybywa.</i> N. rozmawia z dziećmi na temat wiersza. Pyta: <i>Na jaki cel zostały wykorzystane pieniądze, o których jest mowa w wierszu? Co robi osoba, która nie ma pieniędzy? Po co wkładamy pieniądze do skarbonki? Co to znaczy lokować pieniądze w banku? Do czego nie są nam potrzebne pieniądze?</i>	Tematyka wiersza ma za zadanie wzbudzić w dzieciach refleksję na temat znaczenia pieniędzy w życiu każdego człowieka. Warto również zainteresować dzieci już w pierwszym dniu projektu tematem oszczędzania pieniędzy i zachęcić do wzbogacenia wiedzy o tym podczas rozmów z rodzicami. Zapewne każde dziecko ma w domu skarbonkę. N. może zaproponować przeniesienie jej do przedszkola i pokazanie innym dzieciom. Będzie to również inspiracją do rozmów na temat celu oszczędzania pieniędzy. Każde dziecko ma zapewne inny powód i inne marzenia.

• Prezentowanie polskich monet i banknotów. Wskazanie monety o najniższej wartości i banknotu o najwyższej wartości. Powiększone zdjęcie polskiej monety 1 grosz oraz banknotu pięćset złotych, monety polskie, zdjęcia polskich banknotów. Dzieci pracują w tych samych zespołach co w poprzednim ćwiczeniu. N. pokazuje dzieciom powiększone zdjęcie polskiej monety o najmniejszej wartości (1 grosz). Dzieci poszukują jej wśród zgromadzonych na dywanie monet. Następnie prezentuje zdjęcie banknotu o najwyższej wartości (banknot 500 złotych). Dzieci odnajdują taki sam banknot.	N. może zwrócić uwagę na to, że za 1 grosz nie można w sklepie nic kupić. Jeśli jednak uzbiera się dużo monet o wartości 1 grosza, wtedy można już zrealizować jakieś swoje marzenie lub przeznaczyć pieniądze na pomoc biednym dzieciom. Jest to również dobry moment do rozpoczęcia grupowej akcji <i>Góra grosza</i>. Dzieci wybierają cel oszczędzania pieniędzy.
• Poszukiwanie odpowiedzi na pytania: <i>Skąd ludzie mają pieniądze? Dlaczego trzeba pracować?</i> N. zachęca dzieci do wypowiadania się na temat: <i>Skąd ludzie mają pieniądze? Dlaczego trzeba pracować?</i> Pyta: <i>Jakie prace wykonują ludzie w celu zarobienia pieniędzy?</i> Zachęca do wypowiedzi, w jaki sposób dzieci planują w przyszłości zarabiać pieniądze.	N. zwraca uwagę na znaczenie pracy zawodowej rodziców i związku otrzymywania wynagrodzenia za nią jako źródła budżetu domowego niezbędnego do utrzymania rodziny.
 • Zabawa ruchowa <i>Grosz do grosza</i>. Skakanki, bębenek. N. z pomocą dzieci układa w sali ze skakanek duże koło (skarbonkę). Zamienia dzieci w jednogroszowe monety, które przekazywane są z jednych ludzkich rąk do drugich (np. mama daje dziecku jeden grosz) – dzieci poruszają się po sali, robiąc największe kroki, jakie tylko potrafią. Na uderzenie w bębenek wszystkie monety kierują się do skarbonki – koła ułożonego ze skakanek.	N. zwraca uwagę dzieci na fakt, że jeśli będziemy zbierać monety jednogroszowe, to w pewnym momencie w skarbonce znajdzie się ich dużo. Zgromadzenie wszystkich dzieci (monet) w jednym kole pozwoli zobrazować tę sytuację.
 • Wykonanie karty pracy, cz. 4, nr 80 (5-latki), nr 96 (6-latki). Dzieci: – łączą liniami zdjęcia monet z odpowiednimi okienkami, zaczynając od monety, która ma najmniejszą wartość, – wykonują projekt skarbonki według własnego pomysłu, – rysują monety po śladach, zwracając uwagę na prawidłowy kierunek kreślenia koła.	Prawidłowy kierunek kreślenia koła ma bardzo duże znaczenie w przygotowaniu do pisanie i późniejszym kreśleniu liter.

Po zbudowaniu siatki pytań rozpoczyna się faza badawcza projektu. Dzieci podejmują różnorodne działania, skierowane na poznanie interesujących je zagadnień. Wykorzystują rozmaite materiały źródłowe, aby znaleźć odpowiedzi na zadawane pytania. Gromadzą dane, prowadzą badania, eksperymentują, wykorzystując lupy, szkła powiększające, mikroskop. Dzieli się swoimi przeżyciami lub doświadczeniami. Rejestrują to, czego się dowiedzą.

Zajęcia 2. Poznajemy polskie pieniądze – zabawy badawcze.

• Wprowadzenie do zajęć. Podział na zespoły. Dzieci pracują w tych samych zespołach co w poprzednich zajęciach N. zachęca wszystkich do zgodnego współdziałania i wzajemnego pomagania sobie.	Praca w zespole ma bardzo duże znaczenie podczas realizacji projektu. Dzieci nie tylko nabywają umiejętności społecznych, ale również uczą się wzajemnie od siebie.
---	--

• Samodzielne doświadczenia z pieniędzmi. Poznawanie właściwości polskich monet i banknotów. N. układa na każdym stoliku monety o wartości: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, oraz zdjęcia banknotów (w oryginalnej wielkości), o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 200 zł, 500 zł. Dzieci, korzystając z lup lub szkielec powiększających, dokładnie przyglądają się pieniądзом. N. obserwuje działania dzieci, które, eksperymentując, podejmują następujące czynności. Monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, oraz zdjęcia banknotów o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 200 zł, 500 zł. • Oglądają monety i zdjęcia banknotów, wymieniają charakterystyczne elementy, które się na nich znajdują. Odnajdują te, które istnieją zarówno na monetach, jak i na zdjęciach banknotów. Poszukują odpowiedzi na pytanie, dlaczego np. sylweta orła znajduje się na każdym pieniądzu. Zdjęcia banknotów o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 200 zł, 500 zł. • Odszukują na zdjęciach banknotów obrazki postaci. Przyglądają się im dokładnie. Opisują ich wygląd. Poszukują cech wspólnych. Zastanawiają się, kogo one przedstawiają. Monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, oraz zdjęcia banknotów o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 200 zł, 500 zł. • Porównują wielkość monet o nominałach 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, oraz banknotów o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 200 zł, 500 zł. Sprawdzają, które monety lub banknoty mogą ukryć się za innymi (przykładają je do siebie). Układają monety (i banknoty) od najmniejszej do największej (najmniejszego do największego). Monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł. • Porównują kolory, które występują na poszczególnych monetach. Wskazują monety, które są do siebie najbardziej podobne. Grupują je w odpowiedni sposób. Monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł. • Porównują wagę poszczególnych monet. Szacują, czy ważą tyle samo, czy różnią się od siebie wagą – układają na jednej dłoni wybraną monetę, a na drugiej dłoni inną monetę. Opisują wrażenia. Porównują je z opiniami innych dzieci. Monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, plastikowe pudełko, szklany słoik. • Wrzucają monety do plastikowego pudełka i do szklanego słoika. Słuchają dźwięków. Opisują wrażenia. Monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, oraz zdjęcia banknotów o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 200 zł, 500 zł, przezroczyste pojemniki z wodą. • Wrzucają monety i zdjęcia banknotów do pojemników z wodą. Badają, czy toną. Uzasadniają, dlaczego tak się dzieje.	Podczas realizacji tego etapu projektu bardzo ważne jest wierne zapisywanie podawanych przez dzieci różnego rodzaju określeń oraz zanotowanie formułowanych przez nie wniosków i ewentualnych pytań. Fragmenty zajęć warto również nagrać, aby w przyszłości pokazać film ekspertowi, rodzicom lub młodszym dzieciom. Podczas oglądania banknotów N. rozbudza zainteresowanie dzieci postaciami, które są na nich przedstawione. Ustala z dziećmi, że tym tematem zajmą się jutro. Sprawdzają wtedy, czy ich przypuszczenia były słuszne. Aby dzieci nie zapomniały o nich, N. może zapisać podawane przez dzieci propozycje na kartce.
• Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: <i>Która z monet lub który z banknotów podoba ci się najbardziej?</i> Dzieci siedzą w kole. Dzieli się z członkami innych zespołów wrażeniami z przeprowadzonych doświadczeń i obserwacji. Odpowiadają na pytanie: <i>Która z monet lub który z banknotów podoba ci się najbardziej?</i> Uzasadniają swoje zdanie.	Udzielane przez dzieci odpowiedzi pozwolą N. zorientować się, czy dzieci znają wartość pieniędzy i sugerują się wartością podczas wybierania pieniądza, który podoba się im najbardziej.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem spostrzegawczości – *Ukryta moneta*.
N. dzieli dzieci na dwa zespoły. Członkowie jednego zespołu odwracają się tyłem. W tym czasie dzieci z drugiego zespołu chowają na terenie ogrodu pudełko z ukrytą w środku monetą. Następnie zachęcają członków pierwszego zespołu do odnalezienia pudełka. Pomagają w odnalezieniu właściwej drogi, wypowiadając słowa: *ciepło, ciepłej, gorąco*, gdy się zbliżają do pudełka, lub: *zimno, zimniej, mróz*, kiedy oddalają się w niewłaściwym kierunku.
- Spacer w okolicy przedszkola. Obserwowanie czynności wykonywanych przez ludzi – nazywanie czynności.
Dzieci spacerują w okolicach przedszkola, obserwują i nazywają czynności wykonywane przez ludzi.

III

• Zabawa <i>Znajdź monetę</i>. Monety o wartości: 1 gr, 2 gr, 5 gr, pojemniki plastikowe, ryż, kasza manna. N. chowa w ryżu lub w kaszy monety o wartości: 1 gr, 2 gr, 5 gr. Dzieci ich tam szukają.	Zabawa może spełnić funkcję diagnostyczną u dzieci z nadwrażliwością dotykową. Niechęć do dotykania różnych tworzyw jest jednym z jej symptomów.
• Zabawa z elementem spostrzegawczości – <i>Wędrujący pieniążek</i>. Moneta dwuzłotowa. Dzieci siedzą w kole. N. za pomocą wyliczanki wybiera jedno dziecko, które staje z boku i odwraca się tyłem do pozostałych. Wręcza kolejnemu dziecku siedzącemu w kole monetę dwuzłotową. Dzieci śpiewają na dowolną melodię słowa: <i>Jak to miło i wesoło, gdy pieniążek krąży w koło. Zajrzyj tu, zajrzyj tam, w której ręce pieniądz mam</i> – przekazują sobie monetę z rąk do rąk. Starają się robić to w ten sposób, aby monety nie było widać. Kiedy dziecko stojące obok usłyszy śpiew pozostałych dzieci, wchodzi do środka koła i stara się odnaleźć monetę. Jeśli mu się to uda, zamienia się rolami z dzieckiem, u którego znalazło monetę.	Zabawa ćwiczy nie tylko spostrzegawczość, ale także koncentrację uwagi i współdziałanie w zespole. Dzieci mogą same wymyślać melodię do podanych słów. Mogą też śpiewać pojedynczo – wtedy jednak każdy chętny musi mieć szansę na odśpiewanie swojej piosenki.
• Odnajdywanie w gazetach i czasopismach obrazków przedstawiających ludzi zarabiających pieniądze. Wykonanie albumu <i>Praca zarobkowa</i>. Kolorowe czasopisma, gazety, nożyczki, klej, białe kartki, wstążeczka, dziurkacz. N. układa na stołach różnego rodzaju gazety i czasopisma. Dzieci szukają obrazków przedstawiających ludzi, którzy wykonują pracę w celu zarobienia pieniędzy. Wycinają obrazki i przyklejają je na białych kartkach. Następnie wykonują dziurkaczem dziurki, przewlekają przez nie wstążeczkę i zawiązują ją na supeł lub na kokardkę. Wykonują album <i>Praca zarobkowa</i>.	N. inspirowuje dzieci do tego, aby dostrzegły różnice pomiędzy wykonywaniem pewnych czynności dla przyjemności a pracą zarobkową.
• Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: <i>Co by było, gdyby ludzie nie pracowali?</i> Dzieci siedzą w kole. Kolejno udzielają odpowiedzi na pytanie: <i>Co by było, gdyby ludzie nie pracowali?</i>	Odpowiedzi dzieci N. zapisuje na siatce wiedzy. Jeśli pojawia się pytania, N. dopisuje je do siatki pytań.

Luty, tydzień 4

Dzień 2

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Odnajdywanie postaci przedstawionych na polskich banknotach w książkach, albumach lub na zdjęciach. Słuchanie ciekawostek na temat życia poszczególnych władców. Projektowanie banknotu według własnego pomysłu. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24.
- II.1. *Jak powstają monety* – oglądanie filmu edukacyjnego. Cele: wzbogacanie wiedzy na temat polskich pieniędzy: historii i sposobu wytwarzania, porównywanie sposobu produkcji pieniędzy dawniej i obecnie.
2. *Produkujemy monety* – zajęcia plastyczne. Cele: wzbogacanie słownictwa, rozwijanie sprawności manualnej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna *W pogoni za pieniądzem*. Rysowanie monet i banknotów na śniegu.
- III. Zabawa ruchowa *Banknot czy moneta?* Zabawa z elementem spostrzegawczości – *Brakująca moneta*. Gra zręcznościowa *Rzut monetą*. Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Pieniądze*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 2, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 6, IV 7, IV 8, IV 15, IV 17

Cele ogólne:

- wzbogacenie wiedzy na temat polskich pieniędzy: historii i sposobu wytwarzania,
- porównywanie sposobu wytwarzania pieniędzy dawniej i obecnie,
- wzbogacanie słownictwa,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat historii polskich pieniędzy i sposobu ich wytwarzania,
- podaje różnice pomiędzy wytwarzania polskich pieniędzy dawniej i obecnie,
- stosuje w praktyce słowa: *awers, rewers*,
- wykonuje z modeliny kształty monet, odciska awers i rewers.

W drugim dniu projektu nadal trwa faza badawcza. Dzieci poszerzają swoją wiedzę – eksperymentują z różnymi materiałami, wykonują własne monety, dowiadują się o sposobie produkcji pieniędzy dawniej i obecnie. W miarę wzrostu wiedzy dzieci powstaje coraz więcej wytworów. Zorganizowany w sali kącik projektu zapełnia się.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Odnajdywanie postaci przedstawionych na polskich banknotach w książkach, albumach lub na zdjęciach. Słuchanie ciekawostek na temat życia poszczególnych władców. Albumy, książki lub zdjęcia przedstawiające polskich królów, zdjęcia banknotów o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 200 zł, 500 zł. N. nawiązuje do wczorajszych zajęć, kiedy to dzieci zastanawiały się, kogo przedstawiają postacie na poszczególnych banknotach. Układa przed dziećmi albumy lub zdjęcia przedstawiające królów Polski. Dzieci poszukują podobieństw. Układają obok zdjęcia odpowiedni banknot. N. czyta najważniejsze informacje o władcach Polski znajdujących się na zdjęciach.	To bardzo ważny moment do zainteresowania dzieci nie tylko historią pieniądza, ale także historią Polski. Dzieci umieszczają zdjęcia poszczególnych banknotów w kąciku projektu. Wzbogacają kącik systematycznie w toku realizacji projektu. Zdobytą wiedzę na temat banknotów N. dopisuje do siatki wiedzy.

Na banknocie o nominale 10 zł z jednej strony znajduje się wizerunek księcia Mieszka I, a z drugiej – obrazek denara, srebrnej monety z okresu panowania Mieszka I. Na banknocie o nominale 20 zł z jednej strony znajduje się wizerunek króla Bolesława Chrobrego, a z drugiej – obrazek denara, srebrnej monety z okresu Bolesława Chrobrego. Podobnie jest na następnych banknotach: 50 zł – wizerunek króla Kazimierza III Wielkiego, a na odwrocie – wizerunek orła z pieczęci władcy i insygnia królewskie: jabłko i berło, 100 zł – wizerunek króla Władysława II Jagiełły, a na odwrocie wizerunek tarczy z orłem, a niżej hełm, płaszcz krzyżacki oraz dwa miecze, 200 zł – wizerunek króla Zygmunta II Starego, a z drugiej strony wizerunek orła przeplecionego literą S, pochodzący z kaplicy Zygmuntońskiej na Wawelu, 500 zł – wizerunek króla Jana III Sobieskiego, wizerunek orła oraz grafika przedstawiająca pałac w Wilanowie.	Warto również opowiedzieć dzieciom o tym, jakie elementy na banknocie ułatwiają jego rozpoznanie przez osoby niewidome, np. wypukłe cyfrowe oznaczenie nominału, portret władcy i nazwa banku, który emituje pieniądze. N. pokazuje dzieciom prawdziwe banknoty i pozwala to sprawdzić.
Projektowanie banknotu według własnego pomysłu. Dla każdego dziecka: białe kartka, nożyczki, kredki, flamastry, brokat w kleju. N. układa na stołach środki plastyczne. Proponuje dzieciom zaprojektowanie banknotu według własnego pomysłu. Przypomina, że banknoty mają dwie strony. Z jednej strony znajduje się wizerunek osoby, a z drugiej – przedmioty, budowle związane z jej życiem, czasami, w których żyła. Prosi również, aby na każdym banknocie znalazło się jego oznaczenie cyfrowe, czyli wartość.	Dzieci wykorzystają zaprojektowane pieniądze podczas zabaw w kolejnych dniach projektu.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24 (przewodnik, cz. 3, s. 193).

II

Zajęcia 1. *Jak powstają monety* – oglądanie filmu edukacyjnego.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Przygotowanie do projekcji filmu. Kartoniki ze zdjęciami monet, np. na jednym kartoniku zdjęcie jednej monety jednozłotowej, dwóch monet jednozłotowych, dwóch monet dwuzłotowych itd. N. zaprasza dzieci na projekcję filmu. Rozdaje bilety, czyli kartoniki ze zdjęciami monet. Dzieci odszukują na oparciach krzesełek właściwe miejsca i je zajmują. N. przypomina o zasadach obowiązujących podczas projekcji filmu.	Przed projekcją filmu N. z pomocą dzieci ustawia w półkołu krzesełka, na których są naklejone kartoniki ze zdjęciami różnej liczby monet. Podczas projekcji filmu dzieci poznają nazwy zawodów, o których najprawdopodobniej
- Oglądanie filmu edukacyjnego <i>Jak powstają monety</i> (film pochodzi z e-podręcznika https://www.epodreczniki.pl/reader/c/239776/v/2/t/student-canon/m/KL3_ORE_V9_JESIEN_3_1_07_037_p2). Odtwarzacz DVD, film <i>Jak powstają monety</i>. Dzieci wspólnie z N. oglądają film <i>Jak powstają monety</i>, z którego dowiadują się: – co to jest mennica, – jakie zawody wykonują ludzie pracujący przy produkcji monet i co należy do ich zakresów obowiązków, – jakie są etapy powstawania monet, – co to są monety okolicznościowe.	nie słyszały. Warto więc stworzyć kącik nowych słów, np. <i>Mennicę słów</i>, w którym N. zapisze nowo poznane słowa. Będzie do nich dopisywać inne słowa, które dzieci poznają podczas dalszej części realizacji projektu.

Rozmowa na temat filmu. N. zadaje dzieciom pytania dotyczące filmu, np.: <i>Co to jest mennica? Kto pracuje w mennicy? Co robi grawer? Jakie są kolejne etapy powstawania monet? Co to są monety okolicznościowe? Z jakich okazji powstawały monety okolicznościowe?</i>	W trakcie rozmowy N. zapisuje na siatke wiedzy wiadomości pozyskane przez dzieci w trakcie zajęć.
Zabawa ruchowa <i>Rytmy z monet</i>. Emblematy z napisami: 1 zł, 2 zł, 5 zł, kartoniki z monetami o nominałach: 1 zł, 2 zł, 5 zł. N. oznacza dzieci emblematami z napisami: 1 zł, 2 zł, 5 zł. Na tablicy układa dowolny rytm z kartoników z monetami o tych samych nominałach, które widnieją na emblematkach dzieci (trzy sekwencje). Zakrywa go kartonem. Dzieci poruszają się po sali w rytm wygrywany przez N. na tamburynie. Na przerwę w muzyce dostrzegają rytm, który jest umieszczony na tablicy, i go kontynuują.	N. kilkakrotnie zmienia ustawienie kartoników. Stara się jednak, aby dzieci nie widziały wcześniej, jaki rytm będą miały utworzyć.
Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: <i>Jak dawniej produkowano monety?</i> N. nawiązuje do oglądanego wcześniej filmu. Pyta dzieci: <i>Jak myślicie, czy kiedyś produkowano monety w ten sam sposób co obecnie?</i> Dzieci odpowiadają, podają uzasadnienie. Pierwsze monety były wybijane ze srebra. Powstawały w prowizorycznych mennicach. Do ich produkcji używano tylko prostych tłoków, młotów i kowadeł, którymi sklepywano srebro na cienką blachę. Z niej wycinano nożycami krążki. Na nich za pomocą tłoków odbijano stemple.	N. tak kieruje rozmową z dziećmi, aby dostrzegły one wpływ rozwoju techniki na produkcję pieniędzy.
Samodzielne wykonywanie monet przez dzieci. Odciskanie ich w ciastolinie. Ciastolina, jednorazowe, plastikowe nożyki, monety o różnych nominałach. N. proponuje dzieciom zorganizowanie własnej, dawnej mennicy. Układa na stołach ciastolinę, jednorazowe, plastikowe nożyki i monety o różnych nominałach. Dzieci formują z ciastoliny kształt koła. Przykładają do niego monetę i odcinają niepotrzebne kawałki ciastoliny. Następnie z jednej i z drugiej strony wykonują odciski monet. Opisują widoczne elementy. Układają wykonane odciski monet na papierowych talerzykach i umieszczają w kącie projektu.	N. zwraca uwagę na lustrzane odbicie liczb w ciastolinie. Wyjaśnia dzieciom, dlaczego tak się dzieje.
Wypowiadanie się na temat pracy i innych czynności, za które nie otrzymuje się wynagrodzenia. N. prosi dzieci o wyjaśnienie pojęcia <i>praca</i>. Prosi o znalezienie innego określenia dla tego słowa. Zapisuje propozycje dzieci w zeszycie <i>Wymyślanki-nazywanki</i>. Następnie pyta: <i>Czy za każdą pracę otrzymuje się pieniądze?</i> Nawiązuje do wykonywanych w domu czynności, za które nikt nie płaci, a są one konieczne do wykonania. Zachęca do systematycznego pomagania rodzicom.	N. może opowiedzieć również dzieciom o tym, że kiedyś za pracę nie otrzymywano pieniędzy, np. około 3000 lat temu każdy zawód miał z góry określoną pensję wypłacaną w jęczmieniu.

Zajęcia 2. Produkujemy monety – zajęcia plastyczne.

- Wprowadzenie.
N. nawiązuje do banknotów zaprojektowanych przez dzieci w części I dnia i umieszczonych w kącie projektu. Pyta, do jakich zabaw będą one przydatne. Proponuje wykonanie monet, które urozmaicą zabawę i umożliwią dokładniejszą formę zapłaty za, np. dokonywane zakupy.

- Poznanie pojęć *awers* i *rewers*.

Pojemnik, monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł.

Dzieci kolejno biorą z pojemnika po jednej monecie. Odwracają monetę tak, aby był na niej widoczny orzeł – godło Polski. N. informuje, że jest to przednia strona monety, która nosi nazwę *awers*. Potocznie mówi się o niej *orzeł*. Następnie prosi, aby dzieci odwróciły monetę na drugą stronę. Informuje, że tylna strona monety to *rewers*, i potocznie jest nazywana *reszką*.

- Zabawa *Orzeł czy reszka?*

Monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł.

Dzieci siedzą w kole. N. wybiera jedno dziecko, które wchodzi do środka. Dzieci siedzące w kole pytają: *Orzeł czy reszka?* Dziecko wybiera jedną z odpowiedzi. Następnie rzuca monetę. Jeśli podała poprawną odpowiedź, siada na swoim miejscu, jeśli nie – musi raz obieć koło.

- Wykonanie odcisków monet za pomocą techniki frotażu.

Monety o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, kredki, białe kartki, nożyczki, klej.

N. wcześniej przygotowuje na stołach dla każdego dziecka jedną monetę i przykrywa ją białą kartką. Dzieci siadają do stołów. Odciskają fakturę monety, pocierając całą jej wyczuwalną powierzchnię kredką. Następnie odwracają monetę na drugą stronę i postępują w taki sam sposób jak poprzednio. Wycinają obie strony monety, przykładają do siebie i składają. Dzieci mogą wykonać w ten sposób odciski wielu monet.

- Umieszczenie monet w kąciку projektu.

Po zakończeniu zadania dzieci umieszczają monety w pudełku w kąciку projektu. Porządkują swoje miejsce pracy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *W pogoni za pieniądzem*.

Szarfa.

N. wybiera jedno dziecko. Oznacza je szarfą. Zadaniem dziecka jest zdobycie jak największej ilości pieniędzy w krótkim czasie. Na sygnał N. dzieci rozbiegają się w różne strony. N. liczy wolno do dziesięciu. Dziecko oznaczone szarfą stara się dotknąć jak największej liczby dzieci (pieniędzy). Dotknięte dziecko zatrzymuje się w miejscu. Kiedy N. skończy liczyć, wspólnie z dziećmi sprawdza, ile pieniędzy udało się zebrać dziecku oznaczonemu szarfą. Wybiera kolejne dziecko.

Uwaga: N. może wprowadzić element rywalizacji i liczyć, komu uda się zebrać jak największej ilości pieniędzy.

- Rysowanie monet i banknotów na śniegu.

N. z pomocą dzieci wydeptuje na śniegu dwa kontury prostokątów – skarbonki. Dzieli dzieci na dwa zespoły. Dzieci rysują stopami na śniegu w prostokątach kształty monet i banknotów. Uważają, aby nie zniszczyć znaków narysowanych przez inne dzieci.

III

- Zabawa ruchowa *Banknot czy moneta?*

Odtwarzacz CD, nagranie muzyki do biegania, kawałek czarno-białej gazety dla każdego dziecka.

N. wręcza każdemu dziecku kawałek czarno-białej gazety. Włącza nagranie muzyki do biegania. Na przerwę w muzyce N. podaje hasło: *Moneta*, a dzieci robią z papieru kulkę, lub *Banknot* – dzieci prostują gazetę.

Zabawa w zgniatanie i prostowanie papieru jest bardzo dobrym ćwiczeniem rozwijającym sprawność manualną.

- Zabawa z elementem spostrzegawczości – *Brakująca moneta*.

Kartka ze zdjęciami monet o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, monety o takich samych nominałach.

Dzieci siedzą przy stole. N. układa przed nimi kartki, na których znajdują się zdjęcia monet o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, oraz takie same monety. Wybiera np. trzy monety i układa je jedną obok drugiej. Resztę odkłada na bok. Dzieci przyglądają się wybranym przez N. monetom. Następnie zamykają oczy, a N. chowa jedną z monet. Dzieci wskazują na kartce zdjęcie brakującej monety.

N. dostosowuje liczbę monet, które dzieci mają zapamiętać, do ich umiejętności. Jeśli zadanie okazuje się za łatwe, N. dokłada jedną monetę lub dwie monety.

• Gra zręcznościowa <i>Rzut monetą</i>.
Monety o dowolnych nominałach – dwie monety na parę dzieci.
Dzieci dobierają się w pary. Każdej parze N. wręcza dwie monety oraz kartkę z imionami dzieci biorących udział w grze. Dzieci kolejno rzucają monety w ten sposób, aby jedna przykryła drugą. Ten, komu się to uda, dostaje punkt. Dzieci oznaczają punkty kreskami na kartce przy swoim imieniu.	Gra stwarza dzieciom nie tylko możliwość ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, ale także osvajania się z sytuacją przegranej.
- Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Pieniądze*. Utrwalanie refrenu. Słuchanie pozostałych zwrotek śpiewanych przez N. (przewodnik, cz. 3, s. 192).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Pieniądze*.
 - *Co możemy kupić za pieniądze?* – udzielanie odpowiedzi na zadane pytanie.
Obrazki przedstawiające, np. książkę, lalkę, samochodzik, uśmiechniętą buzię, serce.
N. rozkłada przed dziećmi. Zadaniem dzieci jest określić, co możemy kupić za pieniądze, a co nie.

Luty, tydzień 4

Dzień 3

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Burza mózgów – *Co to jest oszczędzanie?* Wykonanie mapy myśli. Praca techniczna *Moja przedszkolna skarbonka*. Przygotowanie pytań do pracownika banku oraz podziękowań za poświęcony czas. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24.
- II.1. *Po co istnieją banki?* – wycieczka do banku. Cele: zrozumienie potrzeby oszczędzania, poznawanie sposobów przechowywania pieniędzy, zapoznanie z instytucją użyteczności publicznej (bankiem).
2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Pieniądze*.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa *Idziemy na pocztę*, zabawa ruchowa z elementem skłonu – *Grosz na szczęście*.
- III. Zabawa ruchowa *Pieniążki do pary*. Układanie puzzli. Utrwalanie wyglądu polskich monet i banknotów. Zabawa tematyczna *Okienko bankowe*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 2, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 6, IV 7, IV 8, IV 15, IV 17

Cele ogólne:

- rozumienie potrzeby oszczędzania, poznawanie sposobów przechowywania pieniędzy,
- zapoznanie z instytucją użyteczności publicznej (bankiem),
- rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat oszczędzania, wymienia sposoby przechowywania pieniędzy,
- przestrzega ustalonych norm i reguł zachowania obowiązujących w miejscach publicznych (bank),
- samodzielnie wykonuje skarbonkę.

W trzecim dniu projektu nadal trwa faza badawcza. Dzieci poszerzają swoją wiedzę – rozmawiają na temat oszczędzania, wykonują przedszkolną skarbonkę, udają się do banku, aby zasięgnąć informacji od pracownika banku. W miarę zdobywania wiedzy dzieci coraz lepiej orientują się w tematyce projektu. Siatka wiedzy się zapełnia.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Burza mózgów – <i>Co to jest oszczędzanie?</i> N. wykonuje mapę myśli – zapisuje na kartonie słowo oszczędzanie. Pyta dzieci, jak rozumieją to słowo. Prosi dzieci o wymienianie słów kojarzących im się z tym pojęciem. Rysuje strzałki od tego słowa i zapisuje propozycje dzieci. Następnie zadaje kilka pytań, np.: <i>Dlaczego ludzie nie mają oszczędności? Jakie są korzyści z oszczędzania? Czy wszyscy oszczędzają? Co się dzieje, gdy ktoś nie oszczędza pieniędzy? W jaki sposób oszczędzamy pieniądze?</i> (Skarbonka, lokata bankowa). Dzieci szukają odpowiedzi na zadane pytania. Próbuja wyjaśnić powiedzenie: <i>żyć oszczędnie</i>. N. uzupełnia wypowiedzi dzieci.	N. tak konstruuje pytania, aby dzieci rozumiały ich sens i potrafiły na nie odpowiedzieć. Stopień trudności zadawanych pytań zależy od możliwości dzieci. Warto zapytać dzieci, co jeszcze można oszczędzać (np. papier, wodę, energię, czas).
Praca techniczna <i>Moja przedszkolna skarbonka</i>. Różne skarbonki, portfel, portmonetka, obrazek budynku z napisem bank, pojemniki, np. po jogurtach, papier, nożyczki, klej, mazaki. N. ustawia przed dziećmi różne skarbonki, kładzie portfel, portmonetkę i pyta, do czego służą te przedmioty. Prosi dzieci, aby wybrały tylko te przedmioty, które można wykorzystać do gromadzenia dużej liczby drobnych monet. Dzieci wybierają skarbonki, oglądają je, sprawdzają, że skarbonki są puste. N. pyta dzieci, do czego służą skarbonki, dlaczego noszą taką nazwę. Pyta dzieci także, czy znają sposób (miejsce), dzięki któremu ludzie gromadzą większe ilości pieniędzy. Pokazuje obrazek budynku z napisem bank. Dzieci wypowiadają się na temat swoich doświadczeń związanych z wizytami w banku. N. proponuje dzieciom wykonanie przedszkolnej grupowej skarbonki oraz skarbonki na zakończenie projektu. Dzieci otrzymują pojemniki, np. po jogurtach. Z pomocą N. przyklejają papier, tworząc wieczko. Wykonują niewielki otwór. Oznaczają mazakiem grupową skarbonkę ustalonym wspólnie znaczkiem. Wszystkie skarbonki umieszczają w kącie projektu. N. zachęca dzieci do oszczędzania – przynoszenia drobnych monet i wrzucania do grupowej skarbonki.	Ważne jest, aby w trakcie projektu każde dziecko miało okazję do oszczędzania pieniędzy. Dlatego dobrym pomysłem jest skierowanie prośby do rodziców o przynoszenie przez dzieci drobnych kwot do przedszkolnej skarbonki. N. nagrywa czynności wykonywane przez dzieci podczas pracy. N. zachęca każde dziecko do wykonania więcej niż jednej skarbonki. Dzieci będą sprzedawały skarbonki podczas uroczystego zakończenia projektu.
Przygotowanie pytań do pracownika banku oraz podziękowań za poświęcony czas. Dla każdego dziecka: biała kartka, flamastry, kredki, długopisy w żelu, stempelki, tusz, różne elementy dekoracyjne, klej, papier kolorowy, nożyczki. Dzieci przygotowują pytania, jakie chciałyby zadać pracownikowi banku. N. zapisuje pytania na kartce. Dzieci wykonują samodzielnie i według własnego pomysłu podziękowanie. N. wpisuje na podziękowaniu tekst, który dyktują jej dzieci.	N. zapisuje pytania dzieci na siatce pytań. Oprócz podziękowania dzieci mogą przygotować również inną niespodziankę dla gościa, np. wręczyć wykonaną samodzielnie skarbonkę i dołączyć karteczkę ze stosownymi życzeniami.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24 (przewodnik, cz. 3, s. 193).

II

Zajęcia 1. Po co istnieją banki? – wycieczka do banku.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Przygotowanie do wycieczki. N. prosi dzieci o przypomnienie zasad bezpieczeństwa obowiązujących podczas wycieczki. Przypomina o zabranieniu kartki z przygotowanymi wcześniej pytaniami do pracownika banku. Informuje dzieci, na co powinny zwrócić uwagę, będąc w banku.	Jeśli w pobliżu przedszkola nie ma banku, można wybrać się z dziećmi na pobliską pocztę. Warto wcześniej omówić przebieg wizyty oraz tematy poruszane z pracownikami tych instytucji.
Obejrzenie wnętrza banku. Dzieci wspólnie z N. zwiedzają bank. Dowiadują się, jakie nazwy noszą wybrane stanowiska pracy (np. <i>kasjer, kierownik banku, ochrona</i>). Odszukują miejsce, w którym znajduje się bankomat, i dowiadują się, do czego on służy. Obserwują zachowanie klientów banku i kasjerów przy okienku <i>Wpłaty/Wypłaty</i> (wpłacających i wypłacających pieniądze).	Jeśli jest taka możliwość, po wcześniejszym uzgodnieniu tego z kierownikiem banku, N. nagrywa wizytę dzieci w banku i wykonuje zdjęcia.
Rozmowa z pracownikiem banku. Kartka z pytaniami. Dzieci zadają pracownikowi banku wcześniej przygotowane pytania, związane z tematem projektu, np.: <i>Co to jest bank? Do czego ludziom jest potrzebny bank? Co przechowuje się w banku? Gdzie w banku przechowuje się pieniądze? Czy dawniej także były banki?</i> Pracownik banku wyjaśnia dzieciom, że oprócz pieniędzy w banku przechowuje się także papiery wartościowe. Pokazuje dzieciom akcje/obligacje i wyjaśnia, do czego one służą. Informuje dzieci o wpłatach/wypłatach gotówkowych załatwianych przez klientów osobiście w kasie banku, dokonywanych przelewem lub on-line. Wyjaśnia dzieciom pojęcia, np.: <i>lokata, kredyt/pożyczka</i>. Pokazuje kartę kredytową, kartę bankomatową. Opowiada, co to jest konto bankowe, rachunek oszczędnościowy.	W trakcie rozmowy N. zapisuje na kartce pozyskane przez dzieci informacje, a po powrocie do przedszkola umieszcza je na siatce wiedzy.
Pożegnanie. Podziękowania, karta bankomatowa. Dzieci dziękują pracownikom banku i wręczają wykonane podziękowania. Przed wyjściem z banku, jeśli jest to możliwe, dokonują z N. wypłaty pieniędzy kartą bankomatową z bankomatu.	Dzieci bardzo lubią bawić się w pocztę lub w bank. Warto umówić się z pracownikiem banku, aby wręczył dzieciom na pożegnanie parę czystych druków bankowych do zabawy w bank.

Zajęcia 2. Zajęcia umuzykalniające. Nauka piosenki *Pieniądze*.

- Wykonanie grzechotek z butelek i monet groszowych przyniesionych przez dzieci.
Butelki i monety groszowe przyniesione przez dzieci.
- Nauka drugiej zwrotki piosenki *Pieniądze*. Utrwalanie pierwszej zwrotki i refrenu (przewodnik, cz. 3, s. 192).
- Zabawa z wykorzystaniem grzechotek.
Grzechotki wykonane przez dzieci.
Dzieci maszerują w koło, śpiewają pierwszą zwrotkę i refren piosenki. Potrząsają przygotowanymi grzechotkami w rytm melodii.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Idziemy na pocztę.*

Tamburyn.

Dzieci spacerują po wyznaczonym terenie w rytm uderzeń w tamburyn. Podczas przerwy w grze dobierają się w pary i spacerują razem do momentu ponownego usłyszenia dźwięku instrumentu.

- Zabawa ruchowa z elementem skłonu – *Grosz na szczęście.*

Dzieci wolno, spokojnie maszerują w różnych kierunkach. Na odgłos kłaśnięcia w dłoń wykonują skłon – naśladują podnoszenie z ziemi znalezionej grosza. Następnie chuchają w dłoń na szczęście i wkładają grosz do kieszeni. Na koniec liczą półgłosem zebrane grosiki i podają N. ich liczbę. N. ustala, komu najbardziej sprzyja szczęście (kto znalazł najwięcej grosików).

III

- Zabawa ruchowa *Pieniążki do pary.*

Koperta, wykonane przez dzieci papierowe monety (np. 1 gr, 5 gr, 2 zł, 5 zł) z odbitymi rewersem i awersem.

N. wyjmuje z koperty wykonane przez dzieci papierowe monety różnej wielkości z odbitymi rewersem i awersem, rozdaje je dzieciom. Jeśli liczba dzieci jest nieparzysta, jedno z nich daje sygnał do rozpoczęcia zabawy. Jeśli liczba dzieci jest parzysta, to sygnał daje N. Po pierwszym sygnale dzieci chodzą po sali, wymieniając między sobą monety. Po pewnym czasie (na ponowny sygnał) dzieci zatrzymują się i patrzą uważnie na swoje pieniądze. Poszukują dziecka, które ma taką samą monetę.

Wykorzystanie w zabawie wykonanych przez dzieci pieniędzy zwiększa jej atrakcyjność.

- Układanie puzzli. Utrwalanie wyglądu polskich monet i banknotów.

Dwa zestawy zdjęć monet o nominałach: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 1 zł, 2 zł, 5 zł, oraz banknotów o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100 zł, 200 zł, 500 zł (każda strona osobno) – jeden zestaw zdjęć pocięty na elementy, dla każdego dziecka: koperta, a w niej elementy z których dzieci mogą ułożyć awers lub rewers monety lub banknotu.

N. rozdaje dzieciom po jednej kopercie. W każdej kopercie znajdują się elementy, z których dzieci mogą ułożyć awers lub rewers monety lub banknotu. Korzystając z wzoru (są nim leżące przed dziećmi zdjęcia), dzieci składają elementy na stole. Mówią, jaki pieniążek ułożyły, a następnie wkładają ponownie wszystkie elementy do koperty i wymieniają się z kolegą lub koleżanką. Na koniec odkładają kopertę we wcześniej ustalone miejsce.

N. sprawdza poprawność wykonania zadania.

N. prosi dzieci, które wcześniej skończyły pracę, o ewentualną pomoc innemu dziecku (jeśli potrzebuje ono pomocy).

- Zabawa tematyczna *Okienko bankowe.*

Karton, nożyczki, czyste druki (bankowe, pocztowe), mazaki, pojemniki, samodzielnie wykonane papierowe monety i banknoty.

N. organizuje z dziećmi zabawę w bank (lub pocztę). Wykonuje z dziećmi okienko bankowe (pocztowe). Wycina z kartonu prostokąt z otworem oraz podstawki, aby okienko ustawić na stole. Oznacza okienko napisem **bank**. Wykłada przyniesione z banku (lub z poczty) czyste druki, mazaki oraz pojemniki z wykonanymi samodzielnie wcześniej papierowymi monetami i banknotami. Jedno dziecko wybiera do roli bankiera. Pozostałe dzieci to klienci. Klienci banku ustawiają się w kolejce przed okienkiem. N. rozpoczyna zabawę, wcielając się w rolę pierwszego klienta banku. Następnie zachęca dzieci do kontynuowania zabawy. Dzieci wypełniają druki, bawią się w załatwianie spraw w banku, wpłacają i wypłacają pieniądze.

Podczas zabawy N. zwraca uwagę dzieci na stosowanie właściwych zwrotów grzecznościowych. Podsuwa słowa, jakich mogą użyć.

N. nagrywa zabawę dzieci i wykonuje zdjęcia.

Luty, tydzień 4

Dzień 4

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Rozmowa z zaproszonym gościem (rodzicem). Słuchanie informacji na temat domowego budżetu. Zrozumienie potrzeby oszczędzania oraz racjonalnego wydawania pieniędzy – planowania wydatków. Przygotowanie pomocy do zajęć *Co trzeba kupować?* Uzasadnianie swoich wyborów. Ćwiczenia w wycinaniu. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24.
- II.1. *Złota Kaczka* – słuchanie legendy A. Oppmana. Cel: rozwijanie umiejętności uważnego słuchania dłuższego tekstu literackiego.
2. *Robimy zakupy* – zajęcia matematyczne. Cele: nazywanie i klasyfikowanie produktów ze względu na miejsce ich zakupu, rozwijanie umiejętności liczenia i posługiwania się pieniędzmi w sytuacjach wymiany: kupno – sprzedaż.
- Zabawy na powietrzu: *Na zakupy* – spacer do pobliskiego sklepu. Sprawdzenie w praktyce nabytych umiejętności dokonywania drobnych zakupów. Zabawa bieżna *Berek pieniędzy*.
- III. Zabawa z elementem współdziałania – *Podaj monetę*. Samodzielne skonstruowanie gry planszowej *Zbieramy pieniądze*. Ćwiczenia graficzne i rachunkowe.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 2, II 6, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 6, IV 7, IV 8, IV 15, IV 17

Cele ogólne:

- zrozumienie potrzeby oszczędzania, planowania wydatków oraz racjonalnego wydawania pieniędzy,
- rozwijanie umiejętności uważnego słuchania dłuższego tekstu literackiego,
- nazywanie i klasyfikowanie produktów ze względu na miejsce ich zakupu (sklepy),
- rozwijanie umiejętności liczenia i posługiwania się pieniędzmi w sytuacjach wymiany: kupno – sprzedaż.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wypowiada się na temat oszczędzania, planowania wydatków oraz racjonalnego wydawania pieniędzy,
- z uwagą słucha legendy,
- poprawnie nazywa produkty; wymienia nazwy sklepów, w których można je kupić,
- liczy na konkretach, przelicza, stosuje reguły transakcji wymiennej: kupno – sprzedaż, w sytuacjach zabawowych oraz podczas dokonywania drobnych zakupów w sklepie.

Dzieci bardzo się cieszą z efektów projektu i chcą się nimi podzielić nie tylko z najbliższymi, którzy wspierali je przez cały czas jego realizacji, ale także z osobami z zewnątrz. Zapraszają więc ekspertów (rodziców) do przedszkola. Podejmują działania przygotowawcze do przyjęcia gości. Planują przebieg wizyty. Przygotowują się do pokazania efektów swojej pracy.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Rozmowa z zaproszonym gościem (rodzicem). Słuchanie informacji na temat domowego budżetu. Zrozumienie potrzeby oszczędzania oraz racjonalnego wydawania pieniędzy – planowania wydatków. Wykonane przez dzieci podziękowanie i upominek dla gościa.	N. zapisuje na siatce wiedzy pozyskane przez dzieci wiadomości.

Przed przyjściem gościa dzieci przygotowują dla niego miejsce, podziękowanie i upominek. Witają go piosenką, której uczą się w tym tygodniu. Proszą o podzielenie się z nimi informacjami na tematy związane z pieniędzmi. Zaproszony gość opowiada o wykonywaniu pracy zarobkowej w celu zdobycia pieniędzy (otrzymywania pensji), planowaniu domowego budżetu, gospodarowaniu pieniędzmi tak, aby starczyło ich na cały miesiąc. Chętne dzieci zadają gościowi pytania. Na zakończenie wizyty dzieci wręczają podziękowanie i wykonany wcześniej upominek.	Bardzo dobrym pomysłem jest wspólna zabawa z rodzicem w jedną z ulubionych zabaw dzieci, którą poznali w tym tygodniu.
Przygotowanie pomocy do zajęć <i>Co trzeba kupować?</i> Uzasadnianie swoich wyborów. Ćwiczenia w wycinaniu. Gazetki reklamowe, nożyczki dla każdego dziecka. Przy stolikach dzieci przeglądają gazetki reklamowe. Wybierają ze zgromadzonych gazetek zdjęcia produktów, które według nich są niezbędne w życiu i trzeba je kupować, a następnie wycinają nożyczkami. Po wykonaniu pracy N. wspólnie z dziećmi ogląda zgromadzone zdjęcia. Dzieci nazywają przedstawione na zdjęciach produkty i uzasadniają, dlaczego właśnie te wybrały. Jeśli wśród zdjęć znajdą się produkty zbędne, N. pomaga dokonać ich selekcji na te, które są niezbędne, oraz na te, bez których można się obyć.	Po południu dzieci mogą wykonać dwa plakaty. Na jednym przyklejają obrazki produktów niezbędnych w życiu człowieka. Drugi przedstawia produkty, które nie są niezbędne, ale kupujemy je np. dla przyjemności.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24 (przewodnik, cz. 3, s. 193).

II

Zajęcia 1. *Złota Kaczka* – słuchanie legendy A. Oppmana.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Wprowadzenie. Rozwiązanie zagadki dotykowej – <i>Co jest w środku?</i> Woreczek, gumowa kaczka. Dzieci siedzą w kręgu. Kolejno przekazują sobie dokładnie związany woreczek. Za pomocą dotyku, przez woreczek, próbują odgadnąć, co znajduje się w jego środku. Kiedy woreczek dojdzie do końca, N. pyta dzieci o wrażenia. Gratuluje dzieciom, którym udało się odgadnąć, że chodzi o kawkę. N. pyta dzieci, czy domyślają się, co wspólnego z tematem projektu ma kaczka. Dzieci podają swoje propozycje. N. zaprasza dzieci do wysłuchania pewnej historii, której jednym z głównych bohaterów jest kaczka.	N. zwraca dzieciom uwagę, aby nie wypowiadały od razu nazwy przedmiotu, który ich zdaniem znajduje się w woreczku.
Słuchanie legendy A. Oppmana <i>Złota Kaczka</i>. N. opowiada dzieciom znaną legendę o Złotej Kaczce.	N., biorąc pod uwagę możliwość percepcyjną dzieci, może opowiedzieć legendę własnymi słowami. Dla uatrakcyjnienia przekazu N. może wykonać teatrzyk sylwet lub wprowadzić w ruch zabawki z sali.
Rozmowa na temat legendy. N. wyjaśnia dzieciom znaczenie pojęć: <i>nędza, ciułać, kiesa, dukat</i>. Omawia znaczenie powiedzonek: <i>biedny jak mysz kościelna, bieda aż piszczy</i>. Następnie zadaje pytania, np.: <i>O kim była mowa w legendzie? Gdzie mieszkała Złota Kaczka? Dlaczego Lutek chciał znaleźć</i>	Ważne jest, aby dzieci odpowiadały na pytania N. po kolei, nie wszystkie naraz. Jeśli dzieci mają trudność z odpowiedzią, N. może przytaczać odpowiednie fragmen-

<i>Złotą Kaczkę? Jaką obietnicę złożyła Lutkowi kaczką? Co szewczyk musiał zrobić, żeby stać się bogaty? Dlaczego szewcy nie udało się wykonać polecenia kaczkę? Z kim szewczyk podzielił się pieniędzmi? Co się stało, kiedy szewczyk podarował pieniądze biednemu? Jak zakończyła się legenda?</i>	ty legendy. Istotne jest, aby dzieci doszły do wniosku, że pieniądze, którymi nie można podzielić się z innymi, nie przynoszą szczęścia.
 • Zabawa ruchowa Złotobranie. Papierowe monety, odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki do marszu, kartoniki z narysowanymi liniami (od 1 do 6) lub liczbami od 1 do 6. N. rozkłada w sali kartonowe monety. Przy dźwiękach muzyki dzieci maszerują w różne strony. Na przerwę w nagraniu muzyki zbierają monety (w takiej liczbie, jaką wskazuje podniesiony przez N. kartonik z narysowanymi liniami (lub liczbą). N. sprawdza poprawność wykonania zadania. Na koniec dzieci liczą zebrane pieniądze.	Na kartoniku może być więcej lub mniej linii. Wszystko zależy od poziomu umiejętności dzieci.
• Wypowiedzi na temat: <i>Co bym zrobił, gdybym miał dużo pieniędzy?</i> Rozwijanie umiejętności budowania dłuższych wypowiedzi. N. prosi dzieci o wyobrażenie sobie, że są na miejscu Lutka i zostały obdarowane przez Złotą Kaczkę pieniędzmi. Pyta dzieci, co by zrobiły z taką ilością pieniędzy. Dzieci, które chcą zabrać głos, podnoszą rękę. Wypowiadają się i uzasadniają swoje zdanie.	N. zapisuje wypowiedzi dzieci na kartonie, pod pytaniem znajdującym się na samej górze.
N. podsumowuje zajęcia. Pyta dzieci, co według nich oznacza powiedzenie <i>pieniądze szczęścia nie dają</i>. Uzupełnia wypowiedzi dzieci. Mówi, że co prawda pieniądze są potrzebne w życiu, ale aby być naprawdę szczęśliwym, nie powinno się ich stawiać na pierwszym miejscu.	

Zajęcia 2. Robimy zakupy – zajęcia matematyczne.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Rozwiązywanie zagadek – <i>Co mi jest potrzebne?</i> Arkusz białego papieru, pojemnik, obrazki przedstawiające różne produkty i przedmioty, np.: buty, kurtkę, chleb, syrop itd. Dzieci siedzą w półkolu przed tablicą, na której jest przypięty arkusz białego papieru. Losują z pojemnika obrazki przedstawiające różne produkty i przedmioty. Nie wymieniając ich nazw, pokazują za pomocą pantomimy, o jaki przedmiot chodzi, i pytają: <i>Co mi jest potrzebne?</i> Pozostałe dzieci, z pomocą N., formułują poprawnie skonstruowane zdanie, np.: <i>Potrzebne ci są buty</i>. W toku zabawy N. może zmienić zasady. Dziecko, które wylosuje obrazek, może omówić, do czego służy dany przedmiot, a pozostałe dzieci podają wtedy jego nazwę. Na koniec dzieci nakleją obrazki na karton.	N. umieszcza w kącie projektu plakat z obrazkami przedstawiającymi potrzebne w życiu przedmioty i produkty.
• Zabawa dydaktyczna <i>Jakie znamy sklepy?</i> Koszyk, różnego rodzaju produkty, np.: rogal, cebula, pluszowy miś, mydło. Dzieci siedzą w kole. N. stawia przed nimi koszyk, w którym znajdują się różnego rodzaju produkty, np.: rogal, cebula, pluszowy miś, mydło itd. Po kolei wyjmuje z koszyka poszczególne towary i prosi dzieci o podanie ich nazw, a następnie nazwy sklepu, w którym można kupić dany produkt.	

• Scenki sytuacyjne – <i>Jak zachowujemy się w sklepie?</i> Stosowanie zwrotów grzecznościowych. Obrazki przedstawiające różne sklepy, np.: obuwniczy, warzywniak itd. N. dzieli dzieci na dwuosobowe zespoły. Każdy zespół losuje z pojemnika jeden obrazek przedstawiający wybrany sklep. Dzieci, w ciągu wyznaczonego czasu, ustalają, jaką scenkę i w jaki sposób przedstawią. Na sygnał dany przez N. zespoły po kolei prezentują scenkę, w której wcielają się w rolę klienta i sprzedawcy w danym sklepie. Pozostałe dzieci po zakończeniu scenki podają nazwę sklepu, w którym się ona rozgrywała.	Podczas odgrywania scenek dzieci stosują zwroty grzecznościowe, np.: <i>dzień dobry, poproszę, proszę, dziękuję, do widzenia.</i>
• Zorganizowanie zabawy tematycznej <i>Sklepy i bank.</i> Przedmioty z sali, opakowania po różnych produktach, 3 pojemniki, papierowe monety o nominałach: 1 zł, 2 zł, 5 zł, obręcz hula-hoop, pojemnik na pieniądze, kartoniki z cenami. N. organizuje sklepy: z warzywami, z owocami, z zabawkami, a także księgarnię, drogerię i aptekę. Dzieci ustawiają stoliki, na których umieszczają odpowiednie towary. Obok N. wyznacza miejsce na bank. Do każdego sklepu wybiera po dwoje dzieci – sprzedawców, do banku – bankiera. Dzieci zajmują miejsca. N. ustala, ile w danym sklepie kosztuje jeden towar, i stawia tam kartonik z ceną oraz pojemnik na pieniądze. W banku N. umieszcza 3 pojemniki, w każdym z nich są papierowe monety o nominałach: 1 zł, 2 zł, 5 zł.	Uwaga: przed zajęciami dzieci wraz z N. gromadzą opakowania po różnych produktach. Zabawę w sklepy i bank można wzbogacić, wykorzystując wagę szalkową oraz kasę do niej. W trakcie zabawy N. wykonuje zdjęcia, nagrywa film.
N. prosi pozostałe dzieci o dobranie się w pary. Każda para otrzymuje jedną obręcz hula-hoop (dom) oraz kilka piątek na start. N. omawia zasady zabawy. Dzieci kupują w sklepach potrzebne towary, dając sprzedawcy taki pieniążek, jaki widać na cenie. W każdym sklepie mogą kupić jednorazowo tylko jeden towar. Po dokonaniu zakupów odnoszą je do swoich domów. Jeśli dzieciom zabraknie pieniędzy, udają się do banku. W banku każdy klient może pobrać jednorazowo tylko 3 piątki. N. przypomina dzieciom o stosowaniu podczas zabawy zwrotów grzecznościowych. Po wyznaczonym czasie N. ogłasza koniec zabawy.	
• Dzielenie się wrażeniami po skończonej zabawie. N. wraz z dziećmi spaceruje od sklepu do sklepu. Sprawdza, czy sprzedawcom udało się sprzedać cały towar. Prosi sprzedawców o policzenie zebranych papierowych monet – utargu (wyjaśnia to pojęcie). Podchodzi do bankiera, ustala, ile pieniędzy pozostało w banku. Ogląda domy i towary, jakie kupili klienci. Następnie siada z dziećmi w kole i pyta, jak czuły się w roli sprzedawców, klientów i bankiera. Dzieci dzielą się swoimi wrażeniami.	Warto powtarzać tego typu zabawy, aby każde dziecko miało szansę wcielić się w rolę sprzedawcy, klienta i bankiera.

Zabawy na świeżym powietrzu

- *Na zakupy* – spacer do pobliskiego sklepu. Sprawdzenie w praktyce nabytych umiejętności dokonywania drobnych zakupów.
Aparat fotograficzny, zaoszczędzone pieniądze z przedszkolnej skarbonki.
Kilka dni wcześniej N. odwiedza sklep, do którego przyjdzie z dziećmi. Zapoznaje się z miejscem i omawia ze sprzedawcą plan wizyty.
Przed wycieczką N. zapoznaje dzieci z celem wycieczki. Prosi o przypomnienie zasad bezpiecznego poruszania się po chodniku i podczas przechodzenia przez ulicę. Zwraca uwagę dzieci na stosowanie w sklepie zwrotów grzecznościowych. Następnie sprawdza z dziećmi kwotę zaoszczędzoną w przedszkolnej skarbonce. Ustala, ile pieniędzy przeznaczą na zakupy, i umieszcza je w portfelu.

Podczas wizyty w sklepie wspólnie z dziećmi ogląda towary na półkach, odnajduje ceny. Dzieci proszą, aby sprzedawca opowiedział im o swojej pracy. Sprzedawca demonstruje działanie wagi elektronicznej oraz kasy fiskalnej. Dzieci zadają pytania, np.: *Który produkt w tym sklepie jest najtańszy? Który produkt w tym sklepie jest najdroższy? Jakie towary najczęściej kupują klienci? Co można kupić za 1 zł, za 2 zł?* Dowiadują się, w jaki sposób w tym sklepie można zapłacić za dokonane zakupy (pieniężdmi, kartą płatniczą).

Na koniec N. wspólnie z dziećmi planuje zakupy. Zastanawiają się, co mogą kupić za uzbieraną w przedszkolu kwotę. Dokonują zakupu wybranego produktu, np. zdrowych ciasteczek. Otrzymują paragon. Sprawdzają, ile pozostało im reszty. Po powrocie do przedszkola przygotowują poczęstunek.

- Zabawa bieżna *Berek pieniędzy*.

Moneta o nominale 1 zł.

Dzieci stoją w kole. N. wybiera dwoje chętnych dzieci. Pyta, które z nich chce być berkiem. Wykorzystuje popularną zabawę *Orzeł czy reszka?* do rozstrzygnięcia sporu. Dzieci ustalają, które z nich wybiera orła, a które – reszkę. Następnie N. podrzuca monetę o nominale 1 zł, chwytając ją i kładzie na dłoni. Dzieci sprawdzają, która strona monety jest widoczna – awers czy rewers. N. wręcza berкови monety. Dzieci rozbiegają się po wyznaczonym terenie, a berek próbuje je złapać. Dziecko, które zostanie dotknięte przez berka, przejmuje pieniądze i zabawa trwa dalej.

III

• Zabawa z elementem współdziałania – <i>Podaj monetę</i>. Trzy papierowe monety. Dzieci siedzą w kole. Trojgu z nich N. wręcza po jednej papierowej monecie. Dzieci trzymają monetę w prawej dłoni. N. podaje hasło: <i>W prawo</i>. Dzieci, zgodnie z podanym kierunkiem, podają monetę dziecku siedzącemu po ich prawej stronie. Uważnie obserwują podawanie monet. Na hasło: <i>Stop!</i>, dzieci wyciągają przed siebie dłonie zaciśnięte w pięści. Odgadują, kto trzyma w dłoni monetę.	Podczas zabawy wykorzystujemy kartonowe monety samodzielnie wykonane przez dzieci. Zabawa jest bardzo dobrym ćwiczeniem na koncentrację uwagi.
• Samodzielne skonstruowanie gry planszowej <i>Zbieramy pieniądze</i>. Duży arkusz białego, sztywnego papieru, moneta o nominale 5 zł, papierowe monety, dwa pojemniki, kolorowe mazaki, pionki, kostka do gry. N. układa przed dziećmi duży arkusz białego papieru (najlepiej brystolu). Dzieci tworzą długą, krętą ścieżkę z kółeczek, które powstają po obrysowaniu mazakiem monety o nominale 5 zł. Oznaczają miejsca: startu i mety (<i>start</i> – chętnie dziecko rysuje postać, <i>meta</i> (bank) – chętnie dziecko rysuje domek). Na mecie N. umieszcza pojemnik, w którym dzieci będą gromadzić zebrane pieniądze. Wybrane pola oznaczają kolorami, np.: pola oznaczone na czerwono to strata kolejki, pola oznaczone na żółto to premia, np. dodatkowy rzut kostką. Na pozostałych białych polach dzieci rysują różną liczbę kropek. Gdy staną pionkiem na takim polu, pobierają z pojemnika wskazaną liczbę papierowych monet.	Wygląd planszy zależy od inwencji dzieci. Warto zorganizować w sali stałe miejsce, w którym dzieci będą miały swobodny dostęp do arkuszy papieru i mazaków. Będą wtedy częściej podejmować aktywność twórczą, np. tworzyć własne gry planszowe.
N. rozpoczyna zabawę. Układa przed dziećmi pionki, kostkę do gry i pojemnik z monetami. Dzieci rzucają na przemian kostką i przemieszczają swoje pionki o tyle pól, ile kropek ona wskazała. Zbierają pieniądze. Kiedy wszystkie dzieci dojdą do mety, liczą zebrane przez siebie monety. Ustalają, które z nich ma najwięcej monet. Oddają pieniądze do banku (wkładają je do pojemnika).	

Luty, tydzień 4

Dzień 5

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wywiad na temat: *Czego dowiedzieliśmy się o pieniądzach?* Przygotowanie nowej, aktualnej siatki wiedzy. Planowanie uroczystości z okazji zakończenia projektu. Przygotowanie prezentacji projektu. Zorganizowanie wystawy. Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24.
- II.1. *Czego dowiedzieliśmy się o pieniądzach* – zaprezentowanie projektu z udziałem zaproszonych gości. Cele: przedstawianie zdobytych podczas realizacji projektu wiadomości, umiejętności oraz własnych wytworów; nabywanie odwagi w prezentowaniu się na forum; rozwijanie umiejętności budowania wielozdaniowych wypowiedzi.

Zabawy na świeżym powietrzu: gra terenowa *Wyprawa po skarb*. Rozwijanie umiejętności współdziałania w zespole. Utrwalanie zdobytych wiadomości na temat pieniędzy. Wspólne zabawy z młodszymi przedszkolakami w ulubione zabawy poznane w tym tygodniu.
- III. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Ustawiamy się w kolejce*. Rozegranie gry planszowej odnalezionej w ogrodzie. *Wiemy wszystko o pieniądzach*. Poprowadzenie zajęć edukacyjnych dla młodszych przedszkolaków.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 4, I 5, II 2, II 6, II 9, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 6, IV 7, IV 8, IV 15, IV 17

Cele ogólne

- prezentowanie zdobytych podczas realizacji projektu wiadomości na temat pieniędzy,
- nabywanie odwagi w prezentowaniu się na forum,
- rozwijanie umiejętności budowania wielozdaniowych wypowiedzi.

Cele operacyjne

Dziecko:

- prezentuje nabyte wiadomości i umiejętności,
- kontroluje swoje zachowanie, odważnie prezentuje się przed publicznością,
- buduje wielozdaniowe wypowiedzi na temat zrealizowanego projektu.

Piąty dzień to ostatni dzień projektu. W tym dniu następuje jego zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. Dzieci wcześniej decydują, kogo zaprosić, komu przedstawić swój projekt (rodzicom, a może także dzieciom z młodszej grupy). Podczas kulminacji prezentowane są ich prace z całego projektu. Dzieci podzielią się swoimi spostrzeżeniami oraz wiedzą zdobytą podczas realizacji projektu.

W ostatniej fazie projektu rodzice mają okazję dostrzec, jak wielkie postępy poczyniły dzieci.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Wywiad na temat: <i>Czego dowiedzieliśmy się o pieniądzach?</i> Przygotowanie nowej, aktualnej siatki wiedzy. Arkusz papieru, flamaster. Dzieci opowiadają o tym, co wiedzą o pieniądzach. W razie potrzeby N. zadaje takie same pytania jak w dniu pierwszym. Dopisuje flamastrem w innym kolorze wypowiedzi dzieci na arkuszu papieru wykorzystanym w dniu pierwszym. Jeśli dzieci będą miały problem ze spontanicznym wypowiadaniem się, N. im pomaga, zadając pytania, np.: <i>Komu potrzebne są pieniądze? W jaki sposób powstają pieniądze? Co możemy kupić za pieniądze? Skąd mamy pieniądze? Z czego są zrobione pieniądze? Czy kiedyś istniały pieniądze?</i>	Podczas realizacji projektu dzieci wzbogacały wiedzę na temat pieniędzy, np. historii ich wynalezienia, sposobu ich produkcji, możliwości ich oszczędzania, sposobów płacenia za zakupy. Przeprowadzony na tym etapie projektu wywiad – zawierający takie same pytania jak na początku – pozwolił określić przyrost wiedzy dzieci.

	Dzieci sprawdzają, czy używały odpowiedzi na wszystkie pytania.
Planowanie uroczystości z okazji zakończenia projektu. N. pyta dzieci: <i>W jaki sposób zaprezentujemy zaproszonym gościom to, czego nauczyliśmy się w tym tygodniu?</i> Dzieci decydują, co chciałyby pokazać zaproszonym gościom. Zastanawiają się, w jakiej formie zaprezentują zdobytą wiedzę i zdobyte umiejętności oraz wypracowane materiały. Dokonują przeglądu zgromadzonego materiału, a następnie jego selekcji.	Rozmowa na temat sposobu prezentacji efektów projektu jest dla dzieci doskonałą okazją do uczenia się kultury prowadzenia dyskusji, uzasadniania swojego zdania, konieczności uzgodnienia wspólnego stanowiska. Dzieci mogą przedstawić plan uroczystości w formie szkiców i obrazków.
Przygotowanie prezentacji projektu. Zorganizowanie wystawy. Stoliki, materiały gromadzone podczas realizacji projektu, ekran i rzutnik, wykonane samodzielnie skarbonki, kartoniki z papierową monetą. Dzieci ustawiają stoliki, umieszczają na nich wszystkie zgromadzone podczas realizacji projektu pomoce i własnoręcznie wykonane prace. Na ścianie zawieszają uzupełnianą codziennie siatkę wiedzy oraz siatkę pytań, a także wykonane plakaty. Ustawiają krzeselka dla gości. N. przygotowuje ekran i rzutnik. Dzieci przygotowują prace do sprzedaży. Na stoliku umieszczają ceny – kartoniki z papierową monetą.	Dzieci gromadzą w jednym miejscu wszystkie materiały związane z projektem, które chcą zaprezentować. W osobnym miejscu – prace przeznaczone do sprzedaży.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr 24 (przewodnik, cz. 3, s. 193).

II

Zajęcia 1. Czego dowiedzieliśmy się o pieniądzach – zaprezentowanie projektu z udziałem zaproszonych gości.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
- Oglądanie wystawy. Dzieci zapraszają gości do sali. Rodzice oglądają zgromadzone materiały, w tym: – zawieszane na ścianach arkusze: siatkę wiedzy, siatkę pytań oraz plakaty, – zdjęcia wykonane w trakcie trwania poszczególnych etapów projektu, – zdjęcia polskich monet i banknotów, – album <i>Praca zarobkowa</i>, – samodzielnie wykonane papierowe monety i skarbonki, – projekty banknotów wykonane według własnych pomysłów, – odciski monet na papierowych talerzykach.	Zgromadzone na stolikach materiały oraz zawieszone na ścianach siatki i plakaty mają na celu zobrazowanie różnorodności działań, jakie zostały podjęte w trakcie realizacji projektu. Goście, analizując siatkę wiedzy, dostrzegają, ile dzieci wiedziały na początku, a ile wiedzą na końcu projektu. Analizują rozwój ciekawości poznawczej dzieci, zwracając uwagę na pytania zadawane przez nie w ciągu całego projektu, zapisane na siatce pytań.

• Zaprezentowanie efektów projektu. Ekran, rzutnik, prezentacja multimedialna, laptop, odtwarzacz CD, nagranie piosenki Pieniądze. Goście zajmują miejsca na przygotowanych krzesłkach, a następnie: – oglądają prezentację (film) z przebiegu poszczególnych etapów projektu, np. jak dzieci bawiły się w zabawę <i>Sklepy i bank</i>, – słuchają nagranych wypowiedzi dzieci, – słuchają piosenki, której dzieci nauczyły się w tym tygodniu.	Goście dowiadują się, co działo się na zajęciach podczas trwania całego projektu. Dobrą formą do ukazania całości kształtu działań jest prezentacja multimedialna (wyboru zdjęć do prezentacji dzieci dokonują wspólnie, np. dzień wcześniej).
• Wspólne zabawy. Dzieci zapraszają gości do udziału w zabawach, w które najbardziej lubiły się bawić podczas realizacji projektu, np.: <i>Wędrujący pieniążek, Banknot czy moneta?, Pieniążki do pary</i>. Na koniec wszyscy wykonują swobodną improwizację taneczną do melodii piosenki poznanej w tym tygodniu.	Wspólne zabawy sprzyjają budowaniu przyjaznej atmosfery. Są dobrym akcentem na zakończenie wspólnej spotkania.
• Zorganizowanie sprzedaży wykonanych skarbonek. Samodzielnie wykonane skarbonki, kartoniki z cenami, pojemnik na pieniądże. Wybrane dzieci siadają za stolikiem i sprzedają wykonane samodzielnie skarbonki. Goście płacą za skarbonki według cen umieszczonych na kartonikach.	Dzieci wykorzystują umiejętności nabyte podczas projektu. Wcielają się w role sprzedawców. Warto, aby dzieci po południu wspólnie policzyły zarobione pieniądze i ustaliły, na co je przeznaczą. Stosowną informację z tych ustaleń N. wywiesza rodzicom w szatni.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Gra terenowa *Wyprawa po skarb*. Rozwijanie umiejętności współdziałania w zespole. Utrwalenie zdobytych wiadomości na temat pieniędzy.
Kartka z zaznaczonym miejscem ukrycia skarbu (mapa), koperty ze wskazówkami i zadaniami do wykonania, pudełko z grą planszową w środku.
Przed grą N. ukrywa w ogrodzie (np. na gałęzi drzewa, pod ogrodową zabawką, na ogrodzeniu) koperty ze wskazówkami i zadaniami do wykonania oraz pudełko z grą planszową w środku.
N. pokazuje dzieciom mapę (kartkę z rzutem przedszkolnego ogrodu) z zaznaczonym miejscem ukrycia skarbu oraz drogą, jaką trzeba przemierzyć, aby go odnaleźć. Odczytuje siedem wskazówek, dzięki którym dzieci będą wiedziały, w jakim kierunku się udać. Podczas poszukiwań dzieci będą wykonywały różne zadania.
N. odczytuje z mapy pierwszą wskazówkę. Mówi: *Wybierzcie spośród siebie przedstawiciela. Niech stanie on twarzą w stronę budynku przedszkola, przed klonem, opierając się plecami o jego pień. Ustawcie się za nim w rzędzie. Wykonajcie tyle kroków, ile jest kropek (jaka jest liczba), w tym kierunku, który wskazuje strzałka*. N. pokazuje wskazówkę. Utrwala kierunki: prosto, w lewo, w prawo. Dzieci szukają miejsca, od którego zaczyna się zabawa. Następnie N. objaśnia dzieciom, jak odczytać wskazówki: *Z miejsca, w którym stoisz, idź prosto przed siebie pięć kroków, potem skręć w prawo – wykonaj dwa kroki, następnie skręć w lewo i wykonaj trzy kroki*. Wszyscy wykonują pięć kroków do przodu, dwa kroki w prawo, a następnie trzy kroki w lewo w danym kierunku. Przedstawiciel zatrzymuje się i wszystkie dzieci szukają kolejnej koperty.
Dzieci odnajdują kopertę ukrytą np. na gałęzi drzewa. W kopercie zapisane jest ćwiczenie ruchowe dla nich: *Wykonajcie osiem skłonów*, oraz kolejna wskazówka.
Zabawa toczy się dalej według tych samych reguł. N. może wymyślać różne zadania do wykonania. Za każdym razem inne dziecko pełni funkcję przedstawiciela i inne otwiera kopertę. Wszystkie dzieci wykonują zadania. Po odnalezieniu ostatniej koperty dzieci wykonują odpowiednią liczbę kroków w danym kierunku i odnajdują pudełko z grą planszową związaną z tematem projektu. N. informuje dzieci, że w tę grę zagrają po południu.

- Wspólne zabawy z młodszymi przedszkolakami.
Dzieci zapraszają do wspólnych zabaw dzieci z młodszych grup przedszkolnych. Zapoznają je z zasadami ulubionych zabaw, np.: *Grosz na szczęście, Berek pieniędzy*.

III

• Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Ustawiamy się w kolejce</i>. Dowolny instrument. Dzieci spacerują swobodnie, N. gra na dowolnym instrumencie. Na przerwę w grze dzieci ustawiają się na wprost N. zgodnie z poleceniem – w rzędzie (jedno za drugim), w dwóch rzędach (parami), w szeregu (jedno obok drugiego). Zabawę powtarzamy kilka razy. N. za każdym razem staje w innym miejscu w sali.	
• Rozegranie gry planszowej odnalezionej w ogrodzie. Dowolna gra planszowa. N. zapoznaje dzieci z zasadami gry. Następnie dzieci rozgrywają grę w małych zespołach.	Dobrym pomysłem jest przedstawienie dzieciom gry planszowej <i>Monopoly</i>. Rozgrywanie gier planszowych z kostką ma wiele korzyści. Wpływa m.in. na wydłużenie czasu koncentracji uwagi, rozwija spostrzegawczość i umiejętności rachunkowe.
• <i>Wiemy wszystko o pieniądzach</i>. Poprowadzenie zajęć edukacyjnych dla młodszych przedszkolaków. Dzieci witają młodsze przedszkolaki w swojej sali. Występują w roli ekspertów. • Śpiewają piosenkę <i>Pieniądze</i> (przewodnik, cz. 3, s. 192) której nauczyły się w tym tygodniu. • Opowiadają krótko, co wiedzą na temat pieniędzy. • Pokazują wykonane przez siebie papierowe monety. • Odgrywają scenki sytuacyjne, pokazując właściwy sposób zachowania się w sklepie. • Wspólnie bawią się w sklepy i w bank.	N. ustala wcześniej z dziećmi, co i w jaki sposób można pokazać młodszym przedszkolakom. Rozpisują scenariusz takiego spotkania. Dzieci mogą go wcześniej przeciwiczyć.

Inscenizacja *Dla babci i dziadka*

- Występują: wszystkie dzieci z grupy.
- Dzieci ustawiają się w półkolu. Każde dziecko ma przyklejone do ubrania serduszek i trzyma, wykonany własnoręcznie, portret swojej babci i swojego dziadka (na jednej kartce), oklejony ładną ramką. (Wiersz A. Widzowskiej *Dla babci i dziadka*).

Wszystkie dzieci:

Mieć babcię i dziadka to znaczy mieć słońce
i gwiazdki do spania, i całus w kieszonce,
przygody, spacer, dawne opowieści
i stopy prezentów. Aż trudno je zmieścić!

Dziecko 1.:

A co mamy dziadkom tak bardzo kochanym?

Dziecko 2.:

Szczerbatą piosenkę, z tęczą tulipany,

Dziecko 3.:

pomoc przy zakupach, wykopki w ogródku

Dziecko 4.:

i sprytny odkurzacz do sprzątania smutków.

Dziecko 5.:

Mama nam pomoże upiec pyszną babkę

Dziecko 6.:

(bo dziadek na babkę od dawna ma chrapkę!).

Dziecko 7.:

Można z tobą, dziadku, robić słodkie miny
do babci... to znaczy do pięknej dziewczyny!

Dziecko 8.:

Mamy także
tu, na buzi,
(Wszystkie dzieci pokazują palcem wskazującym usta).

Dziecko 9.:

uśmiech, który się nie nudzi,

Dziecko 10.:

cmok dla babci, cmok dla dziadka.
(Wszystkie dzieci przesyłają całuski babci i dziadkowi).

Dziecko 11.:

Całus jest jak czekoladka!

Dziecko 12.:

Oto dla was:
cud obrazek,
(Wszystkie dzieci podnoszą portrety do góry).

Dziecko 13.:

samodzielny bohomazek.

Dziecko 14.:

O! Jest na portrecie babcia.

Dziecko 15.:

Dziadek chwali: Cudna żabcia!

Wszystkie dzieci:

Babciu, dziadku, czy Wy wiecie,
że najpiękniej jest na świecie,
gdy bawicie się z wnukami?
Chodźcie porozrabiać z nami!
(Dzieci dają portrety dziadkom).

- Śpiewanie piosenki *Kraina babci i dziadka* (przewodnik, cz. 3, s. 63).
- *Odtwarzacz CD, nagranie wersji instrumentalnej piosenki Kraina babci i dziadka.*
- Zabawa ruchowa *Taneczne figury* (przewodnik, cz. 3, s. 64).

Notatki
